

Джон Стайнбек

Безпътният автобус

На Гуин

ГЛАВА 1

Послушайте с потребното смирение,
На тази притча дайте уважение.
Наречена е тя игра на нрави:
Как Смъртните пред Бога се изправят,
Как дните си живеем чак до края
И колко преходни това ни прави.

„Смъртният“, XV в.

На четиридесет и две мили от Сан Исидро, на една от големите магистрали север-юг в Калифорния има кръстопът, известен под името Бунтарския ъгъл от кажи-речи, осемдесет години насам. Оттук под прав ъгъл тръгва черен път на запад и върви четиридесет и девет мили, докато се съедини с друга магистрала север-юг, водеща от Сан Франциско до Лос Анджелос и, разбира се, Холивуд. В тази част на щата всеки, който иска да се придвижи от долината към брега, трябва да поеме пътя от Бунтарския ъгъл, който извива през рътлини и през една малка пустиня, през нивя и планини, докато накрая стигне крайбрежната магистрала точно наскреде градчето Сан Хуан де ла Крус.

Бунтарския ъгъл бил наречен така през 1862 година. Говори се, че някакво семейство на име Бланкън държало ковачница при кръстовището. Бланкънови заедно със зетьовете си били бедни, неуки, горделиви и гневливи кентъкчани. Тъй като нямали ни покъщнина, ни друго имущество, от изток довели със себе си само онова, което притежавали – предразсъдъците и политиката. Макар да нямали роби, били готови въпреки всичко да продадат живота си заради свободата на робовладелчеството. Когато войната почнала, Бланкънови обсъдили дали да не се върнат през целия безмерен Запад, за да се бият за Конфедерацията. Но пътят бил дълъг, били го изминавали вече, пък било и прекалено далеко. Така, тъкмо в Калифорния, която преимуществено била за Севера, Бланкънови отцепили сто и шейсет акра земя плюс една ковачница от Съюза и причислили Бланкъновия ъгъл към Конфедерацията. Говори се също, че изкопали окопи и че в ковачницата пробили бойници за пушки, за да отбраняват своя остров от омразните янки. А янките, които били предимно мексиканци, германци, ирландци и китайци, били далеч от мисълта да ги нападат и дори се гордеели с тях. Бланкънови никога не

били живели толкоз добре – врагът им носел пилета, яйца и свински наденички във време на сеч, и то защото всеки смятал, че независимо от каузата, такъв кураж трябва да бъде зачетен. Земята им била наречена Бунтарския ъгъл и запазила това име и до днес.

След войната Бланкънови станали мързеливи и свадливи, изпълнени със злоба и недоволство, като всеки победен народ, и тъй като гордостта им се изпарила с войната, хората престанали да водят конете си за подковаване и да точат плуговете си при тях. Накрая това, което армията на Съюза не могла да свърши със силата на оръжието, извършила Първата национална банка на Сан Исидро, като обявила ипотеката им за просрочена.

Днес, след осемдесет и толкова години, никой не помни за тях почти нищо, освен че били крайно честолюбиви и крайно неприятни. В последвалите години работната ръка се сменила много пъти, докато земята не била погълната от империята на един вестникарски крал. Ковачницата изгоряла, била построена наново и пак изгоряла, а това, което останало от нея, било превърнато първо в гараж с помпи за бензин, после в магазин-ресторант и гаражо-сервиз. Когато Хуан Чикой и жена му я купиха и той получи документ за правоуправление на обществено превозно средство от Бунтарския ъгъл до Сан Хуан де ла Крус, бившата ковачница стана всичко изброено дотук плюс автобусна спирка. Бунтарите Бланкън изчезнаха от лицето на земята благодарение на честолюбието си и ниския праг на обидчивост, който е пробна мярка за невежество и мързел, и сега никой не помни дори как са изглеждали. Бунтарския ъгъл обаче е широко известен и семейство Чикой – обичани навред.

Зад бензиновите помпи се намираше малък ресторант с тезгях и кръгли, неподвижни столчета, а отделно три маси за онези, които желаят да се хранят по-стилно. На масите сядаха рядко, защото бе прието, когато мисис Чикой сервира на маса, да ѝ се плаща с бакшиш, а на тезгяха – без бакшиш. На първата лавица зад тезгяха имаше сладки кифлички, рогчета и понички; на втората – консерви супа, портокали и банани, а на третата, в отделни кутии, пшеничени, ори зови, овесени ядки и разни други измъчени зърнени храни. В единия край зад тезгяха беше грилът, до него умивалникът, след туй два крана за бира и сода, а до тях отделения за сладолед. На самия тезгях между отделните преградки за хартиени салфетки, процепите за монета на джук-бокса, солта, черния пипер и кечъпа бяха наредени пасти под големи похлупаци от пластмаса. Където имаше място, стените бяха богато облепени с календари и афиши с най-невероятни, бляскави момичета с напомпани гърди и тесни

ханшове – блондинки, брюнетки и червенокоси, винаги така развити в бюста, че ако съди по основния интерес у художника и зрителя, някой посетител от друг животински вид би могъл да заключи, че детеродното огнище у хората се намира в млечните жлези.

Алис Чикой, или мисис Хуан Чикой, която работеше сред блестящите момичета, бе широка в ханша, с хлътнали гърди и стъпваше тежко на петите си. Не ревнуваше ни най-малко момичетата от календарите или от рекламата за кока-кола. Тя лично никога не беше виждала такива като тях и изобщо не вярваше някой някога да е виждал. Алис пържеше яйца и кюфтета, притопляше супата от консервените кутии, точеше бира, загребваше сладолед, а привечер краката я боляха и от тях ставаше тросната и зядлива. С напредването на деня завитата на челото ѝ букла се разпускате и увисваше край лицето ѝ влажна и на клечки – Алис първо я отмяташе с ръка, а накрая просто я издухваше от очите си.

До ресторанта се намираще преобразуваният от последната ковачница гараж, където таванът и гредите бяха все още черни от саждите на старата работилница и където господствуваше Хуан Чикой, когато не караше автобуса между Бунтарския ъгъл и Сан Хуан де ла Крус. Внушителен и стабилен човек бе Хуан Чикой, наполовина мексиканец и наполовина ирландец, някъде към петдесетгодишен, с ясни черни очи, с хубава гъста коса и красиво смугло лице. Алис Чикой беше влюбена в него до безумие, но и малко се страхуваше от него, защото той си беше мъж, а пък мъже нямаше кой знае колко много, както беше установила тя, И изобщо в света няма кой знае колко много мъже, както рано или късно установява всеки.

В гаража Хуан Чикой лепеше спукани гуми, продухваше въздушните тапи от бензиновите проводни, почистваше твърдата като диамант прах от давещите се карбуратори, поставяше нови уплътнители на кашлящите бензинови помпи и изобщо правеше всички ония дреболии, от които автомобилостроителите не разбират абсолютно нищо. С тези неща той се занимаваше извън промеждутъка от десет и половина до четири. Тогава караше автобуса с пътниците, стоварени от големите коли на Грейхаунд на Бунтарския ъгъл, до Сан Хуан де ла Крус, а оттам връщаше други до Бунтарския ъгъл, откъдето ги вземаше пак автобус на Грейхаунд заминаващ или на север в четири и петдесет и шест, или на юг в пет и седемнайсет.

Докато Чикой отсъствуваше по маршрута, задълженията му в гаража изпълняваха различни дангалаци или направо неузрели млади мъже, които повече или по-малко чиракуваха. Никой не се задържаше за

дълго. Нехайните клиенти със задръстени карбуратори не можеха и да допуснат каква съсипия бяха в състояние да стоварят тия чираци върху един мотор. И докато Хуан Чикой беше превъзходен механик, помощниците му бяха младоци, които киснеха през почивките в ресторанта, пускаха петцентови монети в джук-бокса и се разправяха безобидно с Алис Чикой. Шансът непрекъснато зовеше тези млади мъже, теглейки ги все на юг, към Лос Анджелос и, разбира се, Холивуд, където след време ще се сберат младежите от целия свят.

Зад гаража имаше две барачки с дъсчени врати, на едната от които пишеше „Мъже“, на другата – „Жени“. Към всяка водеше пътека – една покрай десния край на гаража и друга – покрай левия.

Това, което характеризираше Бунтарския ъгъл и заради което той се забелязваше от километри сред обработените поля, бяха големите горуни, които растяха край гаража и ресторанта. Високи и гиздави, с черни стволове и клони, лете яркозелени, черни и замислени зиме, тези дъбове бяха на очи в разлатата, плоска долина. Никой не знае дали Бланкьнови ги бяха посадили, или просто се бяха заселили край тях. Последното изглежда по-вероятно. Първо, защото не е известно те да са засаждали растение, което да не могат да ядат, и второ, защото дърветата изглеждаха по-стари от осемдесет и пет години. Биха могли да бъдат двестагодишни, а от друга страна, възможно е корените им да бяха попаднали на подземен извор, от който бързо са се развили такива големи вред тази полупустинна земя.

Грамадните дървета засенчваха спирката през лятото и пътниците често прислоняваха колите си под тях, обядваха и охлаждаха прегретите мотори. Постройката също беше приятна: боядисана ярко в червено и зелено, с широк ред мушката около ресторанта с червени цветове и гъсти като жив плет – тъмнозелени листа. Белият чакъл пред и около бензиновите помпи всекидневно се заравняваше и оросяваше. В ресторанта и гаража имаше системност и порядък. Например по кавиците в ресторанта консервите супа, кутиите зърнени закуски и дори грейпфрутите бяха подредени в пирамидки – четири най-долу, след туй три, после две и най-отгоре се крепеше една. Същото важеше за бутилките масло в гаража, а ремъците за перки висяха на пирони, наредени прилежно по големина. Станцията беше много добре поддържана. Прозорците на ресторанта бяха замрежени срещу мухи, а вратата, също с мрежа, затръшваха при всяко влизане или излизане – понеже Алис Чикой мразеше мухите. В свят, който на Алис не ѝ беше леко да проумее или понесе, мухите бяха върховното и при това зло бreme, стоварено върху нея. Тя ги мразеше

с жестока-омраза и смъртта на една муха, причинена от мухобойка, или бавното ѝ даване в лепкавия слой на мухоловката, създаваха на Алис опияняващо удоволствие.

Както при Хуан в гаража обикновено се изнизваха млади помощници, така и Алис непрекъснато наемаше момичета да ѝ помагат в кухнята. Тези момичета – непохватни, замечтани и грозновати, защото хубавелките обикновено тръгваха след някой и друг ден подир някой посетител, – изглежда, вършеха малко, що се отнася до работата. Разнасяха мръсотия с влажните парцали, записваха се над списания с киноартисти и въздишаха пред джук-бокса, а най-новата беше със зачервени очи, имаше хрема и пишеше дълги и пламенни писма на Кларк Гейбъл. Алис Чикой подозираше всяка от тях, че пуска вътре мухи. Норма, най-новата, беше изпитала неведнъж силата на езика ѝ по повод мухите.

Сутрин на Бунтарския ъгъл се вършеше неизменно едно и също. Още с развиделяването, а през зимата и по-рано, лампите в ресторанта светваха и Алис подгръвяше самовара за кафе (огромно идолоподобно сребристо съоръжение, което бъдещите археолози може да определят като божеството на расата на амеркините, които били предхождани от атомитите, които пък на свой ред по неизвестни причини изчезнали от лицето на земята). Ресторантът бе вече затоплен и приветлив, когато първите уморени шофьори на камиони се отбиваха да закусят. След тях пристигаха търговските пътници, забързани към градовете на юг още по тъмно, за да разполагат с цял ден за делова работа. Търговските пътници спираха винаги щом забележат камион, защото всеобщо е убеждението, че камионджиите са най-добрите познавачи на кафе и храна по пътя. До изгрев и първите туристи, пътуващи със собствени коли, започваха да идват за закуска и пътна информация.

Туристите, идващи от север, слабо интересуваха Норма, но идващите от юг и особено онези, които пристигаха по прякото шосе от Сан Хуан де ла Крус и които вероятно са били в Холивуд, направо я пленяваха. За четири месеца Норма се запозна лично с петнайсет души, които бяха ходили в Холивуд – петима, които работили на снимачна площадка, и двама, които видели Кларк Гейбъл очи в очи. Вдъхновена от последните двама, появили се бързо един след друг, тя написа писмо от дванайсет страници, започващо с „Драги г-и Гейбъл“ и завършващо със „С любов, Ваш приятел“. Тя често потръпваше при мисълта да не би мистър Гейбъл да открие, че го е писала тя. Норма беше вярно момиче. Нека другите перушани да търчат подир изгряващите звезди – разните там Синатри, Ван Джонсъновци, Сонита Тъфтс. Дори през войната,

когато нямаше филми с Кларк Гейбъл, Норма му остана вярна, като топ-леше мечтата си с една цветна снимка на мистър Гейбъл в униформа на летец с две ленти 50-калиброви патрони през рамо. Тя често се присмиваше на Сони Тъфтс. Харесваше по-възрастните мъже с интересни лица. Понякога, докато търкаше тезгяха с мокрия парцал, широките ѝ замечтани очи се спираха на замрежената врата и обръщайки бялото нагоре, за миг леко се притваряха. В такъв момент, можете да бъдете сигурни, в тайната градина на ума ѝ Кларк Гейбъл тъкмо влиза в ресторанта, зяпва, щом я вижда, и застава там: устните му – леко откряхнати и в очите му – осенението, че това е неговата жена. А около него мухите щъкат безнаказано напред-назад. По-далеч никога не отиваше. Норма беше прекалено стеснителна. А освен туй и не знаеше как се правят тия неща. Целият ѝ любовен живот представляваше на практика поредица от схватки по борба на задната седалка в някоя кола, при които главната ѝ цел бе да се опази с дрехи на себе си. Досега тя бе побеждавала със силата на обикновената целеустременост. Ала чувствуваше, че мистър Гейбъл не само няма да върши такива работи, но и не би ги одобрил, ако чуеше за тях.

Норма носеше от немачкаемите рокли, рекламирани от народните магазини „Един долар“, макар естествено да имаше и една сатенена рокля за гости. Но ако човек се загледа по-отблизо, ще открие по някое дребно прелестно украшение дори върху евтините ѝ рокли. Например мексиканската сребърна игла – изображение на календарния камък на ацтеките, дадена ѝ по завещанието на нейната леля, за която Норма се бе грижила седем месеца и в същност искаше да получи шала от тюленова кожа и пръстена с барокови бисери и тюркоаз. Но те преминаха в друг клон на семейството. Норма имаше и огърлица с дребни кехлибарени мъниста от майка си. Никога не слагаше иглата и огърлицата едновременно. В добавка към тях притежаваше още два накита, които бяха чиста стъклария, хем тя знаеше, че са чиста стъклария. На дъното на куфара си държеше един напълнен със златен прах объл венчален пръстен и още един грамаден пръстен с бразилски брилянт. Двата общо струваха пет долара. Слагаше ги само когато лягаше да спи. Сутрин ги сваляше и ги пъхаше обратно в куфара. Никой в света не знаеше, че ги притежава. В леглото се приспиваше, като ги въртеше на средния пръст на лявата си ръка.

Спалната наредба на Бунтарския ъгъл бе съвсем проста. Непосредствено зад ресторанта покривът се спускаше над пристройка. В края на тезгяха се отваряше врата към спалнята-всекидневна на семейство

Чикой, където се мъдреше двойно легло с плетена на една кука покривка, радио на поставка, два претъпкани със слама стола и една кушетка – комбинацията от трите наричаха гарнитура – и лампа за четене на метална стойка със зелен стъклен абажур. За стаята на Норма се минаваше през това помещение, защото, според теорията на Алис, младите момичета трябва малко да се надзирават и да не се оставят да подивеят. Норма трябваше да прекоси стаята на Чикой, за да отиде в тоалетната, или просто да прескочи през прозореца, както обикновено правеше. Стаята на чирака-механик се намираще пак до спалнята на семейство Чикой, само че от другата страна, със самостоятелен вход, и той ползуваше обраслата в лоза барачка с надпис „Мъже“ зад гаража.

Постройките, плътно и съразмерно една до друга, бяха удобни и приветливи. По времето на Бланкьнови Бунтарския ъгъл представлявал едно съмнително място, потънало в нищета и мръсотия, ала двамата Чикой процъфтяха тук. Имаха пари в банката и следователно известна сигурност и щастие. Този остров, закрит от огромните дървета, се виждаше от километри. Не беше нужно да търсиш пътни знаци, за да откриеш Бунтарския ъгъл и пътя към Сан Хуан де ла Крус. В голямата долина житните ниви се равнееха далеч на изток, до планинските подножия и високите планини, а на запад свършваха по-близо, край заоблените възвишения, където дъбовете седяха като живи черни петна. Лете жълтият пек мрежеше, прежуриаше и изпичаше с гневен поглед хълмовете, така че сянката на горуните над Бунтарския ъгъл бе нещо, което се очаква с нетърпение и се помни. А в големите дъждове през зимата ресторанчето бе топъл кът с кафе, боб с лют пипер и сладкиши.

В тучна пролет, когато тревата зеленее по ливадите и баирите, когато вълчий боб и маковете разкрасяват земята в синьо и огнено златно, когато исполинските дървета се събуждат в резедави млади листа – тогава нямаше по-прелестно място на света. Това не бе красота, която не забелязваш, защото си свикнал с нея. Тя стяга гърлото ти сутрин и свива стомаха ти от сладостна болка, когато слънцето я обхожда на залез. Сладкият мирис на вълчи боб и трева те кара да дишаш неспокойно, едва ли не сладно да се задъхваш. Тъкмо в този сезон на цъфтеж и буен растеж още преди виделина Хуан Чикой излезе с електрически фенер към автобуса. Карсън Пъпката, неговият помощник-механик, сънливо се препъваше след него.

Прозорците на ресторанта бяха още тъмни. Зад източните хребети небето дори не изсивяваше. До такава степен бе все още нощ, че кукумявките продължаваха да кръсат из полето. Хуан Чикой се приближи

до автобуса, оставен пред гаража. В светлината на фенера той изглеждаше като огромен балон със сребърни прозорци. Карсън Пъпката, все още не напълно събуден, стоеше с ръце в джобовете и трепереше.

– не защото беше студено, а защото ужасно му се спеше.

От полята повя ветрец и донесе мириса на вълчи боб и уханието на напрацяла земя, полудяла от родитба.

ГЛАВА 2

Електрическият фенер с плосък, наклонен рефлектор осветяваше ярко само краката, обувката, автомобилните гуми и дънерите. Той се люшкеше и отплесваше, а нажежената жичка светеше ослепително синьо-бяла. Хуан Чикой отнесе фенера до гаража, извади връзка ключове, намери ключа за катинара и разтвори широките врати. Запали лампата на тавана и угаси фенера. Сетне взе едно раирано монтьорско кепе от работния си тезгях. Носеше работен комбинезон с големи пиринчени копчета на чепака и страничните закопчалки, а отгоре – черно яке от конска кожа с плетен ластик на врата и на китките. Обувките му бяха заоблени и твърди и с толкова дебели подметки, че изглеждаха като набъбнали. Старият белег на бузата до големия му нос тъмнееше като сянка под горната лампа. Той прокара пръсти през гъстата си черна коса, за да я напъха цялата под кепето. Ръцете му бяха силни, с широки длани и къси пръсти с равни от работа нокти, разкривени и вдлъбнати от това, че са били удряни и наранявани. Третият пръст на лявата му ръка бе загубил първата си става и на мястото на ампутацията месото се беше леко надуло като гъба. Това малко топчесто израстъче лъщеше и беше с по-друга от останалата част на пръста тъкан, сякаш ставата се мъчеше да се превърне във връхна възглавничка. На този пръст носеше широк венчален пръстен, като че ли този пръст не ставаше вече за работа, но би могъл да се използва не по-зле за украшение. От джобчето на комбинезона му се подаваха молив, линия и манометър. Хуан беше гладко обръснат, макар и от вчера и макар около брадичката и на врата му да се подаваха прошарени и бели косъмчета като на стар еърдейл. Те личаха още повече, защото цялата му брада иначе беше наситено черна. Черните му очи бяха шеговити и присвити като на примигващ пушач, който не може да свали цигарата от устата си. Устните на Хуан бяха пълни и добродушни, спокойни устни – долната малко издута, но не кисела, а напротив, издаваща добро настроение и самоувереност, горната – добре оформена с изключение на дълбокия, почти бял спрямо розовината на устните шев вляво от средата. Устната, изглежда, някога е била разцепена до дъно и тази опъната бяла жилка сякаш пречеше на пълнотата ѝ и я придърпваше в тънки бръчици от двете страни. Ушите му не бяха много големи, но стърчаха рязко като миди, или в положение, в което човек би ги държал, ако иска да чува по-ясно. Хуан имаше вид на човек, който

слуша внимателно през цялото време, очите му се присмиват на това, което чува, а с половин уста не одобрява чутото. Движенията му бяха сигурни дори когато не правеше нищо, изискващо сигурност. Вървеше така, сякаш отива на точно определено място. Ръцете му работеха бързо и прецизно и никога не си играеха с клечки за кибрит или пирони. Зъбите му бяха дълги, обточени по края със злато, което придаваше на усмивката му известна жестокост.

Хуан откачи инструменти от пироните на стената и ги занарежда в продълговата, плоска кутия на тезгяха – гаечни ключове и клещи, няколко отвертки, чук и пробой. Още натезжал от сън, Пъпката опря лакът до него върху омазнения дървен плот. Беше навлякъл един дрипав пуловер от някакъв си клуб на мотоциклетисти и бомбето на филцова шапка, изрязана на зигзаг по края. Беше дългунесто, слабовато седемнайсетгодишно момче, с тесни рамене, дълъг лисичи нос и очи, които бяха безцветни рано сутрин и ставаха зеленикавокафяви през деня. По лицето му светеше златист мъх, а страните му бяха целите разядени на вадички и гнойни рани от ергенски пъпки. Наред със старите се образуваха нови, кървави и червени, едни нарастващи, други – превяхващи. Кожата му лъщеше от мазилата, продавани за подобни случаи, но от които в последна сметка няма никаква полза. Джинсите на Пъпката бяха тесни и толкоз дълги, че ги беше подгънал с около двайсет и пет сантиметра. На слабия му кръст те се държаха на широк, чудесно изработен кожен колан с масивна, гравирана сребърна тока, в която бяха поставени четири тюркоаза. Пъпката държеше ръцете си прибрани колкото можеше повече, но скришом и от самия него, пръстите му прибягваха към надупченото му лице, докато не си даде сметка какво върши и не прибере пак ръце. Пишеше до всяка компания, рекламираща лек за акне, беше ходил при сума доктори, които знаеха, че не могат да излекуват пъпките му, но знаеха също, че ще минат след някоя и друга година. Независимо от това обаче те му предписваха кремове и лосиони, а един дори го подложи на зеленчукова диета. Очите му бяха продълговати и притворени като на приспан вълк, а в тази ранна утрин бяха почти слепени от сълзене и гурели. Пъпката бе разхитителен сънливец. Оставен на себе си, можеше да спи почти непрекъснато. Целият му организъм и цялата му душа бяха рядко жестоко бойно поле за неговата младост; Чувствеността му не секваше и Когато не се изразяваше открито в похот, прибягваше към средствата на меланхолията, към дълбока и сълзлива сантименталност или към силна, задушаваша набожност. Умът и емоциите му бяха като неговото лице – непрестанно избухващи и винаги оголени и

раздразнени. Той имаше периоди на гневна непорочност, когато виеше за собствената си онеправданост, след което обикновено настъпваше период на саможив мързел, който едва не го повеляше и от депресия той преминаваше към сън. Сънят му биваше като наркотичен и го държеше дълго упоен и притъпен.

Тази сутрин бе нахлузил на босо половинките си от бяла и кафява кожа на дупки и от подгънатите джинси глезените му се подаваха на мръсни ивици. В периодите си на потиснатост Пъпката биваше толкова изтощен, че дори не се къпеше и почти не се хранеше. Равно подрязано, филцовото кепе му служеше не толкова за красота, колкото да му държи дългата светлокестенява коса въвн от очите и да я пази от смазките, когато работи под колата. Сега той стоеше до Хуан Чикой, тъпо го гледаше как нарежда инструментите в кутията, а умът му се валяше в огромните фланелени облаци на сънеността, почти дразнещи с натрапчивостта си.

– Включи работната лампа на дългия шнур. Хайде, Пъпка, по-живо, събуди се! – подвижна Хуан. Пъпката се тръсна като куче.

– Не знам как – обясни той.

– Вземи лампата, вземи и дъската. Хайде, че трябва да вървим.

Пъпката вдигна подвижната лампа с крушка в предпазна мрежа и се залови да развива от дръжката й дебелия каучуков кабел. Включи го в контакта до вратата и лампата се заля в блясък. Хуан взе кутията с инструменти, излезе пред вратата и погледна притъмнялото небе. Във въздуха бе настъпила промяна. Лек ветрец поклащаше младите листа на дъбовете и шушнеше из мушкатата. Беше неопределен, мокър вятър. Хуан го подуши, както би помирисал цветете.

– Господи, ако вземе да завали! – рече той. – Само това ни липсва!

На изток зората тъкмо почваше да рисува очертанията на планинските хребети. Пъпката излезе със запалената лампа, влачейки кабела по земята, без да го усуква. Дърветата изпъкваха на светлината, а тя се просмукваше в младата резеда на дъбовите листенца. Пъпката отнесе лампата до автобуса и се върна в гаража за дъската на колелца, на която беше удобно да лежи и да се върти, когато работи под някоя кола, И нея запрати към автобуса.

– Е, май ще вали – каза той. – Като погледнеш, в Калифорния, кажи-речи, всяка година по туй време вали.

– От времето не се оплаквам, ама с тия изронени зъбци, хората чакат, земята жвакава от дъжд...

– Ще има повече за жвакане... – заостроумничи Пъпката.

Хуан спря и се огледа. Развеселени, очите му се надиплиха на

ситни бръчици.

– Да – добави той, – дума да няма. Пъпката свенливо отмести поглед. Осветен от ръчната лампа, автобусът изглеждаше странен и безпощен, защото там, където трябваше да бъдат двете задни колела, имаше две дървени магарета и вместо на осите задницата му беше подпряна на една греда десет на десет сантиметра, сложена върху двете магарета. Автобусът беше стар, с четирицилиндров нискокомпресорен двигател и със специална скоростна кутия, която позволяваше пет предни предавки вместо три, както и две скорости за заден ход. Издута като балон, каросерията на автобуса, тежка и лъскава от сребристая боя, въпреки всичко издаваше подутините и вдлъбнатините, белезите и драскотините от една дълга и бурна кариера. Самодейно наплесканата боя върху стар автомобил го прави някак още по-вехт и жалък, отколкото ако го оставиш да гние с достойнство. Отвътре автобусът бе също преустроен. Седалките, които преди са били от плетена тръстика, сега бяха тапицирани с червена мушамата и макар всичко да беше направено със старание, липсваше професионализъм. Намирирваше на кисело от мушамата, на остро проникващата смес от масло и бензин. Беше стар, стар автобус, видял много път и много мъчнотии. Дъбовият му под се беше изтрлил и излъскал от нозете на пътниците. Страните му бяха мачкани и изчуквани. Прозорците не се отваряха, защото цялото му туловище беше с малко разтеглени форми. Лятно време Хуан махаше прозорците, а през зимата ги поставяше пак. Шофьорската седалка бе протрита до пружините, но на изкорубеното място имаше басмена възглавничка на цветя, която вършеше двойна работа – хем предпазваше шофьора, хем притискаше оголените пружини. От козирката на предното стъкло висяха талисманите: бебешка обувка – за покровителство, защото препъващите се крачета на едно бебе изискват непрекъснато внимание и помощта на господ, и една мъничка боксова ръкавица – тя пък за сила, силата на юмука, който държи кормилото, силата на буталото, което движи колянвия вал, силата на човека като отговорна и горда личност. На предното стъкло висеше още една малка гумена бузеста кукличка с коса от вишневочервени и зелени паунови пера и предизвикателно заметнат саронг. Туй пък беше за наслада – на плътта, на очите, на носа, на ушите. Когато автобусът беше в движение, висулките се сучеха, подмятаха и люшкаха пред очите на шофьора. При чупката на предното стъкло, там, където средната опора тръгва нагоре, точно над контролното табло, седеше една малка метална Дева от Гваделупа, боядисана в ярки цветове. Лъчите ѝ бяха златни, дрехата синя, тя самата бе стъпила върху лунен сърп, носен от

херувимчета. Това бе връзката на Хуан Чикой с вечността. Тя нямаше нищо общо с религията на черквата и догмата, но имаше много общо с религията на спомена и чувството. Тази смугла Дева бе неговата майка в схлупената къщичка, в която тя, говореща испански с лек акцент, го бе откърмила. Защото неговата майка бе направила Девата от Гваделупа своя собствена, лична богиня. Отишли си бяха св. Патрик и св. Бриджет заедно с хилядите бледи девы на Севера и сърцето ѝ бе заела тази, смуглата, в чиито жили имаше кръв и която бе близо до хората. Майка му почиташе своята Дева, чийто ден се чествуваше с фойерверки, докато баща му – мексиканец, естествено не се замисляше особено за Девата. По природа фойерверките бяха средство да се чествуват светиите. Кой би си помислил друго? Устремената нагоре съскаща цев беше очевидно духът, устремил се към Небето, а страшният искрящ пукот на върха бе тържественото влизане в тронната зала на Небето. Хуан Чикой, който не беше вярващ в тривиалния смисъл, сега бе на петдесет години и въпреки всичко би се чувствувал угнетен да кара автобуса без закрилата на Гваделупката. Неговата религия беше практична.

Под Девата, в първоначалното чекмедже на таблото, лежеше револвер „Смит и Уесън“ 45-и калибър, едно руло бинт, стъкло йод, флакон с уханна лавандулова сол и неотваряна половинлитрова бутилка уиски. Оборудван така, Хуан Чикой се чувствуваше почти уверен, че може да се справи в повечето обстоятелства.

На предната си броня автобусът някога бе имал надпис, който сега едва личеше: „el Gran Poder de Jesus“ „великата сила на Исуса“. Но някой по-предишен собственик го беше боядисал. Вместо него и на предната, и на задната броня бе дръзко изписана простичката дума „Любимец“, така че автобусът беше известен като „Любимец“ на всички, които го знаеха. Сега обаче той бе бездвижен, с извадени задни колела, задницата му стърчеше във въздуха, подпряна върху гредата между двете магарета.

Хуан Чикой държеше двете нови зъбни колела и внимателно ги въртеше.

– Дръж лампата по-близо – каза той на Пъпката, като извъртя двете колела в пълен оборот. – Помня, веднъж сложих едно старо и едно ново и веднага тръгна.

– Изроненият зъб дава определен шум – рече Пъпката. – Като че пробива изпод земята. Какво ли го е избило?

Хуан наклони голямото колело и започна да върти малкото бавно на светло, проверявайки зъб по зъб дали двете зацепват.

– И аз не знам – отвърна той. – Има толкоз неща, които човек не знае за металите и моторите. Ей на, вземи Форд. Ще ти произведе сто автомобиля и все два-три от тях няма да струват и пукната пара. Не една част, направо цялата кола не струва. И ресорите, и моторът, водната помпа, охлаждането, карбураторът. Просто лека-полека се разпада и никой не знае от какво. Друг път взимаш кола, дето се казва, направо от конвейера, уж съвсем като всички останали, ама не е. Има й нещо, дето на другите го няма. По-мощна. Като безстрашен исполин. Няма да се счупи, каквото щеш да я правиш.

– Аз имах точно такава – каза Пъпката. – Модел А. Продадох я. Сто на сто още върви. Три години я карах и не похарчих и един цент по нея.

Хуан остави двете зъбни колела върху стъпалото на автобуса и взе старото голямо от земята. Опипа с пръст мястото, където се беше изронил зъбът, и каза:

– Странно нещо е това металът. Понякога, изглежда, се уморява. В Мексико, откъдето ми е родът, например хората имаха по два-три кухненски ножа. С единия режеха, а другите два ги забиваха в земята. „Острието си почива.“ – казваха. Не знам колко е вярно, но помня, че тия ножове ставаха остри като бръснач. Да ме питаш, никой нищо не знае за металите, дори и ония, които ги произвеждат. Дай сега да сложим колелото на вала. По-насам, дръж лампата по-насам.

Хуан намести дъската зад автобуса, легна върху нея по гръб и с нозе се приплъзна под него.

– Лампата малко наляво. Не, по-високо, така! Сега, ще ми подадеш ли кутията с инструментите? – Ръцете на Хуан работеха пъргаво, а една капчица масло се стече по бузата му. Обърса я с опакото на дланта си. – Мръсна работа – рече той.

Пъпката надникна под автобуса.

– Мога ли да окача лампата на тоя болт?

– Недей, след малко ще трябва да я местиш.

– Дано наистина го поправиш – рече Пъпката. – Ще ми се довечера да си спя в леглото. На стол човек изобщо не може да си почине.

Хуан се изхили:

– Ей, ама по-шантави хора виждал ли си, като трябваше да се върнем заради изронения зъб? Като че ли аз нарочно съм го изронил. Ами как се развикаха на Алис за сладкиша, побъркаха я. Сигурно са решили, че тя го е правила. Така е, хората като са на път, не обичат нищо да спира.

– Е, нали спаха в нашите легла – отбеляза Пъпката. – Не виждам за

какво има да пискат. Ти, аз, Норма и Алис спяхме на столове. А пък ония, Причардови, бяха най-смахнати. Самата Милдред, дъщерята, не, ама нейните. Въобразяват си, че някой ги е измамил. Старият сто пъти рече, че бил някакъв си директор и че някой щял да си изпати за тая работа. Това, вика, е нарушение. Ама с жена си добре си поспаха на вашето легло. А Милдред къде спа? – Очите на Пъпката леко светнаха.

– Предполагам, на кушетката – каза Хуан. – Или с майка си и баща си на леглото: А другият, човекът от компанията за ония шашми, спа в стаята на Норма.

– Той горе-долу ми хареса – рече Пъпката. – Не прекаляваше с приказките. Не каза какво работи. А ония Причардови само с това се перчеха. Без Милдред. И знаеш ли къде заминават, мистър Чикой? На пътешествие в Мексико. Милдред учила испански в колежа. Щяла да им превежда.

Хуан постави един шплент във вала и внимателно го зачука. После се изтегли изпод автобуса.

– Дай сега да монтираме задния мост.

Светлината се изцеди иззад планините и плъзна по небето. Безцветната зора изплува в различни сиви и черни тонове и белите и сините предмети заприличаха на сребърни, а червените и тъмнозелените станаха черни. Младите дъбови листенца чернееха и белееха, очертанията на хребетите се изостриха. Тежките тромави облаци, които се търкаляха по небето като бухти, започнаха едва-едва да порозовяват по източните си краища.

Изведнъж лампите в ресторанта блеснаха и лехата от мушката около постройката оживя. Хуан обърна поглед.

– Алис е станала – рече той. – Скоро ще има кафе. Хайде, давай да наместим задния мост.

Двамата мъже работеха добре заедно. Всеки разбираше какво трябва да се прави и всеки вършеше своя дял. Пъпката също легна по гръб, затягаше гайките на диференциала и общата работа го изпълваше с някакво хубаво чувство. Хуан стегна жилите на ръката си в усилието да завинти една гайка, но ключът му се изплъзна и той одра кожата на пръста си с част от месото около кокалчето. Кръвта потече гъста и черна по омазнената му ръка. Той прехапа кокалчето и засмука кръвта, а около устата му се образува мазен кръг.

– Лошо ли го удари? – попита Пъпката.

– Не, изглежда е на късмет. Една работа не може да бъде свършена, без да се порее кръв. Тъй викаше моят баща. – Той пак засмука раната

и кръвта понамаля.

Топлината и розовината на зората се прокрадваха наоколо и от това електрическото осветление като че ли загуби част от яркостта си.

– Колко ли пътници ще дойдат с Грейхаунд? – лениво каза Пъпката. После, родена от хубавото чувство у мистър Чикой, осени го ярка мисъл. Тя бе толкова остра, че почти му причини болка. – Мистър Чикой – започна неуверено той с учтив, боязлив и умоляващ глас.

Хуан престана да затяга гайката и зачака да чуе я молба за свободен ден, я за повишаване на заплатата, изобщо за нещо. Молба щеше да последва. Познаваше се по тона, а това за Хуан значеше беля. Всяка беля започваше тъй.

Пъпката мълчеше. Не намираше думи. – Нещо искаш ли? – попита го Хуан предпазливо. – Мистър Чикой, можем ли да го уредим някак... впрочем някак да направиш тъй, че да не ми викаш повече Пъпка?

Хуан извади гаечния ключ и извърна глава. Двата лежах по гръб, лице в лице. Хуан видя белезите от заздравелите пъпки, надигащите се нови възпаления и една узряла, твърда, с жълта коричка, готова да се пръсне върху бузата. Докато го гледаше, очите на Хуан омекнаха. Разбра. Усети го внезапно и се зачуди защо не се беше сетил по-рано.

– Как ти е името? – попита го небрежно.

– Ед – поясни Пъпката. – Ед Карсън, далечен роднина на Кит Карсън. Преди да ми излязат в прогимназията... е, викаха ми Кит. – Говореше обмислено и овладяно, но гръдният му кош се издуваше и с тежест се снижаваше и въздухът свиреше в ноздрите му.

Хуан погледна встрани от него, в гръб към издутината на диференциала.

– Окей – каза той, – дай да турим криковете. – Той се плъзна извън автобуса. – Вземи маслото отвътре.

Пъпката отиде бързо в гаража и донесе въздушния такеламит, влачейки гуменото черво подире си. Натисна лостчето и сгъстеният въздух изсвистя зад маслото. Такеламитът шракна, когато диференциалът се напълни с масло и дори малко от него се разля навън. После завинти пробката.

– Хей, Кит, изтрий си ръцете и виж дали Алис не е приготвила кафето, а? – подкани го Хуан.

Пъпката се упъти към ресторанта. До вратата, където се издигаше един от огромните горунни, тъмнееше голямо сенчесто петно. Пъпката се спря там за момент, затаил дъх. Трепереше цял от някакъв особен хлад.

ГЛАВА 3

Когато с крайчеца си слънцето проясни планините на изток, Хуан Чикой стана от земята и отгърси прахта от краката си и от дъното на комбинезона. Слънцето струеше в прозорците на ресторанта и топлеше зелената трева, поръбила гаража. То сияеше в маковете из равното поле и по големите острови от син вълчи боб.

Хуан Чикой застана при вратата на автобуса. Присегна се, завъртя ключа и натисна стартера с длан. За момент стартерът ръждиво изхлипа, после моторът пое и загърмя, докато Хуан не сподави рева. Натисна амбриажа, премести лоста на допълнителната първа предавка и пусна педала. Задните колела се завъртяха бавно във въздуха и Хуан се върна при тях да се вслуша, в хода на предавките и да чуе няма ли неточно пасване.

Пъпката миеше ръцете си с бензин в плосък тиган в гаража. Слънцето стопли един изгнил лист от предната година, духнат в ъгъла на гаражната врата. След време една малка, още зашеметена от нощта муха изпълзя изпод листото и застана на слънце. Крилцата ѝ бяха прашнопъстри и тя се движеше мудно от нощния студ. Отри крилцата си с крачка, после крачката едно о друго, след туй разтърка лицето си с предните, а през това време слънцето, надвесващо се под големите надути облаци, затопляше соковете ѝ. Внезапно мухата литна, завъртя се два пъти в кръг, попърха под дъба, след това се блъсна в мрежестата врата на ресторанта, падна по гръб и зажува, обърната за миг. След туй стъпи на крака, полетя и зае мястото си на рамката на вратата към закусвалнята.

Изпита от безсънната нощ, Алис Чикой надзърна от прага към автобуса. Открехна вратата едва няколко сантиметра, но мухата стремително влетя през процепа. Алис я забеляза и замахна подир нея с кухненската кърпа. Мухата за момент зазизика като луда, след което се настани под ръба на тезгяха. Алис погледа как задните колела на автобуса бавно се превъртат във въздуха и се върна при тезгяха, като затвори кранчето за парата на кафеварката. Кафявата течност в страничната стъклена тръбичка на машината изглеждаше светла и рядка. Тя отри тезгяха с кърпата и докато го забърсваше, забеляза, че единият край на голямата бяла кокосова торта под прозрачния пластмасов похлупак е нащърбен от едно отрязано триъгълниче. Взе нож от поставката за прибори, повдигна

похлупака и подравни края на тортата, като пхна трохите в устата си. И точно преди похлупакът да се върне на място, мухата се шумгуна стремглаво под крайчеца и се нахвърли върху кокосовия пълнеж. Тя се закрепил под една малка кремова лимба, без да се вижда отгоре, заора и лакомо забоксува в сладкия пълнеж. Притежаваше една огромна, висока планина от торта и беше щастлива.

Пъпката влезе, вмирисан на бензин и масло, и седна на едно от високите кръгли столчета.

– Поправихме го – каза той.

– С кого? – попита го иронично Алис.

– Е, мистър Чикой свърши естествено по-майсторската работа. Бих изпил чаша кафе с парче торта.

– Вече си опитал от тортата, преди аз да стана. – Тя отметна с ръка косата от очите си. – Дори не можеш да го замаскираш.

– Пишете го на моя сметка – предложи Пъпката. – Мисля, че винаги съм си плащал храната, нали?

– За какво ядеш толкова сладко? – рече Алис, – По цял ден висииш пред таблата с бонбони. Нищо не ти остава от заплатата. Всичко отива за сладки и бонбони. Бас ловя, че от тях ти излизат пъпките. Що не поп-рестанеш малко?

Пъпката срамежливо наведе очи към ръцете си. Под ноктите му чернееха мръсни дъги – там бензинът не беше проникнал.

– Богати са на калории – рече той. – Човек като работи, има нужда от калорична храна. Следобед към три например, като останеш без сили, какво, човек има нужда от нещо по-калорично:

– От нещо твърдо в гащите – забеляза Алис. – Толкова имаш нужда от калории, колкото аз от... – и не довърши. Алис си беше сквернодумка, но никога не произнасяше думите. Само навеждаше мисълта на тях. Тя дръпна чашата с кафе от чучурчето – дебела, плоскодънна чаша без чинийка, – наля малко мляко и я плъзна по тезгяха.

Вгледан с мъгляви очи в надвесеното предизвикателно над джук-бокса момиче от рекламата за кока-кола, Пъпката си сипа четири лъжици захар и забърка с отвесно изправена лъжица.

– И парче торта – повтори той търпеливо.

– Туй ще ти е гробът. Пак ще надуеш някоя пъпка – като балон.

Пъпката се загледа в добре оформените задни части на Алис и бързо отмести поглед. Алис взе ножа от края на тезгяха и отрязва клинче от кокосовата торта. Тортената скала се срути върху мухата и я затрупа. Алис-извади парчето с лопатка и го сложи върху малка чинийка, която

също плъзна по тезгяха. Пъпката го подхвана с лъжичката от кафето.

– Станаха ли другите? – попита той.

– Не, но ги чух да трополят. Сигурно някой от тях е източил всичката топла вода. В кухнята нямах нито капка.

– Трябва да е Милдред.

– А?

– Момичето. Трябва да се е къпала. – Алис стръвно го погледна.

– Я си яж калориите и си дръж ума, където му е мястото – рече му тя остро.

– Нищо не съм казал. Ей, в тортата има муха!

Алис се вдърви.

– Вчера имаше муха в супата. Започвам да мисля... че носиш мухи в джоба си.

– Ама погледнете. Още рита.

Алис се приближи.

– Убий я! – развика се тя. – Смажи я! Да хвъркне ли искаш? – Тя взе една вилица от тезгяха и размачка мухата заедно с трохите от тортата, след което загреба всичкото и го хвърли в кофата за боклук.

– А моята торта? – попита Пъпката.

– Ще получиш друго парче. Не мога да разбера защо все на тебе ти се падат тия мухи. На никой друг.

– Изглежда, имам късмет – тихичко каза Пъпката, – А? ...

– Казах, че...

– Чух какво каза. – Не си беше отпочинала и беше нервна. – И си дръж устата, че ще изхвърчиш от тука като подпален. Хич не ме е еня дали си монтьор или не. За мене си хаймана. Пъпчив хаймана. Пъпката се смали. Колкото ядът ѝ растеше, толкова неговата брадичка увисваше все по-ниско над гърдите му. Той не знаеше, че на него тя си изкарва куп други ядове.

– Нищо не казах – подхвана той. – Не може ли човек да се пошегува?

Алис беше стигнала до оная точка, от която или трябваше да продължи нататък, докато се развилнее в такава безумна истерична ярост, че и на нея, и на всички около нея да им излизат искри от главите, или лека-полека да се укротява, защото сама чувствуваше непреодолимия натиск в гърдите и гърлото си. Тя прецени положението за секунди. Беше напечено. Автобусът трябваше да тръгне. Хуан също не си беше отпочинал. Хората, които бяха спали на леглата им, щяха да чуят гнева ѝ и да наизлязат, а Хуан можеше да я удари. Веднъж я беше ударил. Не

силно, ама така улучи къде и в кой момент, че както ѝ се стори, едва не я уби. Пък и тъмният страх, който вечно бдеше в крайчеца на съзнанието ѝ, че Хуан може да я напусне. Той беше напуснал други жени. Не знаеше колко, защото никога не бе говорил за това, но мъж с неговата привлекателност непременно е оставял и други жени. Всичко това се извъртя в ума ѝ за по-малко от секунда. Алис реши: без гняв. Подтисна напъна в гърдите си. Като вцепенена повдигна пластмасовия похлупак и отрязва двойно парче, после го сложи на чинийка, пренесе я зад тезгяха и я поднесе пред Пъпката.

– Всички сме нервни – рече тя.

Пъпката вдигна очи от ноктите си. Видя бръчки на годините да пълзят по шията ѝ, забеляза също удебелените ѝ клепачи. Видя, че ръцете ѝ са загубили опънатата кожа, която имат младите момичета, и му дожаля за нея. Сам неблагоприятен с красота, той си помисли, че младостта е единственото, което си заслужава да притежаваш, и онзи, който е загубил младостта си, вече е мъртъв. Тази сутрин той беше извоювал голяма победа и сега, като видя цялата слабост и колебание у Алис, се засили за втора.

– Мистър Чикой каза, че няма да ми вика повече Пъпка – започна той.

– Защо?

– Аз го помолих. Името ми е Едуард. Даже в училище ми казваха Кит заради фамилното ми име Карсън.

– Хуан Кит ли ти казва?

– Аха.

Алис наистина не разбираше за какво става дума, още повече, че зад нея в спалнята се чу оживление, стъпки между постилките и тих, кратък говор. Като усети, чуждите хора, Пъпката ѝ стана по-близък, защото той все пак не беше напълно чужд човек.

– Ще видя как ще дойде – отвърна тя.

Слънцето беше огряло вътре през предните прозорци и вратата и бе хвърлило пет ярки петна върху стената, озарявайки пакетите с храни и пирамидите от портокали. Сега обаче ярките квадрати притъмняха и – изчезнаха. Чу се гръмотевичен трясък и дъждът рукна без предупреждение. Замете по покрива.

Пъпката отиде при вратата и погледна навън. Дъждът се лееше на потоци, забулвайки природата и отскачайки високо по циментовия път. Мократа светлина изглеждаше някак метална. Хуан Чикой беше в автобуса на сухо. Задните колела продължаваха мудно да се въртят. Както

го зяпаше, Хуан скочи и дотича към ресторантчето. Пъпката задържа вратата отворена и той направо връхлетя вътре, но дори само докато притича, комбинезонът му потъмня от вода, а обувките му плъкоаха локви по пода.

– Могъщи боже, същински порой – каза той. Сивата стена от дъжд затулваше хълмовете и от нея струеше мрачна, метална светлина. Чашките на вълчия боб клюмваха под тежестта на водата. Листата на маковете бяха скършени и лежаха на земята като златни монети. Мократа вече земя не можеше да поглъща повече вода и малки ручейчета се устремиха към по-ниските места. Пороят ревеше върху покрива на ресторанта при Бунтарския ъгъл.

Хуан бе седнал на една от масите до прозорците и пиеше кафе с много сметана, дъвчеше поничка и гледаше пороя. Влезе Норма и се хвана да мие малкото съдове в умивалника от неръждаема стомана зад тезгяха.

– Ще ми донесеш ли още една чаша кафе? – попита я Хуан.

Тя апатично излезе иззад тезгяха. Чашата беше препълнена. От дъното се стичаше тънка струйка кафе. Хуан извади хартиена салфетка и я сгъна, за да попие мократа чаша.

– Не успя да си починеш, нали? – попита я той. Норма беше бледа, роклята ѝ – смачкана. Сега виждаше, че ще се състари много преди да остарее. Кожата ѝ беше тъмна и тънките ѝ ръце на петна. Норма се изриваше от много неща.

– Изобщо не спях – каза тя. – Опитах на пода, но и там не заспах.

– Ще гледаме да не се случва повече – рече Хуан. – Трябваше да поръчам кола да ги закара до Сан Исидро.

– Леглата ни ще им дава! – каза язвително Алис. – Как ти хрумна? Допускаш ли, че някъде другаде щяха да получат леглата на собствениците? Те не са на работа днес. Можеха също да не спят.

– Предполагам, че ми е хрумнало по погрешка – отвърна Хуан.

– Хич не те е еня, че жена ти спи на стол – продължи Алис. – Готов си да отстъпиш леглото ѝ по всяко време. – Алис почувствува, че гневът ѝ се надига и това я изплаши. Не искаше. Знаеше, че ще развали всичко, и се страхуваше, но той не секваше, нарастващ и кипящ в нея.

Потокът от дъжд измете покрива като тежка метла и остави след себе си тишина, но почти веднага след това плисна нов порой. Оттичането и гъргоренето на дъждовните капки по стрехите и улуците се усили отново. Хуан се бе загледал замислено в пода и една тънка усмивчица придърпваше устата му към бялата нишка на белега върху устната. Това

също бе нещо, от което Алис се боеше. Той я беше разграничил от другите, за да я наблюдава. Знаеше си го. За Алис всички отношения и всички положения бяха двустранни, и лични, като тя и другият човек ставаха огромни, а всички останали изчезваха от света. Нямаше междинни положения. Когато говореше на Хуан, съществуваша само те двамата. Когато говореше на Норма, целият свят изчезваше, оставяйки единствено Норма и нея в един сив, облачен космос.

Хуан обаче беше способен да изолира всяко нещо и да го види във връзка с друго. Дори неща, различни по големина и значение. Той можеше да наблюдава, да преценява, да обмисля и да се наслаждава. Хуан умееше да се наслаждава на хората. Докато Алис можеше само да обича, да харесва, да не харесва и да мрази. Нито виждаше, нито чувствуваше нещо междинно.

Тя затъкна разпусналата се коса. Веднъж месечно плакнеше съдовете над косата си, което с гаранция ѝ придаваше онзи тайнствен и омаен блясък, който лови и държи мъжете в подчинение. Очите на Хуан бяха далечни и развеселени. Това вече можеше да я изпълни с ужас. Тя знаеше, че той гледа на нея не като на една сърдита жена, на която светът ѝ е черен, а като на една от хилядите сърдити жени, които трябва да бъдат изследвани, следени и дори използвани за наслада. Това беше страшният, самотен ужас за Алис. За нея извън Хуан не съществуваше никакъв свят, а чувствуваше, че извън нея за Хуан съществува всичко останало. Той виждаше не само около нея, но и през нея. Запомненият ужас от оня път, когато я удари, беше не толкова в плесницата – бяха я били и преди, и тя съвсем не мразеше това, напротив, възбуждаше се и набираше сили, – колкото в това, че Хуан я бе ударил, както би ударил буболечка. Беше му, кажи-речи, все едно. Той дори не беше много ядосан, просто бе раздразнен. И беше ударил нещо, вдигащо шум, за да млъкне. А Алис се беше опитала да привлече вниманието му по един от малкото начини, които знаеше. Сега се опитваше да стори същото и от променената посока на погледа му разбра, че той ѝ се е изплъзнал.

– Аз се мъча да спретна един малък, хубав дом за нас, с килим и плюшена гарнитура, а ти си седнал да я даваш на разни непознати. – Гласът ѝ загуби сигурността си. – И оставяш собствената си жена да дреме на един стол цяла нощ.

Хуан бавно вдигна очи и каза:

– Норма, ще ми донесеш ли, моля те, още една чаша кафе? С много сметана.

Алис напрегна сили, защото усети, че яростта ѝ напирала, когато

Хуан бавно погледна натам, където е тя. Черните му очи бяха развеселени и топли, после фокусът им се смени, той спря очите си на нея и тя усети, че сега я вижда.

– Нищо ти няма – рече той. – Така ще оцениш по-добре леглото довчера.

Дъхът ѝ спря. Обля я топла вълна. Гневът ѝ се смени с горещо желание. Тя разсеяно се усмихна и цъкна с език.

– Копеле такова – каза тя много нежно. След това пое въздух и изпусна една огромна, разтърсваща въздишка. – Яйца искаш ли?

– Да. Две, варени около четири минути.

– Знам как ги обичаш – отвърна тя. – Бекон отделно искаш ли?

– Не. Препечена филийка и няколко понички. Алис отиде зад тезгяха.

– Няма ли да излязат вече? – каза тя. – Бих искала да ползвам собствената си баня.

– Чуват се – каза Хуан. – Скоро ще излязат.

И те наистина тропаха. Чува се стъпки в спалнята. Отвори се вътрешна врата и някакъв женски глас остро извика: „Мисля, че можехте да почукате!“ После някакъв мъж отговори: „Съжалявам, но единственият друг изход беше да скоча от прозореца.“ Друг мъжки кръшно-мелодичен глас с авторитет рече: „Винаги е добре да се чука, приятелю. Удари ли ти крака, мила?“ Тя отговори „да“.

Вратата при тезгяха се отвори и в ресторанта влезе дребен мъж, облечен в двуреден костюм. Ризата му беше от светлокафявите, които мъжете носят на път и са известни под името „хилядакилометри“, защото не им личи, когато се измърсят. Костюмът му беше в неутрален меланж по същите причини, имаше и тъмнозелена плетена вратовръзка. Лицето му беше остро, като на паленце, както и очите му – искрящи и въпросителни като на куче. Тънки, добре подравнени мустачки бяха възседнали горната му устна като гъсеница, която сякаш се изгърбваше, когато проговаря. Зъбите му бяха бели и равни с изключение на горните предни два, които лъщяха от злато. Имаше вид на изчеткан с четка човек, сякаш бе изтупал мъха от костюма си с четката за коса. Ризата му също изглеждаше опъната, както става, ако се изпере яката на умивалника и се приплеска върху тоалетната масичка, за да изпръхне. В обноските му личеше някаква свенлива самоувереност, а лицето му все трепкаше, сякаш с изпитана техника се бранеше от обиди.

– Добро утро, люде – рече той. – Тъкмо се питах къде сте спали всички вие. Обзалагам се, че не сте мигнали цяла нощ.

– Ами да – кисело каза Алис.

– Няма значение – каза Хуан. – Довечера ще легнем рано.

– Поправихте ли автобуса? Дали ще се оправим в тоя дъжд, а?

– Разбира се – отговори Хуан.

Мъжът изкуцука край тезгяха и с мъка се настани на една от малките масички. Норма му донесе чаша вода и цяла шепа прибори, увити в хартиена салфетка.

– Яйца?

– Пържени, с отворени очи, хрупкав бекон и препечен хляб с масло.

С масло, можеш ли? Най-трудното нещо в света е да намажеш препечена филия с масло. Сложи ми много масло върху хляба, много и го остави да се разтопи, така че да не личат никакви жълти бучици, и ще получиш голям бакшиш.

Той повдигна крака си, обут в кафява половинка обувка на дупки, погледна го и изпъшка от болка.

– Глезенът ли е навехнат? – попита Хуан. Вратата при тезгяха отново се отвори и сега влезе мъж, среден на ръст. Приличаше на Труман, на подпредседател на компания или на експерт счетоводител. Очилата му бяха подчертано четвъртити, а костюмът – сив и изряден. В лицето му също имаше нещо сиво. Беше бизнесмен, бе облечен като бизнесмен и изглеждаше като бизнесмен. В бутониерата му бе забодена игла от ма-сонска ложа, толкова мъничка, че от метър и нещо, изобщо не се забелязваше. Последното копче от жилетката му беше разкопчано. Красив златен ланец за часовник и ключове пресичаше жилетката, като се гмуркаше и излизаше през един и същи илик.

– Мисис Причард ще желае бъркани яйца, но ако са пресни – варени, препечен хляб и мармалад. Мис Причард иска само портокалов сок и кафе. За мене орехи в гроздово желе със сметана, яйца, опържени и от двете страни, моля, внимавайте да не излеете жълтъка, препечен хляб и кафе по бостънски – млякото наполовина. Можете да ни донесете закуската в стаята.

Алис го погледна яростно.

– По-добре вие да дойдете тук – каза тя. – Нямаме обслужване по стаите. – Причард я погледна студено.

– Вие ни задържахте тук – рече той. – Аз вече загубих един ден от почивката си. Не е моя вината, че автобусът се е счупил. Така че най-малкото, което можете да направите, е да ни донесете закуската. Жена ми не се чувствава чак толкова добре. Не съм свикнал да седя на висок стол, мисис Причард също.

Алис наведе глава като бясна дойна крава.

– Вижте, искам да отида до тоалетната и да си измия лицето, а вие задържате банята ми. Причард нервно оправи очилата си.

– О, да, разбирам.

Той извърна глава към Хуан и светлината се отрази в стъклата му, така че се виждаха две огледала без очи зад тях. Отметна с ръка верижката от джоба на жилетката си. Отвори малка златна пилочка за нокти и бързо прекара връхчето ѝ под всеки нокът. Той се огледа и лека тръпка на несигурност мина по тялото му. Мистър Причард беше бизнесмен, директор на средно голяма корпорация. Той никога не беше сам. Неговият бизнес се направляваше от мъже, които работеха еднакво, мислеха еднакво и дори на вид бяха еднакви. Обядваше с мъже като себе си, които заедно ходеха по клубове, за да не могат да проникнат никакви външни елементи или идеи. Религиозният му живот се заключваше отново в ложата на неговия кръг и църквата на неговия кръг – и двете непроницаеми и охранявани. Веднъж в седмицата вечер играеше покер с мъже, до такава степен еднакви с него, че играта винаги беше почти равна и от този факт компанията беше убедена, че са много добри покерджии. Където и да отидеше, беше не просто отделен човек, а един от корпорацията, един от клуба, от ложата, от църквата, от политическата партия. Мислите и идеите му никога не се подлагаха на критика, тъй като по своя воля се свързваше само с хора като себе си. Четеше вестник, списван от и за хора от неговия кръг. Книгите, доставяни в дома му, бяха подбирани от комисия, която отстраняваше онези, които биха могли да го раздразнят. Мразеше чужди страни и чужденци, защото му беше трудно да намери своите подобни. Той не желаше да се откроява от своя кръг. Би искал да се издигне до върха в рамките на кръга и да предизвика неговото възхищение, но и през ум не би му минало да го напусне. Понякога, на мъжките събирания, на които голи момичета танцуха по масите и седяха в огромни чаши за вино, Причард виеше от смях и пиеше от виното, но заедно с него имаше още петстотин причардовци. А сега, след отвратителното изявление на Алис за тоалетната, той се огледа в ресторанта и откри, че е сам. Нямаше други причардовци. За момент погледът му се спря върху дребния човечец в търговския костюм, но в него имаше нещо странно. Вярно, носеше някаква си игла на ревера – малка синя емайлова плочка с бели звезди, но по нея Причард не разпозна никакъв клуб. Той се улови, че мрази тези хора и дори че е намразил почивката си. Искаше да се върне в спалнята и да затвори вратата, но му пречеше тази набита жена, която иска да ходи в

тоалетната. Причард почисти ноктите си светкавично бързо със златната пилочка, висяща на ланеца му.

Дълбоко в душата си, по природа Причард не беше такъв. Веднъж бе гласувал за Юджин Дебс, но то бе много отдавна. Беше правилно членовете от неговия кръг взаимно да се следят. Всяко отклонение от нормата на поведение първо се забелязваше, а после се обсъждаше. Мъж, който се отклонява, не беше стабилен и ако той продължаваше да изменя на правилата, никой не го търсеше за бизнес. Защитният цвят бе наистина добра защита. Но двойствен живот Причард не водеше. Беше се простил със свободата си, а после бе забравил какво представлява тя. Сега мислеше за нея като за младежка лудост. Беше на двайсет години, когато бе гласувал за Юджин Дебс и същия ден бе посетил един публичен дом. Но и двете неща бяха присъщи на развиващите се младежи. Дори в клуба на обяд понякога той споменаваше гласуването си за Дебс като доказателство за това, че е бил буен младеж и че тези неща, подобно ергенските пъпки са част от юношеството. Ала макар да извиняваше и дори да се радваше на своята лудория да поддържа Дебс, сега той бе истински-обезпокоен от обществената активност на дъщеря си Милдред. Тя се въртеше край опасни компании в нейния колеж – преподаватели и някои други, които се смятаха за червени. Преди войната тя бе участвувала в задържането на кораб със старо желязо за Япония и бе събираща медицински припаси за „червените“ в Испанската гражданска война, но той не обсъждаше тези въпроси с Милдред. Тя не желаше да разговаря с него по тях. Причард имаше силното усещане, че ако всички запазят спокойствие и си мълчат, тя сама ще ги преодолее. Един съпруг и едно бебе щяха да разрешат политическите вълнения на Милдред. Тогава, казваше той, тя ще намери истинските стойности за себе си.

Причард не помнеше много добре посещението си в публичния дом. Бе на двайсет години, пиан, а след това изпита съкрушителното чувство за светотатство и тъга. Помнеше последвалите две седмици, когато с ужас очакваше да се появят симптомите. Беше решил да се самоубие, ако се появят – да се самоубие, но така, че да изглежда случайно.

Сега беше нервен. Беше тръгнал на почивка, която в същност не му беше по вкуса. Заминаваше за Мексико – страна, която, независимо от рекламите, според него бе не само мръсна, но и опасно радикална. Там, бяха експроприирали петрола – с една дума, бяха откраднали частна собственост. И по какво се различаваше от Русия? Русия в съзнанието на Причард заемаше мястото на средновековния дявол – източник на всяко коварство, зло и ужас. Той беше нервен тази сутрин, защото също

не беше спал. Обичаше собственото си легло. Трябваше му седмица, за да свикне с друго, а сега в продължение на три седмици щеше да спи на различно абсолютно всяка вечер, а само бог знае с какво щяха да бъдат населени някои от тия легла. Беше уморен, кожата му беше настръхнала. Водата тук беше твърда и докато се бърснеше, си даде сметка, че само след три дни вратът му ще обрасне с твърди, вбити косми. Той извади носна кърпа от вътрешния джоб на самото си, свали очилата и ги избърса.

– Ще предупредя жена си и дъщерята – каза той. – Не знаехме, че така ви главоболим.

На Норма й хареса думата „главоболим“ и тихичко си я повтори под носа. „Главоболя... Не бих искала да ви главоболя, мистър Гейбъл, но мисля, че трябва да знаете...“

Причард се бе върнал обратно в спалнята. Гласът му се чуваше, докато обясняваше положението, а женски гласове задаваха въпроси.

Мъжът с мустаците стана от стола и накуцуквайки с болка, се приближи до тезгяха, като ниско изпъшка. Взе захарницата и правейки гримаси, потъна пак в стола си.

– Щях да ви я донеса – каза Норма загрижено. Той й се усмихна.

– Не исках да те тревожа – поясни той хлабо.

– Изобщо нямаше да ме обезпокоите – каза тя. Хуан постави чашата си на масата.

– Бих искал парче от онази кокосова торта – каза Пъпката.

Алис разсеяно му отрязва парче, плъзна чинийката по тезгяха и си отбеляза сметката на тефтерчето.

– Никога ли не се полага парче за сметка на заведението? – подметна Пъпката.

– То май доста парчета минават за сметка на заведението, без негово знание при това – отвърна Алис.

– Изглежда, зле сте се навехнали – обърна се Хуан към дребния мъж.

– Счупено – отговори той, – пръстите са счупени. Ето, ще ви покажа.

Причард се появи от спалнята и седна на останалата свободна маса. Дребният мъж отвърза обувката си и я свали. Изу чорапа, като го постави внимателно върху обувката. Кракът му беше превързан от свода до върха на пръстите. Превръзката беше на петна, напоена с ярка червена кръв.

– Няма нужда да ни показвате – каза Алис веднага. Прилошаваше й

от кръв.

– И без това трябва да сменям превръзката – каза дребният мъж, като развиваше бинта и оголи стъпалото. Палецът и двата пръста до него бяха ужасяващо смачкани, с черни нокти и с разкъсано и кървящо месо по върховете.

Хуан се беше изправил. Пъпката също се приближи. Дори Норма не удържа да остане настрана.

– Господи, как са строшени! – каза Хуан. – Ще взема вода да ги поизмия. Би трябвало да вземете някакво лекарство. Иначе ще получите инфекция и може да останете без крак.

Пъпката тънко подсвирна през зъби, с което отбелязваше интерес и възторг относно качеството на удара. Дребният мъж гледаше Хуан в лицето и очите му блестяха от наслада и очакване.

– Зле ли е, а? – заинтересува се той.

– Много – каза Хуан.

– Значи, да ида на доктор, така ли?

– На ваше място щях да отида.

Дребният захихика от удоволствие. – Е това исках да чуя! – рече той.

Той прекара нокътя на палеца си по ходилото и горната част на стъпалото се дигна – кожата, кървавите петна, смазаните пръсти, а отдолу се подаде неговото собствено стъпало, цяло-целеничко, здраво и пръстите му – непокътнати. Той отметна глава назад и ликуващо се разсмя.

– Бива си го, а? Пластмаса. Ново изделие. Причард се беше приближил и лицето му изразяваше отвращение.

– Казва се „Малко чудо: изкуствен крак в рани“ – обясни дребният мъж. Той извади плоска кутия от страничния си джоб и я подаде на Хуан. – Бяхте толкова внимателен с мене, че искам да ви подаря един екземпляр. Подарък от Ърнест Хортън, представител на компанията „Малки чудеса“, – Гласът му изгъня от въодушевление. – Имаме ги в три размера, с един, с два и с три счупени пръста. Тая кутия съдържа номера с три пръста, като този, който току-що видяхте. Има бинт и шишенце с изкуствена кръв, за да изглежда превръзката по-ужасна. – Упътванията са вътре. Първия път само го намокрете малко с топла вода да омекне. Прилепва като кожа и никой няма да познае. Ще има да се смеете на килограм.

Причард се наведе. Някъде далече в своето въображение той си представи как сваля чорапите си на заседание на управителния съвет. Можеше да го направи веднага щом се върне от Мексико, като първо

разкаже някоя история с бандити.

– Какво взимате за това? – попита той.

– Долар и половина, но почти не ги продавам на парче – отговори Ърнест Хортън. – Търговията ги лапа веднага щом ги доставя. За две седмици продадох четирийсет гроси.

– Ами! – учуди се Причард. Очите му се разшириха от удивление.

– Ще ви покажа бележника си, ако не вярвате. От новите джаджи тая се харчи най-бързо. „Малки чудеса“ си разчисти терен с нея.

– Какъв е таванът? – попита Причард.

– Не бих искал да казвам, освен ако не сте от бизнеса. Търговска етика, нали разбирате? Причард кимна.

– Все пак ще ми се да взема едно парче на дребно – каза той.

– Ще ви дам веднага щом се нахраня. Направи ли ми филийката с масло? – обърна се той към Норма.

– Сега ще стане – каза Норма и виновно мина зад тезгяха, за да включи тостера.

– Вижте, психологията прави продажбата – каза Ърнест тържествуващо. – С години произвеждахме изкуствени отрязани пръсти, обаче вървяха бавно. А при това цялата работа е в психологията: да си събуеш обувката и чорапа. Никой няма да повярва, че ще си правиш толкова труд. Човекът, който го измисли, получи доста тлъст хонорар.

– Предполагам, че и вие си докарвате нещо от него – каза Причард с възхищение. Сега се чувствуваше далеч по-добре.

– Е, да, разбира се – каза Ърнест. – Имам още една-две играчки в куфара, които може да ви заинтересуват. Освен в търговията не ги продавам, но ще ви ги демонстрирам. Малко да ви разсмеят.

– Бих искал да взема половин дузина от ранения крак – каза Причард.

– От трите вида ли?

Причард обмисли. Искаше ги за подарък, но не желаше да поражда съперничество. Чарли Джонсън правеше номера по-добре от Причард. Чарли беше роден комик.

– Да кажем, ако ми разрешите, едно с трите пръста, три с двата и две с един пръст – поръча той. – Мисля, че толкова ще ми свършат работа.

Дъждът се промени. Сега валеше на едри, поривисти, проливни порои като из ръкав, с кратки почивки от ръмеж. Хуан седна с кафето си при прозореца.

В чинията му лежеше половин кафява поничка.

– Май ще поспре – рече той. – Искам да повъртя още малко тия задни колела, преди да тръгнем.

– Едно парче кокосова торта – извика Пъпката.

– Не може – отсече Алис. – Трябва да оставя малко и за клиенти.

– Аз не съм ли клиент?

– Не знам дали ще имам доставка от Сан Исидро днес – каза Алис.

– Трябва да ми се намира малко торта.

В дъното на тезгяха имаше тавичка с наредени на стъпала увити бонбони и захарни блокчета. Пъпката се вдигна от стола си и застана пред наредената тава, Оглежда дълго шарените пакетчета, преди да направи своя избор. Накрая взе три блокчета и ги пхна в джоба си.

– Едно „Бейби Рут“, едно „Любовно гнездо“ и едно „Кокосова любима“ – съобщи той.

– „Кокосова любима“ е десет цента. С бадеми е – каза Алис.

– Знам – отвърна Пъпката.

Алис извади бележника и добави:

– Вече си в сметката за другата заплата.

ГЛАВА 4

В момента, в който семейство Причард излязоха от спалнята, Норма каза бързо:

– Трябва да се среща и да се поизмия – и се втурна към вратата. Алис се спусна след нея.

– В банята след мен! – студено рече тя. Норма мина през спалнята на мистър и мисис Чикой и влезе в своята стая. Затвори вратата и тъй като тя не се заключваше, сложи райбера, за да осигури уединението си. Тясното ѝ войнишко походно легло не беше оправено и до стената стоеше голямата чанта с мостри на Ърнест Хортън. Стаичката беше съвсем тясна. На едната стена имаше тоалетка с кана за вода и леген, а над нея беше прикована копринена калъфка за възглавница, лъскава, с ресни. Беше розова и с картинка: кръстосани оръдия пред букет от червени рози. Върху нея беше изписано стихотворение със заглавието „Молитвата на войника до майка му“:

В пороя бесен от шрапнели за тебе мисля, мила мамо, дано молитвите ти могат жив да ме опазят само! А щом войната свърши с нашата победа, ще се завърна, мила мамо, пак при тебе!

Норма хвърли бърз поглед към прозореца, мрачен от дъждовната светлина, и после бръкна в деколтето на роклята си, като обърна плата наопаки. Забодено с безопасна игла на подгънатия край, висеше малко ключе. Норма откопча безопасната. Извади куфара си изпод тоалетката, отключи и го отвори. Най-отгоре лежеше лъскава снимка на Кларк Гейбъл в сребърна рамка с автограф „С най-добри пожелания – Кларк Гейбъл“. Беше купила снимката с рамката ѝ автографа от един сувенирен магазин в Сан Исидро. Ловко промуши ръка до дъното на куфара. Пръстите ѝ попаднаха на малката четвъртити кутийка за пръстени. Измъкна я, дръпна капачето, увери се, че пръстените са там и я тикна обратно на дъното на куфара. Норма го затвори и заключи, прибра го пак под тоалетната масичка и отново забодя ключето на роклята си. Отвори чекмеджето на тоалетката, взе четка и гребен и отиде при прозореца. На стената, до кретонените пердета на червени и зелени цветя, висеше огледало в рамка. Норма застана пред него и се погледна. От прозореца се стичаше оловносива светлина и падаше върху лицето ѝ. С усилие разтвори широко очите си, после се усмихна, показвайки всичките си зъби. Усмихна се оживено. Стъпи за малко на пръсти и помахна на една

безкрайна тъпла и пак се усмихна. Прокара гребена през тънката си коса и го дръпна, защото зъбите му хванаха навитите на маша краища. Взе молив от тоалетката и мина с тъпия графит по бледите си вежди, като удебели извивката по средата, от което лицето ѝ доби учудено изражение. После започна да минава с четка косата си, десет пъти от едната страна и десет от другата. Докато се реши с четката, за да развие прасците си, свиваше и отпускате мускула първо на единия, после на другия крак. Това бе навик, препоръчван от една кинозвезда, която никога не правела никакви упражнения, но имала красиви крака. Норма погледна бегло към прозореца, понеже светлината ставаше все по-сумрачна. Би ѝ било неприятно да я види някой как особено танцува. В същност тя беше скрита повече от айсберг. Над повърхността се подаваше само най-нищожната ѝ част, Защото най-голямата, най-добрата и най-красивата част от Норма се намираще зад зениците ѝ – заключена и охранявана.

Дръжката на бравата се завъртя и последва натиск зад вратата. Норма изтръпна и се вкамени. Движеше се само едната ѝ ръка, която бясно търкаше веждите и успя да размаже две сиви петна на челото ѝ. Сега вече се почука. Леко, благовъзпитано почукване. Тя остави четката на тоалетката, приглади роклята си и доближи вратата. Освободи райбера и я откряна на един процеп. Отвън я гледаше лицето на Ърнест Хортън. Тънкият му космат мустак се надвесваше над устата.

Норма продължаваше да държи вратата едва откряната.

– Вие, мили хора, бяхте така любезни изобщо – рече той. – Съвсем не желая да се натрапвам повече, отколкото се налага.

Норма бавно се поотпусна, но все още дишаше тежко. Тя отвори вратата и отстъпи назад. С неловка усмивка Ърнест влезе в стаята и отиде до леглото.

– Трябваше да оправя леглото – рече той и опъна чаршафа и одеялото, като взе да заглажда гънките.

– Не, не, аз ще го оправя – каза Норма.

– Дори не изчака да си получиш бакшиша, който ти обещах – каза Ърнест. – Но аз съм го приготвил. – Той приготви леглото така изрядно, сякаш го е правил стотици пъти.

– Ама и аз можех да го направя – каза Норма.

– Е, вече е готово – рече той. После посегна към куфара с мострите. – Ще имаш ли нещо против да го отворя? Искам да извадя някои работи.

– Не се притеснявайте – каза Норма. Очите ѝ се изпълниха с

любопитство.

Ърнест Хортън сложи куфара с мостри върху нейното легло, шрак-на ключалката и отметна капака. В куфара имаше чудни неща: картонени фунии с кърпички, които сменяха цвета си, гърмящи пури и пърдящи бомбички, хармоники с дебели гласове, рогове, книжни шапки за маскарад, знамена и смешни копчета. Имаше и копринени възглавници като онази на стената. Ърнест вадеше шест от изкуствените ранени крака в плоски опаковки и Норма се приближи да погледа мострите. Серия снимки на филмови звезди плениха очите ѝ. Като тези никога не беше виждала. Снимките бяха пресовани между плътни листове прозрачна пластмаса, дебела най-малко четвърт инч. Но имаше и още нещо много любопитно в тях. Те не изглеждаха плоски. Дали от някакъв трик в наклона на снимката или от пречупването на светлината, но лицата бяха заоблени в дълбочина, като че бяха с три измерения. Рамките бяха осем на десет инча. Най-отгоре като жива лежеше усмихнатата снимка на Джеймс Стюарт, а под нея се подаваше друга, от която се виждаше само косата и част от челото, но Норма познаваше това чело и тази коса. Устните ѝ се открянаха и очите ѝ блеснаха. Ръката ѝ се спусна бавно в куфарчето и премести Джеймс Стюарт. Ето го, той, Кларк Гейбъл, истински като жив. Беше снимка, каквато никога не бе виждала. Въздъхна дълбоко, но се опита да съдържи дъха си, та да не се чуе. Взе снимката и се загледа в очите му, а нейните се разшириха като хипнотизирани. Ърнест я наблюдаваше и забеляза любопитството ѝ.

– Нали е голяма работа? – каза той. – Ново изобретение. Виж само как е заоблен, като статуя. Норма безмълвно кимна.

– Ще си позволя едно малко пророчество – продължи Ърнест. – Аз съм от бранша и давам дума. Този малък номер ще омете всички други видове снимки от земната карта. Тия са кислоустойчиви, непромокаеми, вечни, дори не пожълтяват. Защото са отлети и сушени направо вътре в рамката. Траят вечно!

Очите на Норма не се отлеяха от снимката. Ърнест посегна да я вземе, но пръстите ѝ се бяха вкопчили в нея като нокти на хищник.

– Колко струва? – Гласът ѝ прозвуча със стържещо гърлено ръмжене.

– А, това е само мостра – каза Ърнест. – Показвам ги само на търговията. Не се продават. Поръчват се.

– Колко струва?! – Пръстите и бяха побелели от стискане.

Ърнест я погледна отблизо. Видя лицето ѝ – вгълбено и непоколебимо, челюстите стиснати, ноздрите – леко разширени от овладяното

дишане.

– За тях взимаме по долар – рече Ърнест, – но аз ти обещах голям бакшиш. Предпочиташ ли снимката пред бакшиша?

Гласът на Норма изхриптя „да“.

– Е, тогава е твоя.

Белотата от пръстите ѝ постепенно изчезна. В очите ѝ блесна тържество. Облиза устни.

– Благодаря – каза Норма. – Много ви благодаря, мистър! – Тя обърна снимката с лице към гърдите си и я притисна. Пластмасата не беше студена като стъкло, а топла и нежна на допир.

– Смятам, че ще се оправя и с една мостра – рече Ърнест. – Нали разбираш, пътувам на юг, няма да се връщам в бюрото цял месец и половина. Може да изкарам две седмици в Лос Анджелос. Там е бомба за всякакви нови шашми.

Норма занесе снимката до тоалетката, издърпа чекмеджето, набута я под куп дрехи и затвори.

– Предполагам, че ще стигнете до Холивуд – каза тя.

– О, всякак! Там е дори още по-добре от Лос Анджелос. Освен туй там карам нещо като ваканция. Имам сума приятели. Карам си почивката, разхождам се, разглеждам и заедно с това бутам търговията. С един куршум два заека. Не си губя времето. Имам един приятел от казармата, бачка там в една студия. С него се мъкна. Последния път се събрахме една компания и като почнахме от „Мелроуз Грото“... Това е точно на Мелроуз, току до студията на РКО. Голяма работа! Няма да ти разправам какво правихме, ама, значи, никога не съм се веселил толкоз. После обаче моят приятел трябваше да се върне обратно на работа в студията.

Норма се беше напрегнала като сетерче, което наблюдава бръмбар.

– Вашият приятел в студия ли работи? – попита между другото тя.
– В коя по-точно?

– „Метро Голдуин Майер“ – отговори Ърнест. Той нареждаше куфарчето и не вдигна очи. Не чу нито изхриптяването в глътката ѝ, нито долови необичайния тон в гласа ѝ.

– Вие влизате ли в студията?

– Аха! Уили ми взима пропуск. Понякога ходя да гледам как снимат. Уили е дърводелец. Работил там преди войната и сега пак е там. Бяхме заедно войници. Ужасно добро момче. А за компания е страшен. Знае толкова мадами и телефонни номера, колкото изобщо не можеш да си представиш. Има една дебела черна тетрадка само с телефонни номера. Дори той сам не ги помни всичките мадами, дето им има номера. –

Ърнест навлизаше в любимата си тема и седна на малкия прав стол до стената. – Уили го настанили първо в „Санта Ана“, още в началото на войната, преди да го познавам. А офицерите, значи, научили за неговата черна тетрадка, взели да го водят в Холивуд, а той им докарвал мадами, та оттогава, когато си поиска, си получавал пропуск. Като си заминала неговата част, пак добре си подредил нещата.

Норма скоро придоби отегчен вид от тая декламация. Пръстите ѝ се хванаха за престилката. Гласът ѝ първо изтъня, после стана нисък.

– Не знам дали ще ви главоболя, ако ви помоля за една услуга.

– Ами, хич дори – каза Ърнест Хортън. – Какво искаш?

– Ъ, ако напиша едно писмо и щом като вие... нали ходите там в „Метро Голдуин Майер“, ако случайно го видите мистър Гейбъл, дали ще може да му го предадете?

– Кой е мистър Гейбъл?

– Мистър Кларк Гейбъл! – строго каза Норма.

– А, той ли? Познаваш ли го?

– Да – ледено отвърна Норма. – Аз... аз съм негова братовчедка.

– Аха, разбирам. Ами добре, ще му го предам.

Въпреки че може и да не отида. Защо не го пуснеш по пощата?

Норма присви очи.

– Той не си получава писмата – каза загадъчно тя. – Там има едно момиче, секретарка май, взима му ги и ги гори.

– Как! – учуди се Ърнест, – Защо? Норма помълча за малко да обмисли.

– Те изобщо не му позволяват да ги вижда. – Дори и от собствените му роднини?

– Да, дори и от братовчедка му – потвърди Норма.

– Той ли ти го каза?

– Да. – Очите ѝ бяха огромни и празни. – Да. Естествено, аз скоро ще отида там – каза тя. – Много пъти са ми предлагали и за малко не отидох, обаче братовчед ми, тоест мистър Гейбъл, ми рече: „Недей, натрупай първо опит – така каза. – Още си малка. Няма какъде да бързаш.“ И аз трупам опит. Човек научава много за хората в една закусувалня. Непрекъснато ги наблюдавам.

Хортън я погледна с известно недоверие. Той беше чувал ония фантастични истории за сервитьорки, които за една нощ най-покрътително ставали звезди, но според него Норма нямаше нито гърди, нито крака за такова нещо. Краката ѝ бяха като клечки. От друга страна пък, знаеше за две-три кинозвезди, които били толкова грозни без грим, че извън

екрана никой не би им обърнал внимание. Беше чел за такива случаи. Норма, вярно, нямаше много вид, ама какво пък, ще я подпълнят тук-там и щом като Кларк Гейбъл ѝ е братовчед, по-голяма връзка не и трябва. Това е то късметът.

– Аз тоя път не се бях замислил сериозно да му искам ли на Уили пропуск – почна той, – доста пъти съм бил там, ама щом ти искаш, направо ще вляза, ще го намеря и ще му дам твоето писмо. А според тебе защо му изхвърлят пощата?

– Защото просто искат да го уморят от работа и накрая да го изхвърлят като пробита обувка. – страстно заговори Норма. Заливаха я вълни от емоции. Тя бе в екстаз, но в същото време я изпълваше паника. Норма не умееше да лъже. Никога не бе правила подобно нещо. Беше стъпила на една дълга, огъваща се дъска и го съзнаваше. Само един въпрос от страна на Ърнест, само малко нещо да знаеше, дъската би се разклатила и би я отхвърлила в бездната. Но въпреки това не можеше да се спре. – Той е велик мъж – продължаваше тя, – велик джентълмен. Той не харесва ролите, които го карат да играе, защото не е такъв. Дори Рет Бътлър не му допадна да играе, защото не е такъв страхопъзльо, изобщо той не обича да играе роли на страхопъзльовци.

Ърнест бе навел очи и наблюдаваше Норма през миглите си. Започваше да разбира. Ключът на загадката пъплеше из мозъка му. Норма сега беше най-хубава, доколкото изобщо можеше да бъде хубава. На лицето ѝ се четеше достойнство, смелост и един истински велик прилив от любов. Ърнест можеше да направи само две неща – или да ѝ се присмее, или да се включи в играта. Ако в стаята имаше и друг човек – друг мъж например, – той вероятно би се изсмял в самозащита срещу презрението на другия, но заедно с това се и срамуваше, и вълнуваше дълбоко, защото разбираше, че от това момиче сияе едно силно, чисто и непреодолимо чувство. Такова чувство кара новопокръстените да лежат по цяла нощ на каменния под пред олтара. То беше такъв извор на любов, такъв изблик на чиста сила, каквито Ърнест не бе срещал у никого.

– Ще взема писмото – обеща той – и ще му предам, че е от братовчедка му.

По лицето на Норма се появи уплах.

– Не! – каза тя. – По-добре да го изненадам. – Просто му кажете, че е от приятел. И нищо повече.

– Ти кога смяташ да заминеш натам и да почнеш работа? – попита я Ърнест.

– Ами, мистър Гейбъл каза, че трябвало да изчакам още една

година. Каза, че съм малка и че имало нужда да натрупам опит и да изучавам хората. Понякога обаче много се уморявам. Понякога си мечтая да съм си там, в моята собствена къща, с онези там дебели, тежки завеси и дългото канапе например, и да се виждам с всичките си приятелки – Бети Дейвис, Ингрид Бергман и Джоун Фонтейн, щото иначе не обичам да се забърквам покрай останалите все в разни разводи и други подобни. Ние просто си седим, говорим за сериозни неща и през цялото време учим, защото само така се става голяма актриса. Има и много, които се държат безобразно с почитателите си, не дават автографи и прочие, но не и ние! Имам пред вид, от нашия тип! Понякога дори викаме момичета от улицата на чаша чай и си говорим и направо ни се струва, че сме равни, защото знаем, че всичко дължим на верността на своите почитатели. – Тя трепереше вътрешно, но не можеше да спре. Беше отишла твърде далече по дъската, но не можеше да спре и още малко дъската щеше да я отметне.

– Отначало не разбрах – подзе Ърнест. – Вече си играла във филми, така ли? Звезда ли си вече?

– Да – каза Норма. – Но няма да ме познаете по името, с което ме знаят тук. В Холивуд използвам друго име.

– Какво?

– Не мога да кажа – рече Норма. – Вие сте единственият човек тука, който изобщо знае нещо за мене, Нали няма да ме издадете?

Ърнест беше трогнат.

– Няма – обеща той. – Щом не искаш, няма да казвам.

– Пазете тайната ми неосквернена – рече Норма.

– Разбира се – обеща Ърнест. – Просто ми дай писмото и ще гледам той да го получи.

– И ще гледате кой да получи какво? – викна Алис от коридора. – Какво правите сами в спалнята? – Очите ѝ подозрително шареха за веществени доказателства, опипаха куфарчето с мострите върху леглото, спряха се на възглавницата, провериха покривката и след това преминаха на Норма. Очите на Алис минаха от нозете ѝ нагоре по краката, забавиха се на полата за миг, поколебах се на кръста и накрая се установиха върху пламналото ѝ лице.

Норма беше почти мъртва от смущение. Бузите ѝ бяха на червени петна. Алис подпря ръце на хълбоците.

– Аз само събирах куфара с мострите и тя ме помоли да взема едно писмо до неин братовчед в Лос Анджелос – заобяснява Ърнест умиротворително.

– Тя няма никакъв братовчед в Лос Анджелос.

– Има, как да няма – ядосано отвърна Ърнест, – аз го познавам.

Сега вече яростта, която се мъчеше да се освободи от Алис цяла сутрин, избухна.

– Чуйте ме добре! – крещеше тя. – Няма да позволя на разни търговски пътници да подмамват помощничките ми.

– Никой не я е пипал – каза Ърнест. – Никой не я е докосвал с ръка.

– Така ли? А какво търсите тогава в нейната спалня? Я погледнете лицето ѝ. – Алис кипеше от хистерия. Устата ѝ бълваше дебел, гърлен, крякащ глас. Косата ѝ се разпиля по лицето, очите ѝ се завъртяха и навлажниха, а устните ѝ се опънаха и станаха зловни като на боксьор, който продължава да трепе изпадналия в полусъзнание противник. – Няма да го позволя! Или си въобразявате, че искам да ми се издуде? Че искам да ми се напълни къщата с копелета? И ви даваме спалните си и леглата си!

– Казвам ви, нищо не е станало! – изкрещя ѝ Ърнест. Той беше обладан от безпомощност пред лицето на тази лудост. Отрицанията му звучаха в собствените му уши почти като признания. Не разбираше защо тя прави всичко това и от самата несправедливост му се пригади. У него също се надигна ярост.

Устата на Норма зееше отворена и ловеше микроба на хистерията. С всяко задъхано издишване от нея излизаха цвилещи крясъци. Ръцете ѝ се боричкаха пред нея, сякаш искаха взаимно да се унищожат. Алис се приближи към нея. Десният ѝ юмрук беше двойно по-голям – не женско юмруче, а грамаден, с плътно свити пръсти, с вдигнати, стърчащи кокалчета и палец под връхните стави. Думите ѝ излизаха тежки и слюнчести:

– Вън оттука! Махай се от цялата ми къща! Махай се вън на дъжда!

– Алис се нахвърли върху Норма, която заднишком изчезна, надавайки вик на ужас.

В коридора се чува бързи стъпки и Хуан остро сгълча: „Алис!“

Тя спря. Устата ѝ остана отворена и в очите ѝ се появи страх. Хуан пристъпи бавно в стаята. Беше увесил палци на джобовите на работния комбинезон. Плъзгаше се към нея леко като котка. Златният пръстен върху ампутирания му пръст отбляскваше в оловната светлина на прозореца. Целият гняв на Алис се преля в страх. Тя му се изплъзваше, мина покрай ъгъла на леглото, по задънената пътечка, докато опря в стената и там спря.

– Не ме удрай – прошепна тя. – Моля те, не ме удрай!

Хуан я приближи и дясната му ръка се пресегна бавно към нейната, точно над лакътя. Той гледаше нея, не през или встрани от нея. Нежно я завъртя, преведе я през спалнята и затвори вратата под носа на Норма и Ърнест. Двамата гледаха слисани вратата и едва дишаха. Хуан настани Алис на двойното легло, внимателно я обърна и тя се стовари като саката по гръб, впила в него див поглед. Той взе възглавница от единия край на леглото и я сложи под главата ѝ. Лявата му ръка с отрязания пръст и венчалния пръстен нежно галеше страната ѝ.

– Сега ще ти мине – каза той.

Тя кръстоса ръце върху лицето си и захлипа сподавено, дрезгаво и сухо.

ГЛАВА 5

Бърнис Причард, дъщеря ѝ Милдред и мистър Причард седнаха на масичката вдясно от входа на ресторанта. Макар и само трима, те се бяха свили още по-плътно един до друг. Двамата родители – защото усещаха, че по някакъв начин ги нападат, а Милдред – от особено чувство за покровителство над тях. Тя често се чудеше как са оцелели нейните родители в този груб и жесток свят. Имаше ги за наивни, беззащитни деца и що се отнася до майка ѝ, в известен смисъл беше права. Но Милдред изпускаше из очи непоклатимостта и устойчивостта на детето, неговото чистосърдечно упорство да се наложи. Бърнис притежаваше някаква непоклатимост. Не можеше да се каже, че е грозна. Имаше правнос и толкова дълго бе носила пенсне, че от двете му страни се бяха очертали полукръгове от щипката. Очите ѝ бяха теменужени и късогледи, което ѝ придаваше симпатично вглъбен израз. Бърнис бе женствена и изтънчена и се обличаше винаги в стил, едва загатващ отминалата мода. Понякога носеше жабо или си слагаше някоя старовремска игла. Блузите ѝ бяха все с дантелка или ръчна бродерия, а яките и маншетите – винаги безупречни. Употребяваше лавандулов одеколон, така че кожата, дрехите и дори дамската ѝ чанта ухаеха на лавандула и на още някакъв друг почти неуловим неин собствен кисел мирис. Имаше красиви глезени и стъпала, които обуваше в скъпи обувки, обикновено от шевро, с връзки и с възглавничка под свода на ходилото. Устата и беше детска, доста увиснала и пухкава и не издаваше изключителен характер. Говореше съвсем малко, но в собствения си кръг имаше репутация на човек добродушен и прозорлив. Първото – като говореше само добри неща за хората, дори за онези, които не познаваше, второто – защото никога не изразяваше мнение по същество за каквото и да било освен за парфюми и ястия. Тя посрещаше мненията на другите хора със спокойна усмивка, сякаш едва ли не им прощава, че изобщо имат мнение. Истината бе, че просто не ги слушаше.

На няколко пъти Милдред се бе разплаквала от яд заради тая всезнаеща, опрощаваща усмивка на майка си в отговор на нейните политически или икономически тиради. Бе ѝ струвало доста време, докато разбере, че майка ѝ не се вслушва в никакви разговори, ако не се отнасят за хора, места или материални неща. От друга страна обаче, Бърнис никога не забравяше подробностите за дадени стоки, цветове и цени. Беше в

състояние да запомни точно колко е платила за чифт велурени ръкавици преди седем години. Обичаше ръкавици и пръстени – всякакви пръстени. Имаше доста богата колекция, но и с други накити винаги носеше малкия си годежен пръстен с диамант и златната венчална гривна. Тя сваляше само когато се къпе. Когато миеше гребените и четките си в амонячна вода, ги оставяше на себе си. Амонячната вода почистваше пръстените и диамантите ослепително заблестяваха.

Брачният ѝ живот беше в общи линии приятен и тя обичаше съпруга си. Мислеше си, че познава слабостите, стремежите и желанията му. Самата тя бе осакатена поради така наречената „калугарска качулка“, която ѝ пречеше да изпита каквото и да било сексуално въодушевление от брака си. Страдаше и от някакви киселини, поради които не можеше да зачене, преди тези киселини да бъдат неутрализирани по изкуствен начин в тялото ѝ. И двете си състояния намираще за нормални, всякакви други отклонения – за ненормални и дори неприлични. Жените със сладострастни апетити наричаше „онзи тип жени“ и леко ги съжеляваше, така както съжеляваше наркоманите и алкохолиците. Отначало тя бе приемала любовните пориви на мъжа си, но постепенно с боязлива, ала упорита неохота първо ги канализира, след туй ограничи и накрая задуши, така че той я желаше все по-рядко и по-рядко, докато сам започна да вярва, че навлиза във възраст, когато тези неща нямат значение.

Бърнис бе по свой начин една много силна жена. Поддържаше къщата стегната, чиста и удобна и поднасяше хранителни, но безвкусни ястия. Нямахме вяра на подправките, защото отдавна ѝ бяха казали, че действуват възбуждащо на мъжете. И тримата – мистър Причард, Милдред и тя – не напълняваха, вероятно поради еднообразието на храната, която пък и не събуждаше кой знае какъв апетит. Приятелките на Бърнис я знаеха като едно от най-сладките същества, най-себеотрицателния човек, когото някога ще срещнеш, и често говореха за нея като за светица. А тя пък повтаряше, че е смирена и щастлива, задето има най-добрите и най-верни приятелки в света. Бърнис обичаше цветя и сама ги засаждаше, почистваше, тореше и береше. В къщата си винаги държеше огромни вази с цветя, поради което приятелките ѝ казваха, че все едно се намирали в цветарски магазин, а пък и тя ги нареждала така красиво.

Бърнис не взимаше лекарства и често мълчаливо страдаше от коустипация. В същност никога не бе боледувала сериозно, нито бе имала тежки рани, вследствие на което нямаше никакво мерило за болка. Бодej встрани, чупене в гърба, болки под сърцето поради газове тайно я убеждаваха, че скоро ще умре. Бе сигурна, че ще умре, когато раждаше

Милдред, и така бе нагласила всичко, че да улесни Причард, Беше му написала писмо, което той трябваше да отвори след смъртта ѝ и в което го съветваше да се ожени повторно, за да има детето все пак някаква майка. По-късно унищожи това писмо.

Тялото и умът ѝ бяха мудни и лениви, но дълбоко в себе си тя се бореше с една изтощена вече завист към хората, които, както си мислеше, притежават хубави неща, докато тя преминава през живота като сив облак в сива стая. Тъй като имаше малко на брой действителни усещания, живееше по правила. Образованието е полезно. Самоконтролът е необходим. Всяко нещо с времето си и където му е мястото. Пътуването обогатява. И тъкмо тази последна аксиома я убеди накрая да заминат на ваканция в Мексико. Как достигаше до своите изводи, не знаеше дори и тя самата. Това бе дълъг и бавен процес, изграден от намеци, предложения, случайности, наброяващи с хиляди, докато накрая със самата си многочисленост те изтласкваха решението на повърхността. Истината беше, че не ѝ се ходеше в Мексико, Тя искаше вече да се е върнала от Мексико за пред приятелите им. Съпругът ѝ изобщо не искаше да пътува. Той го правеше заради семейството си, но и защото се надяваше, че ще му подеждва добре в културно отношение, А Милдред искаше да замине, но не с родителите си. Тя искаше да се запознае с различни и необикновени хора и чрез подобни познанства тя самата да стане различна и необикновена. Милдред чувствуваше, че е подтиснала у себе си мощни извори на емоции, и вероятно бе така. Кажи-речи, с всеки е така. Макар да отричаше предразсъдъците, въпреки всичко Бърнис Причард дълбоко се вълнуваше от разни знамения. Счупването на автобуса толкова рано сутринта я изплаши, като че ли предвещаваше серия от аварии, които накрая щяха да отровят почивката им. Тя долавяше безпокойството на Причард. Предната нощ, докато лежеше будна в двойното легло на Чикой и слушаше дишането му, придружено с въздишки, бе казала: „Като мине всичко, ще изглежда като авантюра. Почти те чувам как го казваш. Ще бъде дори смешно.“

– Предполагам – отвърна и Причард. Между двамата съпрузи съществуваше обич почти като обичта между брат и сестра. Причард разглеждаше недостатъците на съпругата си, тъй както жена би обсъждала качествата на една дама. На него никога не му се налагаше да се тревожи дали му е вярна. Несъзнателно той беше наясно, че тя е без реакция и за неговите представи това беше нормално. Той приписваше нервите, лошите си сънища, болките от киселините, които се явяваха понякога в горната част на стомаха му, на прекалено многото кафе и малкото

движение. Харесваше хубавата коса на жена си, винаги на вълни и чиста; харесваше дрехите ѝ без петна и обичаше комплиментите, които тя получаваше за поддържането на къщата и за цветята. Тя беше съпруга, с която можеш да се гордееш. Бе отгледала чудесна дъщеря, едно чудесно здраво момиче.

Милдред наистина беше чудесно момиче: висока, с около пет сантиметра по-висока от баща си и с десет – от майка си. Беше наследила светлите очи на майка си и присъщото им слабо зрение. Когато искаше да види нещо ясно, слагаше очила. Беше добре сложена, със здрави крака и силни, стройни глезени. Бедрата и хълбоците ѝ бяха стегнати, прави и гладки от чести упражнения. Играеше добре тенис и беше център в баскетболния отбор на колежа. Гърдите ѝ бяха едри, твърди и разлети в основата. Не бе наследила физиологичната беда на майка си и бе изпитала две консумирани любовни авантюри, които ѝ доставиха огромно удоволствие и я заредиха с копнеж за една постоянна връзка. Милдред имаше строга и непоколебима брадичка като баща си, но устните ѝ бяха пълни, нежни и леко свенливи. Носеше очила с тежки черни рамки, които ѝ придаваха вид на типична студентка. Новите ѝ познати винаги се изненадваха, когато я видеха на танци без очила. Тя танцуваше хубаво, макар и малко заучено, но тъй като тренираше редовно атлетика, вероятно танцуваше по навик с прекалено старание, без да се отпуска достатъчно. Имаше слаба склонност да води, която един партньор с по-силни убеждения би преодолял. Убежденията на Милдред също бяха силни, и се меняха. Тя се бе залавяла с различни начинания, и то в повечето случаи – добри. Баща си изобщо не можеше да разбере, защото непрекъснато я объркваше. Когато му говореше нещо смислено, логично, умно, – тя често откриваше у него безсловесна тъпота и пълна липса на способност за мислене, което я ужасяваше. След това обаче той казваше или извършваше нещо толкова умно, че тя се отмяташе на противоположната страна. Или тъкмо самодоволно го класифицираше като карикатура на бизнесмен – алчен, сервилен и жесток, когато той ще наруши мира на представата ѝ с някой жест или мисъл, издаващи доброта и възприемчивост. Милдред не знаеше нищо за неговите емоционални преживявания, както и той за нейните. Впрочем, Милдред смяташе, че един мъж на средна възраст няма емоционален живот. Тя, която бе на двацет и една години, имаше чувството, че на петдесет всички жизнени сокове пресъхват, и с основание, след като нито мъжете, нито жените на тази възраст бяха привлекателни. Влюбен мъж или влюбена жена на петдесет години биха били направо срамна гледка.

Ако между Милдред и баща ѝ съществуваше пропаст, то между нея и майка ѝ се ширеше огромна бездна. Тази жена, неизпитваща никакви силни желания, които да бъдат удовлетворени, не можеше да бъде близка на момиче, което ги изпитва. Първият опит от страна на Милдред да сподели своето силно въодушевление и да получи одобрението на майка си се сблъска със слисаност, неспособност да я разберат и това я затвори отново в нея самата. Тя дълго не смееше да се довери на никого. Имаше чувството, че не е като другите и че всички останали жени са като майка ѝ. Най-сетне една едра и мускулиста млада жена, преподавателка по хокей на лед, бейсбол и стрелба с лък, спечели доверието на Милдред – нейното пълно доверие – и се опита да спи с нея. Този шок бе заличен едва след като на нейно място това стори студент по инженерство с остра коса и нежен глас. Сега вече Милдред не споделяше нищо с никого, пазеше мислите си в тайна, и чакаше времето, когато смърт, женитба или някаква случайност ще я освободи от родителите ѝ. Но тя ги обичаше и би се уплашила от себе си, ако мисълта, че им желае смъртта, изплуваше на повърхността на съзнанието ѝ.

Между тримата никога не бе съществувала особена близост, но и тримата спазваха етикета. Бяха си „мили“, „скъпи“ и „любими“, въпреки че такова сливане, каквото Хуан и Алис редовно осъществяваха, двамата Причард не биха могли и да си представят. Интимните и удовлетворяващи познанства на Милдред бяха с хора, за чието съществуване родителите ѝ бяха напълно неосведомени. И така трябваше. Не биваше да знаят. На мъжките увеселения в клуба баща ѝ смяташе голите танцьорки за покварени, но и през ум не би му минало, че той, който ги гледа, който им ръкопляска и плаща, може също да бъде свързан с покварата. Веднъж или два пъти, по настояване на жена си, той се бе опитал да посплаши Милдред с мъжете, колкото да я научи да се брани. Той намекваше и сам вярваше, че има значителен светски опит, макар – ако не се смята мълвата – той да се свеждаше до единственото му посещение в публичния дом, до мъжките гуляи и сухото, бездушно подчинение на жена му.

Тази сутрин Милдред беше по пуловер, плисирана пола и ниски обувки тип мокасина. Тримата седяха на масата в закусвалнята. Три четвърти дългото палто от черна лисица на мисис Причард висеше на закачалката зад мистър Причард. Той имаше навика да се грижи за това палто: да го държи на жена си, когато го облича, и да го поема, когато го съблича, да внимава да бъде закачено както трябва, а не просто хвърлено. Когато забележеше, че козината е слегната, я разпухваше с ръка.

Обичаше това палто, обичаше факта, че е скъпо, обичаше да вижда жена си облечена с него и да чува какво си говорят другите жени. Черната ли-сица беше рядка и палтото представляваше ценна собственост. Причард чувствуваше, че са длъжни да се грижат за него както се полага. Той пръв предложи да го дадат на съхранение през лятото. Беше споменал, че би било по-добре изобщо да не го взимат в Мексико, първо, защото е тропическа страна и, второ заради бандитите, които можеха да го откраднат. Бърнис Причард държеше да го вземат, първо, защото щяха да посетят Холивуд и Лос Анджелос, където всички носят кожени палта, и, второ, защото вечер в Мексико-сити било доста хладно, така била чувала. Причард, лесно капитулира. За него, както и за жена му, палтото беше символ на тяхното положение. То ги поставяше в категорията на преуспяващите, консервативни и стабилни хора. Навсякъде ще те обслужат по-добре, ако имаш кожено палто и хубави куфари.

Сега палтото висеше до мистър Причард и той прокара сърчно пръсти през козината, за да отдели дългите защитни косми от ниския мъх под тях. Седнали на масата, те бяха чули през вратата на спалнята дрезгавите нападателни крясъци на Алис срещу Норма и тази животинска грубост ги беше потресла толкова дълбоко, че се бяха сместили колкото можеха по-близо един до друг. Милдред бе запалила цигара, избягвайки погледа на майка си. Пушеше пред нея едва през последните шест месеца, откак навърши двайсет и една години. След първото избухване темата повече небе повдигната, но майка ѝ изразяваше с мимика неодобрението си всеки път, щом Милдред запуши.

Дъждът беше спрял и само капките от дъбовете се стичаха по покрива. Земята беше наквасена, набита от пороя и клисава. Набъбнало и натежало от влажната, обилна пролет, житото се беше огънало под тежката вода и сега се простираше надалеч на уморени вълни. Водата се процеждаше на вадички, потоци, бълбукащи рекички и се устремяваше да намери падина в полето. Канавките край магистралата бяха пълни и на места водата дори преливаше върху високия път. Навсякъде се чуваше шепот и приток на вода. Златните макове сега бяха оголели без листа, а вълчий боб – прекалено подут и наедрял, за да държи изправени върховете си – бе полегнал като житата. Небето бе започнало да се прочиства. Облаците се разкъсваха и блясваха петна ярко, ясно небе, по които се нижеха копринени нишки. Някъде далече нависоко бушуваше силен вятър, който разнищваше, сбираше и пак сплиташе облаците, но на земята въздухът беше напълно стихнал и се носеше мирис на червен, мокра трева и голи корени. От площадката около ресторанта и гаража на

Бунтарския ъгъл водата се стичаше на плитки вади към голямата канавка край пътя. Автобусът стоеше лъскав и чист в сребрилата си боя, а по страните му продължаваше да се стича вода и предното стъкло бе изпъстрено с капки. Ресторантът бе малко претоплен. Пъпката стоеше зад тезгяха и помагаше – нещо, което по-рано през деня не би му хрумнало. На всички досегашни служби бе мразил работата и автоматически бе намраззал работодателя си. Но тазсутрешното преживяване го вълнуваше още много силно. Още чуваше гласа на Хуан: „Кит, избърши ръцете си и виж дали Алис е направила кафе.“ Това бе най-нежното изречение, което изобщо някога бе чувал. Искаше да направи нещо за Хуан. Изстиска портокалов сок за семейство Причард и им занесе кафе, а сега се опитваше да наглежда тостера и да бърка яйцата едновременно.

– Ще вземем бъркани яйца – каза Причард. – Ще станат по-лесно. Моите остави в тигана да се препържат.

– Окей – отговори Пъпката. Тиганът му беше нажежен и яйцата църкаха и се пукаха, а от тях се вдигаше мирис на мокра кокоша перушина, както ставаше при прекалено бързо пържене.

Милдред бе кръстосала крак и полата ѝ се бе затъкнала под коляното, така че кракът ѝ от другата страна по всяка вероятност бе заголен. На Пъпката му се дощя да мине и да погледне. Очите му шареха зад цепките на клепачите и се извърнаха безброй пъти към онова, което биха могли да видят. Той не искаше тя да го улови, че гледа краката ѝ. Наум скрои какво да направи. Ако тя не се премести, щеше да им сервира яйцата и щеше да праметне салфетка през ръката си. После, като сложи чиниите пред тях, щеше да заобиколи край масата и уж случайно да изтърве салфетката на десетина крачки. Щеше да се наведе, да погледне под ръката си и да види крака на Милдред. Беше си приготвил салфетката и биеше яйцата, за да ги приготви, преди тя да помръдне. Понечи да ги разбърка, но вече бяха залепнали и той гребна отгоре, за да остави запечената коричка в тигана. Из ресторанта се разнесе миризма на препържени яйца. Милдред погледна натам и забеляза искрата в очите на Пъпката. Като премести поглед, видя, че полата ѝ се е подвила и я оправи. Пъпката я виждаше, без да гледа право към нея. Разбра, че са го хванали и бузите му загоряха от червенина. От тигана се дигаше тъмен пушек, а от тостера – син. Хуан влезе от спалнята и подуши:

– Велики боже, какво правиш, Кит?

– Опитвам се да помогна – с неудобство каза Пъпката.

Хуан се усмихна.

– Благодаря ти, но май ще е по-добре да не помагаш за яйцата. –

Той взе горещия тиган със загорените яйца от газовата печка, сложи го в умивалника и пусна водата. Тиганът изсъска, заклокочи за момент и после жално утихна под водата.

– Кит, излез и опитай да запалиш мотора – рече Хуан. – Не го задавай, ако не тръгне. Само ще се залее с бензин. Ако не запали веднага, извади главата на делкото и избърши контактите. Може да са се намокрили. Като запалиш, дръж известно време на първа, после вдигни на трета и остави колелата да се въртят. Ама внимавай да не се катурне от магаретата. Бавно да се въртят.

Пъпката избърса ръце.

– Да извадя ли първо шипа и да проверя дали има масло?

– Да. Знаеш какво да правиш. Провери. Лагерното масло тая сутрин беше доста тежко.

– Може да е попило – рече Пъпката. Беше забравил да погледне за последен път към крака на Милдред и сияеше от похвалата на Хуан.

– Кит, не вярвам някой да открадне автобуса, но все пак го наглеждай. – Пъпката се засмя с угодническо наслаждение на шегата на шефа си и излезе. Хуан погледна през тезгяха и каза: – Жена ми не се чувства много добре. Какво мога да направя за вас, хора? Още кафе?

– Да – прие Причард. – Момчето се опита да опържи бъркани яйца, но ги изгори. Жена ми ги обича по-течни...

– Ако са пресни – прекъсна го мисис Причард.

– Ако са пресни – повтори Причард. – Аз ги предпочитам препържени.

– Пресни са, съвсем пресни – рече Хуан. – Направо от хладилника.

– Мисля, че няма да мога да ям яйца от хладилника – каза Бърнис Причард.

– Е, такива са, няма да ви лъжа.

– Тогаво само една поничка – съобщи тя.

– За мене също – добави Причард.

Хуан открито и с възхищение се загледа в краката на Милдред. Тя го погледна. Очите му бавно се отлепиха от краката ѝ и бяха изпълнени с такава наслада, така открито се възхищаваха, че Милдред леко се изчерви. Усети парене под лъжичката. Прониза я ток.

– Ох... – Тя извърна очи от Хуан. – Още малко кафе. Впрочем, може и аз да взема една поничка.

– Останали са само две – каза Хуан. – Ще ви донеса две понички и едно рогче. Бийте се за тях.

Моторът навън заработи с рев, след малко утихна и захъхри.

– Звучи добре – рече Хуан.

Ърнест Хортън влезе тихо, почти тайно, и безшумно затвори вратата. Приблужи Причард и постави шестте плоски пакетчета върху масата.

– Ето ги и шестте – каза той. Причард си извади портфейла.

– Можете ли да ми развалите двайсет?

– Не, няма да мога.

– Вие бихте ли могли да ми развалите двайсет? – обърна се той към Хуан.

Хуан натисна бутона „Не продава“ на касовия апарат и повдигна тежестта на колелца, притискаща банкнотите.

– Мога да ви дам две по десет.

– Става – рече Ърнест Хортън. – Имам към долар и нещо. Вие ми дължите девет. – Той взе едната десетачка и върна на Причард един долар.

– Какво е това? – заинтересува се мисис Причард. Тя взе едно пакетче, но Причард го грабна от ръката ѝ.

– Не, не гледай – загадъчно каза той.

– Какво е?!

– Това мога да знам само аз – игриво добави Причард. – Прекалено бързо ще отгатнеш.

– Аа, изненада ли е?

– Точно така. Добрите момиченца не бива да си пъкат нослетата в неща, които не ги засягат. – Причард винаги наричаше жена си „добро момиченце“, когато се закачаше, и тя автоматически влизаше в неговия тон.

– А кога ще видят добрите момиченца хубавите подаръчета?

– Ще видиш – каза той и натъпка пакетчетата в страничния си джоб. Искаше при удобен случай да се появи, изкуцвайки. Беше измислил нов вариант на номера. Щеше да се престори, че кракът му е толкова зле, че не може да свали сам обувката и чорапа. Щеше да бъде голям майтап да гледа изражението ѝ? Бърнис щеше да получи удар, като види раната на крака му.

– Елиът, кажи ми какво е – попита тя малко раздражено.

– Ще видиш, само спокойно, доброто ми момиче. После продължи, като се обърна към Ърнест: Тъкмо изобретих нещо много хитро. После ще ви го кажа.

– Е, няма как – потвърди Хортън, – така се движи светът. Измисляш нещо хитро и си готов. Няма нужда да си изчерпателен. Просто

един дребен финт, „щипка“, както му викат в Холивуд. Такъв е номерът там. Фащаш някой филм, който е направил много мангизи, „щипваш“ го лекичко, колкото да не е без хич, и хоп – печалбичка.

– Разумно – рече Причард. – Да, сър, напълно разумно.

– Много е смешно с тия хватки. – каза Хортън. Той седна на един от високите столове и кръстоса крак. – Особено когато ти хрумне нещо неподходящо. Аз например направих едно изобретение и вече си представях как сядам да си броя колко съм „ударил“, то излезе, че съм сбъркал. Сега, вижте каква е работата. Има сума хора като мене, които пътуват и си вадят хляба от туй куфарче. Добре, ама ще ти се случи я договор да подписваш, я при някое готино маце да се разпишеш, искаш да се изтупаш в смокинг, Добре, Ама в куфара смокингът взема много място, пък и я го туриш един-два пъти, я не. Та ето какво изобретих, Представете си, викам, че имате хубав тъмен костюм за работа – тъмносин, почти черен, или тъмносив – и си представете, викам, че имате също така едни малки копринени калъфчета като ревери и едни лентички, които просто се затъкват в панталона. Следобед си имате тъмния костюм – после обличате реверите в копринените калъфчета, защипвате лентичките на панталона и ето ви смокинг. Дори изобретих малка чантичка, в която да се носят.

– Гледай ти! – извика Причард. – Ами това е чудесна идея! Ами да, защо трябваше и аз да хабя толкова място в куфара си заради един смокинг. Аз бих искал да имам точно такова нещо. Ако получите патент и предприемете кампания, голяма общонационална рекламна кампания, ха, можете да вземете и някоя филмова звезда да подкрепи...

Ърнест вдигна ръка и каза:

– Точно както и аз си го представях. И сбърках, вие също бъркате. Нарисувах го всичко на хартия, как ще става, как на крачолите ще има малки копринени ушички, на които да се закачат кукичките на лентите, и срещнах един приятел, който е агент на един голям производител на конфекция, – Ърнест се изкиска. – Веднага ме тури на място. Моментално ще те хванат за гушата всички шивачи и производители на конфекция, ми вика. Те продават навсякъде смокинги за по петдесет до сто и петдесет долара, а ти им излизаш с предложение да отнемеш тоя бизнес с някаква си дреболия за десет долара. Направо ще те изхвърлят от Щатите, вика.

Причард кимна замислено.

– Да, разбирам причината. Те трябва да защищават себе си и своите акционери.

– Той не даде големи надежди – каза Ърнест. – Аз си представях, че сядам и броя парите. После си викам, че човек, който пътува, да кажем, със самолет, ще има ограничения за багажа. Тоя човек има право да си спести малко място в куфара. Ще има фактически два костюма с теглото на един. После реших също, че може би бижутерските компании ще се заинтересуват. Комплект карфица и копчета за ръкавели плюс моите ленти и ревери в хубава опаковка. Не съм се занимавал още с този въпрос. Не съм питал никого. Може да има хляб в тази идея все пак.

– Ние с вас трябва да се срещнем и сериозно да поговорим – каза Причард. – Патент имате ли?

– О, не. Не исках да влизам в разноски, преди да съм сигурен, че някой ще прояви интерес.

– Хм – започна Причард. – може би сте прав. Пълномощните за патент и прочие са доста скъпички. Да, може би сте прав. – След това сме ни темата. – По кое време ще можем да тръгнем? – попита той Хуан.

– Грейхаунд пристига към десет. Кара редовната стока и малко пътници. Ние трябва да тръгнем в десет и трийсет. Такова е разписанието. Мога ли още нещо да ви предложа, господа? Още малко кафе?

– Още малко кафе – прие отново Причард. Хуан му го донесе и погледна през прозореца към автобуса, чиито колела се въртяха във въздуха. Причард си погледна часовника.

– Е, значи, имаме още час – отбеляза той.

Висок, приведен възрастен мъж се подаде отстрани на сградата. Мъжът, който беше спал в леглото на Пъпката. Той отвори вратата на ресторанта, влезе и седна на висок стол. Главата му беше постоянно приведена поради артритата в основата на врата, от което върхът на носа му сочеше точно към земята. Той беше доста над шейсетте и веждите му висяха над очите като на шотландски териер. Дългата му горна устна, с дълбок улей над нея, беше вирната над зъбите като зурла на тапир. Издатината над средните му зъби изглеждаше почти като хватателен орган. Беше с жълтеникавозлатни очи, от което видът му бе свиреп.

– Не ми харесва – каза той без предисловие. – Не ми харесваше вчера, когато ви се счупи автобусът, а днес дори още по-малко ми харесва.

– Оправихме задния мост – каза Хуан. – Сега колелата се въртят както трябва.

– Мисля, че ще се откажа и ще се върна в Сан Исидро за автобуса на Грейхаунд – продължи той.

– Спокойно можете.

– Имам предчувствие – каза мъжът. – Просто не ми харесва. Нещо

иска да ме предупреди. Няколко пъти ми се е случвало. Не обръщам внимание и все си имах неприятности.

– Автобусът е наред – каза Хуан, като гласът му леко се повиши от раздразнение.

– Не говоря за автобуса – продължи човекът. – Аз живея в тоя щат, тук съм роден. Земята е напоена с вода. Реката Сан Исидро ще се вдигне. Нали знаете как приижда Сан Исидро? Точно под Белия връх минава право през Каньона на Самотния бор и прави един голям завои. Земята се наквава с вода и всяка капчица се излива в Сан Исидро. Сега точно ще се разбушува.

Мисис Причард започна да се оглежда притеснена.

– Мислите ли, че има някаква опасност?

– Е, мила, хайде сега – взе да я успокоява Причард.

– Имам едно чувство – повтори пак мъжът. – Стариият път минаваше точно по завоия на реката и изобщо не я пресичаше. Дошъл едва преди трийсет години, Траск се обяви за началник на пътищата в щата. Не му хареса стариият път. Сложи два моста и спести какво? Дванайсет мили, ето какво спести. Траск е мошеник. – Той изви неподвижния си врат и огледа семейство Причард. – Мошеник. Тъкмо щяха да го подвеждат под отговорност за едни други работи, и умря. Преди три години. Умря богат. Има две момчета, учат в Калифорнийския университет и си живеят на гърба на данъкоплатците. – Той млъкна и горната му устна се разрепера от единия до другия край на дългите му жълти зъби. – Ако тия мостове наистина се натоварят, ще свършат. Бетонът не е достатъчно здрав. Просто ще се откаже и ще се върна в Сан Исидро.

– Нищо й нямаше на реката завчера – каза Хуан. – Беше почти без вода.

– Вие не познавате Сан Исидро. Може да придойде за няколко часа. Виждал съм я разлята на половин миля и в нея да плуват мъртви крави и цели кокошарници. А, не! Щом се появи това чувство у мене, хич няма да продължавам. При това аз не съм суеверен.

– Мислите ли, че автобусът ще мине по този мост?

– Не казвам какво мисля. Казвам само, че Траск беше мошеник. Остави наследство от трийсет и шест хиляди и петстотин долара. Момчетата му сега се учат и ги харчат.

Хуан излезе от тезгяха и отиде при телефона на стената.

– Ало – поде той, – дайте ми сервизна станция „Брийд“ на шосето за Сан Хуан. Не знам номера. – Той почака известно време и каза: – Ало. Тук е Чикой от Бунтарския. Как е реката? Ами?! Аха, а мостът

наред ли е? Окей, ще се видим скоро. – Хуан затвори слушалката. – Реката доста се е качила – обясни той. – Казват обаче, че мостът е в изправност.

– Реката понякога се качва и с по трийсет сантиметра на час, ако каньонът ѝ друсне някой облак вода. Докато стигнете, може да няма вече мост.

Хуан се обърна малко нетърпеливо към него:

– Какво искате да направя? Да не тръгвам ли?

– Правете каквото щете. Аз само искам да се откажа и да се върна в Сан Исидро. Нямам намерение да се мая зарад такава шуротия. Веднъж имах пак същото чувство, не му обърнах внимание и си счупих двата крака. Да, сър, същото чувство изпитах, когато ви се счупи колата вчера.

– Тогава смятайте, че сте прекъснали пътешествието си – рече Хуан.

– Точно така, мистър. Но вие не сте от старите тук. Не знаете аз какво знам за Траск. Заплата петнайсет хиляди на година, а оставя трийсет и шест хиляди и петстотин, плюс право на собственост за сто и шейсет акра земя. А, какво ще кажете?!

– Ще гледам да се качите на колата на Грейхаунд – каза Хуан.

– Нищо не ви казвам за Траск, само ви казвам какво стана. Пък вие сами изчислете. Трийсет и шест хиляди и петстотин долара.

– Ами ако мостът е паднал? – запита Ърнест Хортън.

– Тогава няма да минем по него – отговори Хуан.

– А какво ще правим тогава? Ще обърнем и ще се върнем?

– Разбира се – каза Хуан. – Или ще се върнем, или ще го прескочим.

Приведеният старец триумфира с усмивка из помещението.

– Виждате ли? – рече той. – Ще се върнете, а пък няма да има автобус за Сан Исидро. И колко ще се въртите тук? Месец? Ще ги чакате да построят нов мост ли? Знаете ли кой е новият началник по пътищата? Момче от колеж. Сега е завършил. Само книги и никаква практика. Той може и да начертае нов мост, ама може ли да го построи? Хм, ще видим.

Хуан изведнъж се изсмя.

– Bravo – каза той. – Старият мост още не се е Срутил, а вие се тревожите за новия, дето още не е построен.

Мъжът обърна схванатия си от болки врат настрана и попита:

– Не ставате ли малко нахален? За момент в черните очи на Хуан като че ли блесна тъмночервена искра.

– Ще ви кача на Грейхаунд – отвърна той, – не се безпокойте. Не бих искал да ви возя по този маршрут.

– Да, но не можете да ме изгоните, вие сте обикновен шофьор.

– Окей – каза Хуан уморено. – Понякога се питам защо изобщо го държа този автобус. Може би няма да е за дълго. Само главоболия. Чувство имал! Глупости!

Бърнис беше следила разговора отблизо.

– Аз не вярвам много – каза тя, – но разправят, че в Мексико сега бил сухият сезон. Като есен. А лятото било, когато валели дъждовете.

– Мамо – обади се Милдред, – мистър Чикой познава Мексико. Той е роден там.

– О, наистина ли? Значи, сега е сухият сезон, така ли?

– По някои места – отговори Хуан. – Предполагам, че натам пътувате. Има места, където изобщо няма безводни месеци.

Причард се окашля и поясни:

– Отиваме в Мексико сити, Пуебла, после до Куернавака и Тахко. Може евентуално да отидем до Акапулко и да посетим вулкана, ако не е опасно.

– Ще прекарате добре – каза Хуан.

– Познавате ли тези места? – попита мистър Причард.

– Разбира се.

– А хотелите как са? – попита Причард. – Нали знаете какво говорят в туристическите агенции: всичко е чудесно. Но как са в действителност?

– Чудесни – отговори Хуан и се усмихна. – Страхотни. Закуска в леглото всяка сутрин.

– Не исках да ви създавам грижи тази сутрин – каза Причард.

– Моля, няма нищо. – Хуан се облегна на ръцете си на тезгяха и доверително каза: – Понякога доста ми омръзва. Карам го този проклет автобус напред-назад, напред-назад. Понякога ми се ще да тръгна и да отцепя направо към планините. Четох за някакъв капитан на ферибот в Ню Йорк, който излязъл в океана един ден и повече не чули за него. Може да е потънал, може да е спрял на някой остров. Разбирам го този човек.

Голям червен камион с ремарке намали ход на шосето. Шофьорът се взря вътре. Хуан размаха бързо ръка. Камионът мина на втора и отпътува.

Помислих, че ще влезе – каза Причард.

– Обича малинова торта – поясни Хуан. – Спира винаги когато

имаме. Направих му знак, че нямаме никакви.

Милдред гледаше очарована Хуан. Имаше нещо в този тъмен мъж с особени тъмни очи, което я вълнуваше. Чувствуваше, че я притегля. Искаше да привлече вниманието му върху себе си, неговото лично внимание, Беше изправила раменете си назад и гърдите ѝ се вдигаха високо.

– Защо напуснахте Мексико? – попита тя и свали очилата си, така че, като ѝ отговаря, да я види без очила. Тя се облегна на масата, опря палец в края на окото си и опъна клепача назад. Това променяше фокуса на зрението ѝ и тя виждаше лицето му по-ясно. Освен това правеше очите ѝ продълговати и замечтани, а нейните очи бяха красиви.

– Не знам защо напуснах – каза Хуан лично на нея. Топлите му очи сякаш я обгръщаха и галеха. Милдред почувствува малка отмалялост и лепкавост под лъжичката. „Трябва да престана, помисли си тя. Това е лудост.“ В ума ѝ се нарисова кратка еротична картина.

– Хората там, освен ако не са много богати, трябва да работят много за съвсем малко пари – каза Хуан. – Предполагам, че това е главната причина, заради която напуснах.

– Говорите много хубаво английски – отбеляза Бърнис, като че ли това беше комплимент.

– Защо не? Майка ми е ирландка. Научих и двата езика едновременно.

– А мексикански поданик ли сте? – заинтересува се Причард.

– Струва ми се – каза Хуан. – Никога нищо не съм правил, за да променя поданството си.

– Не е лошо да си вземете документите оттам – посъветва го Причард.

– Защо?

– Просто е по-добре.

– За правителството няма никакво значение – каза Хуан. – Взимат ми данък, могат да ме вземат войник.

– И все пак по-добре е да си ги вземете – настоя Причард.

Очите на Хуан шареха по Милдред, докосваха гърдите ѝ и се плъзгаха надолу по хълбоците. Той я видя как въздиша, как леко свива гърба си и у него се надигна дяволчето на омразата. Не силно, защото у него нямаше толкова омраза, но се обади индианската кръв, а в нейното минало се таи омразата срещу „светлите очи“, срещу русокосите. Бе омраза и страх от цвета на кожата. Светлооките, които от векове бяха взимали най-хубавата земя, най-хубавите коне, най-хубавите жени. Хуан усети вълнението си като светкавица без гръм и изпита топлина на

удоволствие при мисълта, че може да хване това момиченце, да го мъчи и да го похити, стига да пожелае. Той можеше да я смути, да я прелъсти духовно, а и физически, и да я захвърли. Жестокостта му бушуваше и той я остави да нараства у него. Гласът му омекна и стана още по-плътен. Той заговори, гледайки направо във виолетовите очи на Милдред.

– Страната ми – каза той, – макар и да не живея в нея, е в сърцето ми. – Вътрешно той се изсмя на тия думи, но Милдред не се изсмя. Тя се наведе малко напред и дръпна краищата на двете си очи, за да може да вижда лицето му по-ясно. – Помня някои неща – продължи той. – На площада в моя град имаше обществени писари на писма и те пишеха всичко за онези, които не можеха да четат и да пишат. Бяха добри хора. Длъжни бяха да са добри. Селяните познаваха, ако не са. Много неща знаят хората от планините. Помня, една сутрин като малко момче бях седнал на една пейка. В града имаше фиеста в чест на някакъв светия. Църквата беше пълна с цветя, имаше колички с бонбони, виенско колело и въртележка. Цяла нощ изстрелваха фойерверки на светиите. В парка един човек се доближи до писмописача и му рече: „Искам да ми напишеш писмо до моя покровител. Ще ти кажа какво да пишеш, а ти ще го кажеш с хубави думи, за да не излезе, че не го уважавам.“ – „Дълго ли ще е писмото?“ – попита го писмописачът. „Не знам“, отговори индианецът. „Ще струва едно песо“, каза човекът. Малкият индианец му плати и рече: „Искам да кажеш на моя покровител, че не мога да се върна в моя град и в полето, защото съм видял голяма красота и трябва да остана. Кажи му, че съжалявам и че не искам да му причинявам болка, нито на моите приятели, но не мога да се върна. Сега съм друг и моите приятели няма да ме познаят. В полето ще бъда нещастен и няма да имам мира... И понеже ще съм различен, моите приятели ще ме отхвърлят и ще ме намразят. Видях звездите. Това му кажи. Кажи му също да даде стола ми на моя побратим, а прасето с двете малки на старицата, дето стоя до мене в треската. Тенджерите на зет ми, кажи на моя покровител да бъде с бога, с любов. Кажи му.“

Хуан спря и като видя, че устните на Милдред са леко разтворени, разбра, че тя приема историята като алегория за себе си.

– Какво се беше случило с него в същност? – попита тя.

– Нищо, беше видял въртележката – каза Хуан. – Не можеше да я напусне. Спеше край нея, скоро изхарчи парите си, умираше от глад и накрая собственикът му даде да върти ръчката и го хранеше. Може би още е там. – Докато разказваше, Хуан заприлича на чужденец. В говора му се появи слаб акцент.

Милдред дълбоко въздъхна.

– Нека уточним само – намеси се Причард. – Значи, той е подарил земята си и цялото си имущество и никога не се върнал повече, защото видял въртележка?

– Той дори не е имал земя – каза Хуан. – Малките индианци никога не са били собственици на земята си. Но той раздаде всичко останало, каквото имаше.

Милдред яростно погледна баща си. Това бе един от случаите, когато тя го намираще толкова глупав, та чак ѝ се повдигаше. Защо не вижда красотата на разказа? Очите ѝ се върнаха към Хуан, за да го уверят безмълвно, че тя го е разбрала, и на нея ѝ се стори, че в лицето му сега забеляза нещо, което преди отсъществуваше. Стори ѝ се, че в лицето му чете жестоко, ехидно тържество, но тя помисли, че това вероятно се дължи на очите ѝ. Проклетите ѝ очи, които не виждат съвсем добре. Все пак това, което видя, я стресна. Тя погледна бързо майка си, после баща си, за да провери дали са забелязали нещо, но те зяпаха пусто в Хуан.

Баща ѝ казваше със своя бавен и влудяващ маниер:

– Разбирам как може да му се е сторило прекрасно, щом като никога преди това не е бил виждал въртележка, но човек свиква с всичко. Ще свикне и с палат за няколко дена и после ще поиска нещо друго.

– Това е просто една история – каза Милдред толкова грубо, че баща ѝ я изгледа с почуда.

Милдред почти усещаше пръстите на Хуан върху бедрата си. Тялото ѝ гореше от желание, възбудено и неудовлетворено. Сърбеше я от истински еротичен копнеж и у нея се надигна такъв гняв срещу баща ѝ, сякаш я бяха прекъснали посред сношение. Сложи си очилата, погледна бегло Хуан и отмести погледа си, защото очите му бяха замъглени, въпреки че гледаше и тримата. Той наистина се радваше на някакво тържество. Той се надсмиваше на нея, а също и на това, което майка и баща ѝ не знаеха, че става. И отведнъж желанието ѝ се оплете на възел, стомахът ѝ заболя и ѝ се пригади. Помисли, че ще повърне.

– Все се каня да замина по този път за Мексико. Може да попитам в централното бюро някой път. Може да направя някои ценни познания. Щом имат такива фиести. И продават джунджурийки, а, нали? – обади се Ърнест Хортън.

– Разбира се, как – каза Хуан. – Продават броеници, икони, свещи, бонбони, сладолед.

– Ако пратим човек да се залови с тая търговийка, няма да е зле. Ами че ние сто на сто ще ги направим много по-евтино от тях. Ще им

изкараме броеници, и то хубави, от цветно стъкло. И ракети. Моята компания снабдява някои от най-големите празници с всякакви фойерверки. Това е идея. Ще взема да напиша едно писмо.

Хуан погледна към нарастващия куп мръсни чинии в умивалника. После погледна през рамо вратата на спалнята, отвори я и надникна. Леглото беше празно. Алис бе станала и вратата на банята беше затворена. Хуан се върна и взе да търка мръсните чинии.

Небето се проясняваше бързо и чистото жълто слънце грееше над измитата земя. Младите дъбови листенца бяха почти като жълти на новата светлина, а зелените поля изглеждаха необикновено млади.

Хуан изведнъж се усмихна. Отрязва две филии хляб.

– Мисля да се разходя малко навън. – каза Причард – Ще дойдеш ли с мен, мила? – обърна се той към жена си. Тя погледна към вратата на спалнята.

– Ей сега – отговори тя и той я разбра.

– Добре, аз само ще се поразтърча.

ГЛАВА 6

След като Хуан я остави, Алис лежа дълго по гръб, кръстосала двете си ръце върху очите. Хълцанията ѝ спряха постепенно, като на дете. Тя чуваше приглушения говор в ресторанта. Ръката ѝ беше топла от вършената страна и мокра над очите. Алис бе потънала в забрава и напрежението ѝ спадна, сякаш са освободили тялото и от някаква затегната мрежа. Както си лежеше, отпусната и спокойна, мисълта ѝ скочи назад към това, което се беше случило. Не помнеше жената, която крещеше на Норма. Цялата сутрин започна да ѝ се мерзелее. Още не беше намерила рационално обяснение за действията си. Като се замисли сега, тя си даде сметка, че в действителност не е подозирала Норма в лошо поведение, а дори и да беше, това не я интересуваше особено. Не обичаше Норма. Пет пари не даваше за нея. Загубено измито коте. Когато Норма дойде при тях на работа, Алис, естествено, насочи сетивата си към момичето и към Хуан като стетоскоп и тъй като не регистрира реакция от страна на Хуан – никаква припряност, никакво тайно дебнене и причакване с очи, – загуби интерес към Норма освен като към организъм, който разнася кафе и мие чинии. Алис нямаше усет за нещата и хората, когато не допълняха-или обедняваха живота ѝ пряко. Сега, докато лежеше отморена, затоплена и спокойна, мисълта ѝ заработи и в главата ѝ нахлу ужас. Тя прехвърли сцената пак през ума си. Ужасът ѝ бе породен от мекотата на Хуан. Трябваше да я удари. Това, че не я бе ударил, я разтревожи. Може би тя вече не го вълнуваше. Алис беше открила, че непредвидената любезност у мъжа е подготвителна мярка, преди да ти обърне гръб. Опита се да си спомни как изглеждаха двете Причардови, опита се също да си спомни дали Хуан бе погледнал топло към някоя от тях. Тя познаваше Хуан. Когато у него се зародеше желание, очите му се нагорещяваха като печка. После, малко стъписана, се сети, че той бе дал леглата им на Причардови. В същата минута усети мириса на лавандула по завивките. Обзе я ненавист и отвращение към тази миризма. Алис се заслуша в мърморенето на гласовете зад вратата. Хуан ги хранеше. Никога не би го направил, ако нямаше интерес. Ще каже по дяволите и ще отиде да си поправа автобуса. У Алис се надигнаха обезпокояващи опасения. Беше се държала зле с Норма. Но това беше лесно. На такива като Норма показваш малко слабост и те се топят, сами се затриват. Ами какво, момиче като нея е видяло толкова малко любов, че само да я

подуши във въздуха, и ще заголи задник на чаша чай. Алис презираше такъв глад за любов. Не, тя не можеше да приравни своя към глада на Норма. Алис сама по себе си беше величава, а всички останали бяха дребни, всички – без Хуан, разбира се. Освен това той беше нейно продължение. Алис реши, че сега на първо място ще е най-добре да раздвижи Норма. Имаше нужда някой да се погрижи за кухнята, защото възнамеряваше, щом Хуан замине с автобуса, да се напие. Като се върне, щеше да му каже, че е умирала от зъбобол. Тя не се напиваше често, но сега нямаше търпение. И след като, така или иначе, щеше да го стори, беше по-добре отсега да започне да прикрива следите. Хуан не обичаше пияни жени. Тя отпусна ръце от лицето си. Очите ѝ се бяха размътили от натиска и ѝ трябваше малко време, за да прогледне на фокус. Видя как слънцето ласкаво струи над зелената долина пред спалнята и как се излива по надигащите се планини далеч на запад. Какъв приветлив ден!

Алис се пребори с тялото си и стана, за да отиде в банята. Намокри края на една хавлиена кърпа със студена вода и потупа с нея лицето си, за да заличи бръчките, които ръцете ѝ бяха вдълбали върху пълните бузи. Беше ѝ се скъсала едната презрамка на сутиена. Тя отгърна роклята си и видя, че малката безопасна игла, която я придържаше, още беше там, и отново забодя презрамката. Малко я стягаше, но щеше да я зашия, като замине Хуан. Впрочем, разбра се, че нямаше. Като се скъси прекалено много, ще си купи нов. Алис се среса и си сложи червило. Очите ѝ бяха още зачервени. Тури си някакви капки с гутатор и разтри с пръсти клепачите върху очните ябълки. Разгледа се за момент в огледалото на аптечката и излезе. Изу смачканата си рокля и облече чиста от басма. После прекоси бързо спалнята и лекичко почука на вратата на Норма. Никой не отвори. Почука пак. Отвътре се чуваше шумолене на хартия. Норма пристъпи зад вратата и отвори. Очите ѝ бяха изцъклени, сякаш току-що се е събудила, а в ръката си държеше късия молив, който бе използвала преди малко за веждите. Като видя Алис, на лицето ѝ се изписа тревога.

– Нищо лошо не съм направила с онзи човек – веднага каза тя.

Алис влезе в стаята. Когато умът ѝ беше на място, знаеше как да се справя с разни Норми.

– Знам, че не си, пиленце – каза Алис и наведе очи, като че засрамена. Умееше да се справя с такива момиченца, и още как умееше.

– Ама не биваше да го казвате. Представете си, че някой е чул и е повярвал! Аз не съм такава. Аз само гледам да си вадя хляба и да си нямам неприятности. – Очите ѝ внезапно се напълниха със сълзи на

самосъжаление.

– Не биваше, но се чувствавах ужасно зле – каза Алис. – Тия дни точно съм неразположена. Сама знаеш как ужасно се чувстваваш. Понякога просто подлудяваш.

Норма я загледа с любопитство. За първи път виждаше Алис слаба. За първи път Алис трябваше да я спечелва. Тя не обичаше момичетата и жените. У нея имаше белези на жестокост спрямо другите жени и когато видя, че очите на Норма се насълзяват от съчувствие, тя възтържествува.

– Нали знаеш какво е – повтори Алис. – Просто ти става нещо.

– Да, знам – промълви Норма. От тялото ѝ се разтвориха пипалца от топлина. Тя болезнено жадуваше за обич, за другарство, за човешко същество в света, с което да бъдат приятели. – Знам – повтори тя и се почувствува по-голяма и по-силна от Алис, дори изпита известно покровителство към нея, което в същност целеше Алис. Алис бе забелязала молива в ръката ѝ.

– По-добре излез и ела да ми помогнеш. Мистър Чикой върши всичко сам – рече Алис.

– Ей сега ще дойда – обеща Норма. Алис затвори вратата и се заслуша. Имаше затишие, после звук на плъзгане и после остър звук от затваряне на чекмеджето на бюрото. Алис приглади косата си назад и беззвучно се придвижи към вратата за ресторанта. Чувствувахе се добре. Беше събрала доста информация за Норма. Знаеше какви мисли ѝ се въртят. Знаеше и къде е скрила писмото.

Алис се беше опитвала да порови в куфара на Норма, но той винаги беше заключен. Можеше да го отвори с ръце – бе прост картонен куфар, – но следите щяха да издадат посегателството. Щеше да изчака. Ако тя беше внимателна, Норма рано или късно щеше да престане да заключва куфара си. Алис беше хитра, но не знаеше, че и Норма е хитра. Защото вече бе работила при други като Алис, Когато Алис прерови чекмеджетата на тоалетката, за да прегледа вещите и и да прочете писмата от сестра ѝ, тя не забеляза уж небрежно оставения книжен фитил на ръба на чекмеджето. Норма винаги го поставяше там и когато беше разместен, разбираше, че някой ѝ е ровил из нещата. Знаеше, че не може да е Хуан или Пъпката, следователно оставаше Алис. Обаче нямаше изгледи Норма да остави куфара си отключен. С всичките си фантазии Норма съвсем не беше глупава. В една кутия от паста за зъби тя пазеше в заключенния си куфар двайсет и седем долара. Когато събереше петдесет, щеше да замине за Холивуд, да си намери работа в ресторант и да чака

късмета си. С петдесетте долара щеше да си наеме стая за два месеца. Храна щеше да получава, където работи. Високите ѝ, дългокраки мечти бяха само едната страна, но от друга тя можеше да се грижи за себе си. Норма не беше глупачка. Вярно, тя не разбираше тоталната омраза на Алис към жените. Не разбра, че и това нейно извинение е номер. Но вероятно щеше да го разкрие тъкмо навреме, за да се предпази. И макар да вярваше, че у Кларк Гейбъл са се съхранили всички, най-добри и най-благородни помисли, тя не само схващаше, но и не уважаваше поривите на хората, които срещаше и с които влизаше в контакт във всекидневния си живот. Когато Пъпката Например прескачаше нощем до нейния прозорец и тихичко драскаше по него, тя знаеше какво да прави. Заклучваше прозореца. Той не смееше да вдига повече шум от страх да не го чуе Хуан в съседната стая. Не, Норма не беше за пет пари.

Сега Алис бе застанала пред вратата, деляща спалнята от ресторанта. Поглади с пръст двете си ноздри, после отвори вратата и мина зад тезгяха, сякаш нищо не се е случвало.

ГЛАВА 7

Големият и красив автобус на Грейхаунд беше паркиран в товарното депо на Сан Исидро. Работници наливаха бензин в резервоара, поглеждаха за маслото и автоматически проверяваха гумите. Всичко работеше отлично. Един негър чистеше между седалките, като ги отупваше и събираше от пода найлонови опаковки, кибритени клечки и фасове. Той опипа с пръсти пода зад последната седалка, която заемаше дъното. Понякога зад тази седалка намираще монети или джобни ножчета. Изръсените пари прибираще, но повечето други предмети предаваше на службата. Хората правеха страшен въпрос за вещи, които са забравили, но рядко се обаждаха за дребни пари. Някой път успяваше да събере до няколко долара зад тая седалка. Днес беше измъкнал две монети по десет цента, една пет-десетцентова, портфейл с военно повиквателно, шофьорска книжка и членска карта за Клуба на лъвовете. Той хвърли едно око в преградката за пари. Две банкноти по петдесет и подписан чек за петстотин долара. Пъхна портфейла в джоба на ризата си и изчетка седалката с метличката за прах. Дишаше тежко. Парите бяха лесни. Можеше да ги вземе и да остави портфейла зад седалката да го намери някой друг служител по линията. Чека също щеше да остави. Беше прекалено рисковано. Но тия две сладки петдесетдоларови банкноти – милички, сладички петдесетачки! Гърлото му се беше стегнало и нямаше да се отпусне, докато не извадеше тия милички петдесетачки и не оставеше портфейла обратно зад седалката. Той обаче не можеше да се земе с тях, защото новакът миеше отвън стъклата, замъглени от набита пътна прах. Чистачът трябваше да изчака. Ако го хванат, щяха да го приберат. Маншетът на синия му вълнен панталон беше разпран на едно място. Той смяташе да пъхне двете чудни хартийки там, преди да слезе от автобуса. После щеше да му стане лошо преди края на работното време. Ще се разболе, Толкоз, колкото да не се мярва още седмица. Ако му прилошее през време на работа и остане до часа за напускане, никои нищо нямаше да си помисли, като не се яви следващите няколко дена, и така щеше да запази службата си. Чу качване на стъпалото на автобуса и изтръпна. Надникна Луи, шофьорът.

– Здравсти, Джордж – каза той. – Да си намирал портфейл? Един казва, че си го бил загубил. Джордж измънка нещо.

– Е, добре, ще се върна да погледна – каза Луи. Джордж се извъртя,

както беше на колене, и каза:

– Намерих го. Щях да го предам веднага щом свърша.

– Ами?! – изненада се Луи. Взе портфейла от ръката на Джордж и го отвори. Момчето отвън надзърна през стъклото. Луи се усмихна състарателно на Джордж и метна поглед на новия.

– Съжалявам, Джордж – каза Луи. – Предполагам, че нарочно са ни ги сложили. Човекът каза две по петдесет и наистина са две по петдесет. – Той измъкна банкнотите и чека, така че момчето отвън можа да ги види. – Следващия път повече късмет, Джордж – пожела Луи.

– Може она да даде нещо за награда – каза Джордж.

– Половината за тебе – каза Луи. – Ако е по-малко от долар, взимаш всичко.

Луи слезе от автобуса и се упъти към чакалнята. Той предаде портфейла на гишето и каза:

– Джордж ги намери. Тъкмо щеше да го предава. Той е добро момче.

Луи знаеше, че притежателят на портфейла стои точно до него и затова рече на касиера:

– Ако аз го бях загубил, щях да дам на Джордж нещо дребно. Нищо не озлобява човека повече от неуважението. Помня, един от нашите намери веднъж една хилядарка и я предаде и дори едно благодаря не получи. След това ограби една банка и уби няколко пазача, най-сериозно. – Луи лъжеше с лекота и без усилие. После попита: – Колко пътуват на юг?

– Пълен си – каза чиновникът. – Един за Бунтарския и гледай да не забравиш пастите като миналия път. Цял живот не съм имал толкоз разправи като с тия пасти. Заповядайте портфейла ви, господине. Бихте ли проверили дали всичко е в ред?

Притежателят му се отплати с пет долара. Луи реши някой път да даде на Джордж един долар. Той знаеше, че Джордж няма да му повярва, ама какво от това, дявол да го вземе. Мръсна игра – с мръсни ръце. Всеки с късмета си. Луи беше едър, малко пълен, обаче денди. Приятелите, с които се събираше, му казваха „дунди“. Беше пъргав, с бърз ум и обичаше да го знаят като шегаджия. Наричаше състезателните коне „кучета“ и всички обстоятелства за него бяха „преговори“. С удоволствие би бил, да кажем, Боб Хоуп или още по-добре Бинг Крозби. Луи видя, че Джордж наблюдава от вратата на товарната площадка. Обзе го внезапна щедрост. Той прекоси и подаде на Джордж еднодоларова банкнота:

– Долен циция! Взимай долара. Връщат му петстотин, а на него ед-ва един му се откъсна от сърцето!

Джордж стрелна Луи с мигновена, кафява искра в очите. Знаеше, че е лъжа, но и че нищо не може да направи. Ако Луи се ядоса, тогава Джордж можеше да му налети. Беше му идвало в пияно състояние. Почти бе почувствувал как алкохолът му се премества в ръцете. Само она новият да си беше държал носа настрана.

– Благодарим – каза Джордж. Момчето мина покрай тях с кофата и гъбата.

– На тия стъкла мити ли им викаш? – заяде се Джордж. Луи го оста-ви той да се разправя. Джордж продължи към момчето: – Ако не искаш да изхвъркнеш, по-добре се размърдай! Тия стъкла са мръсни. Почвай отново.

– Друг ми е началник. Ще почакам, докато се оплачат отгоре.

Луи и Джордж се спогледаха. Нищо и никакъв новак! Щеше да из-върчи за по-малко от седмица, само да си наумеше Луи.

Грамадните автобуси влизаха и отпътуваха изпод навеса на товар-ната площадка, тежки и високи като къщи. Шофьорите красиво и ловко ги плъзваха на място. Гарата миришеше на масло и изгорели бензинови пари, на захарни пръчки и на някакъв силен химически препарат за чистене на пода, който удряше в носа. Луи се върна при входа. Едно момиче, което идваше от улицата, му хвана окото. Носеше куфар. Луи ведна-га я мярна. Парче и половина! Ей такова бонбонче искаше да си вози на мястото точно зад високата шофьорска седалка. Щеше да си я гледа в обратното огледалце и да подразбере туй-онуй за нея. Може би живее някъде по неговия маршрут. Луи бе имал доста авантюри, започнали по този начин. Уличната светлина биеше в гръб на момичето и той не можеше да види лицето ѝ, но беше сигурен, че си я бива. Сам не знаеше откъде е сигурен. Трябва да бяха минали поне петдесет момичета, на ко-ито осветлението им идваше в гръб. Но как разбра, че точно тази краса-вица не е за изпускане? Видя само едно хубаво тяло и хубави крака, но по някакъв неуловим начин това момиче излъчваше секс. Луи видя, че е отнесла куфара си при гишетото за билети, затова не отиде направо при нея. Влезе в умивалнята. Там застана пред умивалника, намокри ръце и си накваси косата. Извади от страничния си джоб малко гребенче, среса се назад, като прилепи отзад стърчишките, напомнящи патешка опашка. Среса и мустака си, не че имаше нужда – беше съвсем къс. Намести си-вото кадифено яке, пристегна колана и леко си глътна стомаха навътре. Прибра гребенчето и още веднъж се огледа в огледалото. Мина с две

ръце по косата си отстриани и опипа отзад, за да се увери, че нищо не стърчи и че патешката опашчица е слегнала. Оправи униформената си черна папийонка, взе няколко зрънца сен-сен от джоба на ризата и ги метна в устата си. След това леко вдървен намъкна якето си. В момента, в който дясната му ръка хвана месинговата топка на вратата на умивалнята, пръстите на лявата му опипаха дюкяна му от горе до долу, за да се увери, че го е закопчал. Той се усмихна малко накриво, полусветски полунаивно – изражение, което му бе носило успех. Луи бе чел някъде, че ако гледаш едно момиче право в очите и се усмихваш, имало ефект. Трябва да я гледаш не само като най-красивото същество на света, но да я гледаш дотогава, докато отмести погледа си. Имаше и друг трик. Ако се стесняваш да гледаш хората в очите, гледаш в една точка по костта на носа точно между очите. Човекът, когото фиксираш, има чувството, че го гледат в очите, а фактически не е така. Луи беше установил, че този подход е страшно резултатен. Когато не спеше, Луи почти винаги си мислеше за момичета. Той обичаше да ги подлудява. Обичаше да ги кара да се влюбят в него и да изчезне. Казваше им „сукалчета“. „Ще взема едно сукалче, вика, и ти вземи едно сукалче и отиваме в града.“

Той прекрачи прага на умивалнята с известно величие, но веднага му се наложи да отстъпи назад, защото двама мъже минаваха между скамейките и носеха дълъг кафез с летви на ребра за проветрение. Отстриани на кафеза пишеше с големи бели букви „ДОМАШНИТЕ ТОРТИ НА МАМА МАХОНИ“. Двамата мъже вървяха пред Луи към площадката за товарене. Сега момичето седеше на една пейка с куфара на земята. Като минаваше през помещението, Луи бегло хвърли око към краката ѝ, после улови погледа ѝ и както вървеше, продължи да я гледа. Изопна кривата си усмивчица и тръгна към нея. Тя го погледна отново, без да се усмихва, и отмести очи. Луи се разочарова. Не се беше смутила, както би трябвало. Просто загуби интерес към него. Ама наистина си я биваше – хубави, налети крака със заоблени бедра, без никакъв корем и едри гърди, с които най-много печелеше. Беше руса с твърда коса, леко пречупена по върховете от прекалено горещата маша, но хубаво сресана, с красиви отблясъци и един дълъг къдрав кичур, който Луи особено хареса. Клепачите ѝ бяха покрити с някакъв дневен крем и гримирани със сини сенки и много маскара по миглите. Без руж, с голямо петно червило, намазано така, че устата ѝ да изглежда квадратна, като на някои от кинозвездите. Беше облечена в костюм – тясна пола и сако с кръгла яка. Обувките ѝ бяха от светлокафява кожа с бели шевове. Не само хубавица, ами и добре се облича! И платът изглеждаше скъп. Минавайки, Луи

разгледа лицето ѝ. Имаше чувството, че я е виждал някъде и преди. Възможно бе обаче да прилича на някоя, която той познава, или пък да я е гледал в някой филм. Беше му се случвало. Очите ѝ бяха раздалечени, почти ненормално раздалечени, сини с малки кафяви точки и със силно очертани тъмни ивици от зеницата към външния кръг на ирисите. Веждите и бяха изскубани и нарисувани високо навити с молив, от което изглеждаше малко учудена. Луи забеляза, че ръцете ѝ, скрити в ръкавици, не бяха спокойни. Не беше нито нетърпелива, нито нервна, и това го смути. Самообладанието го плашеше. Той отново изпита чувството, че я бе виждал някъде. Колената ѝ не бяха кокалести, а добре заоблени и тя бе оставила полата си свободно, без да я придръпва. Като минаваше край нея, Луи я наказва за това, че не го гледа в очите, като впери поглед в краката ѝ. Това обикновено действуваше и караше момичетата да придръпват полите си по-надолу, дори и да не са много вдигнати, но върху това момиче не оказа никакво въздействие. Нейната неспособност да реагира на неговото изкуство го разтревожи. Може да е някой парцал, каза си той. Някой парцал за по двойка. После се изсмя на себе си. Къде за два долара с тия дрехи.

Луи продължи към гишетото за билети и се усмихна с ироничната си усмивка на Едгар, чиновника на билетите. Едгар се възхищаваше на Луи. Би искал да е като него.

– За къде пътува сукалчето? – попита Луи.

– Какво сукалче?

– Мацето. Русото.

– А, да! – Едгар размени тайно по един мъжки поглед с Луи. – На юг – каза той.

– С моя автобус?

– Да.

Луи тропна с пръсти по гишетото. Беше оставил нокътя на малкия си пръст много дълъг. Той бе огънат като прорязана тръбичка наполовина и изпилен под права черта. Луи не знаеше защо го бе направил, но изпита удоволствие, като забеляза, че и други шофьори са оставили дълъг нокътя на малкия си пръст. Луи налагаше стил и му беше драго. Така някакъв шофьор на такси си беше вързал опашка от мечка на предния капак и буквално на другата сутрин всички развяваха по някакво парче кожа. Кожарите правеха изкуствени лисичи опашки, а учениците не се качваха, ако не се вее опашка на колата. Този шофьор на такси можеше спокойно да се изтегне и да се наслаждава, че е започнал пръв. Луи беше оставил нокътя да расте пет месеца и вече бе видял петима или

шестима също да си го оставят. Тая мода можеше да залее цялата страна и Луи щеше да е поставил началото. Той почука по гишето с дългия си извит нокът, но леко, защото един нокът, като порасне толкова дълъг, лесно се чупи. Едгар го погледна. Той държеше лявата си ръка под гишето. И той си пускаше дълъг нокът, но още не беше много израснал, а той не искаше Луи да го види, преди да е станал достатъчно дълъг. Ноктите на Едгар бяха чупливи и той трябваше да си слага безцветен лак, за да предпази дългия тъкмо сега да не се счупи. Веднъж се беше счупил дори в леглото. Едгар погледна към момичето.

– Смяташ да прекараш малко със... сукалчето ли?

– От опит не боли. – каза Луи. – сигурно е парцал.

– Е, ако я бива, няма нищо лошо. – Очите на Едгар светнаха. Момичето бе кръстосало крака. – Луи – продължи той, извинявайки се, – докато не съм забравил, по-добре иди сам да се погрижиш, като товарят оня кафез с тортите. Миналата седмица имахме оплакване. Някъде по пътя някой изръсил кафеза и една от ягодовите торти се смесила с лимонвата, та навсякъде се търкаляли стафида. Ужас! Трябваше да платим сметите.

– Не се е случвало при мен – каза Луи грубо. – Пътуват за Сан Хуан, нали? Значи, ги е обърнала оная бричка от Бунтарския ъгъл.

– Е, да, ама ние платихме – каза Едгар. – Просто хвърли едно око, а?

– Никакви пасти не са падали по моя рейс – каза Луи заплашително.

– Знам, знам, че не си ти. Ама началството ми каза да те помоля да им хвърлиш едно око.

– Защо не дойдат при мене? – запита Луи. – Имали оплаквания, защо не ме повикат горе при тях, вместо да ми съобщават поръчките си? – Той пазеше яда си, както се пази огън. Но беше ядосан на русата. Дяволите да я вземат, шафрантията. Погледна големия часовник на стената. Една стрелка, дълга към шейсет сантиметра, отскачаше на всяка секунда по циферблата и в отражението на стъклото Луи видя момичето да седи с кръстосани крака, макар поради овала на стъклото да не бе сигурен, но на него му се стори, че тя го гледа в тила. Ядът му се стопи. – Ще проверя пастите – обеща той. – Кажим им, че няма да има ягоди в лимонвия пай. Чини ми се че ще се позабавлявам с това сукалче. – Той прочете възхищението в очите на Едгар, когато бавно се обърна и се изправи с лице към чакалнята.

Беше прав. Тя бе гледала в тила му, защото, като се обърна, го

гледаше в лицето. В погледа ѝ нямаше никакво любопитство, нищо. Но има прекрасни очи, помисли си той. Мама му стара, ужасно си я бива! Луи беше чел в едно списание, че раздалечените означавали сексуалност, а нямаше никакво съмнение, че това момиче издава страшно силно усещане за секс. Тя беше от типа момичета, след които всеки се обръща. Какво, тя само прекоси помещението и всички се обърнаха и я изгледаха. Имаше нещо в нея, не беше гримът, не беше и походката, макар че тя беше част от това нещо. Но каквото и да бе, то се носеше навсякъде около нея. Луи го бе почувствувал, когато тя влезе от улицата осветена откъм гърба и той не успя да я види. Сега го гледаше в очите, без да се усмихва, без да изразява нищо, просто гледаше, ала, той пак го почувствува. Гърлото му се стегна и лека червенина изби над яката му. Знаеше, че още малко и погледът му ще се отмести. Едгар чакаше – той имаше вяра в Луи. Репутацията на Луи подкрепяха и няколко лъжи, но истината бе че той си имаше свой подход и си хващаше сукалчета. Сега обаче беше неспокоен. Това сукалче го надвиваше. Искаше му се да я цапне по лицето с длан, Дъхът му болезнено се надигаше в гърдите. Ако не направи нещо, ще изтърве момента. Виждаше тъмните лъчисти ивици в ирисите ѝ и пълнотата на челюстите ѝ. Той възприе погледа си „прегръдка“. Очите му леко се разтвориха и той се усмихна, сякаш внезапно я е разпознал. В същото време тръгна към нея. Внимателно изпълни усмивката си с уважение. Тя не свали очи от неговите и част от хладината им се отдръпна. Луи се приближи към нея и каза:

– Мъжът на гишето каза, че пътувате с моя автобус на юг, госпожо. – Едва не се разхили на това „госпожо“, но то обикновено действуваше. Подействува и на това момиче. Тя леко се усмихна. – Ще се погрижа за багажа ви – каза Луи. – Тръгваме след три минути.

– Благодаря – каза момичето. Гласът ѝ е гърлен и секси, помисли си Луи.

– Дайте си куфара. Ще го кача първо него, а после ще си имате запазено място.

– Тежък е – каза момичето.

– Е, и аз не съм съвсем джудже – каза Луи. Той грабна куфара ѝ и бързо се понесе към товарната площадка. Качи се в автобуса и постави куфара и пред първата седалка, която беше непосредствено зад неговата. Там щеше да я вижда в огледалцето и като тръгнат, да я заговори. Излезе от автобуса и видя новака с още един помагач да качват кафеза с пастите отгоре на покрива.

– Внимавайте хубаво – извика Луи. – Миналата седмица сте

обърнали един кафез, копелета такива, а оплакването е срещу мене.

– Нищо не съм обръщал – отвърна му момчето.

– Айде де, не си – рече Луи. – Внимавай къде стъпваш.

Той влезе в чакалнята през летящата врата.

– Какво му има? – попита другият помощник.

– Надхитрих го – каза малкият. – Джордж намери един портфейл и аз го видях, така че двамата решиха да го предадат. Имаше бая мангизи. Сега и двамата ми се сърдят, защото съм го видял. Луи и Джордж щяха да си ги поделят, бяха няколко по петдесет, ама аз им го затапих. Естествено, като знаят, че съм видял, трябваше да ги предадат.

– Ух, как можех да ги похарча! – рече другият.

– Е, че кой не може! – каза новакът.

– Ако взема една стотачка сега, такива неща ще си накупя. – Двамата продължиха да говорят за това.

В чакалнята беше закипяло движение. Групата пътници за южния автобус бе започнала да се сбира. Едгар имаше работа зад гишетото, но не дотам, че да изпусне из очи момичето. „Сукалче“, каза си той под носа. За него това беше нова дума. Отсега нататък щеше да я употребява. Погледна нокътя на малкия си ляв пръст. Още дълго щеше да трае, докато му порасне-колкото нокътя на Луи. Но защо да се залъгва? Той, така или иначе, не можеше да се забавлява като Луи. Свършваше винаги банално. В последната минута настъпи суетня на гишетото за бонбони, на машините за фъстъци и дъвка. Един китаец си купи „Тайм“ и „Ню-зук“, нави ги внимателно на руло и ги пхна в джоба на черното си сукнено пардесю. Възрастна жена ровеше припряно списанията на щанда, без никакво намерение да купува. Двама индуси с искрящи бели тюрбани и лъскави черни къдрави бради стояха един до друг пред прозорчето за билети. Те свирепо мятаха очи, като се опитваха да обяснят какво искат. Луи бе застанал на входа към товарната площадка и непрекъснато гледаше момичето. Той забеляза, че всички мъже в чакалнята правят същото. Всички тайничко я наблюдаваха, но не искаха да бъдат забелязани. Той се обърна и през летящата стъклена врата видя, че новакът и другият помощник са вдигнали благополучно кафеза върху автобуса и са го покрили с брезента. Светлината в чакалнята притъмня в сумрак. Изглежда, някакъв облак беше закрил слънцето. После отново блесна като под контрола на реостат. Големият звънец над вратата иззвъня. Луи погледна часовника си и излезе към големия си автобус. Пътниците в чакалнята също станаха и зашумоляха към вратата. Едгар продължаваше да се мъчи да отгатне закъде искат да пътуват индусите. „Ама

парцалени глави – рече си той наум. – Що не научат първо английски, преди да хукнат да обикалят?“

Луи се качи на високата си седалка оградена с лост от неръждаема стомана, и проверяваше билетите на качващите се пътници. Китаецът с черното пардесю отиде направо на крайната седалка, съблече палтото си и извади на колене двете списания. Възрастната жена с мъка качи стъпалото запъхтяна и седна на първата седалка зад Луи.

– Извинете, госпожо, но мястото е заето – каза той.

– Какво искате да кажете, заето? – възпротиви се войнствено тя. – Няма запазени места.

– Мястото е заето, госпожо – повтори Луи. – Не виждате ли куфара пред него? – Той мразеше възрастните жени. Те го стряскаха. Миришеха на нещо, от което го побиваха тръпки. Бяха проклет и нямаха никаква гордост. Окоето им не мига да направят сцена. Получават винаги това, което искат. Бабата на Луи беше същински тиранин. Винаги ставаше каквото тя поиска, и то само защото беше проклетата. С крайчеца на окоето си Луи видя момичето на долното стъпало на автобуса, застанало зад индусите. Беше притиснат. Отведнъж се ядоса. – Госпожо – каза той, – аз съм шеф на автобуса. Има още много хубави места. Ще минете ли назад, ако обичате?

Възрастната дама изостри брадичка и се озъби насреща му. Тя се завъртя леко, намествайки се на седалката.

– Пазите го за онова момиче, ето какво – рече тя. – Но аз ще се оплача на началника. Луи избухна:

– Добре, госпожо. Още сега напуснете и се оплачете. Компанията има хиляди пътници, но малко добри шофьори. – Той забеляза, че момичето слуша и се почувствува доста горд.

Възрастната жена забеляза, че той се ядоса.

– Аз наистина ще се оплача – продължи тя.

– Е, хубаво де, оплачете се. Може да слезете от автобуса, но на това място няма да седнете – извика Луи. – Пътникът на това място е с медицинска бележка.

Това беше изход и на възрастната жена й подействува.

– Защо не казахте по-рано? – каза тя. – Аз да не съм без акъл. Но въпреки това ще се оплача за неуважение.

– Добре, госпожо – прие Луи уморено. – На това съм свикнал.

Възрастната се премести с една седалка по-назад. „Като си пусне дългото ухо, направо ще ме побърка – помисли си Луи. – Да слуша! Пътниците са повече от шофьорите.“ Сега момичето беше до него и

показваше билета си. Без да иска, Луи рече:

– Само до Бунтарския ъгъл ли пътувате?

– Да, трябва да се прекачвам – обясни момичето. Тя се усмихна на разочарованието в гласа му.

– Това е вашето място, тук – каза той. Гледаше я в огледалцето, когато седна, кръстоса нозе, придърпа полата и сложи чантата си отстраня. Пристегна колана и оправи яката на сакото. Тя знаеше, че Луи наблюдава всяко нейно движение. С нея винаги беше така. Знаеше, че е различна от другите момичета, но не знаеше точно с какво. В някои отношения е приятно да получаваш винаги най-хубавото място, да ти купуват обяда, да те придържат с ръка, когато пресичаш улицата. Мъжете просто не сваляха ръцете си от нея. Но винаги съществуваше и неприятна част. Тя все трябваше да спори, да омилостивява, да обижда или да се бие, за да се освободи. Всички мъже искаха от нея едно и също, и токоз. Тя го прие като неизменно условие и си беше така. Като по-млада страдаше. Имаше чувство за вина и нечистоплътност. Но сега беше по-голяма, беше го приела и само усъвършенствуваше средствата си. Понякога се поддаваше и получаваше пари и дрехи. Тя познаваше повечето от подходите на мъжете. Вероятно би могла да предскаже всичко, което Луи щеше да изрече или стори в следващия половин час. Често, по предчувствие, тя предотвратяваше досадни разприавии. По-възрастните мъже искаха да ѝ помагат, да я пратят да учи или да я извадят на сцената. Някои млади мъже искаха да се оженят за нея и да я закрилят. И малко, съвсем малко, открито и честно просто искаха да спят с нея и ѝ го казваха. Те бяха най-лесните, защото зависеше от нейното „да“ или „не“, за да се приключи въпросът. Това, което ненавиждаше в своя дар или може би недостатък, бяха побоищата. Мъжете се биеха жестоко, когато тя се въртеше наоколо, биеха се като кучета. На нея често ѝ се искаше жените да я обичат, но те не я обичаха. А тя беше интелигентна. Знаеше защо не я обичат, но не можеше нищо да направи. Това, което действително желаше, беше къща в малко градче, две дечица и стълба в хола, на която тя да стои права. Щеше да бъде хубаво облечена и щяха да ѝ идват гости на вечеря. Естествено щеше да си има съпруг, но не можеше да си го представи, защото рекламите в женските списания, от които се бе породила мечтата ѝ, никога не представяха мъже. Винаги само една хубава жена в красиви дрехи, която слиза по стълбата, а в хола много гости, свещи, маса за хранене от тъмно дърво и чистички дечица, които целува за лека нощ. Ето какво искаше тя в сърцето си. Но ѝ беше ясно като две и две, че тъкмо това никога няма да има. У нея се бе

натрупала много тъга. Питаше се какви са другите жени. Дали са различни от нея в леглото? От наблюдение знаеше, че мъжете не реагират спрямо повечето жени по начина, по който реагираха спрямо нея. Плътските ѝ пориви не бяха нито много силни, нито постоянни, но не знаеше, как е с другите жени. Те никога не обсъждаха подобни въпроси с нея. Не я обичаха. Веднъж младият лекар, при когото бе отишла, за да ѝ предпише нещо за облекчаване на болките при мензис, се бе опитал да изфлиртува с нея и когато тя го заговори и го разубеди, той ѝ беше казал: „Вие просто го излъчвате. Не знам как, но е така. Има такива жени – бе продължил той. – Слава богу, че не са много, иначе мъжете ще се побъркат.“ Опитва се да носи по-строги дрехи, но и това не помогна много. Не можеше да се задържи на обикновена работа. Научи се да пише на машина, но където я наемеха, канцелариите се обръщаха с главата надолу. Сега си имаше леко средство за прехрана. Носеше ѝ добри пари и не ѝ създаваше големи неприятности. Събличаше дрехите си в мъжки клубове. Ангажираше я една постоянна агенция. Не разбираше тези мъжки увеселения и какво удоволствие изпитваха мъжете от тях, но те съществуваха и тя печелеше по петдесет долара на вечер, за да си съблича дрехите, което беше пак по-добре, отколкото да ѝ бъдат разкъсвани в някоя служба. Тя дори изучи въпроса за нимфоманията, или поне дотолкова, колкото да разбере, че не страда от нея. Въпреки че почти пожела да страдаше. Понякога си мислеше да отиде в някой публичен дом, да натрупа много пари и да се оттегли на село – или това, или да се омъжи за по-възрастен мъж, когото да командува. Така щеше да е най-лесно. Младите мъже, които я привличаха, обикновено ставаха нахални. Винаги я подозираха в изневяра. Или кръшкаха, или се опитваха да я бият, или се разяряваха и я изхвърляха. Беше опитала и като държанка, но всичко свърши именно по този начин. Виж, възрастен мъж с малко сухи пари – това като че ли беше най-добрият изход. Тя щеше да бъде добра с него, така че и парите, и годините му щяха да имат смисъл. Тя имаше само две приятелки, и двете работеха в публичен дом. Изглежда, те бяха единственият тип жени, които не я ревнуваха ѝ не се възмущаваха от нея. Едната беше в чужбина. Не я знаеше къде. Пътуваше с някакви войски. А другата живееше с някакъв мъж от рекламата и я помоли да не им пречи. Казваше се Лорейн. Двете живееха заедно в един апартамент. Лорейн не се интересуваше много от мъже, но все пак не се занимаваше и с жени. Върза се обаче с един от рекламата и я помоли да се изнесе. После ѝ обясни всичко. Лорейн работеше в публичен дом и рекламният агент се влюбил в нея. Лорейн обаче имаше гонорея и преди

още да се появят симптомите, беше заразила и него. Той беше нервен тип, избухнал, изгубил си службата и дойде да се жалва на Лорейн. Тя се чувствуваше отговорна по някакъв начин и го приюти, хранеше го, докато и двамата се излекуват. Това беше преди новото лечение, та беше доста тежко. След това той мина на големи дози приспивателно. Лорейн го намираще почти в безсъзнание, говорел двусмислено, бил в лошо настроение, ако не вземе от хапчетата, и взимал все повече и повече. Лорейн на два пъти го води на промивки. Лорейн наистина беше добро момиче и не ѝ беше леко, защото не можеше да тръгне на работа, преди да се излекува. Не искаше да заразява никой познат, а пък ѝ трябваша пари за рецептите, за наем и за храна. Налагаше ѝ се да работи по улиците в Глендейл, за да изкарва малко пари, а и тя самата не се чувствуваше добре. На всичкото отгоре рекламният агент започна да я ревнува и не я пускаше на работа, въпреки че той самият беше безработен. Щеше да е хубаво, ако тази история е приключила и двете с Лорейн можеха да си наемат пак заедно апартамент. Хубава двойка бяха двете. Бяха си прекарвали толкова весело, спокойно и весело.

В Чикаго се бяха състояли серия конгреси и тя беше събрала малко пари от мъжките клубове. До Лос Анджелос пътуваше с автобус, за да пести. Искеше да поживее на спокойствие известно време. Отдавна нямаше писмо от Лорейн. В последното ѝ пишеше, че приятелят ѝ четял пощата и по-добре било да не ѝ пише.

Последните пътници излизаха през вратата и се качваха в автобуса. Луи бе кръстосал нозе. Малко се стесняваше с това момиче.

– Видях, че пътувате за Лос Анджелос – каза той. – Там ли живеете?

– От време на време.

– Обичам да отгатвам кой какъв е – продължи той. – Човек като мене работи с толкова много хора.

Моторът на автобуса дишаше меко. Възрастната дама беше вперила очи в Луи. Той я виждаше в огледалото. Като нищо щеше да напише писмо до компанията. „По дяволите и компанията“ – каза си Луи. Винаги можеше да си намери работа. Компанията и без това не обръщаше особено внимание на жалбите на възрастните дами. Той погледна назад в автобуса. Двамата индуси сякаш си държаха ръцете. Китаецът беше разтворил и „Таим“, и „Нюзик“ в скута си и сравняваше написаното в двете. Главата му се люшкеше от едното списание към другото и една стъписана бръчка между двете вежди открояваше носа му. Диспечерът махна на Луи. Луи дръпна лоста за вратата. Той премести лоста за

скоростите на обратна и плъзна колата извън бетонната писта, после описа точна, широка дъга, така че предната броня мина покрай северната стена на по-малко от сантиметър. Превключи още веднъж на първа и на косъм не опря другия край на платното. На края на алеята, от която се излизаше на улицата, спря и видя, че има свободен път. Той обърна автобуса и зави по другото платно на улицата. Луи беше отличен шофьор с безупречна книжка. Автобусът се понесе по централната улица на Сан Исидро, наближи покрайнините и излезе на открито шосе.

Небето и слънцето бяха измити и чисти. Цветовете бяха ярки. В канавките течеше обилна вода и на места, където имаше запушване, водата се разливаше по шосето. Автобусът режеше водата с остро свистене и Луи усещаше как кормилото придръпва. Тревата се беше сплъстила от стихията на дъжда, ала слънчевата топлина сега вливаше сила в сочните стръкове и по височините тревата отново бе започнала да се изправя.

Луи пак надзърна към момичето в задното огледало. Тя го гледаше в тила. Но нещо я накара да вдигне поглед към огледалото и да се спре на очите му – нейните очи с тъмните ивици, правилният красив нос и начервената четвъртита уста се запечатаха завинаги в съзнанието на Луи. Когато го погледна в очите, тя се усмихна, сякаш ѝ беше хубаво. Луи усети, че гърлото му се стяга и че гърдите му се издуват. Реши, че е полудял. Той си знаеше, че е стеснителен и в повечето случаи само си внушаваше, че не е, така че сега преминаваше през всички симптоми на един шестнайсетгодишен. Очите му отскачаха в огледалото, от огледалото в пътя и пак обратно. Виждаше, че бузите му са червени. „Какво е туй, по дяволите? – рече си той. – Да не би да откачам по тоя евтин боклук?“ Той се загледа в нея, за да се залови за някоя спасителна мисъл, и тогава видя дълбоките белези от форцепс по дължината на челюстта ѝ. Това го поуспокои. Ако разбере, че е видял белезите ѝ, тя нямаше да се чувства така адски самоуверена. Четиридесет и две мили. Луи трябваше да побърза да я спечели. Не биваше да пропилява и една минута, ако искаше да хвърли примка на тази малка въртиопашка. Но когато се опита да я заговори, гласът му излезе прегракнал. Тя се наведе близо до него:

– Не ви чух. Луи се окашля.

– Природата изглежда много хубава след дъжда.

– Да, наистина.

Той се опита да се върне на обичайните си думи като начало. В огледалото забеляза, че все още е наведена зад него, за да го чува.

– Както казах – започна той. – опитвам се да отгатвам кой какъв е.

За вас бих казал, че сигурно сте или от киното, или от театъра.

– Няма да познаете – каза момичето.

– Не сте ли от шоу-бизнеса?

– Хм, ама работите ли?

Тя се засмя и когато се смееше, лицето ѝ беше рядко очарователно. Луи обаче забеляза, че един от предните ѝ горни зъби е крив. Застъпваше и пречеше на съседния. Смехът ѝ секна и горната ѝ устна закри кривия зъб. „Не го забравя“ – реши Луи. Тя беше изпреварила мисълта му. Знаеше какво ще каже. Беше ѝ се случвало толкова много пъти. Щеше да се опита да разбере къде живее. Ще поиска телефонния ѝ номер. Лесно, Не живееше никъде. Беше оставила на склад един сандък у Лорейн с няколко книги – „Капитан Хорнблоуър“ и „Животът на Бетовен“ плюс няколко евтини книжки с разкази на Сароян и няколко стари официални рокли за преправяне. Знаеше, че Луи се вълнува. Бяха ѝ известни и тая червенина, която избива над яката на един мъж, и глупавото говорене с претенции. Тя видя, че Луи боязливо надзърна в огледалото към дъното на автобуса. Индусите се усмихваха мило единна друг. Китаецът беше забил поглед в пространството, опитвайки се да отгадае наум някакво несъответствие между репортажите, които бе прочел. Грък на последната седалка срязваше с джобно ножче италианска пура на две. Тури едната половинка в устата си, а другата прибра грижливо в горния си джоб. Възрастната жена се готвеше да изригне от гняв срещу Луи. Тя впи непоколебимо поглед в тила му, като брадичката ѝ се разтрепера от ярост, а устните ѝ побеляха от стискане. Момичето отново се наведе.

– Ще ви спестя време – каза тя. – Аз съм медицинска сестра в зъболекарски кабинет. Занимавам се с всичко онова, което се върши в един зъболекарски кабинет. – Често използваше тази лъжа, без да знае защо. Вероятно защото прекъсваше всякакви разсъждения и след като я кажеше, никога не ѝ задаваха повече въпроси. Хората не обичаха да разговарят много за зъби.

Луи го прие. Автобусът стигна до прелез. Луи машинално пусна въздушната спирачка и спря. Спирачката изсъска, като я отпусна, за да смени предавките и да набере отново скорост. Усети, че обръчът около него се стеснява. Дъртата кучка щеше да му направи беля всеки момент. Не му оставаха и цели четиридесет и две мили. Веднъж да си напъха гагата старият куфелник, и всичко щеше да свърши. Той искаше да привлече момичето, докато още има време, но според методите му беше много рано. За около половин час трябваше да успокои играта, обаче оня нафталин щеше да го принуди да натисне педала.

– Понякога се отбивам в Лос Анджелос – каза той, – Мога ли някъде да ви се обадя, да вечеряме заедно или просто да излезем?

Тя го прие другарски, В нея нямаше нищо долно и злобно.

– Не знам – каза тя. – Вижте, аз още нямам къде да живея. Отсъствах известно време. Първо искам да си намеря квартира колкото може по-скоро.

– Но нали работите някъде? – настоя Луи. – Бих могъл да ви потърся там.

Възрастната дама се въртеше и усукваше на седалката. Беше бясна, че Луи я изхвърли от предната седалка.

– А, не – каза момичето. – В същност аз още нямам и работа. Разбира се, веднага ще си намеря, защото с моята професия лесно се намира.

– Това не е измъкване, нали? – попита Луи.

– Не.

– Тогава може да ми пишете, когато се установите.

– Може.

– Бих искал да познавам някого, с когото да излизам в Лос Анджелос.

Сега вече гласът писна пронизителен като брус:

– Съществува щатски закон за водене на разговори с пътниците. Внимавайте в пътя! – Възрастната дама се обърна към целия автобус. – Този шофьор подлага живота ни на опасност. Смятам да слеза, ако той не е в състояние да задържи вниманието си на волана.

Луи се сви. Това не беше на шега. Тя наистина можеше да му направи беля. Той зърна в огледалото и улови погледа на момичето. Само с устни произнесе:

„Проклета дърта суха кучка!“

Момичето се засмя и закри устните си с пръсти. В известен смисъл се почувствува облекчена, но в друг се разтревожи. Знаеше, че рано или късно Луи щеше да я обезпокои. Но тя знаеше също, че в много отношения той е симпатично момче и че донякъде ще се справи с него. От изчервяването му разбра, че ако нарани чувствата му, би могла да го възпре.

Но всичко беше свършено и Луи го разбра. Момичето нямаше намерение да се забърква. Той трябваше да я спечели още в движение. Даваше си сметка. Щом спреш на някоя спирка, пътниците да слезат колкото може по-бързо. Бе изпуснал момента. На Бунтарския ъгъл щеше да спре само колкото да я остави и да смъкне проклетия кафез с пастите. Луи се изгърби над волана. Момичето беше скръстило ръце и не

вдигаше очи да го погледне в огледалото. Имаше хиляди момичета похубави от нея. Тия белези от клещите бяха ужасно грозни. Всеки мъж ще го полаят тръпки, като ги види. Разбира се, тя носеше косата си дълга и напред, за да ги скрива. Никое момиче с такива белези не би могло да носи косата си вдигната. Луи харесваше вдигната коса. Леле, представяш ли си, събуждаш се някоя сутрин в леглото и виждаш тия дупки! По света има толкова много сукалчета, че Луи спокойно можеше да се чупи. Но в гърдите и стомаха му натежаваше жал. Той се бореше с нея, нападаше я, но тя не мърдаше. Желаше това момиче повече от всяко друго, при това по различен начин. Испита сухо, зърнесто чувство на загуба. Той дори не знаеше името ѝ, а сега вече нямаше как да се запознае с нея. Представяше си как го разпитват очите на Едгар, като се върне в Сан Исидро. Чудеше се дали да не го излъже.

Големите гуми пееха по пътя – тънка, звънка песен, а моторът придумкваше в такт. По небето имаше големи, дъждовни, развлечени облаци, черни като сажди в средата и бели и ярки по ръба. Един от тях сега се примъкваше към слънцето. Напред по магистралата Луи виждаше сянката му, забързана към автобуса, а още по-надалеч съзираше извисяващия се зелен хълм на дъбовете, които растяха край гостилницата при Бунтарския ъгъл. Беше изпълнен с разочарование.

Хуан Чикой дойде, щом автобусът зави и спря. – Какво ми носиш? – попита той, когато вратата се отвори.

– Един пътник и куп торти – рече Луи. Той стана от седалката, прегегна се и вдигна куфара на момичето. Сетне слезе и подаде двете си ръце – така момичето се опря на тях и слезе по стъпалата. Тръгнаха заедно към ресторанта.

– Сбогом – каза тя.

– Сбогом – каза Луи. Той я изгледа, докато не се скри зад вратата – малкото ѝ задниче леко се подрусваше нагоре-надолу.

Хуан и Пъпката свалиха кафеза с тортите от покрива на автобуса. Луи се качи обратно.

– До скоро – каза Хуан.

Възрастната жена се бе преместила на предната седалка. Луи дръпна лоста за вратата, сложи на скорост и отпраши. Когато си бе поел пътя и гумите звъннаха по шосето, той погледна в огледалото. Възрастната дама злобно тържествуваше. „Ти уби всичко – каза си Луи наум. – Ти съсипа всичко!“ Жената вдигна очи и улови погледа му в огледалото. Луи нарочно произнесе няколко думи, мърдайки беззвучно устни, „Проклета дърта кучка!“ Той видя как устните ѝ се свиха и побеляха.

Безпътният автобус

Разбра го.

Напред пътят звънтеше ли, звънтеше.

ГЛАВА 8

Хуан и Пъпката пренесоха кафеза с „Домашните торти на мама Махони“ до ресторанта и го поставиха на земята. И двамата изгледаха русата, като влизаше през вратата. Пъпката изсвири ниско и сподавено с уста. Дланите му внезапно се изпотиха. Хуан сведе очи, докато остана само един тъничък блясък да свети между миглите му. Той облиза устни бързо и нервно.

– Знам какво ще искаш – рече Хуан. – Свободен ден, за да излезеш и да дигнеш крак до някое дърво, а?

– Боже господи! – извика Пъпката. – Ух!

– Ами да – каза Хуан. Той се наведе, завъртя ключалката на кафеза и го повдигна откъм страната с пантите. – Хващам се на бас, Кит.

– Какъв? – попита Пъпката.

– Хващам се на бас – продължи Хуан – двеста на сто, че вече ти е минало през ума, че не си имал почивка от две седмици и искаш днес да си вземеш свободния ден, за да попътуваш с мене до Сан Хуан. Освен това може и да си ми от полза, ако автобусът пак закъса.

Пъпката пламна по обривите си. Вдигна с неудобство очи към Хуан и го погледна, но в очите на Хуан играеше такава беззлостна шеговитост, че му олекна. „Дявол го взел! – рече си той. – Ей това е човек. Защо изобщо съм си губил времето при други?“

– Добре – каза Пъпката на глас с пълното чувство, че говори на мъж. Хуан разбираше с какви очи гледат момчетата на някои работи. Знаеше какво чувствуват, като мине някое бонбонче. – Добре – повтори той, – „Добре“ – изимитира го Хуан, – а кой ще се грижи за бензиновите помпи, кой ще поправя спуканите гуми?

– Кой ги е поправял досега?

– Никой – рече Хуан, – Обикновено слагаме табела „Затворено за ремонти. Алис дава бензин“. – Той плесна Пъпката по рамото.

„Ей, че човек! – възхити се отново Пъпката. – Ама че човек!“

Тортите бяха наредени на нещо като рафтове от шини, които подпираха тортените подложки отстрани и отделяха всяка торта от останалите. Имаше четири колонки от по дванайсет торти – общо четиридесет и осем.

– Я да видим – каза Хуан. – Шест ягоди, четири лимонови, четири със стафида, две с крем карамел. – Той вдеша тортите, като ги

назоваваше и ги оставяше върху кафеза. – Занеси ги вътре. Пъп... Кит де.

Пъпката взе по една торта в ръка и влезе в ресторанта. Русата седеше на висок стол и пиеше кафе. Той не видя лицето ѝ, но усети нейното електричество или каквото там имаше у нея. После сложи тортите върху тезгяха. Като се обърна да излиза, долови тишината в помещението, И Причард, и намусеният старец, и младият Хортън бяха изпаднали в транс. Очите им се вдигаха, изплакваха русата и потъваха. Малката Причард и майка ѝ упорито гледаха кутиите със зърнени закуски, наредени зад тезгяха. Алис не беше там, но Норма беше и бършеше тезгяха с парцал пред русата.

– Едно рогче ще желаете ли? – попита Норма. Пъпката се спря. Трябваше да чуе какъв глас има русата.

– Да, може – каза тя. От гърления глас стомахът на Пъпката се сви в кратка спазма. Той излетя навън и взе още торти.

– Мърдай, мърдай – подкани го Хуан. – Ще я гледаш през целия път до Сан Хуан, освен ако не предпочиташ да караш.

Пъпката внасяше тортите с устрем. Шестнайсет. Значи, остават още трийсет и две. Хуан затвори страничния капак и обърна езичето. Когато Пъпката се върна за последен път, той помогна на Хуан да сложат кафеза в големия черен багажник на „Любимец“. Сега автобусът беше готов. Готов за път. Хуан стоеше зад него и го гледаше. Не беше като автобусите на Грейхаунд, но не беше лош. Около прозорците изпод алуминиевата боя се подаваше малко ръжда. Ще трябва да го оправи. Тасовете на джантите също можеха да се боядисат отново.

– Давай да вървим – каза Хуан. – Заклучи вратите на гаража. Между масите под тръбите за радиатори ще намериш табелата за вратата. И побързай, ако искаш да се преобличиаш.

Пъпката се втурна към вратата на гаража. Хуан се изправи, опъна ръце встрани и се отправи към ресторанта.

Десният крак на Причард беше праметнат връз левия и висящата му пета конвулсивно подскачаше. Той бе погледнал русата в лицето, когато влезе, и сега беше приятно възбуден. Но той бе и озадачен. Някъде беше виждал това момиче. Вероятно е работила в някое от предприятията на неговата компания, секретарка – може би в кантората на някой приятел. Но я беше виждал. Беше сигурен в това. Той искрено вярваше, че никога не забравя лица, докато истината беше, че рядко запомняше. Причард не се вглеждаше в ничие лице, освен ако не смяташе да прави бизнес с притежателя му. И се учуди на чувството си за грях, когато разпозна

това момиче. Къде можеше да го е виждал? Жена му тайничко наблюдаваше люлеещия му се крак. Ърнест Хортън открито зяпаше краката на русата. А Норма я хареса. В едно отношение Норма приличаше на Лорейн. Тя не обичаше никого – е, с изключение на един, – така че на нея нищо не можеше да и се отнеме, нямаше какво да губи. Блондинката също изпита добро чувство към Норма, усещайки, че това момиче би могло да я хареса. Точно преди да пристигне Грейхаунд, Алис бе помолила Норма да застане на тезгяха.

– Аз сега ще се върна – каза тя.

След това автобусът, русата, кафето бяха погълнали мислите на Норма. Но сега я осени прозрение, от което я обля студ и ѝ прилоша. Тя знаеше какво става в момента, сякаш го виждаше. Беше сигурна и тъй като беше сигурна, в главата ѝ се натрупаха най-различни подозрения, които усилиха яда и гаденето ѝ. Тънкото руло от дребни банкноти можеше да се използва, докато си намери работа. Защо да не замине сега? Така или иначе, някога щеше да го направи. Тя отвори преградите под лавиците зад тезгяха и напъха всички торти там, като остави по една от всеки вид. Една ягодова, една със стафиди, една с лимонов крем и една с крем карамел – нареди ги всичките на тезгяха и от миризмата им ѝ стана още по-зле. Не знаеше точно какво да предприеме. Влезе Хуан и застана, загледан в тила на русата.

– Бихте ли наглеждали тезгяха за минутка, мистър Чикой? – помоли го Норма.

– Къде е Алис? – попита той.

– Не знам – каза Норма. Тя виждаше Алис във въображението си. Алис нямаше много силни очи. Щеше да занесе писмото до прозореца на светло. Дълбоко в себе си тя не се интересуваше от него. Беше някакво непреднамерено, неопределено любопитство. Тя щеше да се наклони към светлината, косата щеше да ѝ пада в очите и тя щеше да я духа, а пръстите и щяха да ровят из страниците. Норма потрепера. Видя се как се втурва в стаята, как грабва писмото и пръстите ѝ се свиха. Усети под ноктите си кожата на Алис, как ноктите ѝ се забиват и впиват в очите на Алис, тия отвратителни, влажни, воднисти очи. Алис падаше по гръб и Норма щеше да стъпи върху тоя грамаден, мек корем на колене и щеше да дращи и дърпа лицето на Алис и по одрасканото щеше да бликне кръв.

Като гледаше Норма, Хуан я попита:

– Какво ти е? Да не ти е лошо?

– Да – каза Норма.

– Прибери се, преди да си се разболяла. Норма се придържаше оръба на тезгяха и леко отвори вратата на спалнята. Вратата на нейната стая беше едва открената. Норма притвори към ресторанта и тихо се приближи към стаята си. Стана ѝ студено и затрепера. Бе студена като лед. Бутна безшумно вратата. Ето: Алис до прозореца с писмото за Кларк Гейбъл, навела очи и отмятаща коса.

Алис духна падналите кичури и вдигна очи – видя Норма, застана на прага. Устата ѝ беше зяпнала, лицето ѝ – жадно. Не успя да промени изражението си. Норма прекрачи в стаята. Брадичката ѝ се беше толкова стегнала, че всички бръчки от устата ѝ изчезнаха. Алис глупаво ѝ подаде писмото. Норма го взе, сгъна го внимателно и го затъкна в елечето си. После отиде при бюрото, измъкна куфара отдолу, откопча ключето от вътрешната страна на роклята си и го отключи. С мъка започна да си нарежда багажа. Изпразни чекмеджетата и ги наблъска в куфара, като натискаше камарата дрехи с юмрук. Измъкна от гардероба трите си рокли и палтото със заешка яка – него остави на леглото, а роклите нави около закачалките и ги пхна и тях в куфара. Алис не беше в състояние да помръдне. Главата ѝ се въртеше, като гледаше как Норма се движи напред-назад. В съзнанието на Норма пишеше тъпичък победен вик. Беше отгоре. След един живот, в който я разтакаваха, сега беше отгоре и мълчеше. Стана ѝ драго. Не каза нито дума и нито дума нямаше да каже. Хвърли два чифта обувки в куфара, натисна здраво капака и го заключи.

– Сега ли заминаваш? – попита я Алис. Норма не отговори. Нямаше да наруши тържеството си. Нищо не бе в състояние да я принуди.

– Нищо лошо не исках да направя – продължи Алис. Норма не я погледна.

– По-добре не казвай, ще се оправим – несигурно предложи Алис. Норма обаче продължаваше да мълчи. Отиде при леглото и взе палтото със заешката яка. После вдигна куфара си и излезе. Дъхът ѝ свиреше през ноздрите. Тя влезе зад тезгяха за храна, натисна бутона „Не продава“ на касовия брояч и взе десет долара: една банкнота от пет, четири по един, едно петдесет и две монети по двайсет и пет цента. Натика парите в страничния джоб на палтото. Нерешителната ѝ уста беше опъната в твърда линия.

– Какво става тук? – попита Хуан.

– Заминавам с вас за Сан Хуан – каза Норма.

– Трябва да помагаш на Алис – каза Хуан. – Тя не може да остане сама.

– Напуснах – каза Норма. Забеляза, че русата я гледа, когато се подаде иззад тезгяха. Норма излезе през вратата на ресторанта, занесе куфара си при автобуса, качи се и зае едно място към края. Постави куфара прав на седалката до нея. Седеше като истукана. Хуан гледаше подире ѝ. Вдигна рамене.

– Какво беше това? – попита той, без да се обръща към някого определено.

Ърнест Хортън се мръщеше. Той мразеше Алис Чикой.

– Кога смятате да потеглим? – попита той.

– В десет и половина – отговори Хуан. – Сега е десет и десет. – Погледна Причардови. – Вижте, аз трябва да се преоблека. Ако желаете кафе или нещо друго, господа, моля, просто елате тук и си вземете.

Хуан влезе в спалнята. Смъкна презрамките на комбинезона и остави панталоните да се свлекат около обувките му. Беше с шорти на тесни сини ивици. Свали пепитената риза през главата, изу мокасините и излезе от панталоните, като остави обувки, чорапи и комбинезон накуп. Тялото му беше здраво и кафяво, тъмно не от слънцето, а от тъмните му прародители. Той отиде до банята и почука. Алис пусна водата на тоалетната и отвори. Отново си беше мила лицето и един мокър кичур коса се беше залепил на бузата ѝ. Устата ѝ висеше, очите ѝ бяха подути и зачервени.

– Какво става? – попита Хуан. – Май непрекъснато ти е зле, а?

– Боли ме зъб. – каза Алис. – Не минава. Прищраква ме ей тука.

– Какво става с Норма?

– Да си върви! – рече Алис. – Знаех си, че ще я пипна някой ден.

– Защо, какво е направила?

– Дългички са ѝ пръстите – каза Алис. – Какво е взела?

– Ами помисли, че ще го видя. Помниш ли онова шишенце „Белоджа“, което ми подари за Коледа? Беше ми изчезнало и го намерих в нейния куфар. Тя влезе точно когато го открих, обиди се и аз ѝ казах да си върви.

Очите на Хуан се замъглиха. Знаеше, че това е лъжа, но му беше почти все едно каква е истината. Женските разпри изобщо не го вълнуваха. Той влезе във ваната и се ограда с пердето за душа.

– Цяла сутрин не си наред – каза той. – Какво ти има?

– А, неразположена съм – каза Алис, – пък и тоя зъбобол.

Хуан знаеше, че първото не е истина. Но за второто само подозираше, че е измислица.

– Пийни глътка алкохол, като заминем. Ще бъде добре и за двете –

каза той.

Алис беше доволна. Искаше той да ѝ го предложи.

– Ще трябва да се грижиш сама за всичко – продължи Хуан. – Пъпката ще пътува с мене.

У Алис шупна възбуда. Щеше да бъде сама, напълно сама. Но пред Хуан не биваше да се издава, че иска тъкмо това.

– За какво ще идва Пъпката с тебе? – попита го тя.

– Иска да си вземе нещо в Сан Хуан. Впрочем, защо не затворим днес? Хем ще отидеш на зъболекар в Сан Хуан.

– Не – отклони Алис. – Не е разумно. В Сан Хуан ще ида утре или в други ден. Не е разумно да затваряме ресторанта.

– Окей. Твой си е зъбът – каза Хуан и пусна водата. Подаде глава зад пердето и каза: – Иди там и се погрижи за пътниците.

Когато Алис влезе, Ърнест Хортън се беше приближил до русата.

– Ха сега ни дайте няколко чаши кафе – каза той, после се обърна към русото момиче: – Вие кока-кола ли предпочитате?

– Не, кафе. От колата напълнявам.

Ърнест беше оползотворил времето с нея. Беше питал за името ѝ и момичето бе отговорило Камил Оукс. Разбира се, не беше вярно. Беше го съчетала набързо от рекламата за цигари „Камъл“ на стената – още една блондинка с гърди-балони – и дървото, което видя през прозореца. Но отсега нататък беше Камил Оукс, или поне за пътуването.

– Някъде наскоро чух това име – каза Ърнест.

Той любезно ѝ подаде захарницата с тръбичка за захарта.

Кракът на Причард продължаваше да се поклаща на отскоци, а мисис Причард го наблюдаваше. Тя схващаше, че той се дразни от нещо, но не знаеше защо. Нямахше опит с подобни неща. Нейните приятелки не бяха от типа, който ще накара мистър Причард да си клати крака. А за неговия живот извън нейните отношения в обществото тя не знаеше нищо. Той откръстоса краката си, стана и отиде при тезгяха.

– Вие мислите за делото по убийството на семейство Оукс – обърна се той към Ърнест. – Аз съм сигурен, че тази дама не е била убита, или обратно. – Причард се изкиска. – Още малко кафе – помоли той любезно Алис.

Дъщеря му дръпна малко дясното си око, за да го види по-добре. В гласа му долови нотка, която досега никога не беше чувала. Имаше известно големееие в тона му. Отваряше „а“-то и влагаше неестествена официалност в говора си. Това я шокира. Тя се вгледа в момичето и отведнъж разбра каква е причината. Мистър Причард реагираше на Камил

Оукс. Малко играеше – играеше на бащинство. Това не се хареса на дъщеря му. Причард продължи:

– Имам впечатление, че ви познавам. Възможно ли е?

Милдред перифразира думите му в ума си: „Не съм ли те виждал някъде?“

Камил погледна Причард и очите ѝ се плъзнаха към клубната значка на ревера. Тя знаеше къде я бе виждал. Когато събличаше дрехите си и сядаше в голямата чаша с вино, внимаваше да не гледа лицата на мъжете. В техните влажни, изпъкнали очи и отпуснатите им, полуусмихнати уста имаше нещо, което я плашеше. Изпитваше чувството, че ако погледне някого направо в очите, ще скочи върху нея. За нея публиката представляваше петна от розови лица и стотици бели яки и вратовръзки – в клубовете с такса от двеста и петдесет до три хиляди носеха фракове.

– Не мога да си спомня – каза тя.

– Да сте били някога в Средния Запад? – настоя Причард.

– Работя в Чикаго – каза Камил.

– Къде? – попита Причард. – Впечатлението ми е много силно.

– Сестра съм в зъболекарски кабинет – каза Камил. – Очите на Причард блеснаха зад стъклата на очила та му.

– Точно така, бас лоя. Доктор Либхолц, зъболекарят ми в Чикаго.

– Не, при него не съм работила. Доктор Т. С. Честърфийлд, при него бях последно. – Това име го взе пак от един афиш и не беше много уместно. Надяваше се той да не забележи точно над рамото си рекламата „Честърфийлд – доставят удоволствие“. Причард игриво продължи, с което отврати дъщеря си.

– Рано или късно ще се сетя. Никога не забравям физиономии.

Мисис Причард бе уловила погледа на Милдред и видя изражението ѝ на погнуса. Погледна отново мъжа си. Държеше се особено.

– Елиът – каза тя, – ще ми донесеш ли малко кафе?

Причард сякаш се стресна и се върна в реалността.

– Да, разбира се – каза той и гласът му стана пак естествен. Но отново се бе раздразнил.

Вратата с мрежата се отвори и затвори с трясък, Карсън Пъпката влезе, но един прероден Карсън. Лицето му беше напудрено дебело в опита му да покрие пъпките, макар от това той да бе успял само да ги зачерви до кървавоалено. Косата му беше зализана назад и лепнеше от помада. Беше турил риза с много тясна яка, зелена връзка с малък възел, а под възела яката бе закопчана със златна игла. Пъпката като че леко се

задушаваше, толкова тясна му беше яката. Ризата и връзката се надигаха и слягаха, когато той преглъщаше. Костюмът му беше шоколадов на цвят от някакъв мъхест плат, а отстрани на панталоните му бяха останали почти незабележимите отпечатъци от пружината на кревата. Беше с бели обувки с кафяви езици и вълнени чорапи на червени и зелени квадратни. Алис го погледна изненадана.

– Брей, вижте само кой е влязъл! – каза тя. Пъпката я мразеше. Той седна на стола, който Причард току-що бе освободил, за да занесе кафе на жена си.

– Ако може парче от новата ягодова торта – поръча Пъпката. Погледна неспокойно към Камил и гласът му малко заглъхна: – Мис, трябва да опитате едно парче от тази торта.

Камил го погледна и в очите ѝ нахлу топлина. Тя разбираше кога един мъж си има грижи.

– Не, благодаря – каза мило тя. – Закусих в Сан Исидро.

– На моя сметка – неистово настоя Пъпката.

– Не, наистина благодаря. Не мога.

– Е, той обаче може – каза Алис. – Той може да яде пасти, ако ще и с главата надолу във вана с бира навръх Връбница! – Тя врътна една торта и извади ножа.

– Двойно, моля – поръча Пъпката.

– Мисля, че скоро няма да получиш заплата – язвително забеляза Алис. – Изяде си всичките пари тази седмица.

Пъпката трепна. Господи, как мразеше Алис! Алис наблюдаваше русата. Усети тя! Всички мъже в помещението бяха нашрек, насочили сетивата си към това момиче. Алис се разтревожи. Щом Хуан влезне, щеше да разбере. Преди малко бе поискала автобусът вече да е на път и хубавичко да си пийне. Но сега, сега вече започваше да се тревожи.

– Ако мога да се добера до куфара с мострите, ще ви покажа някои хитри дреболийки, които продавам – каза Ърнест Хортън. – Съвсем нови. Много хитри.

– Кога излязохте от казармата? – попита го Камил.

– Преди пет месеца – отговори Хортън. Тя наведе поглед върху ревера му със синята плочка и белите звездички.

– Ей, че е хубава – каза тя. – Това е най-голямата, нали?

– Така поне ми казаха – рече Ърнест. – Всеки случай, бакалски стоки не купувам. – Двамата се разсмяха.

– Шефът ли ви я сложи?

– Аха.

Причард се наклони напред. Дразнеше се, че не следи за какво става дума.

– Трябва да опитате малко от тази торта – настоя отново Пъпката.

– Не мога – каза Камил.

– Само да намериш и в нея муха, и ще налапаш цялата торта – закани му се Алис.

Камил познаваше симптомите. Тази жена се готвеше да я намрази. Тя погледна неловко към другите две жени в ресторанта. Мисис Причард не би я разтревожила. Но момичето, което се опитваше да гледа без очила. Камил просто се надяваше да не се спречат. Виж, то можеше да излезе жилаво дете. Тя изплака наум: „Господи, Лорейн, защо не се отървеш от оня непрокопсаник и да си живеем пак заедно в апартамента?“ Тежеше й чувството за страшна самота и умора. Питаше се какво ли е да си омъжена за Причард. Той беше горе-долу типът мъж, какъвто тя имаше пред вид. Сигурно не беше трудно да си му жена. Неговата нямаше вид на много измъчена. Бърнис Причард седеше в тъмното. Тя не мразеше Камил. Смътно разбираше, че в заведението е настъпила промяна, но не знаеше каква.

– Май най-добре ще е да си стегнем багажа – оживено предложи тя на Милдред, независимо че багажът им отдавна бе стегнат.

Хуан се появи от спалнята. Беше облечен с чисти кадифени панталони, чиста синя риза и кожено яке. Гъстата му коса бе сресана право назад и лицето му светеше избърснато.

– Всички ли са готови, господа? – попита той. Алис го наблюдаваше, като мина покрай тезгяха. – Той изобщо не погледна Камил. Алис усети как у нея трепна безпокойство. Хуан се заглеждаше във всички момичета. Щом не я погледна, значи, нещо не е наред.

На Алис това не й хареса. Ван Брънт, възрастният господин със схванатия врат, влезе и задържа вратата с мрежата отворена. После каза:

– Изглежда пак на дъжд. Хуан късо му рече:

– Вие ще се качите на следващия Грейхаунд за север.

– Промених решението си – каза Ван Брънт. – Продължавам с вас. Искам да видя моста. Но пак ще вали, аз ви го казвам.

– Аз пък разбрах, че не искате да пътувате.

– Не мога ли да променя решението си, какво има? Защо не се обадите пак да попитате за тоя мост?

– Казаха, че е в изправност.

– То беше преди време – каза Ван Брънт. – Вие сте чужденец тук. Нямате представа колко бързо се качва Сан Исидро. Виждал съм я да се

дига по една стъпка на час, като се заизцеждат ония планини. Я по-добре се обадете.

Хуан се ядоса.

– Вижте какво! – каза той. – Аз карам автобуса. От известно време насам. Нещо против? Вие или ще се возите и ще рискувате с мене, или просто не се качвайте, но ме оставете аз да го карам.

Ван Брънт извърна лице нагоре и впи студени очи в Хуан.

– Не знам дали ще тръгна с вас. Мога дори да напиша писмо до железопътните органи. Вие сте най-обикновен шофьор, не забравяйте.

– Да вървим, хора – предложи Хуан.

Алис тайно не го изтърваваше из очи – нито поглеждаше към Камил, нито предложи да ѝ носи куфара. Лошо. Това не ѝ хареса. Хуан не беше такъв. Камил вдигна куфара си и се измъкна през вратата. Тя не искаше да седне с никого от мъжете. Беше уморена. Умът ѝ бързо бе прехвърлил възможностите. Милдред Причард беше свободна, но затова пък Милдред вече не я обичаше. Момичето обаче, което напусна работа, беше в автобуса. Камил се забърза и се качи. Колкото можеха побързо Ърнест Хортън и Причард я последваха, но Камил беше вече в автобуса. Норма седеше почти неподвижно. Очите и гледаха враждебно, а носът ѝ беше зачервен и лъщеше. Норма беше страшно уплашена от това, което извърши.

– Миличка, имаш ли нещо против да седна при тебе?

Норма обърна сковано глава и загледа русата.

– Има много места – отговори тя.

– Имаш ли нещо против? После ще ти обясня.

– Разположете се, както ви е удобно – великодушно каза Норма. Тя прецени, че това момиче е облечено доста скъпо. Нямахше логика. Хората не обичаха да седат до Норма. И все пак имаше някаква причина. Може би някаква тайна причина. Норма си знаеше от филмите. Такива неща можеха да се превърнат в девет филмови части чисто удоволствие. Тя се премести до прозореца, за да направи място.

– Докъде пътувате? – попита Норма.

– Лос Анджелос.

– Ами?! И аз съм натам! Там ли живеете?

– От време на време – каза Камил. Тя забеляза, че мъжете, наизлезли вкупом от ресторанта, я видяха да сядат до Норма, Намалиха ход. Сървнованието отпадна. Те се струпаха около гърба на автобуса, за да им наредят куфарите в багажника. Хуан се задържа на вратата. Алис го гледаше през мрежата отвътре.

– Успокой се – каза ѝ Хуан. – Цяла сутрин не си на себе си. Гледай да се справиш, преди да съм се върнал.

Лицето на Алис се изостри. Тъкмо се канеше да му отвърне, но Хуан продължи:

– Иначе може и да не се върна някой ден. – Дъхът ѝ спря.

– Просто не се чувствавам добре – изхленчи Алис.

– Започни да се чувствуваш добре. И не го задълбавай много. Никой не обича да гледа дълго болни около себе си. Да се справиш. – Очите му не гледаха нея, а около нея и Алис я обзе паника. Хуан се обърна и отиде при автобуса.

Алис се облегна на напречната летва на вратата. Едри, безсилни сълзи напълниха очите ѝ. „Аз съм дебела – тихо изплака тя – и стара. Господи, стара съм!“ Сълзите ѝ потекоха по носа. Тя ги смръкна. „Ти можеш да си вземеш младо момиче. А аз? Нищо. Някой стар дрипльо.“ Алис тихичко подсмърчаше.

Причард с удоволствие щеше да седне зад блондинката, за да я гледа, но мисис Причард бе заела вече по-предната седалка и той трябваше да остане при нея. Милдред седна сама от другата страна и по-назад. Пъпката се качи и зае мястото, което Причард бе пожелал, а Ърнест Хортън се настани до него. Хуан с ужас установи, че Ван Брънт заема мястото точно зад шофьорската седалка. Хуан беше неспокоен. Не беше си отспал, пък и от сутринта като че гореше в някакъв ад. Той подреди стройно чантите в багажника, Покри ги с платнището и пусна капака. Махна с ръка на Алис, която се бе облегнала на вратата. По позата ѝ разбра, че плаче, но според него и трябваше. Беше се разпуснала. Чудеше се защо ли се е задържал при нея. От чист мързел, помисли си той. Не искаше да изживява душевния тормоз да я изостави. Без сам да иска, щеше да се тревожи за нея, изобщо не беше малка грижа. Щеше да има нужда веднага от друга жена, а това изисква много приказки, спорове, увещания. Едно е просто да свалиш някое момиче, но той щеше да има нужда от жена за постоянно, а то е друго. Като свикнеш с някоя, имаш по-малко грижи. Освен това Алис беше единствената жена, която бе срещнал извън Мексико да може да готви боб. Смешна работа. И най-малката индианка в Мексико ще ти сготви боб както трябва, а тук ни една жена, с изключение на Алис – вареше го с точно колкото трябва вода, в собствената му бобена миризма, без да примесва други. Тук слагаша домати, люти чушлета, чесън и куп други мерудии, а бобът трябва да ври отделно, в собствената си миризма. Хуан захихика. „Значи, защото може да готви боб“, каза си наум. Но имаше и друга причина. Тя го

обичаше. Наистина го обичаше. И той го знаеше. А тъй не можеш да оставиш човека. То е нещо като постройка, има си архитектура – не можеш да го изоставиш, без да откъснеш парче от себе си. Така че, ако искаш да се запазиш цял, по-добре остани, независимо колко ти е неприятно. Хуан не беше човек, който се самозалъгва. Почти беше стигнал автобуса, когато се обърна и се върна при ресторанта.

– И се пази – каза той. Очите му бяха топли. – Глътни си малко алкохол за зъба. – Той ѝ обърна гръб и пое към автобуса. Когато се върне, тя ще е по-пияна и от пор. Но това би ѝ „продуhalо тръбите“ и щеше да ѝ олекне. Ако Алис е в несвяст, ще си легне на леглото на Норма. Не можеше да понася миризмата ѝ, когато е пила. Вонеше на кисело и малко горчиво.

Хуан вдигна очи към небето. Въздухът беше спокоен, но нависоко фучеше вятър, довяващ над планините нови легиони от облаци. Облаците бяха разстлани и докато се гонеха по небето, залавяха се един за друг и се застъпваха. От грамадните дъбове продължаваше да се стича вода от утринния дъжд, а по средата в листата на мушкатата светеше по една капчица. На земята беше настъпило затишие и трескава дейност. Колкото и да му беше неприятно да повярва на думите на Ван Брънт, Хуан се опасяваше, че пак ще вали, и то скоро. Качи се в автобуса. Ван Брънт го подхвана преди още да е седнал.

– Да знаете откъде идва вятърът? От югозапад, А тия облаци? От югозапад. А да знаете откъде идва дъждът? – победоносно запита той. – От югозапад.

– Окей, всички ще умрем някой ден – рече Хуан. – При това някои от нас доста кошмарно. Вас например може да ви сгази трактор. Да сте виждали някога човек, премазан от трактор?

– Как ви хрумна? – попита Ван Брънт.

– Нека вали – каза Хуан.

– Аз не притежавам трактор – каза Ван Брънт. – Имам четири чифта от най-хубавите коне в този щат. А как ви дойде наум за трактора?

Хуан натисна стартера. Той издаде висок, тънък, пристъргващ звук, моторът подхвана почти веднага. Работеше добре. Бръмчеше плавно и равномерно. Хуан се обърна на седалката.

– Кит – извика той, – не забравяй да слушаш отзад.

– Добре – обеща Пъпката. Беше му приятно от доверието на Хуан.

Хуан махна с ръка на Алис и затвори вратата на автобуса. Не се виждаше какво прави зад мрежата. Щеше да изчака автобусът да се скрие от погледа ѝ и тогава да извади бутилката. Дано не ѝ се случи

нищо лошо. Хуан изви пред ресторанта и обърна надясно по асфалтирания път за Сан Хуан де ла Крус. Пътят не беше много широк, но беше доста равен и настилката му беше на дъга, така че водата се оттичаше хубаво. Долината и хълмовете бяха напръскани от слънчеви петна, огранени от бягащите сенки на облаците, плувнали в небето. Слънчевите петна и сенките бяха мрачно сиви, заплашителни и печални. „Любимец“ се друсаше и летеше с четирийсет мили в час. Добър си беше автобусът и шумът на мотора беше добър.

– Никога не съм обичал трактори – рече Ван Брънт.

– И аз – съгласи се Хуан. Отведнъж се почувствува по-добре.

Ван Брънт не можеше да се помири. Хуан беше надхвърлил очакванията му. Ван Брънт изви глава на скованата си шия.

– Ама вие да не сте от тия, ясновидците, или нещо такова?

– Не – каза Хуан.

– Щото аз не вярвам на такива работи – каза Ван Брънт.

– И аз – рече Хуан.

– Никога няма да си купя трактор.

Хуан тъкмо щеше да каже: „Имах брат, ама го ритна кон и умря“, но си рече: „Я остави. Тоя е много лесен. От какво ли го е толкова страх?“

ГЛАВА 9

Пътят за Сан Хуан де ла Крус беше асфалтиран. През двайсетте години стотици мили шосета в Калифорния бяха застлани с бетон и хората успокоени си казваха: „Ето, това ще трае вечно. Това ще трае колкото римските пътища, че и по-дълго, защото през бетона не може да прерасне трева и да го напука.“ Но не стана така. Подкованите с гума камиони и тежки автомобили набиваха бетона. Скоро животът му свърши и той започна да се рони. Ще се отчупи някъде отстрани, дупка ще пропадне, ще се пропука, а ледът през зимата ще разшири цепнатината. Така устойчивият бетон не издържаше на ударите на гумите и се трошеше. След време бригадите по поддържане на пътищата в щата започнаха да наливат дзифт в пукнатините, за да не се задържа вода, но и това не помогна и накрая покриха пътищата със заливка от асфалт и чакъл. Тя устоя, защото повърхността под чаткащите гуми не беше корава. Малко потъваше и пак се изравняваше. През лятото омекваше, втвърдяваше се през зимата. Постепенно всички пътища бяха покрити с това лъскаво чернило, което на разстояние сребрееше.

За Сан Хуан се пътуваше дълго през равни полета, които не бяха оградени, защото добитъкът вече не пасеше свободно. Земята беше прекалено ценна за пасища. Полята бяха открити край пътя, свършваха при самите канавки до шосето, а в тях диво избуяваха синапът и дивата ряпа с малките си пурпурни цветчета. Синият вълчи боб обточваше и двата рова. Маковете се бяха затворили, защото дъждът беше одрусал отворените чашки. Пътят вървеше направо срещу ниските възвишения на първата верига – заоблени женствени хълмове, нежни и чувствени като плът. Зелената лепнеща трева беше свежа като млада кожа. Рътлините се бяха разгиздили пищни от водата, а „Любимец“ се търкаляше по равния и хубав път. Измитата му, лъсната каросерия се оглеждаше във водата на канавките. На предното стъкло се клатеха малките талисмани: боксовите ръкавички и бебешките обувчици. Застанала на контролното табло, Девата от Гваделупа върху лунния си сърп гледаше благосклонно назад към пътниците. От задния мост не се чуваше лош, стържещ шум, само типичният хленч на предавката. Хуан се настани удобно в седалката и се приготви за приятно пътуване. Пред себе си имаше голямо огледало, в което можеше да наблюдава пътниците, а отстрани на прозореца продълговатото огледалце показваше пътя назад. Шосето беше пусто.

Само няколко коли го задминаха, но не срещна нито една от посоката на Сан Хуан. Отначало това несъзнателно го озадачи, а после взе сериозно да го тревожи. Може би мостът е паднал? Ако е така, трябваше да се върне. Щеше да откара цялата група до Сан Исидро и там да ги пусне на воля. Ако мостът бе прекъснат, нямаше да има автобусна линия, докато не го построят. В огледалото забеляза, че Ърнест Хортън беше отворил куфарчето с мостри и демонстрираше на Пъпката някаква джунджурия, която се въртеше, хвърляше искри и се скриваше. Забеляза още, че Норма и русокосата бяха привели глави и нещо си говореха. Хуан увеличи малко скоростта. Той не смяташе да опитва нищо с блондинката. Нямаше и възможност да се добере до нея. А Хуан беше достатъчно голям, за да не страда от неща, които са извън рамките на възможното. Излишно е да си задава въпроса какво би направил, ако му се предоставеше случай. Беше му се свило под лъжичката, като я видя за пръв път.

Досега Норма се държеше сковано с Камил. Тя така се беше вледирила, че ѝ трябваше малко време да се поразмекне. Но Камил имаше нужда от Норма за параван, пък имаха и общ път.

– Никога не съм била в Лос Анджелос и Холивуд-сподели Норма тихо, така че да не я чуе Ърнест. – Нито знам къде да отида, нито нищо.

– Какво смяташ да правиш? – попита я Камил.

– Първо да си намеря работа. Като сервитьорка, нещо такова. Искан да играя във филми. Устата на Камил се източи в усмивка.

– Първо се хвани като сервитьорка – каза тя. – Филмите са много тежка прехрана.

– Ти артистка ли си? – попита я Норма. – Изглеждаш малко като артистка.

А – Не – каза Камил. – Работя със зъболекари.

Медицинска сестра съм в зъболекарски кабинет.

– А къде живееш, в хотел или в стая, в къща?

– Още нямам къде да живея – каза Камил. – Преди да замина на работа в Чикаго, живеех с една приятелка в апартамент.

Очите на Норма се изпълниха с плам.

– Аз имам малко спестени пари – каза тя. – Можем да си наемем заедно апартамент. А пък ако си намеря работа в ресторант, почти няма да харчим за храна. Ще нося в къщи. – Жаждата растеше в очите на Норма. – Ами да, ако делим наема, сигурно няма да е много. Ще получавам и добри бакшиши.

Камил изпита топлота към това момиче. Тя погледна червения нос, матовата кожа, малките очички.

– Ще видим – каза тя.

Норма се наведе близо.

– Виждам, че косата ти е с естествен цвят – каза тя, – но сигурно ще можеш да ми покажеш какво да направя с моята. Такава е безцветна, просто безцветна.

Камил се разсмя.

– Ако разбереш само какъв е цветът на косата ми, така ще се чудиш! Стой мирно малко. – Тя заразглежда лицето на Норма, като се опитваше да види какъв дневен крем, пудра и маскара ѝ трябват. Представи си косата ѝ бляскава, на вълни очите – малко уголемени със сенки и устата, очертана в друга форма с червило. Камил не си правеше илюзии за красотата. Лорейн например без грим беше като малко измито коте, но с грим беше хубава. Щеше да е забавно да гримира това момиче, и да му вдъхне малко самочувствие, пък щеше да Си има и компания. Можеше да стане по-хубава и от Лорейн. – Ще го обмислим – каза тя. – Каква красива природа. Бих живяла сред природата някой ден. – В ума ѝ се прожектира една картина: моделът на това, което би се получило. Щеше да нагласи Норма. Ако малко се грижеше за себе си, тя можеше да бъде и хубава. Тогава Норма щеше да се запознае с някое момче и, естествено, щеше да го доведе у дома, момчето щеше да започне да флиртува с Камил и Норма щеше да я намрази. Не можеше да не стане така. Поне се беше случвало. Но по дяволите! – докато се случи, ще е весело. А може би щеше да предугади и да не си бъде в къщи, когато Норма доведе момчето. Испита топлина и другарство. – Ще го обмислим – повтори тя.

Хуан мярна и прегазни на пътя един голям заек. Много хора обичат да прегазват животни, но Хуан не обичаше. Той отклони волана, така че сплесканият труп да остане между колелата и да не се чуе хрущене под гумите. Караше с четирийсет и пет мили в час. Големите магистрални автобуси понякога вдигаха шейсет мили, но Хуан имаше много време. Пътят вървеше направо още около две мили, преди да започне да се вие по нежните ридове. Хуан пусна с едната си ръка кормилото и се протегна.

Милдред Причард чувствуваше отминаващите телеграфни стълбове като камшичета по очите си. Беше отново с очила. Наблюдаваше лицето на Хуан в огледалото. От нейния ъгъл виждаше не повече от профил. Тя забеляза, че Хуан вдига глава, за да погледне назад към русата, кажи-речи, всяка минута, и испита непримирим гняв. Беше смутена от това, което се беше случило тази сутрин. Разбира се, никой не знаеше,

освен ако Хуан Чикой не се бе досетил. Тя все още чувствуваше известно размекване и сърбеж. Едно изречение се въртеше непрекъснато в ума ѝ. Тя не е руса, не е медицинска сестра и не се казва Камил Оукс. Изречението се повтаряше в главата ѝ отново и отново. Засмя се вътрешно на себе си. „Опитвам се да я премахна – помисли си тя. – Глупости. Защо не си призная, че ревнувам? Ревнувам. Хубаво. И като си призная, по-малко ревнива ли ще стана? Не, разбира се. Но заради нея баща ми се държа като глупак. Добре. Засяга ли ме дали баща ми е глупак? Не, съвсем не, ако не сме заедно. Не искам хората да си мислят, че съм му дъщеря, това е всичко. Не, и това не е вярно. Просто не искам да отида с него в Мексико. Отсега го чувам какво ще каже.“ Тя се чувствуваше неловко и пътуването не ѝ помагаше. „Баскетбол – каза си тя, – това ми трябва.“ Стегна мускулите на бедрата си и се сети за студента по инженерство с остриганата по моряшки коса. Спомни си авантюрата с него.

Причард беше отегчен и уморен. Когато беше отегчен, ставаше ужасно досаден. Непрекъснато шаваше.

– Изглежда да е богата тази земя – каза той на жена си. – Калифорния отглежда почти всичкия зеленчук на Съединените щати.

Мисис Причард си представи как ще разкаже, като се върнат: „После минахме през хиляди мили зелени поля с макове и вълчи боб, ама просто като градина. Имаше едно русо момиче, което се качи на една смешна спирка, и всички мъже оглупяха, дори Елиът. Аз го закачах след това почти цяла седмица.“ Или щеше да напише в писмо: „Почти съм сигурна, че горкото изписано същество беше съвсем добро и сладко. Тя каза, че е медицинска сестра, но аз мисля, че може да е актриса в малки ролички. Има ги толкова много в Холивуд. Трийсет и осем хиляди регистрирани. Там съществува огромен апарат за разпределяне на роли. Трийсет и осем хиляди.“ Главата ѝ леко кимна. Бърнис беше сънлива и гладна. „Какви ли още авантюри ни чакат“ – помисли си тя.

Причард познаваше, когато жена му се унесе в мечтания. Беше женен за нея достатъчно дълго, за да знае, че тя не го слуша и обикновено той тъкмо затова продължаваше да говори. Често си изясняваше какво мисли по служебни въпроси или по политиката, като изразяваше на глас мислите си пред Бърнис, без тя да го слуша... Причард имаше тренирана памет за цифри и за отделни факти. Знаеше приблизително колко тона захарно цвекло се произвежда в долината на Салинас. Беше го прочел и запаметил, независимо от обстоятелството, че тази информация изобщо не му служеше. Имаше чувството, че е добре да се знае такова нещо и никога не се беше усъмнявал в ценността му или в смисъла защо

е добре да се знае. Сега обаче не го привличаха знанията. Усещаше ударите на някакво силно въздействие от задната част на автобуса. Щеше му се да се извърне и да погледне русата. Искаше да седне някъде, откъдето да може да я наблюдава. Хортън и Пъпката обаче бяха зад нея. Той не можеше да седне просто от другата страна и да я зяпне. Мисис Причард го попита:

– На колко години смяташ, че е? Въпросът го стресна, защото и той се питаше същото.

– Кой на колко е години? – попита я той.

– Младата. Русата.

– А, тя ли? Откъде да знам – той отговори толкова грубо, че жена му го изгледа малко учудена и засегната. Той забеляза и се опита да прикрие грешката си. – Добрите момиченца разбират повече от момиченца – каза той. – Ти по-добре ще прецениш.

– Аз? Ами не знам. С този грим и боядисана коса трудно може да се каже. Така, просто се зачудих. Предполагам, някъде между двайсет и пет и трийсет.

– Не бих могъл да кажа – каза Причард. Погледна през прозореца към приближаващите склонове. Дланите му бяха леко изпотени, а магнитът отзад го теглеше. Искаше да се обърне. – Не ги разбирам тия работи – повтори той. – Виж, този младият Хортън ме заинтригува. Млад, а пълен с енергия и идеи. Той наистина ми хареса. Знаеш ли, бих могъл да намеря място за човек като него в нашата организация. – Това вече беше по служба.

Бърнис също можеше да се затвори в някакъв свой магически кръг, например майчинството или, да кажем, менструацията, и никои мъж не би бил в състояние и нямаше да проникне в него. Службата беше магическият кръг на мъжа ѝ. Тя нямаше право да се доближава до него, когато той мислеше за бизнес. Бърнис нямаше позиция, нито интереси към бизнеса. Той беше негов личен периметър и тя го уважаваше.

– Изглежда симпатичен младеж – каза тя. – Въпреки че езикът и възпитанието му...

– Господи, Бърнис! – извика Причард раздражено. – Бизнесът не е език и възпитание! Бизнесът е какво можеш да произведеш. Бизнесът е най-демократичното нещо на света. Там важи само какво можеш да направиш. – Той се опита да си припомни какви са устните на блондинката. Причард вярваше, че жените с пълни устни са сладострастни. – Бих искал да си поговоря с Хортън, преди да се разделим – каза той.

Бърнис знаеше, че мъжът ѝ е неспокоен.

- Защо не поговориш с него сега? – предложи тя.
- Не знам. Той е седнал там с онова момче.
- Сигурна съм, че ако го помолиш любезно, момчето ще се премести.

Бърнис беше убедена, че всеки би направил каквото и да е, ако го помолиш любезно. И с нея действително беше така. Обръщаше се към непознати за най-нечовешки услуги и ги получаваше, помолвайки любезно. Ще помоли например някой хоп да ѝ пренесе куфарите през четири пресечки до гарата, защото, вижда те ли, прекалено е близо за такси, след което му благодареше и му даваше десет цента. Сега знаеше, че помага на мъжа си да направи нещо, което той иска. Какво точно беше то, нямаше представа. Върна се към въображаемото си писмо, което пишеше за тяхното пътуване. „Елиът се интересува толкова много от всичко. Разговаряше надълго ѝ с всеки. Предполагам, затова има такъв успех. Толкова дълбоко се интересува. И е толкова внимателен. Имаше едно момче, цялото на едри пъпки, и Елиът не искаше да го безпокои, но аз му казах просто любезно да го помоли. Хората обичат любезните обноси.“ Причард отново почисти ноктите си със златния прибор, който носеше на верижката на часовника си. Пъпката беше приковал очи в тила на Камил. Като заемаше мястото си обаче, той погледна под седалката, за да се увери, че не вижда краката ѝ, дори глезените. От време на време тя се обръщаше да гледа през прозореца и той я виждаше в профил – извитите, дълги почернени мигли, правия напудрен нос с ноздри, обвити в тютюнев дим и пътна прах. Горната ѝ устна беше завита в дълбока гънка, преди да се издуе в натежала червена петула, и Пъпката забеляза галещия мъх над нея. Неизвестно защо това го възбуждаше до смърт. Когато главата ѝ беше изправена напред, той виждаше едното ѝ ухо, защото косата ѝ малко се разделяше там и го оголваше. Виждаше пълната месеста част и гънката точно зад ухото, което прилепваше плътно към черепа. Ръбът му се завиваше в жлеб. Докато гледаше втрънено ухото ѝ, тя, изглежда, почувствува погледа му, защото подигна брадичката си и разтърси силно глава, така че пролуката в косата и се заличи и закри ухото. После извади гребен от чантата си, защото при отмятането на косата се бяха показали дълбоките белези по челюстите ѝ. Пъпката за първи път мярна тези грозни белези. Трябваше да се наведе настрани, за да ги види, и в гърдите го прободеше болка. Той изпита дълбока и безразсъдна печал, но и тази печал беше плътска. Представи си как държи главата ѝ в ръце и милва клетите ѝ белези с пръсти. Преглътна няколко пъти. Камил тихичко говореше на Норма:

– Освен туй там е черквичката сред поляната с пирен. Според мене това е най-красивото гробище в света. Влиза се с билети, знаеш ли? Много обичам да се разхождам там. Толкова е красиво, почти през цялото време свири орган, а наоколо гробовете на хора, които си виждал на кино. Винаги съм искала да ме погребат там.

– Не ми е приятно да говорим за такива неща – каза Норма. – На лошо е.

Пъпката разсеяно беседваше с Хортън за войската.

– Разправят, че човек можел да научи занаят и да пътува навсякъде. Не знам. Аз почвам другата седмица курс по радарно инженерство. Пращат лекциите по пощата. Според мене радарът ще стане работа за милиони! Но наистина хубав курс можеш да изкараш само в армията.

– Не знам как ще е в мирно време. Иначе радара можеш да го използваш само на война.

– А вие бихте ли се наистина?

– Не че съм се натискал, ама ми се наложи.

– Къде бяхте? – попита Пъпката. – Навсякъде в тоя ад – каза Ърнест.

– Ако изкарам курса добре, може да вляза в търговията като вас – каза Пъпката.

– Ха, това е абсолютен глад, докато не навържеш връзки – каза Хортън. – Цели пет години си ги създавах и ми пратиха повиквателно. Сега едва стъпвам отново на крака. То не става така изведнъж, хайде хоп и в търговията, трябва да се работи за нея. Щото тя не само изглежда, ами направо си е голямо бачкане. Ако почвах сега, щях да изуча някой занаят, да завъртя къща. Не е лошо да си имаш жена и няколко деца. – Ърнест винаги го казваше. Когато беше пиян, го и вярваше. В действителност той не искаше дом. Обичаше да е в движение, да среща различни хора. Би избягал веднага, ако имаше къща. Веднъж беше женен и на втория ден си беше отишъл, оставяйки жена си напълно уплашена и гневна. Повече не я видя, нито ѝ писа. Видя обаче снимката ѝ. Бяха я прибрали, защото се била омъжвала пет пъти и всеки път взимала войнишки заем. Брей, че дама! Професионална търгашка. Хортън почти ѝ се възхити. Значи, имало проституция, от която се трупат капитали.

– Защо не се заловите пак да учите? – попита го Пъпката.

– Не ги обичам тия измишльотини. А пък ония момченца от колежите са направо цяла агитка от госпожички. Аз искам да живея като мъж.

Камил се беше навела близо до Норма и нещо ѝ шепнеше. Двете

момичета се тресяха от смях. Автобусът се изкачи по завоя и навлезе в хълмистата част. Пътят прекосяваше високи ридове, където пръстта по отсечените склонове бе тъмна и се свличаше от водата. Дребна папрат със златисти листа от опаката страна се държеше здраво за чакъла и отцеждаше дъждовните си капки. Хуан хвана кормилото с дясната ръка и отпусна лакти. Предстояха петнайсет минути по виещия се стръмен път, без никаква права отсечка. Той погледна в обратното огледало към русата. Очите ѝ се бяха сбръчкали от смях и тя закриваше устата си с изпънати пръсти, както правят малките момиченца.

Придвижвайки се назад, Причард се разсея и когато автобусът направи един завой, той политна встрани. Залови се за облегалката, но я изтърва и падна по очи в скута на Камил. Опита се да прекрати падането, дясната му ръка отметна късата ѝ пола и цялата му ръка се провря между коленете и. Полата ѝ леко се цепна. Тя му помогна да се освободи и дръпна надолу полата си. Причард пламна.

– Много се извинявам – каза той.

– Няма нищо.

– Но аз ви скъсах полата.

– Ще я закърпя.

– Не, аз трябва да заплащам да ви я закърпят.

– Просто ще я пришия сама. Не е страшно. – Тя го погледна в очите и разбра, че той нарочно проточва случката колкото може повече. „Сигурно ще ми иска адрес, на който да ми прати парите“ – помисли си тя.

Мисис Причард извика:

– Елиът, да не би да се опитваш да седнеш в скута на госпожицата?

Сега дори и Хуан се разсмя. Всички се разсмяха. Отведнъж автобусът се изпълни с познати. Стана някаква химическа реакция. Норма истерично се смееше. Със смеха цялото ѝ напрежение от сутринта се изпари.

– Трябва да кажа, че го понасяте много добре – каза Причард. – Във всеки случай не дойдох тук, за да седна във вашия скют. Исках да поговоря с този господин. Синко – обърна се той към Пъпката, – би ли имал нещо против да се преместиш за съвсем малко. Бих искал да поговоря по един служебен въпрос с господин... Не съм сигурен, че чух името ви.

– Хортън – каза Ърнест, – Ърнест Хортън. Причард имаше цяла тактическа система на запознанство с хората. Той никога не забравяше името на човек, по-богат и по-влиятелен от него, и никога не запомняше името на човек, по-малко влиятелен. Беше забелязал, че като накараш някого да каже собственото си име, това го поставя в малко по-

неизгодно положение. Защото, произнася ли собственото си име, човек остава оголен и беззащитен. Камил погледна скъсаната си пола и каза на Норма:

– Винаги съм искала да живея на планина. Обичам планината. Обичам да се разхождам по хълмовете.

– Може, като станеш богата и известна – каза Норма. – Аз познавам хора в киното, които, щом имат случай, веднага отиват на лов, на риба, носят стари дрехи и пушат лула.

Норма се отпускате в компанията на Камил. Тя никога през целия си живот не се бе чувствувала толкова възбудена и свободна. Можеше да каже каквото си поиска. Хилеше се малко глуповато...

– Ако си имаш цял гардероб с чисти И нови дрехи, по-приятно е да носиш стари и мръсни – продължи тя. – Аз имам само стари и направо ми прилошава от тях. – Тя погледна Камил, за да види как ще реагира на такова откровение. Камил кимна.

– Имаш право, сестричке.

Между двете се зараждаше нещо много силно и нежно. Причард се напрягаше да дочуе разговора им, но все не успяваше. В канавките покрай пътя шуртеше вода, устремена към долината. Тежките облаци се сбираха за нова атака.

– Готви се да вали – радостно предрече Ван Брънт.

Хуан изръмжа.

– Зет ми го ритна кон и умря. – отбеляза той.

– Значи, не е разбирал от коне-каза Ван Брънт. – Кон като рита по човек, грешката обикновено е у човека.

– Всеки случай го уби – каза Хуан и потъна в мълчание.

Автобусът приближаваше най-високата точка на изкачването и завоите ставаха все по-остри.

– Много ме заинтригува краткият ни разговор тази сутрин, господин Хортън. Удоволствие е да се разговаря с такъв инициативен и енергичен човек. Аз винаги се оглеждам за такива момчета за нашата компания.

– Благодаря – каза Хортън.

– Точно сега имаме грижи с демобилизираните ветерани – каза Причард. – Свестни мъже, нали разбирате? Аз дори мисля, че за тях всичко трябва да се направи, всичко. Но те са някак изостанали от живота. Хванали са ръжда. В бизнеса всяка минута трябва да вървиш в крак. Човек, който е бил в крак, е два пъти по-ценен от онзи, който, така да се каже, се е отървал от мелачката. – Той погледна Хортън за съгласие. Но

вместо одобрение видя в очите му някакъв неумолим присмех.

– Разбирам накъде биете – каза Ърнест. – Аз бях четири години в армията.

– О! – учуди се Причард. – Впрочем, да... както виждам, не носите значката си за уволнение.

– Аз имам работа – подчерта Ърнест. Причард прехвърли мислите си. Беше направил груба грешка. Питаше се какво ли е това на ревера на Ърнест. Изглеждаше му познато. Би трябвало да знае.

– Те са отлични момчета – каза той – и аз наистина се надявам, че ще успеем да се сдобием с правителство, което да се погрижи за тях.

– Колкото и след предишната война ли? – попита Ърнест. Това беше втори удар и Причард се запита правилно ли е преценил Хортън. У него имаше някаква бруталност. Горещеше се и се перчеше както повечето войници, след като се уволнят. Лекарите твърдяха, че като поживеят малко нормален живот, ще се излекуват. Бяха излезли от релси. Нещо трябваше да се направи.

– Аз пръв излязох в защита на ветераните – каза Причард. Молеше се на Господа час по-скоро да се отърве от тази тема. Ърнест слушаше с изкривена усмивчица, която Причард бе започнал да забелязва у кандидатите за работа. – Просто реших да поговоря с човек с вашата предприемчивост и енергия – каза Причард с неудобство. – Ще се радвам да ми се обадите, като се върна от почивка. Винаги ще се намери място за човек с такива качества.

– Ами, сър – рече Ърнест, – аз ужасно се уморявам от това постоянно пътуване из страната. Често ми се е щяло да имам дом, жена, няколко дечица. Така трябва да се живее. Връщаш се в къщи вечер и заключваш навън целия свят. Може би едно момченце и едно момиченце. Това, все по хотели да спиш, не е живот.

Причард кимна.

– Напълно прав сте – каза той и много му олекна. – Това можете да споделите именно с човек като мене. Двайсет и една години съм женен и не бих живял по никакъв друг начин.

– Имали сте късмет – каза Ърнест. – Жена ви изглежда добра.

– Тя наистина е добра – каза Причард. – Най-тактичният човек в света. Често се чудя, какво щях да правя без нея.

– Аз също бях женен – каза Хортън. – Жена ми почина. – Лицето му помръкна.

– Съчувствувам ви – рече Причард. – Може да ви прозвучи глупаво, но времето наистина лекува раните. Може би някой ден... как да

кажа, аз не бих загубил надежда.

– О, ни най-малко.

– Нямам намерение да се намесвам във вашите дела – започна Причард, – но от сутринта мисля и вашето предложение за тези подвижни ревери, които от тъмен костюм правят смокинг. Ако не сте се ангажирали с някого, мислех, че бихме могли... хм, да поговорим за един малък бизнес.

– Нали ви казах – започна Ърнест, – производителите на готово облекло няма да допуснат нещо да сложи край на част от продукцията им. В момента не мога да си спомня от какви съображения.

– Забравих, споменахте ли, че сте го предложили за патент? – попита Причард.

– Не, аз ви казах. Просто регистрирах идеята.

– В какъв смисъл я регистрирахте?

– Ами направих описание и нарисувах няколко скици, затворих ги в плик и го изпратих до себе си. Препоръчано. Това удостоверява кога съм го направил, защото върху плика има печат.

– Разбирам – каза Причард и се запита дали подобен метод ще има някаква тежест в съда. Не знаеше. Но винаги е по-добре да се включи изобретателят на процент. Само едрите риби могат да си позволят да изплагиатствуват напълно едно изобретение. Защото големите риби могат да издържат на дълга борба. Бяха изчислили, че е по-евтино да оставиш изобретателя извън играта, и данните потвърждаваха, че са прави. Но компанията на Причард не беше достатъчно голяма и освен това той винаги смяташе, че великодушието се отплаща. – Аз имам една-две идеи, които могат да послужат. Разбира се, ще се обърна към някое предприятие – каза той. – Вижте, да предположим, че ние двамата направим сделка. Само като предположение, нали разбирате. Аз ще преговарям с предприятието и ще можем да взимаме процент печалба след покриване на разходите.

– Не го искат – каза Ърнест. – Разпитвал съм.

Причард сложи ръка върху коляното на Ърнест. Имаше едно тъпо чувство, че би трябвало да замълчи, но си спомни ироничния поглед в очите на Ърнест, а той искаше Ърнест да се възхищава от него, да го хареса. Не можеше да спре по средата.

– Да предположим, че основем компания и вземем изобретението под наша закрила – каза той. – Патентоваме го, тъй да се каже. После организираме производството на този продукт, общонационална кампания за реклама и...

– Един момент – пресече го Ърнест. Но Причард се беше увлякъл:

– ... и да предположим, че продуктът попадне в ръцете на, да кажем, хм, Харт, Шафнър, Маркс или който и да е голям производител от техния ранг, или дори на някое съдружие. Естествено, ще им попадне случайно. Така. Може да пожелаят да ни откупят.

– Да откупят патента? – Ърнест като че ли се заинтересува.

– Не само патента, но и цялата компания.

– Да, ама ако купят патента, могат да го унищожат – каза Ърнест.

Очите на Причард бяха като цепки и през очилата му святкаха само зениците, а в ъглите на устата му се мъдреше усмивчица. За първи път, откак Камил слезе от автобуса от Сан Исидро, Причард я беше забравил.

– Вижте по-нататък – каза той. – Когато продадем и разпуснем компанията, ще плащаме данък само върху печалбата от основния продукт.

– Това е много хитро – оживено каза Ърнест. – Да, сър, много хитро. Изнудване, ѝ то от много висока класа. Ами да, никой няма да може да ни бутне.

Усмивката от устата на Причард изчезна.

– Какво искате да кажете с „изнудване“? Ние ще продължим да го произвеждаме. Можем да поръчаме дори машини.

– Точно това имам пред вид – каза Ърнест. – Висока класа. Отвсякъде застраховано. Вие сте умен човек.

– Надявам се, не смятате, че е нечестно – каза Причард, – аз съм в бизнеса от трийсет и пет години и съм стигнал до върха на моята компания. Гордея се с трудовата си биография.

– Аз не критикувам вас – каза Ърнест. – Дори смятам, че идеята ви е съвсем солидна. Напълно съм за, само...

– Само какво? – попита Причард.

– Малко съм зле с парите – каза Ърнест, – а ще ми трябват веднага. Впрочем карай, ще взема назаем.

– За какво ви трябват пари? Може би аз бих могъл да авансирам...

– Не – каза Ърнест, – ще си намеря сам.

– Нещо ново ли измислихте? – попита Причард.

– Да – съобщи Ърнест. – Трябва да пратя изобретението си в бюро-то за патентите по пощенски гълъб.

– Нали не се съмнявате, че...

– Изобщо не се съмнявам – успокои го Ърнест. – Ни най-малко не се съмнявам. Но ще бъда по-щастлив, ако този плик пристигне във Вашингтон самичък.

Причард се облегна в седалката и се усмихна. Пътят се виеше и въртеше, а между два големи склона се провираше проходът към другата долина.

– Всичко ще се нареди, синко. Смятам, че ще направим бизнес. Във всеки случай не бих искал да мислите, че гледам да се възползувам. Биографията ми ще го потвърди.

– Не – каза Ърнест. – не мисля. – Тайно погледна Причард. – Просто имам няколко страшно страстни мадами в Лос Анджелос и не ми се ще да отида в техния апартамент и да забравя всичко. – Той видя желаната реакция.

– Аз ще бъда два дни в Холивуд – каза Причард. – Можем пак да поговорим малко за нашата сделка.

– Например в апартаментата на тия дами, а?

– Е, да, един мъж има нужда да поразхлаби колана. Аз ще бъда в Бевърли Уилшър. Потърсете ме там.

– Непременно – каза Ърнест. – От коя раса предпочитате?

– Не ме разбирайте погрешно – каза Причард. – Аз обичам да поседя, да пийна уиски със сода, но съм човек с положение, нали така. Не бих искал да ме разберете неправилно.

– О, не – каза Ърнест. – Мога да ви взема тази русата отпред, ако желаете.

– Не ставайте глупав – каза Причард. Пъпката се беше преместил напред в автобуса. Под челюстта си усети парещ сърбеж и разбра, че се образува нова пъпка. Той седна на седалката на реда на Милдред, но от другата страна. Не искаше да пипа новата раничка, но нямаше власт над ръцете си. Дясната му ръка се вдигна и разчеса подутинката под брадичката. Беше ужасно болезнена, Щеше дяволски да го мъчи. Той отсега знаеше как ще изглежда. Искаше да я изстиска, да я начеше, да я изтръгне. Нервите му бяха на ръба. Наложил си да прибере ръка в джоба и я стисна с юмрук. Милдред гледеше празно през прозореца.

– Да можех да отида в Мексико – каза Пъпката. Милдред се обърна учудена. Очилата ѝ отблеснаха светлината на стъклото и се зареяха сляпо срещу Пъпката. Пъпката преглътна.

– Никога не съм ходил там – едва каза той. – И аз – каза Милдред.

– Е, да, но сега отивате.

Тя кимна. Не искаше да гледа към него, защото не можеше да отдели очи от екземата му, а това го смущаваше.

– Може би скоро ще можете да отидете – с неудобство каза тя.

– Ще отида – каза Пъпката. – Ще отида навсякъде. Много обичам

да пътувам. От всичко най обичам да пътувам. Така се трупа опит. – Тя пак кимна и си свали очилата, за да се бронира срещу него. Сега не го виждаше така ясно. – Мислех да стана мисионер като Спенсър Трейси и да отида в Китай и да ги излекувам от всичките им болести. Вие ходили ли сте в Китай?

– Не – каза Милдред. Беше очарована от помислите му.

Пъпката получаваше повечето си идеи от филмите, а останалите – от радиото.

– Има много бедни хора в Китай – продължи той. – Някои са толкова бедни, че направо умират от глад под прозореца ти, освен ако някой мисионер не мине и не им помогне. А като им помогнеш, просто те обикват и ха се вземе някой японец да направи скандал, ха веднага вадят нож и го наръгват. – Той многозначително кимна с глава. – Според мен не са по-лоши от вас и от мене. Спенсър Трейси просто минал оттам и ги излекувал, а те го обикнали и... Знаете ли в същност какво направи той? Намери собствената си душа. А там онова момиче, той не знаеше дали да се ожени за нея, защото била с минало. Естествено, оказа се, че тя няма вина, а после, че дори не е вярно, обаче оная старица я наклеветила. – Очите на Пъпката светнаха от съжаление и възторг. – Обаче Спенсър Трейси не повярва на тия лъжи, живееше в един палат с тайни входове и тунели и така. Е, накрая японците пак дойдоха. – А, да, гледала съм го този филм – каза Милдред. Автобусът пое на втора последното си изкачване. Беше се скрил в пролома на върха, после се подаде и зави остро наляво. И ето долу остана долината, смрачена от сивите облаци, а широката примка на Сан Исидро лъщеше като тъмна стомана под свъсената светлина. Хуан премести лоста на пета и автобусът се запуска.

ГЛАВА 10

Реката Сан Исидро тече през долината Сан Хуан, върти и лъкатуши, додето лениво се влее в залива на Черната скала под Носа на Прилепите. Самата долина е дълга, но не много широка и тъй като не може да се разпростре надалеч, Сан Исидро гледа колкото може да си удължи пътя, извивайки от единия до другия край по ширина. Тук тя се връзва под една канара, блъсва се в планината и после се разстила в плитко пясъчно корито. През голяма част от годината изобщо няма вода и пясъчното дъно обрасва с раkitак, който спуска корени надълбоко към подпочвените води. Когато водата се дръпне, зайци, миещи мечки, лисичета и койоти си правят бърлоги из върбалака на речното корито. Реката извира в началото на долината, на североизток, но не тече в един поток, а в многобройни ручеи, така че на географска карта изворът изглежда като дърво с много тънки, безлисти вейки. Сухите и каменисти планини със своите вододели, клисури и каньони не носят вода на реката по цяла година, ала паднат ли дъждове в късна зима и напролет, скалистите склонове попиват съвсем малко и отхвърлят останалата вода на черни порои в бързеите, бълбукащи в пукнатините, бързеите се стичат и увеличат в по-големи потоци, а потоците се сливат в северния край на долината. Така през късна пролет, когато хълмовете са попили колкото могат от дъждовната вода, при една силна буря Сан Исидро може да придойде и само за няколко часа лудо да залее всичко. Разпенената жълта вода разяжда бреговете и големи късове обработваема земя хлътват в реката. Трупове на крави и овце се премятат и влачат в жълтата стихия. Непостоянна и своенравна река е Сан Исидро: мъртва през част от годината – смъртоносна през другата.

В средата на долината, от Бунтарския ъгъл по права линия към Сан Хуан де ла Крус, реката прави голям завой, простирайки се от единия до другия край по плоската долина, като опира извивката си о планината на изток, и се изплъзва, за да прекоси полята и нивите. В стари времена пътят вървял все по кривината на реката и пълзял по склона на планината, за да избегне прекососяването ѝ. Ала с идването на инженерите, нахлуването на стоманата и бетона, над реката бяха хвърлени два моста, които отрязваха дванайсет мили от своеволието на Сан Исидро. Бяха дървени мостове, подсилени със стоманени стеги, а в средата и в двата си края бяха подпирани на бетонни устои. Дървото беше боядисано

тъмночервено, а железото почерня от ръжда. Около средните подпори се застояваха тинести пластове оплетен и набит върбалак, които отблъскваха водите към талвега и пречеха на разяждащото течение да подрие основите. Тези мостове не са много стари, но ги строиха по време, когато данъците бяха не само ниски, но голяма част от тях и несъбираеми, поради така наречените „тежки времена“. Околийският инженер бе намерил за необходимо да строи в рамките на бюджет, позволяващ само най-простата конструкция. Дъските трябваше да са по-дебели и подпорите повече на брой, но той е трябвало да построи мост за определена сума и го е построил. Така всяка година фермерите от средната долина гледаха реката с цинично недоверие. Те знаеха, че веднъж ще дойде внезапно и всепомиташо наводнение и ще отнесе мостовете. Всяка година пращаха петиция до околийския съвет да бъдат сменени дървените мостове, но в аграрния отдел гласовете никога не стигаха, за да влязат предложенията в сила. Подобренията се правеха в големите градове, защото за тях се получаваха не само гласове, но и данъчни приходи. Хората не се преселваха в средно плодородните обработваеми земи. Една добра сервизна станция в Сан Хуан се оценяваше по-високо от сто акра орна земя в долината. Фермерите знаеха, че да рухнат мостовете, е само въпрос на време и тогава, дявол го взел, казваха си те, ще им дойде на ония от съвета умът в главата.

На стотина метра от първия мост по посока към Бунтарския ъгъл имаше малък смесен магазин. Там се продаваха бакалски стоки, гуми и спиртни напитки, каквито човек си купува в събота следобед, или ако няма време да прескочи до Сан Хуан де ла Крус и до Сан Исидро отвъд билото. Това беше Смесеният магазин на Брийд. А през последните години, както повечето провинциални магазини, към него бе добавена и бензинова помпа и цял склад автомобилни принадлежности. Мистър и мисис Брийд бяха неофициални пазачи на моста и по време на прилив телефонът им звънеше непрекъснато, а те даваха сведения за нивото на реката. Бяха свикнали. Едничкият им голям страх бе, че някой ден мостът ще се срути и че новият може да бъде построен четвърт миля по-надолу по реката, та ще се наложи или да местят магазина, или да си построят нов при новия мост. Най-малко половината от търговията им вървеше с продажба на безалкохолни напитки, сандвичи, бензин и бонбони на пътуващите по шосето. Дори автобусът от Бунтарския ъгъл до Сан Хуан неизменно спираше там. Донсяше им срочни пратки, а пътниците се освежаваха с безалкохолни напитки. Хуан Чикой и семейство Брийд бяха стари и добри приятели.

Сега реката се надигаше и не само прииждаше, ами, както рече Брийд на жена си, „стихията е пробила тинестите наноси пред подпорите и отгъмкне ли ги, ела да видиш какво става“. От видело беше ходил вече пет-шест пъти до моста. Днес – той разбираше това – трябваше да се очаква най-лошото. Присвил устни, небръснат, той се изправи на моста още в осем сутринта и видя клокочещата жълта вода с дантели жълта пяна, от която се подаваха изкоренени дъбове и тополи. Забеляза как течението премята рендосани талпи, сетне част от покрив с още крепящи се дъски, а след малко и въргалящия се труп на черния абърдийнски бик на Макелрой, късокрак и четвъртит. Минавайки под моста, той се изви по гръб и Брийд зърна дивите оцъкдени нагоре очи и клатещия се език. Повдигна му се. Всички знаеха, че фермата на Макелрой е прекалено близо до брега и че бикът струва хиляда и осемстотин долара. Макелрой нямаше толкоз пари за хвърляне. Брийд не видя останалата част от стадото, но и бикът стигаше. Завалията, беше вложил толкова надежди в него. Брийд мина по-нататък по моста. Водата сега беше само на метър под дъските и Брийд я усети как бушува и как се бунтуват подпорите под краката му, Отри небръснатата си брада с пръсти и се върна в магазина. Не каза на жена си за черния бик на Макелрой. Щеше само да я натъжи.

Когато Хуан Чикой се обади за моста, Брийд му каза истината. Мостът си беше на мястото, но само господ знаеше за още колко време. Водата продължаваше да се качва. Голите каменисти хълмове не спираха да изцеждат пороищата си в реката, а и отново се заоблачаваше. В девет долните греди вече се намираха само на четиридесет и пет сантиметра от стихията, Срутването на моста беше въпрос на време: достатъчно бе веднъж само напливът да натисне подпорите и скобите и няколко изкоренени дънера да се блъснат в него. Брийд стоеше зад вратата и барабанеше с пръсти по мрежата.

– Дай да ти приготвя закуска – предложи жена му. – Човек ще си помисли, че мостът е твой собствен.

– В известен смисъл е – каза Брийд. – Ако падне, ще рекат, че вината е моя. Обадах се на контролната служба и на районния инженер, но и на двете места е затворено. Ако отидат водоломите, ела да видиш какво става.

– По-хубаво хапни нещо за закуска. Ще ти направя пшеничени питки.

– Добре – прие Брийд. – Ама не много дебели.

– Никога не ги правя дебели – каза мисис Брийд. – С яйце отгоре,

нали?

– Естествено – каза Брийд. – Не знам дали Хуан ще успее. Трябва да е тук след час и нещо... Мама му стара, гледай как се дига тая вода!

– Няма защо да се псува – каза мисис Брийд. Мъжът ѝ се обърна и я погледна.

– А според мене това е един от случаите, когато напълно оправдано има защо да се псува. Ще пийна нещо.

– Преди закуска?

– Преди каквото ще да е.

Разбира се, мисис Брийд не знаеше за черния бик. Той отиде при телефона на стената да позвъни у Макелрой; сигналът иззвире три пъти, но никой не се обади, най-после Пайндейл, на две мили по-близо от Макелрой, вдигна.

– И аз се мъча да се свържа с него – каза Пайндейл. – Телефонът му не отговаря. Смятам да отида да го видя как е.

– Хубаво е да отидеш – каза Брийд. – Младият му бик мина тази сутрин под моста. Мисис Брийд вдигна уплашено очи.

– Уолтър! – изплака тя.

– Това е истината. Не исках да те тревожа.

– Уолтър! Боже господи!

ГЛАВА 11

Алис Чикой стоеше зад мрежата и гледаше потеглящия автобус. Сълзите ѝ съхнеха по бузите. Когато автобусът се скри от погледа ѝ, тя се премести на страничния прозорец, откъдето можеше да вижда околийския път. Автобусът навлезе в едно слънчево петно и за момент засия, след което повече не го видя. Алис пое дълбоко дъх и го изпусна в разточителна въздишка. Денят бе неин! Беше сама. Чувствуваше се щастлива, необезпокоявана и малко греховна. Приглади бавно роклята си над хълбоците, погали бедрата си, погледна си ноктите. Не, тях по-късно. Бавно се огледа в ресторанта. Още подуваше цигарен дим. Чакаше я сума работа, но днес беше неин ден и тя не бързаше. Първо извади от шкафа картонена табела, на която с големи букви пишеше „Затворено“. Излезе и я закачи на пирона върху ръба на вратата. После се прибра, затвори и пусна резето. Затвори и вътрешната врата и я заключи. След туй тръгна от прозорец на прозорец, пусна жалузите и обърна пластините вертикално, за да не се вижда вътре. Ресторантът притъмня и съвсем утихна. Алис работеше, без да бърза. Изми и подреди мръсните кафени чаши и избърса тезгяха и масите. Сладкишите скри отдолу. После извади метла от спалнята, премете и хвърли сметта, калта и фасовете в тенекията за боклук. Тезгяхът леко блестеше в дрезгавата светлина, а масите изглеждаха бели и чисти.

Алис излезе пред тезгяха и седна на един от високите столове. Денят беше неин! Почувствува се глуповата и лекомислена.

„Ха, защо пък не? – каза си на глас. – Не ми е чак толкова весело. Донеси ми – поръча, – дай ми едно двойно уиски и не се бави.“ Сложи ръце върху тезгяха и внимателно ги разгледа. „Горкички ръчички, съсипани от труд – прошепна тя. – Горкичките ми ръце!“ След това викна: „Къде, по дяволите, ми е уискито?“ И сама си отговори: „Да, да, ей сега, госпожо, ей сега идва.“

„Така вече по може – рече Алис. – Държа да знаеш с кого разговаряш. И да не си близнеш, че няма да ти се размине. Държа те под око.“

„Да, госпожо“ – отговори си сама. Стана и мина край тезгяха.

В дъното, ниско до пода, имаше малък шкаф. Алис се наведе, отвори вратичката, слепешката бръкна и извади шише царевично уиски „Стар дядо“. Взе чаша за вода от рафта и занесе шишето и чашата на тезгяха пред стола, където беше седнала преди.

„Моля, госпожо, заповядайте.“

„Занеси го на масата. Какво си въобразяваш, да не би да ти приличам на някоя, дето кисне права по баровете?“

„Не.“

„Дай ѝ още една чаша. И бутилка студена бира.“ „Веднага, госпожо.“

Тя отнесе всичко на масата до вратата и я подреди. „Сега можеш да си вървиш.“ – „Да, госпожо.“

„Но не много далече, че може да ми потрябваш.“ Докато си изливаше бирата, сама се кискаше на себе си. Ако ме чуе някой, ще ме вземе за луда. Пък може и да съм. Наля си богато в другата чаша и каза:

„Алис, мирно, ходом марш!“ Тя олюля чашата и пи бавно. Не го глътна наведнъж. Отпиваше полека неразреденото уиски, то се разливаше парещо по езика ѝ до гърлото, преглътна бавно и усети как ѝ прилютя по небцето и как топлината му се разтвори в гърдите и стомаха ѝ. Дори след като я бе изпразнила, тя задържа чашата долепена до устните си. После я остави на масата и проточи дрезгава въздишка. Като си пое дъх, отново усети сладкия вкус на уискито. Сега се пресегна за халбата с бира. Кръстоса крака и пи много бавно, докато пресуши чашата.

„Господи!“ – рече тя. Стори ѝ се, че никога не си е давала сметка колко безкрайно уютна и чаровна е столовата с мъждукащата светлина през спуснатите щори. Чу по шосето да минава камион и това я обезпокои. Само това ѝ липсваше – да ѝ развалят деня! Ха, ще трябва да разбият вратата. Никого няма да пусне. Наля два пръста уиски в едната чаша и четири бира в другата.

„Има повече от един начин да се поглъща алкохол“ – каза тя и гаврътна уискито, а след него веднага и бирата. Виж ти, откритие. Не е същото. Вкусът се мени от начина на пиене. Защо никой досега не го е открил, ами само Алис? Някой трябва да го напише:

„Вкусът зависи от начина на пиене.“ Десният ѝ клепач леко трепкаше и по вените на ръцете ѝ премина особена, но приятна болка. „Никой няма време да открива разни неща – патетично заяви тя. – Няма време. – Наля половин чаша бира и пълна чаша уиски. – Интересно дали някой го е опитвал преди мене.“ Металната поставка за книжни салфетки беше пред нея и тя се оглеждаше в нея. „Здрасти, малката“ – поздрави се тя. Люшна чашата и в лъскавия метал тя беше също толкова разкривена, колкото и лицето ѝ. „Хайде по едно, моето момиче. За твое здраве, миличка. – Излочи уискито и бирата, както ожаднял човек пие мляко. – А – рече си тя, – туй хич не било лошо! Ни най-малко! Мисля, че налучках

нешичко. Bravo!“ Тя намести металната поставка за салфетки така, че да се вижда по-добре. Една гънка в метала обаче правеше носа ѝ като счупен в костта и дебел и тумбест в основата. Тя стана, отиде зад тезгяха, влезе в спалнята и донесе кръгло огледалце, което подпря на захарницата. Настани се удобно и кръстоса крака.

„Сега искам да те почерпя едно питие, – Наля уиски в двете чаши. – Няма бира? – учуди се. – Свършихме бирата? Веднага ще оправим положението.“ Отиде до хладилника и донесе втора бутилка бира.

„Виж сега, слагаме първо малко уиски, не много, ама не и съвсем малко, и прибавяме точно колкото трябва бира. Ето, готово. – Тя придвижи едната чаша към огледалото и изпразни другата. – Някои хора се страхуват да пият. Не им понася.“

„О, не го ли искаш? Е, твое право. Няма да те карам насила. Разбира се, няма да го оставя да отиде зян.“ И глътна и другата чаша. Бузите ѝ горяха, сякаш ги щипеше мраз. Алис вдигна огледалото и взе да се наблюдава. Очите ѝ бяха влажни и лъщяха. Отметна падналия кичур коса. „Няма смисъл да се съсипваш само защото ти е приятно.“ Без предупреждение една гледка се намести в главата ѝ и тя захлупи огледалото върху масата. Гледката така силно и така светкавично я поразил, че ѝ подействувал като плесница. Сигурно се дължеше на стъмненото помещение. Алис изплака:

– Не искам да мисля за това! Противно ми е да мисля за това!

Ала мисълта и картината не си отиваха. Стъмена стая – майка и парализирана, скована, неподвижна, очите ѝ втрещени право нагоре и след това една бяла ръка се привдига от завивката с отчаяние, като повик за помощ. Алис може да се вмъкне и независимо колко скришно влиза, ръката ще се вдига в ужасяваща безпомощност, Алис ще я подържи за момент, после ще я отпусне внимателно и ще си излезе. Всеки път, когато влизаше в тази стая, тя се молеше да не се вдига ръката, да лежи неподвижно, да бъде мъртва като останалата част на тялото. „Не искам да мисля за това – извика Алис. – Как се вмъкна в мозъка ми?“ Ръката ѝ трепереше и бутилката се чукаше о чашата. Наля си огромна доза и я глътна наведнъж, така че гърлото ѝ се сви, закашля се и едва не повърна. „Това ще ти помогне – каза си тя. – Искам да мисля за нещо друго.“

Представи си ги двамата с Хуан в леглото, но това бързо се изплъзна от ума ѝ. „Можех да имам, който мъж си поискам – похвали се тя. – Колко са ме ухаждали, господ ми е свидетел, ама аз не се поддавах нич. – Устните ѝ се сгърчиха и малко сластолюбиво оголиха зъбите. – Може

би е трябвало, докато съм могла. Залязвам... Глупости, чиста лъжа! – крещеше тя. – Бива ме, както и преди! Дори повече! Кой, по дяволите, ще иска някоя кокалеста кранта, дето няма да знае какво да прави? Никой истински мъж не обича такива. Ей сега ще изляза навън и ще ми се налепят като мухи.“

Бутилката беше опразнена малко повече от половината. Тя разля, като си наливаше, и се изхили: „Аз май се понапих.“ От външната врата се разнесе страшно чукане и Алис смразена притихна. Отново се почука. Някакъв мъжки глас каза:

– Няма никой. Но ми се стори, че се говореше.

– Опитай пак. Може да са вътре – отвърна женски глас.

Алис нежно вдигна огледалото и се погледна в него. Кимна с глава и смигна задълго с едното си око. Пак се похлопа.

– Казвам ти, никой няма.

– Виж вратата.

Алис чу как се разтресе вратата с мрежата.

– Заключена е – каза мъжът, а жената му отвърна:

– Заключена е отвътре. Трябва да са вътре. Мъжът се засмя и изскърца с крака върху чакъла.

– Като са вътре, значи, искат да са сами. Та ти не искаш ли понякога да си сама, бейби? С мене.

– О, стига – каза жената. – Искам сандвич.

– Ще трябва да почакаш.

Алис се почуди защо не е чула колата и стъпките по паважа преди чукането. „Бас лоя, че съм се отцепила“, помисли си тя. Чу колата да потегля. „Не приема отговор «не» – каза Алис. – Само защото някой е решил да си почине един ден и да се съвземе малко, те, не, трябва да ядат сандвичи, дявол да го вземе... – Вдигна бутилката и мъдро хвърли поглед през стъклото, – Не остава много.“ Уплаши се. Ами ако се свърши, преди да е готова? После поклати глава и се усмихна на себе си. В дъното на шкафчето имаше две бутилки портвайн. Това ѝ даде чувство на сигурност и тя си наля едно голямо уиски, което отпиваше на глътки. Хуан не обичаше да има вземане-даване с жени, които пият. Казваше, че лицата им се изкривявали, а той мразеше това. Хубаво, сега щеше да види! Тя изпи половината уиски в чашата си и тежко се надигна.

„Ти остани тук и ме почакай“ – обърна се мило тя към чашата.

На завоя зад тезгяха се поолюля и ъгълът се впи точно над хълбока ѝ. „Това ще посинеет и почернеет“ – рече си тя. Прекоси спалнята и влезе в банята. Навлажни една малка хавлиена кърпа, натри я със сапун,

докато се получи дебел слой, и се зае да си търка лицето. Търкаше го силно около носа и в малката бръчка, която пресичаше брадичката ѝ. Уви кърпичката около малкия си пръст, завъртя го в ноздрите си и си почисти ушите. После, стиснала очи, изплакна сапуна и се погледна в огледалото над умивалника. Лицето ѝ беше много червено, очите – леко кръвясали. Отне ѝ доста време. Сложи крем, после го изтри с кърпата. Разгледа я да намери мръсотия и я откри. Труди се върху веждите си с кафяв молив. Червилото я затрудни. Плесна едно карминено червено петно прекалено ниско под устната и трябваше да изтрие всичко с хавлиената кърпа и да почне наново. Изду устни силно напред, след което ги сви и разтри една о друга. Прегледа си зъбите и избърса червилото по тях. Трябваше да си ги измие, преди да си сложи червило. Сега пудра. Ще отнеме червенината от лицето ѝ. После се среса. Никога не бе харесвала косата си. Като я носеше така, и то за по-голям ефект, беше загубила интерес към нея. В спалнята измъкна една тясно прилепваща черна филцова шапка с нещо като козирка. Вдигна си косата, напъха я под шапката и я наклони екстравагантно. „Сега – каза тя, – сега ще видим как се изкривявало лицето на жената. Искан ми се Хуан да се върне точно сега. Ще ми запее друга песен.“ Извади шишенцето „Белоджа“ от чекмеджето на тоалетката си и се парфюмира на гърдите, по мекото на ушите и около косата. Мазна малко и над горната устна. „Какво, и аз обичам да си го мириша.“

В ресторанта се върна, като внимателно заобиколи ръба на тезгяха, който преди я беше ударил. Сега бе още по-тъмно, защото облаците се сгъстяваха и едва пропускаха светлината. Алис седна на масата и си намести ръчното огледалце. „Хубава си – каза тя, – доста си хубава. Какво ще правиш довечера? Искаш ли да отидеш на танци?“ – Отново си напълни чашата. Ами ако сега шофьорът по линията на „Червената стрела“ мине и почука на вратата? Ще му отвори. Голям шегаджия. Ще му даде една-две чаши, после ще му покаже туй-онуй. „Ред – щеше да му рече, – ти се пишеш голям шегобиец, ама и аз ще ти покажа нещо. Ще се посмеем, честна дума.“ Тя се спря във въображението си на тесния му кръст и на силните мускулести ръце под лактите. Препасваше си джинсите с широк колан, а джинсите му... Хм, нищо му нямаше на момчето! А и тия джинси! Имаха едно занитено медно пулче точно под ципа. И това пулче, кой знае защо, натъжи Алис. Такова пулче имаше Бъд. Медно пулче точно там. Помъчи се да избегне и това видение, но не успя и го теглеше все по-нагоре в паметта си. Беше я умолявал толкова пъти. Накрая извървяха четири мили до поляните за пикник. Бъд

носеше обяда – твърдо сварени яйца, сандвичи с шунка и ябълков пай. Алис го беше купила, но каза на Бъд, че го е правила сама. А той дори не дочака обяда. Причини й болка. После тя го попита:

„Къде отиваш?“

„Имам работа“ – бе рекъл Бъд.

„Но ти ми каза, че ме обичаш.“

„Нима?“

„Нали няма да ме оставиш, Бъд?“

„Слушай, сестричке, просто те свалих, толкоз. Не съм подписвал дългосрочен договор.“

„Но това ми е за първи път.“

„Все някога е за първи път“ – бе казал той.

Алис плачеше за себе си. „Не струваш! – изкрещя тя на себе си в огледалото. – Нищо от това не струва!“ Хлипайки, изпи още едно уиски и доля остатъка от бутилката в чашата си. Всички останали също не струваха и с какво можеше да се похвали тя сега? Смрадлива работа с право на легло и никаква заплата. Ето какво. Омъжена за воняща въшка, ето какво. Омъжена за него! Толкова далече от града, на едно кино не може да отиде! Трябва да седи по цял ден в тази воняща кухня.

Отпусна глава в ръцете си и заридя с разбито сърце. А една втора Алис я чуваше да плаче. Една втора Алис стоеше до рамото ѝ и я гледаше. Трябва да стъпвам все на пръсти, за да е щастлив. Вдигна глава и погледна в огледалото. Червилото ѝ беше размазано над горната устна. Очите ѝ бяха зачервени, носът течеше. Посегна към поставката за салфетки, изтегли две и се изсекна. Сви хартията на топка и я хвърли на пода. За какво ѝ беше да поддържа това заведение чисто? Кой се интересуваше? Даваше ли някой пет пари за нея? Никой! Но тя можеше сама да се грижи за себе си. Никой няма да я разиграва безнаказано. Алис пресуши остатъка от уискито. Изваждането на портвайна ѝ отвори работа. Тя политна и падна върху умивалника. В носа ѝ напираше гореща вълна и въздухът свистеше в ноздрите ѝ. Постави бутилката върху тезгяха и взе тирбушон. Когато се опита да пхне тирбушона в тапата, бутилката ѝ се изплъзна, а втория път тапата се разрони на малки парченца. Натисна останалата част в бутилката с палец и се устреми към масата.

„Сода – рече тя. Напълни чашата с тъмното червено вино. – Ох, да имаше повече уиски, – Устата ѝ беше пресъхнала. Изпи жадно половината чаша вино. – Ха, не е лошо – захили се тя. – Може би е за предпочитане да се почне с уиски, за да придаде вкус на виното. – Приблужи огледалото към себе си: – Стар чувал си ти – каза горчиво тя. – Пиан

стар чувал. Нищо чудно, че никой не те иска. И аз не бих те взела.“

Образът в огледалото не беше двоен, но очертанията му бяха двойни и извън границите на зрението си Алис имаше чувството, че помещението започва да се люлее и тресе. Изпи останалото в чашата, но се задави, запръска слюнки и в ъглите на устата ѝ потече вино. Не улучи чашата и изля вино върху масата, преди да е напълнила чашата. Сърцето ѝ биеше. Чуваше го и усети как тупти по ръцете, раменете и вените на гърдите ѝ. Алис тържествено пи. Ще падна в безсъзнание, и най-добре. Ако можеше повече да не идвам на себе си. Да можеше това да е краят, краят, краят! Да им покажа на тия копелета, че като не искам, няма да живея! Ще им покажа аз!

И тогава видя една муха. Това не беше обикновена домашна муха, а новородена муха-месарка и синьото ѝ тяло блестеше във всички цветове на дъгата. Беше долетяла на масата и стоеше до локвата от вино. Натопи си хоботчето и се оттегли да се мие. Алис седеше напълно неподвижна. Съществуването ѝ се изпълни с ненавист. Цялото ѝ нещастие, всичкият ѝ гняв се съсредоточи върху мухата. С усилие на волята събра двата образа на Мухата в един. „Малка кучка такава – каза Алис нежно. – Въобразяваш си, че съм пияна. Сега ще видиш.“ Очите ѝ шареха и бяха нащрек. Измъкна се бавно бавно настрана от масата и се приведе ниско, като се подпираше с една ръка. Не изпускате мухата из очи. Изпълзя към тезгяха и мина зад него. На умивалника висеше кърпа за чинии. Взе я с дясната си ръка ѝ внимателно я сгъна. Беше прекалено лека. Намокри я под крана и изстиска ненужната вода. „Ще ѝ дам аз да се разбере на тая кучка!“ – рече тя и изпълзя като котка иззад тезгяха. Мухата беше все още там и още лъщеше. Алис вдигна ръка така, че кърпата да докосва рамото ѝ. Стъпка по стъпка тя се приближи внимателно с вдигната и готова за удар ръка. Замахна. Бутилката, чашата, захарницата и поставката за салфетки се пръснаха по пода. Мухата пикира във въздуха и се завъртя в кръг. Алис стоеше неподвижна и я наблюдаваше с очи. Мухата кацна на тезгяха. Алис се спусна и я удари, но когато мухата отново излетя, тя замахна и удари във въздуха с пешкира.

„Не е това начинът – каза си тя. – Трябва да припъзля до нея и да се хвърля отгоре ѝ. Да се хвърля върху нея!“ Подът под краката ѝ се наклони. Тя разпери ръка и се опря на високия стол. Къде беше сега? Чуваше зизикането ѝ. Ядният, влудяващ хленч на крилата ѝ. Все някога някъде трябваше да кацне. Усети че ѝ се повдига.

Мухата направи по няколко лупинга, осморки и кръгове и накрая се установи на ниско летене с пикиране от единия до другия край на

помещението. Алис изчакваше. В ъглите на зрението ѝ напираше мрак. Мухата качна с леко тупване върху горната кутия от пирамидата със сухи зърнени закуски на лавицата зад тезгяха. Настани се върху „ц“-то от „царевични“ и неспокойно се премести върху „а“-то. Застана неподвижна. Алис смръкна. Помещението се клатеше, но със сила на волята мухата и въздухът около нея оставаха незамъглени. Лявата ръка на Алис се пресегна назад към тезгяха и пръстите ѝ се плъзнаха по него. Тихомълком и бавно тя се придвижи покрай ъгъла на тезгяха. Вдигна дясната си ръка много, много внимателно. Мухата мръдна една крачка ѝ пак застана. Беше готова да литне. Алис го чувствуваше. Предчувствуваше излитането ѝ още преди да литне. Тя се хвърли с цялата си тежест. Мократа кърпа изплющя върху пирамидата от картонени кутии и удари зад нея. Кутии, цял ред чаши и купата с портокали се срутиха върху пода зад тезгяха и Алис падна връз тях.

Помещението я похлупи на сини и червени кръгове. Под бузата ѝ от една разкъсана кутия се изсипаха царевични ядки. Тя повдигна веднъж глава, после я отпусна и върху нея падна тътнеща тъмнина.

Ресторантът остана смрачен и съвършено тих. Мухата се премести на ръба на съхнещата локва вино върху белия плот на масата. За секунда заслухтя за някаква опасност от всички страни и после, без да бърза, натопи плоското си хоботче в сладкото, лепкаво вино.

ГЛАВА 12

Облаците се трупаха сиви и заплашителни и над земята заседна сива мрачина. В долината Сан Хуан тъмнозеленото изглеждаше черно, а светлозеленото на тревите – студено, мокросиньо. „Любимец“ се появи, носещ се тежко по магистралата и алуминиевата му боя бляскаше злокобно като пистолет. Далеч на юг тъмната облачна пелена се разръфа и дъждовната стена бавно се запуска.

Автобусът влезе близо до бензиновите помпи пред магазина на Брийд и спря. Малките боксови ръкавички и бебешката обувчица се поклашаха напред-назад като махалца. Хуан остана на седалката и след като бе спрял автобусът. За момент засили мотора, вслуша се в него, след туй въздъхна, завъртя ключа и моторът спря.

– Колко смятате да чакате тука? – попита го Ван Брънт.

– Смятам да хвърля един поглед на моста – каза Хуан.

– Още е жив – рече Ван Брънт.

– Ние също – каза Хуан и дръпна ръчката да отвори вратата.

Брийд излезе от замрежената врата и се упъти към автобуса. Той се здрависа с Хуан.

– Не си ли малко закъснял?

– Мисля, че не – каза Хуан, – освен ако часовникът ми не е спрял.

Пъпката слезе и застана до тях. Той искаше да избърза, за да види русата, когато слиза.

– Кока-кола имате ли? – попита той.

– Не – отговори Брийд. – Няколко бутилки пепси-кола. От месец не съм получавал кока-кола. Но то е същото. Няма разлика.

– Мостът как е? – попита Хуан. Брийд поклати глава.

– Дебела работа. Виж го сам. Не ми харесва.

– Никъде ли няма счупено още? – попита Хуан.

– Може ей така да хвъркне – рече Брийд и удари дланите на двете си ръце. – Напрежението върху него е голямо и плаче като бебе. Ела да погледнем.

Причард и Ърнест слязоха от автобуса, след тях Милдред с Камил, и Норма накрая. Камил бе опитна.

Пъпката нищо не видя.

– Имат пепси-кола – каза той. – Искате ли? Камил се обърна към Норма. Започваше да си дава сметка колко ценна можеше да бъде

Норма.

– Искаш ли?

– М-м, нямам нищо против – каза Норма. Пъпката се опита да не издаде разочарованието си. Брийд и Хуан поеха надолу по пътя към реката.

– Отивам да видя моста – извика Хуан през рамо.

Мисис Причард викна от стъпалото:

– Мили, моля те, виж дали можеш да ми вземеш нещо за пиене. Обикновена вода, ако няма нищо друго. И питай къде е „онова място“.

– Отзад – каза Норма.

Вървейки към моста, Брийд влезе в крак с Хуан.

– Всяка година очаквам да се срути – каза той. – Моля се да ни направят нов мост, че и при най-голямото наводнение да мога нощем да спя. Лежа и слушам дъжда по покрива, ама се ослушвам дали и мостът няма да се откърти. А дори не знам и какъв звук ще издаде, като рухне.

Хуан се усмихна.

– Аз знам. Помня от Тореон, като дете. Обикновено се заслушвахме в стрелбите, което значеше, че има бой. Ние доста обичахме престрелките, но това обикновено означаваше, че баща ми ще изчезне за известно време. Накрая изчезна и повече не се върна. Като че ли винаги сме знаели как ще стане.

– Какво стана с него? – попита Брийд.

– Не знам. Сигурно го е пречукал някой. Просто не го свърташе в къщи, когато някъде има бой. Все трябваше да се намеси. Май не го вълнуваше особено за какво се бият, И като се върнеше, беше пълен с какви ли не истории. – Хуан захихика. – Обичаше да разправя за Панчо Виля. Имало една бедна жена, разправяше, която отишла при Виля и му рекла: „Ти уби мъжа ми и сега аз и малките умираме от глад.“ Виля тогава имал много пари. Притежавал всички печатници и сам си печатал пари. Той се обърнал към своя ковчезник и рекъл: „Премери пет кила двайсетпесови банкноти за тази бедна жена.“ Дори не ги броил, толкова много имал. Така и направили, увили парите с тел и бедната жена си отишла. Тогава сержантът казал на Виля: „Генерале, тук стана грешка. Ние не убихме мъжа на тази жена. Той се беше напил и ние го тикнахме в затвора.“ Тогава Панчо рекъл: „Веднага го разстреляйте. Не бива да разочароваме бедната женица.“

– Нищо не разбирам – каза Брийд. – Знам – разсмя се Хуан. – Точно затова ми харесва. Господи, тая река подрива подпората отзад.

– Да. Опитах се да им го кажа по телефона – каза Брийд, – но не

мога никого да намеря.

Двамата тръгнаха заедно по дървения мост. В момента, в който стъпи на дъските, Хуан усети барабанните удари на водата. Мостът трепереше и се клатеше-Гредите издаваха нисък тътен, заглушаващ фученето на водата. Хуан надникна отстрани. Подпорите вече се намираха под водата, а реката се пенеше и клокочеше отдолу. Целият мост трепереше и пухтеше, а от гредите, където железните болтове пробиваха дървото, се чуваше тъничък, изнемогващ писък. Пред очите им, по течението се претърколи тежко огромен дъб. Когато се блъсна о моста и се завъртя, цялата конструкция изстена и сякаш се напъна. Дървото се закачи за подводните подпори и изпод моста се разнесе остър, раздиращ звук. Двамата мъже бързо се върнаха на сушата.

– Колко бързо се качва водата? – попита Хуан.

– За последния час една педя. Е, всеки момент може да почне и да спада. Стига да се е качила максимално.

Хуан погледна подпорните греди. Окоето му попадна върху кафявата глава на един болт на ръба на водата и се задържа на него.

– Мисля, че ще успея – каза той. – Ще опитам. – Или пък ще пусна пътниците да минат пешком, а аз ще прекарам автобуса празен и ще ги взема на отсрещния бряг. Как е вторият мост?

– Не знам – каза Брийд. – Рекох да питам по телефона, но не мога никого да хвана. Ами я си представи, минаваш този, а другият е изчезнал, връщаш се-и тоя го няма? Оставаш заклещен в завоя. Ще ти надует главата.

– И тъй, и тъй ще ми я надует – каза Хуан. – Имам един... не, двама, които ще вдигнат врява, каквото и да се случи. Отсега си ги знам. Познаваш ли човек на име Ван Бърнт?

– Она стар пръдльо? Знам го. Дължи ми трийсет и седем долара. Продадох му семе за люцерна, а той заяви, че не струвало. Не ми го плати. Има неплатени сметки в цялата околия. Каквото вземе, все не струвало. Вече и захарна пръчка не му давам на кредит. Ще каже, че не е сладка. Значи, него возиш?

– И него – рече Хуан, – и един от Чикаго. Важна клечка в бизнеса. Ще има да се пени, ако не стане неговата.

– Хм, ще трябва сам да решиш – каза Брийд. Хуан погледна застрашителното небе.

– Май пак ще вали, сто на сто. И както е прогизнала земята, всичко ще се излее в реката. Оттатък, хайде, ще премина, ама какви са ми шансовете да се върна?

– Към десет процента – рече Брийд. – Жена ти как е?
– Не е много добре – каза Хуан. – Зъб я боли.
– Зъбите си струва да се поддържат – каза Брийд. – Човек трябва редовно да ходи на зъболекар на половин година.

Хуан се засмя.

– Известно ми е. Познаваш ли такъв човек?
– Не – каза Брийд. Той обичаше Хуан. Дори не го смяташе за чужденец.

– И аз не познавам – каза Хуан. – Има още един начин да се измъкна от неприятностите с пътниците. – Какъв?

– Да ги оставя те да решат. При това е най-демократично, нали така?

– Направо ще се сбият.

– Ами да се сбият, все ми е тая – каза Хуан.

– И ти си прав – съгласи се Брийд. – Но едно ще ти кажа. Каквото и да искат останалите, Ван Брънт ще иска обратното. Ако обществото гласува за повторно пришествие на Христа, той ще бъде против.

– Няма страшно – рече Хуан. – Само трябва да знаеш как да го подхванеш. Едно време имах кон, толкова opak беше, че като му дръпнеш юздите наляво, той тръгваше надясно. Ама го измавих. Правя всичко наопаки, а той си въобразява, че му вървя по свирката. Можеш да накараш и Ван Брънт да направи всичко, стига само да му противоречиш.

– Ще взема да му забраня да ми връща ония трийсет и седем долара – засмя се Брийд.

– Какво пък, може и да успееш – каза Хуан. – Реката още не е преляла, но гледам, че болтът вече е покрит. Да видим какво ще кажат пътниците.

В магазина Пъпката се чувствуваше малко измамен. Хитро го бяха изнудили да купи две пепси-коли – за Норма и за Камил. Какво ли не измисли, но тъй и не успя да раздели Камил от Норма. Вината не беше у Норма. Камил просто я използваше. Норма се червеше от удоволствие. Никога в живота си не бе изпитвала такова щастие. Такова красиво създание, а се държеше мило с нея. Също като приятелки. При това не й каза, че ще живеят заедно, а че ще види как ще потръгнат нещата. Кой знае защо, но това изпълни Норма с големи надежди. Хората никога не се бяха отнасяли по човешки с нея. Казваха „да“, а после се измъкваша като червеи. Но това момиче – досущ онова, което Норма сама искаше да бъде – каза „ще видим“. Норма си представяше апартамента, който ще наемат. Щеше да има кадифен диван с малка масичка отпред.

Завесите ще бъдат от виненочервено кадифе. Ще си имат радиошкаф с грамофон и, естествено, много плочи. За по-нататък-не искаше да мисли. Мислиш ли прекалено, разваляш си късмета. За дивана отиваше и нещо в синьо, малко електрик.

Норма надигна чашата с кола и погълна сладката щипеща течност, но преди да преглътне, я налегна тежко отчаяние. „Това няма да стане – изплака в ума си. – Ще се изплъзне! Ще стане както винаги и пак ще остана сама!“ Стисна очи и ги отри с опакото на ръката си. Когато ги отвори, се почувствува по-добре. „Ще успее – каза си, – лека-полека ще наредя апартамента, пък дори и нищо друго да не стане, поне ще си го имам него.“ Обзе я мъка, но и упование. „Ако поне малко се нареди, цена няма да има. Но не бива да се надявам, не бива да си позволявам да се надявам. Така ще ми избяга.“

– Аз имам много планове – обади се Пъпката. – Изучавам радиолокация. Това един ден ще бъде много важна професия. Който разбира от радар, винаги ще се нареди добре. Мене да питаш, човек трябва да гледа напред, не е ли така? А има някои, не гледат напред към бъдещето и свършват там, откъдето са тръгнали.

По устните на Камил заигра лека усмивчица.

– Имаш право. – Искаше да се отърве от това момче. Не беше лошо, но просто искаше да се отърве от него. Направо ѝ миришеше. – Благодаря ти много за колите – каза тя. – Смятам да отида малко да се напличкам. Норма, ще дойдеш ли с мен?

По лицето на Норма се изписа преданост.

– Ама да. Струва ми се, че също трябва да се освежа. – Всичко, което вършеше Камил, беше правилно, тактично и изискано. „Господи, нека стане!“, изплака Норма наум.

Мисис Причард отпиваше лимонадата на глътки. Бе ѝ отнело известно време, докато я получи, защото лимонада не сервираха. Но когато тя посочи лимоните при бакалските стоки и дори предложи сама да ги изстиска, нямаше как и мисис Брийд ѝ направи лимонада.

Просто не мога да пия нищо престояло и бутилирано – обясни тя. – Обичам само чистия плодов сок.

Мисис Брийд, се подчини с неохота на тая вълна от сладникави признания. Мисис Причард отпиваше лимонадата и през поставката за картички надничаше към лавицата за сувенири. Имаше снимки на съдилището в Сан Хуан де ла Крус и на хотела в Сан Исидро, построен върху един топъл извор с магнезиеви соли. Хубав стар хотел, посещаван много от ревматично болни, които се къпеха в лечебните води. На

картичките хотелът бе наречен балнеокурорт. На лавицата имаше и други сувенири: боядисани гипсови кучета, стъклени пистолети, пълни с шарени бонбони, лъчезарни гумени куклички и причудливи кутии от мамонтово дърво със захаросани калифорнийски плодове. Имаше и лампи, чиито абажури се въртяха, когато са запалени, така че изрисуваните по тях горски пожари и корабите с изопнати платна се движеха съвсем като истински. Ърнест Хортън също стоеше пред лавицата и гледаше експонатите с известно презрение.

– Понякога си мисля – обърна се той към Причард, – че трябва да отворя магазин за сувенири, ама само с нови неща. Тия стари джунджурии от години лежат на пазара и никой не ги купува. Моята компания сега има най-нова стока, всичко ново. Причард кимна:

– Човек добива самочувствие, като работи за фирма, която винаги е на предната линия. Тъкмо затова ми се струва, че може би ще ви хареса да работите при нас. Можете да бъдете уверен, че ние сме на предната линия всеки час от денонощието.

– Пардон – извини се Хортън. – искам да си взема чантата. Имам едно сувенирче, което наистина още не се е появило пред публиката, ама се лапна като топъл хляб от търговията, само от търговията засега. Може да оставя тук няколко парчета.

Той бързо излезе и довлече куфарчето с мострите. Отвори го и извади картонена кутия.

– Проста опаковка, както виждате. То е заради изненадата. – Отвори кутията и извади една съвършено изработена тоалетна с казанче, висока трийсет сантиметра. Казанчето имаше верижка с месингово топче накрая, а клозетната чиния беше бяла. Върху нея бе поставена дори седалка с капак, боядисана така, че да изглежда като от дърво. Мисис Брийд се беше преместила зад тезгяха.

– Мъжът ми се занимава с покупките. Ще трябва да говорите с него.

– Знам – каза Ърнест. – Но само вижте. То само се продава.

– За какво е? – заинтересува се Причард.

– Само гледайте – каза Ърнест. Той дръпна верижката и тоалетната моментално се напълни с някаква кафява течност. Вдигна седалката от чинията и се оказа, че тя в същност е чашка. – Това е една унция – рече победно той. – Ако искате двойно, например за голяма чаша, дръпате верижката два пъти.

– Уиски?! – извика Причард.

– Или бренди, или ром – каза Ърнест. – Каквото пожелаете.

Виждате ли, пълни се в казанчето, то е от пластмаса – гарантирано! Направо лягаш и умираш. Имам поръчка вече за хиляда и осемстотин. Абсолютен удар. Винаги падат от смях.

– Боже господи, ама че хитро! – каза Причард. – Кой ги измисля тия неща?

– Ами, имаме си отдел за идеи. Всеки предлага идеи. Ей това например беше предложено от един наш търговски агент в района на Великите езера. Ще си докара доста добър процент. Компанията дава по два процента от печалбите на всеки служител, който предложи доходно изобретение.

– Много хитро – повтори Причард. Той си представи изражението на Чарли Джонсън, когато го види за първи път. Чарли щеше веднага да хукне да си купи и той. – Колко вземате за тях? – заинтересува се Причард.

– Тъ, това по цени на дребно е пет долара. Но ако не бихте имали нищо против, ще ви предложи модел за двайсет и седем и петдесет.

Причард сви устни.

– Само вижте какво вземате – продължи Ърнест. – Това е от пластмаса. А по-хубавият модел е... какво да ви кажа, казанчето е от дъб от стари варели за уиски, така че алкохолът се поема добре, верижката е от истинско сребро, а дръжката – бразилски брилянт, чинията е от порцелан, истински, качествен клозетен порцелан, а седалката – ръчно изработена от махагон. Освен това върху казанчето има сребърна плочка, та ако желаете примерно да я подарите на някоя организация или клуб, там да си гравирате името.

– Струва си парите – отбеляза Причард. Беше се решил. Сега вече знаеше как ще надмине Чарли Джонсън. Ще му подари една такава тоалетна и на табелката ще напише: „На Чарли Джонсън, всеамериканския еди-какъв си, от Елиът Причард“, пък после нека Чарли се фука, с каквото си иска. Всеки ще разбере на кого първо е хрумнало.

– А не носите ли и от тях? – попита той.

– Не, ще трябва да се направи поръчка. Мисис Причард се обади. Тя се бе приближила, без да я чуят.

– Елиът, нали няма да купуваш от тези неща? Направо са вулгарни, Елиът.

– Разбира се, не бих го показвал пред дами – каза Причард. – Не, моето момиче. Знаеш ли какво ще направя? Ще изпратя едно на Чарли Джонсън. Така ще му върна за препарираната невестулка, дето ми я прати. Да, да, ще го наредя аз.

Мисис Причард поясни:

– Чарли Джонсън е съквартирант на мистър Причард от колежа. Двамата си правят най-невероятни номера. Просто са като деца, като се съберат.

– Да – каза Причард сериозно, – ако поръчам един екземпляр, бихте ли уредили да го изпратят на адреса, който ви дам? А ще може ли също да се надпише? Ще ви напиша какво искам да се гравира върху плочката.

– Какво ще напишеш? – попита го Бърнис.

– Добрите момиченца да не си пъхат нослетата в сериозните мъжки работи – каза Причард.

– Хващам се на бас, че ще бъде ужасно – настоя Бърнис.

Милдред не беше в настроение. Беше ѝ тежко, чувствуваше се уморена и не проявяваше интерес към нищо. Седеше в края на тезгяха съвсем сама на стол от вито желязо, каквито има по сладкарниците. Цинично бе наблюдавала как Пъпката се мъчи да остане с русата насаме. Пътуването я бе измамilo. Отвращаваше се от себе си и от това, което се случи. Що за момиче е тя, щом като някакъв си шофьор на автобус я изважда от релси? Потръпваше от погнуса. Къде е той сега? Защо не се връща? Тя задуши порива си да стане и да го потърси. Гласът на Ван Брънт се разнесе до нея и тя подскочи.

– Млада госпожице – обърна се той към нея, – нещо се подава под полата ви. Реших, че бихте искали да го знаете.

– О, да, много ви благодаря.

– Можехте цял ден да си вървите така и да си мислите, че всичко ви е наред, ако някой не ви каже – продължи той.

– Да, да, благодаря ви – изправи се и се обърна, прилепвайки полата си до краката, за да може да види. Комбинезонът ѝ висеше около два сантиметра отзад. – Смятам, че е по-добре да се казват такива неща – рече Ван Брънт.

– Да, разбира се. Предполагам, че ми се е скъсала някоя презрамка.

– Хич не ме е грижа да слушам за бельото ви. – каза той хладно. – Единствената ми забележка беше тази и ще я повтора: нещо се подава под полата ви. Не искам да си помислите, че съм имал някакви други мотиви.

– Няма, няма – безпомощно каза Милдред. Ван Брънт обаче не престана:

– Доста момичета са прекалено чувствителни относно краката си. Въобразяват си, че всеки ги гледа в тях. Отведнъж Милдред диво

прихна като побъркана.

– Какво има толкова смешно? – запита ядосано Ван Брънт.

– Нищо – каза Милдред. – Сетих се за един виц. – Тя си спомни как цяла сутрин Ван Брънт не пропускаше да оглежда всички дамски крака.

– Ами, щом е толкова смешно, разкажете го.

– Не, не. Случаят е от личен характер. Ще отида да си оправя презрамката. – Тя го погледна и нарочно каза: – На всяко рамо има по две презрамки, една за комбинезона и една за сутиена, а сутиенът държи бюста повдигнат. – Тя видя как изпод яката на Ван Брънт плувна червенина. А освен тях надолу няма нищо освен пликчета, но аз не нося и пликчета.

Ван Брънт се обърна и рязко се махна, от което на Милдред й олекна. Сега дъртият глупак нямаше да намери минута спокойствие. Можеше да го дебне, а по-късно дори да го изхитри и да го хване на местопрестъплението. Милдред стана и усмихвайки се сама на себе си, заобиколи магазина и отиде към пристройката с надпис „Жени“.

Входът се криеше от дървена решетка, по която вече бяха плъзнали петунии. Милдред застана пред затворената врата. Вътре разговаряха Норма и русата. Заслуша се. Може би, ако просто се заслушваше какво си говорят хората, пътуването щеше да има повече смисъл. Милдред обичаше да дава ухо на хорските разговори. Понякога тази нейна слабост дори я смущаваше. Беше й интересно да слуша глупости. Но от всичко най-интересно й беше да слуша приказките в женските тоалетни. Освободеността на жените в кое да е помещение с тоалетна, огледало и умивалник я занимаваше отдавна. Веднъж беше написала съчинение в колежа, което бяха оценили като много дръзко. В него твърдеше, че жените губят задръжките си, когато полите им са вдигнати. Или е това, помисли си тя, или сигурността, че мъжът, тоест, врагът, никога няма да навлезе в тази територия. Това е единственото местенце в света, където жените можеха да бъдат сигурни, че няма да има мъже. Така те се отпуснаха и външно ставаха такива, каквито са отвътре. Беше мислила доста за това. Жените са или по-дружелюбни, или по-зли в обществените тоалетни, но винаги на лична основа. Вероятно защото там няма мъже. А където няма мъже, няма и съперничество и позите отпадат. Милдред се питаше дали същото важи и за мъжките тоалетни. Смяташе, чене е много правдоподобно, защото мъжете си съперничат за още много други неща освен за жени, докато почти всички женски съмнения са свързани с мъжете. Съчинението й бе върнато със забележка: „Не е обмислено докрай.“ Имаше намерение да го напише отново.

В магазина тя не се беше държала особено общително с Камил. Просто не я хареса. Но знаеше, че неприветливостта ѝ няма да издържи в тоалетната. Помисли си: „Не е ли странно, че жените си съперничат дори за мъже, които не желаят?“ Норма и Камил говореха ли, говореха. Милдред опря ръка на вратата и я бутна. В малкото помещение имаше кабина с тоалетна и умивалник с четвъртито огледало над него. На стената висеше кутия с хартиени покривала за седалката, а до умивалника бяха наредени книжни салфетки. До матовия прозорец на стената бе поставен автомат за тампони. Циментовият под беше боядисан в тъмночервено, а на стените имаше дебел пласт бяла боя. Въздухът миришеше остро на парфюмиран дезинфекционен препарат. Камил седеше на тоалетната, а Норма се оглеждаше в огледалото. Като влезе Милдред, двете се обърнаха.

– За тук ли сте? – попита Камил.

– Не – каза Милдред. – Виси ми една презрамка на комбинезона.

Камил погледна полата.

– То се вижда. Не, не така – продължи тя към Норма. – Нали виждаш как ти върви линията на кожата? Така, извий сега веждите леко нагоре в края, съвсем малко. Чакай, пиленце. Чакай секунда, ще ти покажа. – Тя стана и се приближи до Норма. – Обърни се да те виждам. Така, стой. Погледни се сега. Виждаш ли сега как някак се смъква линията на косата? Челото ти е високо, затова трябва да пускаш косата по-ниско. Затвори си очите. – Тя взе молива за вежди от Норма и внимателно го прокара до долните ѝ клепачи, точно под миглите, като удебели линията в ъглите. – Много ти е бил гъст тушът, пиленце – каза тя. – Виж как са ти слепнали миглите. Слагай повече вода и бъди по-гърпелива. Чакай малко, – Извади от чантичката си малка кутийка със сенки. – С тях трябва да внимаваш. – Натри пръст в синята боя и намаза по малко върху двата горни клепача, като към ъглите пак ошири линията. – Я да видя! Виж, пиленце, държиш си очите прекалено отворени, като заек. Отпусни малко клепачите. Е, ама недей ги присвива. Просто леко ги отпусни. Ето така. Я се погледни сега. Виждаш ли разликата?

– Господи, изглеждам съвсем друга – възкликна Норма. В гласа ѝ звучеше благоговение.

– Разбира се. Червилото също ти е сложено напълно погрешно. Виж, мила, долната ти устна е по-тънка, както и моята. Очертай с червилото малко по-надолу тук и тук.

Норма стоеше като послушно дете и я оставяше да Действува.

– Сега виждаш ли? По-ниско в ъглите – каза Камил. Така долната

ти устна изглежда по-пълна.

– Наистина сте добра – каза Милдред. – Бих могла да използвам някои съвети.

– А, много е лесно.

– Това е театрален грим – отбеляза Милдред. – Или нещо като театрален грим.

– Ами, как да ви кажа, като работиш с хора... зъболекарите използват сестрите почти като секретарки.

– О, по дяволите! – извика Милдред. – Тая презрамка не се е смъкнала, ами направо се е скъсала. – Тя оголи рамото си и взе в ръка тънката копринена презрамка.

– Ще трябва да я забодете – каза Камил.

– Нямам карфица, а пък иглата с конците е в някой от куфарите.

Камил отново си отвори чантичката, където на подплатата имаше забодени половин дузина безопасни игли.

– Ето, винаги съм запасена. – Тя откопча една безопасна. – Искате ли да ви я забода?

– Ако нямате нищо против. Със скапаните си очи, нищо не виждам.

Камил издърпа висящия комбинезон, подви презрамката и я забода на ръба на комбинезона.

– Е, не е съвсем както трябва, но поне не се подава. Все пак е на игла. От дете ли сте късогледа?

– Не – отговори Милдред. – Имах нормално зрение до... май докъм четиринайсет години. Един лекар ми каза, че било във връзка с пубертета. Някои момичета си възвръщали зрението, като родят първото дете.

– Не е леко – каза Камил.

– Много е досадно – каза Милдред. – Хич и не гледам какви нови стъкла правят. Все не са хубави на вид.

– Знаете ли тия, които се поставят направо в окоето?

– Мислех от тях да си сложа, но още нищо не съм предприела. Просто ме е страх нещо да ми се допре до окоето.

Норма продължаваше да се разглежда с почуда в огледалото. Очите ѝ внезапно бяха станали по-големи, устните ѝ по-пълни, а изражението на мокра мишка беше изчезнало от лицето ѝ.

– Не е ли прекрасна? – каза Норма, без да се обръща към някого. – Не е ли направо прекрасна?

– Ще стане и още по-хубава, като се научи на няколко трика и като получи малко самочувствие. Като пристигнем, пиленце, ще направим и косата.

– Значи, си решила вече, така ли? – извика Норма. – Значи, ще си вземем апартамент? – Тя се извъртя към Милдред. – Ние ще си имаме апартамент – изрече на един дъх. – Ще си имаме диван и в неделя сутрин ще си мием косите и ще си правим фризури...

– Ще видим – намеси се Камил. – Трябва да видим как ще тръгнат нещата. И двете сме без работа, а тя вече наела апартамент с две стаи. Дръпни юздите, Малката!

– Какво странно пътуване – каза Милдред. – Ние отиваме в Мексико, но от самото начало всичко тръгна накриво. Баща ми искаше да види страната. Смята някой ден да се преселим в Калифорния, затова поиска да вземем автобуса за Лос Анжелос. Мислеше, че ще може да разгледа страната по-добре.

– Наистина е така – каза Камил.

– Ще види дори някои неща в повече – отбеляза Милдред. – Попадали ли сте друг път на толкова различни хора?

– Всички си приличат – каза Камил.

– Мистър Чикой ми харесва – каза Милдред. – Той е отчасти мексиканец. Но онова момче! Имам чувството, че ако не внимаваш, направо ще ти скочи отгоре!

– Не е лошо – каза Камил. – Малко е похотлив, като повечето момчета. Но ще му мине.

– Може и да не му мине – каза Милдред. – Онзи старец забелязахте ли? Ван Брънт. На него не му е минало. Дори, напротив, станало му е втора природа. Съзнанието му е доста мръсничко.

– Старичък е – усмихна се Камил-Милдред влезе в кабинката и седна.

– Искам нещо да ви питам – каза тя, – Баща ми каза, че някъде сте се виждали. Той има добра памет. Вие помните ли да сте го срещали?

За миг Милдред съзря как в очите на Камил блесна враждебност, видя опънатите ѝ устни и разбра, че е улучила нещо гнило. Но веднага след това лицето на Камил отново се успокои.

– Струва ми се, че му приличам на някого – каза тя. – Този път е сбъркал, освен ако ме е видял на улицата.

– Честно? – попита Милдред. – Не се опитвам дави злепоставя. Просто ми е любопитно.

Доброжелателството, непринудеността и съгласието се изплъзнаха от помещението. Сякаш бе влязъл мъж. Очите на Камил пробождаха Милдред.

– Има грешка – каза тя студено. – Тълкувайте го както искате.

Вратата се отвори и се показа мисис Причард.

– А, ето къде си била – обърна се тя към Милдред. – Помислих, че си отишла да се поразходиш.

– Скъса ми се презрамката на комбинезона – обясни Милдред.

– Побързай. Мистър Чикой се върна и се води голям спор... Благодаря, мила – каза тя на Норма, която ѝ беше отстъпила мястото пред умивалника. – Само да си навлажня кърпичката, че да изтрия малко прахта... Защо не изпиеш една лимонада? – обърна се отново към Милдред. – Тази мила жена няма нищо против да изстиска лимони. Казах ѝ, че може да стане прочута, ако сервира пресен плодов сок.

– Ще ми се да хапна нещо – внезапно се обади Камил. – Огладнях. Яде ми се нещо хубаво.

– И на мене – съгласи се мисис Причард.

– Ядат ми се студени краби с майонеза и с бутилка бира – каза Камил.

– Никога не съм яла раци по този начин – каза мисис Причард, – но ми се прияде сега пържен костур по мамината рецепта. Тя използваше едно старомодно чугунено тиганче, а рибата трябваше да е съвсем прясна и много внимателно почистена. Правеше тесто с препечени залчета... Но залчетата от хляб, не от сухари, и слагаше цяла, не, две големи лъжици соев сос в разбито яйце. Мисля, че това беше тайната.

– Мамо! – извика Милдред. – Моля те, не започвай сега с рецептите за риба.

– Трябва да изпиеш една лимонада – посъветва я майка ѝ. – Ще ти прочисти кожата. От дългото пътуване кожата става на петна.

– Искам вече да тръгнем – каза Милдред. – Ще обядваме в съседния град. Как се казваше?

– Сан Хуан де ла Крус – каза Норма.

– Сан Хуан де ла Крус – повтори мисис Причард с нежност. – Толкова са хубави испанските имена.

Норма се погледна дълго и учудено в огледалото, преди да излязат. Наведе малко клепачите си. Щеше да ѝ отнеме доста време, докато ѝ стане навик да го прави непрекъснато, но това променяше целия ѝ външен вид и ѝ харесваше.

ГЛАВА 13

Седнал на една табуретка, Хуан пиеше пепси-кола и триеше лъскавото окончание на ампутирания си пръст по рипса на кадифените панталони. Когато жените заобиколиха отзад и влязоха в магазина, той ги погледна и потриването премина в почукване.

– Всички ли са тук? – попита той. – Не, един липсва. Къде е Ван Брънт?

– Тук съм – обади се той зад тезгяха, където, скрит зад стена от кутии кафе, той обстойно проверяваше какво има по рафтовете.

– Искам да знам кога можем да тръгнем – каза Причард. – Имам да правя връзка с друг транспорт.

– Знам – меко каза Хуан, – тъкмо затова искам да говорим. Мостът не е сигурен. Може би ще успее да мина по него, но има още един, който може да е паднал или да виси на косъм. За него нямаме как да получим сведения. Ако влезем в завоя на реката и двата моста са разрушени, оставаме заклещени и тогава никой няма да хване никакъв друг транспорт. Аз съм готов да се гласува и да направя онова, което мнозинството иска. Мога да рискувам, или пък да ви върна и да промените плановете си. От вас зависи. Но като решите веднъж, искам да си отстоявате решението.

Той вдигна бутилката и отпи.

– Нямам толкова време – обади се Причард. – Виж какво, приятелче, аз не съм имал почивка от началото на войната. Аз произвеждах съоръженията, които ни донесоха победата, и това е първата ми почивка. Аз просто нямам време да скитосвам из страната. Имам нужда от почивка. Разполагам само с няколко седмици, а тази история тук ми ги подяжда.

– Съжалявам – каза Хуан. – Не го правя нарочно, а ако останете затворени в извивката на реката, може да загубите много повече време, аз пък може да загубя автобуса, ако се опитам да премина оттатък. Мостът е опънат до скъсване. Всеки момент ще падне. Единственият друг избор е да се върнем.

Ван Брънт се подаде иззад стената от кутиите кафе. В ръката си държеше консерва рязани праскови от килограм и половина. Прекоси магазинчето и попита мисис Брийд:

– Колко?

– Четирийсет и седем цента.

– Господи! За консерва праскови?

– Печалбата е пак същата – каза тя. – Просто ги плащаме по-скъпо.

Ван Брънт хвърли гневно половин долар върху тезгяха.

– Отворете я – рече той. – Четирийсет и седем цента за нищо и никаква кутия с праскови.

Мисис Брийд постави консервата под отварачката на стената, завъртя ръчката и спря точно като се вдигна капакът. Тя подаде кутията през тезгяха. Ван Брънт изпи първо част от сиропа, след това бръкна и извади с пръсти едно жълто резенче. Задържа го малко над кутията, за да се отгече.

– Чух какво казахте – рече той. – Мислите, че можете да ни губите времето ли? Аз трябва да присъствувам в съда, и то още днеска следобед. Зависи от вас как ще ме превозите. Вие сте обществен транспорт и сте подчинен на законите на железниците.

– Тъкмо това се опитвам да бъда – каза Хуан. – И един от тези закони гласи: „Не убивай пътниците“.

– Причината е в непознаването на местността – продължи Ван Брънт. – Би трябвало да има строг закон, според който първо да се запознаеш с местността, пък после да караш автобус. – Той размаха парченце праскова, метна го в устата си и веднага взе друго с показалеца и палеца. Забавляваше се. – Казахте, че могат да се направят само две неща. Обаче са три. Вие не знаете стария път, който съществуваше, преди да сложат тия опустели мостове. Пътят върви точно по завоя на реката от външната му страна. По него са минавали дилижансите.

Хуан погледна Брийд въпросително:

– Знам за него, но в какъв вид е сега?

– Дилижансите са го използвали над сто години – рече Ван Брънт.

– Няколко мили в началото е добър, но по-нататък не знам как върви – каза Брийд. – Изкачва се по източното било, може и да е сринат. Не съм ходил натам още от преди дъждовете.

– Е, имате избор – каза Ван Брънт. Той поклати парченцето праскова, запрати го в устата си и запремята език около него: – Не ви ли казах, че ще вали? Казах ви също, че реката ще придойде, а сега, като сте в безизходица, ви казвам как да излезете от нея. И такования ви автобус ли да подарам?

– Не се разпасвайте и си дръжете езика, че има Дами. – изрева Хуан.

Ван Брънт наклони консервата и допи сиропа, като подпираше със зъби прасковите. Гъстият сироп потече по брадата му и той го обърса с

ръкав. – Господи, какво пътуване! От самото начало!

Хуан се обърна с лице към останалите пътници.

– Е, това е, В правилника е казано, че трябва да се движа по магистралата. Не познавам стария път и не знам дали ще мога да го премина. Оставям на вас да решите какво желаете да направя. Ако се забавим още повече, не искам аз да съм виновен.

– Искам да видя, че се действа – каза Причард. – Аз трябва да пристигна в Лос Анджелос, драги мой. Имам билети за самолет за Мексико сити. Знаете ли колко струват? А самолетните билети се ангажират от рано. Трябва да продължим някак. Дайте да вземем мерки. Смятате ли, че мостът е опасен?

– Не смятам, а знам, че е опасен – каза Хуан.

– Хм, и казвате, че не сте сигурен дали можете да минете по стария път?

– Точно така – потвърди Хуан.

– Значи, имате две несигурни и едно сигурно решение. А сигурното не ни придвижва по-нататък. Хм, хм! – разсъждаваше Причард.

– Какво мислиш, скъпи? – обади се мисис Причард. – Трябва да направим нещо. От три дни не съм се къпала. Мили, трябва да се направи нещо.

– Да опитаме стария път – предложи Милдред. – Може да се окаже интересно. – Тя погледна към Хуан, за да види как ще приеме това становище, но той бе плъзнал погледа си от нея на Камил.

Нещо по повод предишния ѝ разговор с Милдред накара Камил да каже:

– Аз гласувам за стария път. Вече съм толкова уморена и мръсна, че ми е напълно безразлично.

Хуан сведе очи и погледът му изведнъж се изостри, когато забеляза лицето на Норма. Изглеждаше съвършено друга. Норма разбра, че е забелязал.

– Аз съм за стария път – каза тя без дъх. Ърнест Хортън бе намерил столчето, което мисис Брийд обикновено използваше, когато ѝ отекат краката следобед. Той бе наблюдавал преброяването на гласовете.

– Все ми е едно – каза той. – Разбира се, бих искал да стигна Лос Анджелос, но в последна сметка няма кой знае какво значение. Приемам каквото кажат останалите.

Ван Брънт остави шумно кутията върху тезгяха.

– Ще вали – рече той. – Обикновеният път може страшно да се разкаля. Може да не успеете да се изкачите по склона от източната страна.

Стръмен е и много хлъзгав. Ако затънете в калта там, не знам как изобщо ще се измъкнете.

– Но нали вие го предложихте! – подхвърли му Милдред.

– Аз само излагам всички недостатъци. Само ги пояснявам.

– Вие за какво ще гласувате? – попита го Хуан.

– О, аз няма да гласувам. Това е най-глупавото нещо, което някога съм чувал. Според мене шофьорът би трябвало сам да решава, като капитан на параход.

Пъпката отиде при рафта за бонбони. Остави десет цента и взе два бонбона „Бейби Рут“. Единия сложи в страничния си джоб, за да го даде на Камил, когато я свари сама, а другия бавно разви. Тъкмо го бе осенила една буйна и въодушевяваща мисъл. Представете си да минат по моста и точно на средата той да се срути и автобусът да падне във водата? Пъпката би изхвъркнал невредим, но русата ще остане затворена вътре. Тогава Пъпката почва да се гмурка и вече почти мъртъв накрая разбива прозореца и измъква Камил, доплува на брега и я полага на тревата в безсъзнание, като ѝ разтрива нозете, за да възвърне кръвообращението. Не, по-добре да я обърне по гръб, да сложи ръце на гърдите ѝ и да ѝ прави изкуствено дишане. Ами ако тръгнат по стария път и затънат в калта? Тогава цяла нощ ще прекарат там, ще нападят сигурно огън и те ще бъдат заедно, седнали пред огъня с опрени лица, а може да има и одеяло, метнато само върху тях двамата.

– Мисля, че е по-добре да тръгнем по стария път – каза Пъпката. Хуан го погледна и се усмихна.

– В твоите жили тече кръв на истински Кит Карсън. Кит. – Пъпката знаеше, че е шега, но не лоша. – Е, май всички са „за“ без един, а той не иска да гласува. Защо по-точно? За да ме дадете под съд ли?

Ван Брънт се завъртя към останалите.

– Вие всички сте луди – каза той. – Знаете ли какво прави той? Измъква се по чорапи. Ако нещо стане, той няма да е виновен, защото ще каже, че е направил каквото вие сте му рекли. А, не, няма да мине той номер.

Причард почисти очилата си с бялата ленена кърпа.

– Има нещо вярно – каза той, – Не бях го Премислил точно. Така ние наистина се отказваме от правата си.

Очите на Хуан се напълниха с гняв. Устните му изтъняха и се стегнаха.

– Качвайте се в автобуса! – заповяда той. – Връщам ви в Сан Исидро и ви оставям там. Аз се опитвам да ви измъкна, а вие се държите,

като че ли смятам да ви убия. Хайде, качвайте се. Писна ми. От оная нощ съм обърнал живота си с краката нагоре, за да ви угодя, и вече се уморих. Побързайте. Връщаме се. Причард се доближи до него.

– Не, аз съвсем нямах това пред вид – каза той. – оценявам това, което направихте. Всички го оценяваме. Просто се опитах да огледам въпроса ясно от всички страни. Така е и в бизнеса. Не прави нищо, преди да си го премислил докрай!

– Омръзна ми – повтори Хуан. – Снощи ми спахте в леглото. Искам да се отърва от вас.

– Не забравяйте, че вашият автобус се развали, не е наша вината – обади се Ван Брънт. Хуан равнодушно рече:

– Най-вече от вас искам да се отърва.

– Хубаво внимавайте – закани се Ван Брънт. – Не забравяйте, че сте шофьор в обществения транспорт и че са ви дадени известни права. След случилото се няма да е трудно тези права да ви бъдат отнети.

Хуан внезапно се промени. Изсмя се.

– Боже, какво облекчение! Няма да се разправам с хора като вас, а тия права, както са на книга знам къде да ги туря, увити на руло и вързани с бодлива тел!

Камил се разсмя на глас, а Ърнест Хортън щастливо се кискаше.

– Трябва да го запомня – рече той. – Да, сър.

Мистър Чикой, тези двама господата говорят от известно време, а всички останали искат да пътуват. Ще си опитаме късмета. Защо не начертаете на пода една линия и който иска да пътува, да премине от другата страна на линията, останалите остават тук. Какво, така е честно.

Милдред се обади:

– Мистър Чикой, аз искам да пътуваме.

– Добре – рече Хуан. – Ето тази голяма пукнатина на пода. Който не иска да пътуваме по стария път, да мине отатък при зеленчуците.

Никой не помръдна. Хуан огледа внимателно всяко лице.

– Не е законно – каза Ван Брънт. – В съда няма да се признае.

– Какво няма да се признае?

– Това, което правите.

– Тук не е съд.

– Може да стане – натякна Ван Брънт.

– Вие, и да искате, не можете да дойдете – каза Хуан.

– Вие непрекъснато се опитвате да ме отстраните. Аз си имам билет и имам право да се возя на автобуса. Непрекъснато гледате да ме отстраните, но аз така светкавично ще ви принудя да се явите пред съда, че

свят ще ви се завие.

Хуан приведе рамене.

– Не се съмнявам – рече той. – Окей, хайде, тръгваме. – После се обърна към Брийд: – Можеш ли да ми дадеш малко инструменти? Ще ти ги върна веднага.

– Какви?

– Кирка и лопата.

– Разбира се. За всеки случай, ако затънеш ли?

– Аха. Да имаш скрипци и въже?

– Не са много хубави. Скрипците са добри, но имам само едно старо въже от дванайсет милиметра. Не знам колко ще издържи. Автобусът е доста тежък.

– По-добре с него, отколкото без нищо – каза Хуан. – Нямах ли някакво друго въже, което да купя?

– От началото на войната не съм получавал никакво въже от манила – каза Брийд, – Но можеш да си избереш каквото имам. Ела. Вземи каквото си харесаш.

– Кит, ще ми помогнеш ли? – викна му Хуан. Тримата излязоха от магазинчето и отидоха отзад. Ърнест се обърна към Камил:

– Не бих пропуснал това преживяване. За нищо на света.

– Аз просто бих искала да не съм толкова изморена – каза тя. – От пет дни се возя по автобуси. Искам да си махна дрехите и да си отспя няколко дена.

– Защо не взехте влака? Казахте от Чикаго, нали?

– Да, от Чикаго.

– Ами могли сте да се качите на „Супър Чийф“ и през целия път до Лос Анжелос да спите. Много удобен влак.

– Пестя стотинките – каза Камил. – Имам малко дребни пари, пък искам да се поизлежавам няколко седмици, преди да започна работа отново. Но предпочитам на двойно легло вместо на вагонно канапе.

– Правилно ли ви разбрах? – попита той.

– Не – отвърна Камил.

– Окей, както кажете.

– Добре, да оставим тази игра – каза Камил. – Прекалено съм уморена, за да си играем на въпроси и отговори.

– Окей, сестричке, окей. Както кажете.

– Тогава да оставим тази игра настрана, а? Имате ли нещо против?

– Знаете ли, харесват ми – продължи Ърнест. – Бих искал да ви изведе някъде, като си починете.

– Мм, ще видим – каза Камил. Той ѝ харесваше. С него се получаваше разговор. Знаеше няколко отговора и това беше голямо улеснение.

Норма ги наблюдаваше и слушаше. Беше изпълнена с възхищение към Камил. Искаше да научи как точно става всичко. Внезапно установи, че очите ѝ са разтворени като на заек и отпусна клепачи.

– Надявам се да не ме хване главоболие – каза мисис Причард. – Елиът, би ли проверил дали имат аспирин?

Мисис Брийд откъсна една целофанена опаковка от изложените в голяма картонена кутия.

– Една ли искате? Пет цента.

– По-добре да вземем половин дузина – каза Причард.

– Още двадесет и шест цента с надценката.

– Няма нужда да взимаш толкова много, Елиът – посъветва го мисис Причард. – В чантата имам шишенце с петстотин таблетки.

– По-добре е да сме подготвени. – Той познаваше главоболието ѝ. То беше страховито. Лицето ѝ се изкривяваше, а Бърнис се превръщаше в една хлипаща, плувнала в пот, обезобразена от гримаси, трясеща се от болки топка. То изпълваше цялата стая и къща, Проникваше у всекиго наоколо. Мистър Причард усещаше някои нейни главоболия през стената. Чувствуваше ги по цялото си тяло, но лекарят каза, че нищо не може да се направи. Инжектираха ѝ калций, даваха ѝ успокоителни. Главоболието ѝ се появяваше обикновено когато беше нервна и когато нещата, без самата тя да има вина, не вървяха добре.

Съругът ѝ би искал да я предпази, ако може. Тези главоболия изглеждаха някак себични, макар че не бяха. Болката беше истинска. Никой не е в състояние да симулира такава смъртна болка. Мистър Причард се боеше от тия главоболия повече от всичко друго на света. Едно качествено главоболие бе в състояние да разтрепери цялата къща от ужас. Тия главоболия напомняха малко на съвест. Каквото и да опитваше, Причард все не можеше да се освободи от чувството, че по някакъв начин той е виновен за тях. Не че мисис Причард някога бе казала нещо или дори загатнала, че това е така. В същност тя беше стоик. Гледаше да задушава стенанията си с възглавницата. Причард не я безпокоеше в леглото – в действителност много рядко. Но по някакви странни пътища той свързваше случайната си похотливост и загубата на самообладание тъкмо с нейните главоболия. Беше се вкоренило дълбоко в мозъка му, че е така, но сам не знаеше как се е вкоренило. Съвестта обаче го мъчеше. Причината бяха неговото животинство, неговата порочност и липсата на самоконтрол. И той не разполагаше с никакви средства да се

избави от тях. Понякога се улавяше, че дълбоко мрази жена си заради своето огорчение. Когато я болеше глава, той оставаше по-дълго в кантората, а понякога просто седеше на работната си маса с часове и гледаше празно в кафявата ламперия, тресящ се с цяло тяло от болките на жена си. През един от най-тежките си пристъпи тя се опита да го спаси, стенойки:

„Иди на кино. Прескочи до Чарли Джонсън. Пийни малко уиски. Напий се. Не стой тука. Иди на кино.“ Но това беше невъзможно. Не можеше.

Причард пусна шестте малки опаковки в джоба на самото си.

– Не искаш ли да глътнеш няколко за всеки случай? – предложи той.

– Не – каза тя. – Мисля, че ще ми мине. – И се усмихна със своята стоическа, мила усмивка.

Когато Милдред чу да споменават аспирин, премести се към бакалската част на магазина и се зачете в ценоразписа, съставен от комисията по ценообразуването. Устата ѝ се сви здраво, а гърлото ѝ се стегна. „Господи – пошушна си под нос. – Божичко, почва ли се вече?“ Милдред не вярваше много на тия главоболия. Самата тя никога не бе изпитвала силно главоболие, само леко от време на време плюс няколко пъти в колежа от махмурлук. Наричаше главоболията на майка си психосоматични и невротични и се страхуваше от тях дори повече от баща си. Като малка, бягаше от тях и се криеше вдън земя или в мазето, или зад скрина в стаята за шев. Обикновено я измъкваха оттам и я водеха при майка ѝ, защото, когато мама я боли глава, тя има нужда от любов и ласка. Милдред гледаше на тия главоболия като на проклетие. Мразеше ги. И когато майка ѝ страдаше от главоболие, мразеше и нея. Известно време Милдред смяташе, че всичко това е чиста преструвка. Дори и сега, когато бе чела за тях и знаеше, че са истинска болка, Милдред продължаваше да ги възприема като оръжие, което майка ѝ употребява със съвършено коварство и съвършена бруталност. Вярно, тези главоболия измъчваха майка ѝ, но те управляваха и бяха наказание за цялото семейство. Държаха цялата къща в подчинение. Някои неща, които майка ѝ не обичаше, не се правеха изобщо, защото повличаха след себе си главоболие. Когато си беше у дома, Милдред знаеше, че страхът ѝ да не се прибере по-късно от един през нощта се дължи на почти пълната сигурност, че закъснее ли, майка и ще я заболи глава. В почивките между кризите всички забравяха колко са унищожителни. Милдред смяташе, че майка ѝ се нуждае не от друг лекар, а от психиатър. Бърнис бе готова

на всичко. Беше готова да направи какво ли не, щом е нужно. Мистър Причард обаче категорично се възпротиви. Не вярвам на психиатри, казваше той. Но в действителност вярваше дотам, че се страхуваше от тях. Защото постепенно сам той бе станал зависим от главоболията. В известен смисъл за него те бяха оправдание, наказание, сочеха му греховете, които трябва да изкупи. Причард имаше нужда от грехове. В деловия си живот той нямаше грехове, тъй като жестокостта в бизнеса беше определена като необходимост и отговорност пред акционерите. А Причард се нуждаеше от лични грехове и лично изкупление. Той гневно отхвърли идеята за психиатър.

Милдред си наложи да се обърне и да се върне при майка си.

– Добре ли си, скъпа?

– Да – лъчезарно отвърна Бърнис. – Не те ли боли глава? – Бърнис се оправдаваше:

– Получих само един спазъм и се уплаших – каза тя, – Нямахме да си простя, ако ми се появеше такова ужасно нещо и бях развалила почивката на татко.

Милдред изтръпна от страх пред тази жена, която ѝ беше майка – страх от нейната власт и от нейната жестокост. Изглежда, беше подсъзнателно. Положително беше подсъзнателно. Милдред бе чула и видяла цялата подготовка на пътуването за Мексико. Баща ѝ не искаше да пътува. Той би искал да си почине, като просто си остане в къщи, което означаваше, че ще ходи всеки ден в кантората. Но самото отиване в произволен час и връщане не по часовник, а когато му е приятно, би му създадо чувство за ваканция и почивка. Но пътуването за Мексико беше запланирано. Кога и как? Милдред не знаеше, баща ѝ също. Постепенно обаче той се увери, че това е не само негово предложение, а че едва ли не той насилва семейството си да тръгне с него. Това му създаваше приятно чувство, че е господар в собствения си дом. Бе вървял към някаква омая и врата след врата се бе затваряла след него. По-скоро бе нещо като гнездо-капан. Кокошката открива пролука, поглежда, вижда зрънце и влиза през вратичката – вратичката щраква. Но все пак е гнездо. Тъмно и тихо. Защо да не снесе яйчице? Ще бъде добра шега с онзи, който е оставил вратата отворена. Баща ѝ почти беше забравил, че не му се е пътувало за Мексико. И двамата Причард го правеха заради Милдред. Това беше най-сигурното. Тя учеше испански в колежа, език, който нито тя, нито преподавателите ѝ бяха способни да разберат. Мексико щеше да бъде именно мястото, където би могла да го поупражни. Майка ѝ казваше, че докато не ти се наложи да си служиш с един език, няма начин

да го научиш. Като гледаше милото, спокойно лице на майка си, Милдред просто не можеше да повярва, че тази жена е способна да нагласи и после да разруши това, което сама е съчинила. И защо? А щеше да го направи. Тя беше посяла идеята. С пълна сигурност щеше да има и главоболие. Щеше обаче да изчака, докато изгуби всяка връзка с лекари, за да произведе главоболието ѝ възможно най-голямо впечатление. Невероятно! Милдред не вярваше, че майка ѝ наистина съзнава какво върши. Но в гърдите ѝ бе заседнала тестена бучка и тежеше върху стомаха ѝ. Главоболието предстоеше. Беше сигурна. Тя завиждаше на Камил. Камил е леко момиче, реши Милдред. А за едно леко момиче нещата са много по-лесни. Няма съвест, няма чувство за загуба, нищо освен прекрасния, спокоен егоизъм на излежаваща се котка. Можеше да спи с когото пожелае и повече да не го види, без да изпитва чувство на ограбеност или несигурност. Милдред си мислеше, че така стоят нещата с Камил. Щеше ѝ се да може да живее по същия начин, но съзнаваше, че не би могла. Заради майка си. И една неканена мисъл влезе в ума ѝ – ако майка ѝ умре, животът ще стане толкова по-прост! Но пропъди мисълта почти яростно. „Ах, каква мерзост от моя страна!“, рече си назидателно. Ала тази мисъл бе сън, който често я спохождаше.

Тя погледна през предния прозорец. Пъпката беше помагал да пренесат скрипците и възето в автобуса, а възето от манила, омазано с грес, бе изцапало шоколадовокафевия му панталон. Той се мъчеше да изличи петното с носна кърпа „Горкото момче – помисли си тя. Сигурно му е единственият костюм.“ Тъкмо се канеше да му каже да не го пипа, когато видя, че отива при бензиновата помпа, навлажнява кърпичката си и майсторски се труди върху петното.

А Хуан Чикой вече ги викаше:

– Хайде, народе!

ГЛАВА 14

Обиколният път по завоя на Сан Исидро бе много стар, никой не помнеше колко стар. Вярно е, че някога пощенските коли, както и конниците го бяха използвали. В сухите сезони по него изкарваха добитъка към реката, за да се прислони под плаещите върби в жегата и да пие вода от вдълбаните в речното корито ями. Старият път представляваше отрязък необработена земя, очертан само от коларските коловози и набит от конските копита. Лете, минеше ли фургон, от него се вдигаше гъст облак прахоляк, а зиме глинеста кал пръскаше изпод конските нозе. Постепенно пътят така се издълба, че стана по-нисък от полята, през които минаваше, и през зимата се превръщаше в едно дълго езеро с неподвижна, понякога доста дълбока вода. Тогава мъжете изкопаваха канавки от двете страни на пътя, като насипваха пръстта върху платното. След туй дойде обработването на земята и добитъкът стана толкова ценен, че собствениците на нивите край пътя почнаха да слагат огради, за да не бягат говедата им навън, а чуждите да не влизат вътре. Оградите се сковаваха от секвоя – цепени колове, забити в земята, съединени на половин височина с дебели и широки дъски. По върховете на коловете минаваше старовремска бодлива тел – усукана ивица метал с остри шипове. Брулеха ги дъждове, напичаше ги слънце, червеното дърво на коловете и дъските постепенно бе избледняло в светлосиво и сивозелено, бе хванало лишеи, а по сенчестата страна на стълбовете поникна мъх. Страници, изгаряни от прозрения, минаваха и записваха своите послания по дъските. „Покай се, защото иде Царството Небесно“, „Грешниче, обърни се към Бога“, „Късно е вече“, „Каква полза има за човека...“, „Приближи се до Христа“. Други пък заковаваха своите съобщения, написани с букви по шаблон: „Билките на Джей“, „Сайръс Ноубъл – целебното уиски“, „Магазин за велосипеди «Сан Исидро»“. Всички тези табелки сега бяха потъмнели и размити. Тъй като полята се използваха по-малко за паша и повече за пшеница, овес и ечемик, фермерите започнаха да отстраняват от земите си бурените, дивата ряпа, жълтия синап, мака, магарешкия бодил и млечката, и тези бездомници намериха приют в крайпътните канавки. В късна пролет синапът стърчеше седем стъпки и червенокрилите косове виеха гнезда под жълтите му цветове. А по влажните места избуяваше подрумниче. Под буйния растеж на буренаците канавките край пътя се превърнаха в убежище на невестулки и яркоцветни

водни змии, а вечер – в птичи водопой. Пролетно време полските чучулиги стояха по цяла сутрин на старите огради и свирукаха тиролските си песни. В есенните вечери дивите гълби нацаваха по бодливата тел рамо до рамо и техният вик ечеше с километри в една несвършваща нота. Ястребите се стрелкаха над канавките и търсеха месо, кукумявките тършуваха в тъмното за зайци, а имаше ли болна крава, грамадните лешояди се настаняваха по старата ограда и чакаха смъртта.

Пътят беше, кажи-речи, изоставен. Използуваха го все още само няколко семейства с ферми, до които не се стигаше по друг път. Едно време тук е имало множество малки имения, в които човек живеел близо до земята и фермата си, със зеленчуковата градинка под прозореца на салона. Сега земята се ширеше ненаета и малките къщурки със старите плевни зееха без прозорци, сиви и небоядисани.

Към пладне облаците се завтекоха откъм изток и се струпаха на куп. По правило, колкото по-дълго се канят облаците, толкоз по-дълго ще вали. Но още не беше готово за дъжд. Все още светеха петна синьо небе и от време на време слънцето ослепително лумваше и достигаше земята. Един висок облак нарязва слънчевите лъчи на дълги, прави ленти.

Хуан трябваше да се върне малко назад по магистралата, за да стигне до началото на стария път. Преди да навлезе в него, той спря, слезе и повървя напред. Усети лепкавата кал под нозете си. У него трепна чувство на-радост. Той се бе мъчил да бута с цяло тяло пълната си кола с говеда заради техните интереси, които никак не го вълнуваха. Сега у него се породил почти злоба. Те бяха избрали този път – би могъл да се окаже и в неизправност. Изпълваше го щастливо ваканционно настроение. Те го пожелаха, моля да заповядат по него. Щеше да ги види какво ще правят, ако автобусът затъне. Преди да се върне, той заби върха на обувката си в сместа от кал и чакъл. Запита се какво ли прави Алис. Впрочем, знаеше отлично какво прави тя. Ако разбиеше автобуса, какво пък, просто ще се махне, ще го зареже и никога вече няма да се върне. Настроението му беше повече от радостно, ваканционно. Когато се качи в автобуса, лицето му сияеше от удоволствие.

– Не знам дали ще успеем да се справим – весело каза той.

Пътниците посрещнаха с тревога неговото въодушевление. Те се бяха събрали ведно, седяха колкото могат по-напред. Всеки имаше чувството, че Хуан е единствената им връзка с нормалното, но ако знаеха какво се върти в ума му, щяха здравата да се уплашат. Хуан ликуваше от душа. Той затвори вратата на автобуса, натисна два пъти газта да форсира мотора, сетне включи на първа и навлезе в калния селски път.

Сега облаците бяха почти готови да ливнат. Познаваше ги. На запад видя един облак, който се раздърпваше по ръба. Там започваше и току-виж, над долината се понесъл още един пролетен порой. Светлината отново бе станала метална, но някак прозрачна и създаваща илюзия за дълбочина, което можеше да означава само стихийен дъжд.

– Дъждът идва – озарено изрече Ван Брънт.

– Така изглежда – каза Хуан и кривна по пътя-Гумите му бяха с дълбоки грайфери, но след асфалта той усети как се плъзгат по мазната кал и как задницата занася встрани. Но под калта имаше твърда почва и автобусът се заклатушка тежко по пътя. Хуан превключи на втора. Изглежда, щеше да остане на нея през цялото разстояние.

Над тътнежа на мотора Причард извика:

– Колко е дълго отклонението?

– Не знам – отговори Хуан. – Никога не съм пътувал по него. Казват тринайсет ли, петнайсет ли мили, нещо такова. – Прегърби се над кормилото, очите му се вдигнаха от пътя и зърнаха Девата на Гваделупа в нейното светилище над контролното табло.

Хуан не беше дълбоко религиозен човек. Той вярваше в силата на Девата, както децата вярват в силата на чичовците си. Тя беше и кукла, и богиня, и талисман, и роднина. Неговата майка – ирландката – си бе взела мъж от рода на Девата и я бе приела, както бе приела майката и бабата на своя съпруг. Гваделупката стана неин род и нейна богиня. Хуан бе израсъл с тази майка, стъпила с широките си поли върху лунния сърп. В детството му тя беше навсякъде – над леглото, за да надзирава сънищата му, в кухнята, за да бди над храната, в хола, за да го следи кога влиза и кога излиза, и на входната врата, за да го чува като играе на улицата. Тя си имаше свой олтар в църквата, беше в класната стая в училище, но сякаш всичките тези места не бяха достатъчни, и той я носеше на златен медальон със златна верижка около врата си. Можеше да избяга от очите на майка си, на баща си, на братята си, но смуглата Дева бе навсякъде с него. Докато останалите близки можеха да бъдат заблуждавани, подвеждани, мамени и лъгани, Девата от Гваделупа узнаваше всичко сама. Той ѝ се изповядваше, но изповедта бе само ритуал, защото тя и без туй знаеше всичко. Беше по-скоро поясняване на мотивите защо е извършил нещо, отколкото съобщаването му като новина. Макар че и това беше глупаво, тъй като тя знаеше и причините. Освен това на лицето ѝ играеше едно изражение, една полуусмивка, сякаш всеки момент ще избухне в смях. Тя не само разбираше, но и малко се забавляваше. И ако изражението ѝ означаваше нещо, то ужасните престъпления

на детството като че ли не бяха достойни за ада. Като дете Хуан я бе обичал много дълбоко и бе имал вяра в нея, защото баща му го бе научил, че тя е избрана да бди специално над мексиканците, И когато видеше германски или американски деца на улицата, знаеше, че неговата Дева не дава и пет пари за тях, защото не са мексиканци. Като се прибави още обстоятелството, че Хуан вярваше в нея не с разума си, а само с чувствата си, ще се разбере отношението му към светата Дева от Гваделупа.

Автобусът лазеше по калния път извънредно бавно, врязвайки подире си дълбоки коловози. Хуан хвърли поглед към Девата и каза наум: „Знаеш, че не съм щастлив и че от чувство за дълг, макар да не ми е присъщо, се задържах в капана, който ми беше поставен. Сега оставям решението в твои ръце. Аз не мога да поема отговорността да избягам от жена си и от дребната търговийка. Като по-млад, можех да го сторя, но сега съм прекалено мек и слаб в решенията. Оставям всичко в твои ръце. Карам по този път не по свое желание. Бях принуден от волята на всички тия хора, които не дават и пет пари за мене, за моята сигурност и щастие, а гледат само собствените си намерения. Дори ми се струва, че не са ме забелязали. Аз за тях съм една машина която ще ги отведе, задето са тръгнали. Предложих и да ги върна. Ти ме чу. Затуй оставям на тебе да решиш, пък аз ще разбере волята ти. Ако автобусът затъне така, че с обикновени усилия успея да го измъкна и да продължа, ще го направя. Ако обикновената предпазливост запази автобуса от авария и той продължи да се движи по пътя, ще бъда предпазлив. Но ако ти, с твоята мъдрост, пожелаеш да ми дадеш знак, като заровиш автобуса до осите в кал, или го подхлъзнеш в канавката, така че да не мога да направя нищо повече, ще знам, че одобряваш това, което искам. Тогава ще се махна. Тези хора могат и сами да се погрижат за себе си. Ще се махна и ще изчезна. Няма да се върна повече при Алис. Ще сваля стария живот от себе си като чифт мръсно бельо. От теб зависи.“

Той кимна и се усмихна на Девата, на нейното лице се мъдреше мъничката ѝ усмивчица. Тя, разбира се, знае какво ще стане, но няма как да се разбере предварително, Той не можеше да избяга без благословия. Трябваше да има съгласието на Девата. Зависеше направо от нея. Ако упорито настоява той да се върне при Алис, би оправила пътя и откарала автобуса отатък планината, от което той ще разбере, че му е писано да живее с това, което има.

Хуан изду гърди, поемайки дъх с въодушевление, и очите му блеснаха. Милдред видя лицето му в малкото огледалце. Чудеше се каква ли

ще е тази страхотна радост в душата му, от която лицето му така просветна. Това е мъж, помисли си тя, стопроцентово мъжествен мъж. Ето такъв тип мъж би пожелала да има всяка истинска жена, защото той нито за миг не би си позволил да бъде макар и частично женствен. На него ще му стига собственият му пол. Дори няма да се опитва да разбира жените, което е голямо облекчение. Просто ще взема от тях това, което му е нужно. Само-отвращението ѝ беше преминало и Милдред се чувствуваше отново доста добре. Майка ѝ пишеше друго писмо наум. „Ето че излязохме на един кален път, далеч от всякакво населено място. Дори и шофьорът не познаваше пътя. Всичко можеше да се случи. Всичко. Не се виждаше никаква къща и почваше пак да вали.“

Започваше да вали. Но не талazi и изблици като сутринта, а се лееше тежко, биеше с камшици, барабанеше – дъжд, който делово осигурява толкова и толкова кубически метра вода на час върху определена площ. Нямахше вятър. Валеше чист, отвесен порой. Автобусът съскаше и пляскаше по равния път и колкото и незначително да завъртеше волана, Хуан чувствуваше как задницата поднася.

– Вериги имате ли? – извика Ван Брѐнт.

– Не – весело отговори Хуан. – Още от преди войната не мога да намеря.

– Не ми се вярва да се справите – рече Ван Брѐнт. – На равното добре, ама скоро започва изкачване. – Той показа на изток към планините, към които пъплеха. – Реката се врязва точно в една скала – извика той към останалите пътници, – а пътят се изкачва по скалата, Хич не ми се вярва да успеем.

За Пъпката тази сутрин бе сутрин на конфликти и удари. В живота му и без това нямаше много спокойни мигове, но днешният ден бе изключително изнурителен. Тялото му гореше от възбуда. Пъпката бе зареден с похотливите сокове на юношеството. Една и съща мисъл тровеше и дните, и нощите му. Но този единичък дразнител будеше у него толкова различни чувства, че ако в даден момент се окажеше разлигавен като кученце, което се хвърля всекиму, в следващия изпаднаше в плътна, идеалистична сантименталност, а после пък виеше от самопорицание. Тогава чувствуваше, че е сам и че той, самотникът, е най-големият грешник в света. Гледаше с раболепно обожание самообладанието на Хуан и на останалите познати мъже. Откак тя се появи пред погледа му, цялото му същество и ум копнееха по Камил; копнежите му започваха от сладострастни картини и стигаха до женитба и съвместен живот. В един миг той се почувствува почти готов направо да ѝ предложи, но в следващия

потръпна, стъписан от погледа ѝ. Отново бе опитал да заеме място, откъдето незабелязано да я наблюдава, и отново не успя. Виждаше нейния тил и профила на Норма. И едва сега Пъпката забеляза промяната у Норма и забелязвайки я, пое дълбоко дъх. Тя беше друга. Знаеше, че всичко е от грима защото от там, където беше седнал, виждаше молива за вежди и червилото. Но не те накараха кръвта му да заври в стомаха. Беше се променила. Имаше сега нещо осъзнато женствено у нея, което преди това отсъствуваше, и дивите сокове на Пъпката започнаха пак да му нашепват. Ако не можеше да притежава Камил; както съзнаваше дълбоко в душата си, вероятно би могъл да спечели Норма. От нея той не се боеше толкова, колкото от богинята Камил. Несъзнателно започна да крои планове как да хване Норма натясно, да я нападне. Точно пред лявото му ухо се оформяше нова пъпка. Автоматично я разчеса и гневната червенина на покварената му плът плъзна по бузата. Тайно погледна нокътя, който бе извършил това деяние, скри го в джоба си и го почисти. Беше разкървал бузата си. Извади носната си кърпичка и я долепи до лицето.

Причард се тревожеше как ще преминат и как ще направят връзките. Ядеше го нещо, което не му даваше мира и покой. Беше се опитал да го прогони от себе си със смях. Беше използвал всички обикновени методи за отстраняване на неприятни мисли, но те не действаха. Ърнест Хортън бе казал, че планът на Причард е шантаж и почти беше намекнал, че допуска Елиът Причард да е способен да открадне гарнитурата за официален костюм, ако не се вземат мерки. Това първоначално беше възмутило Причард – човек с неговото положение и репутация! Но после бе разсъдил: „Да, аз имам положение и репутация в своето собствено общество, но тук нямам нищо. Тук съм сам. Този мъж смята, че съм мошеник. Аз не мога да го пратя при Чарли Джонсън, за да получи представа колко много греши“. Това смущаваше Причард дълбоко. Ърнест бе отишъл още по-далеч: загатна, че е взел Причард за оня тип мъже, които посещават русокосите хубавици по квартирите им. А той никога не бе правил това. Трябваше да докаже на Ърнест Хортън, че преценката му е погрешна. Но как? Причард бе праметнал ръка върху облегалката си, а Ърнест седеше на задната седалка сам. Моторът работеше силно на втора и старото туловище на автобуса шумно се тресеше. Имаше само един начин – да предложи на Ърнест Хортън открито и честно нещо и той да види, че Причард не е мошеник. Върна се към една смътна мисъл. После се обърна назад и каза:

– Заинтересувах се от това, което вашата компания прави с

постъпващите идеи.

Ърнест го погледна развеселен. Ще иска нещо момчето. Той заподозря, че старецът ще му иска да го вреди в някоя веселба по тънката част, И шефът на Ърнест беше такъв. Непрекъснато свикваше съвещания вечер, които винаги свършваха в някой публичен дом, а после вечно се чудеше как е попаднал там.

– Имаме много добри взаимоотношения – каза той – Идеята ми не е нещо кой знае какво – започна Причард. – Така просто ми хрумна. Можете да я вземете, ако ви харесва и ако ви върши работа. – Ърнест изчака, без да коментира. – Става дума за копчета за маншети – продължи Причард. – Лично аз нося отделни маншети и копчета. Като сложиш копчетата, трябва после да ги махаш, за да си свалиш ризата. Ако искаш да вдигнеш ръкавите, за да си измиеш ръцете, трябва пак да ги свалиш. По-лесно е да ги поставиш, преди да си облякъл ризата, но тогава пък не можеш да провреш ръката, а с облечена риза трудно се слагат. Разбирате ли за какво ви говоря?

– Нали има едни, които са като секретни копчета? – каза Ърнест Хортън.

– Да, но не са много разпространени. Ту ще забравиш едното, ту ще го затриеш някъде.

Автобусът спря. Хуан премести лоста на първа и бързо потегли отново. Мина през една дупка и автобусът леко се разтресе, после, като минаха и задните колела, повторно се раздруса, след което продължи. Дъждът барабанеше силно по покрива. Чистачката на предното стъкло скърцаше. Причард се облегна още по-назад и вдигна ръка, за да покаже простите си на форма златни копчета за маншети.

– Да предположим – каза той, – че вместо скоба или вътрешно лостче има пружинка. Когато копчето е на маншета, пружинката ще поддаде и ще можеш да вдигнеш ръкава, за да се измиеш, а после веднага ще се свие. – Той наблюдаваше лицето на Ърнест отблизо.

Ърнест бе притворил очи и мислеше.

– Но от какво ще бъде пружинката? Трябва да е от стомана, иначе няма да издържи.

– Премислил съм и това – продължи разпалено Причард. – На повечините пружинката може да се изкъпе в златна или в сребърна баня. А на скъпите и луксозните – от злато или от платина – вместо лостче ще има малка тръбичка и когато маншетът е на китката, пружинката ще се скрива в тръбичката.

Ърнест бавно поклати глава.

– М-да – рече той, – звучи доста добре.

– Ваше е – каза Причард. – Идеята е ваша и можете да правите с нея каквото искате.

– Моята компания – поде Ърнест – проявява интерес повече към друг тип изобретения, но кой знае, може и да ги склоня. От мъжките вещи нещата, които най-скъпо се продават в света, са ножчетата за бръснене, изобщо принадлежности за бръснене, писалки, моливи и мъжки украшения. Мъж, който няма да ти напише и пет реда в годината, все някой ден ще купи някоя завързана автоматична писалка за петнайсет долара. А бижутерията? Да, сър, може и да хване място-Какъв процент ще желаете, ако решат, че би излязло нещо?

– Нищо – заяви Причард. – Абсолютно нищо. Идеята е за вас. Искам да помогна на един енергичен пробивен млад мъж. – Той отново се почувствува добре. Ами ако се приемеше тази идея, която така без нищо скалпи? Я си представи, че докара един милион долара? Представи си... но не, той я беше дал и държеше на думата си. Думата му – тя е закон за него. Ако Ърнест пожелаеше да се отнесе с признателност, това си зависеше изцяло от него. – Нищо не искам – повтори той.

– Ами това е страхотно мило от ваша страна. – Ърнест извади бележник от джоба си, написа нещо и откъсна листа. – Разбира се, за такава нещо първо трябва да подпиша договор – каза той. – Ако ви се намира малко свободно време, докато сте в Холивуд, бихте могли да ми се обадите и да поговорим делово. Може да направим някоя сделка. – Като произнесе последните думи, той леко присви лявото си око, после обърна поглед и очите му се спряха на мисис Причард. След това пъкна листчето в ръцете на Причард и каза: – Алоа Армс, Хемпстед, 3255, апартамент 125.

Причард се зачерви, извади портфейла си и прибра хартиятата, като я бутна дълбоко в преградката. В действителност той нямаше нужда от листчето. Щеше да го хвърли при първа възможност, защото имаше добра памет. Щяха да минат години, докато забрави телефонния номер. В мозъка му прещракна старата му система. Три и две правят пет плюс още две петици, А Хемпстед – хемп беше стара дума за въже, конопено въже, плитка. Няма нищо по-хубаво от жълто конопено въже. Той използваше десетки подобни трикове за запаметяване. Жълт коноп, руса плитка. Пръстите го сърбяха да изхвърли листчето. Бърнис понякога отваряше портфейла му за дребни пари. Беше й разрешил. В стомаха си усети заплаха – жалкото чувство, че са те нарекли крадец.

– Добре ли се чувствува моето момиче? – попита той жена си.

– Да – каза тя. – Мисля, че прогоних главоболието. Казах си „Няма да позволя да ме заболи главата. Няма да разреша да попречи на почивката на моя мил съпруг.“

– Радвам се – каза той.

– Скъпи, как ви идват наум такива идеи на вас, мъжете? – продължи тя.

– Ами просто ни хрумват – рече той. – Тази новата риза с малките илици стана причина. Така се заклеших в нея преди няколко дни, че за малко щях да викам за помощ.

– Колко си мил – усмихна се тя. Той протегна ръка, сложи я върху коляното ѝ и нежно ѝ стисна крака. Тя закачливо го перна по ръката и той за миг я отдръпна.

Норма беше извърнала глава, така че устата ѝ беше близо до ухото на Камил. Тя говореше колкото може по-тихо, защото знаеше, че Пъпката се опитва да подслушва. Усещаше погледа му и в известен смисъл беше поласкана. Никога не се беше чувствувала толкова самоуверена, както сега.

– Аз никога не съм имала семейство, нормално семейство, както се казва – рече тя. Искаше всичко да сподели с Камил. Обясняваше и изливаше живота си, искаше Камил да знае всичко за нея, да знае каква е била до преди тази сутрин и каква е сега, а това щеше да направи от Камил нейно семейство и щеше да обвърже това красиво и вярно същество към нея. – Човек като е сам, и прави едни такива смехории – продължи тя. – Аз например лъжех хората. Въобразявах си някои неща. Дори... вършех някои неща, уж че са истински. Знаеш ли какво правех? Харесвах си някой артист и си въобразявах, че, хм, че ми е съпруг. – Това ѝ се изплъзна. Нямахше намерение да отива толкоз далеч. Изчерви се. Не биваше да го казва. Беше все едно, че е изменила на мистър Гейбъл. Тя обаче премисли пак и в същност видя, че не беше точно така. Вече не изпитваше същото към Кларк Гейбъл, както преди. Чувството ѝ се беше пренесло към Камил. Беше поразена. „Не съм ли непостоянна“, запита се тя – Така е, като нямаш семейство и приятели – обясни Норма. – Като ги нямаш, сам си ги измисляш. Но сега, ако можем да си вземем заедно апартамент, няма да има какво да си измислям.

Камил извърна очи, за да не вижда оголената душа в очите на Норма, пълната ѝ беззащитност, „Ох, господи! – помисли си тя. – Какво си натресох на главата. Взех си белята. Здравата се заплетох. Как става? Ще се наложи да се преустроя, да живея като нея и след време това така ще ми писне, ама ще съм влязла и с двата крака вътре и няма да мога да

се-откача. Ако Лорейн е чурила она рекламаджия и двете можем пак да се съберем, какво ще правя с тая? И как започна? По дяволите, как се заплетох!“

– Виж, пиленце – каза твърдо тя. – Аз не съм ти обещавала, че ще го направим. Казах, че ще видим как ще потръгнат нещата. Ти не знаеш много работи за мене. Първо на първо, аз съм сгодена и ще се женя, и моят приятел дори смята да го направим съвсем скоро. Така че, ако той иска да се женим сега, нали разбираш, аз не мога да остана с тебе.

Камил видя как очите на Норма се изпълват с отчаяние подобно на вледеняващ ужас, видя как страните и устата ѝ увисват, как мускулите на раменете и ръцете ѝ губят мощ. Камил си рече наум: „Мога да си наема стая в следващия град и да се скрия, докато тя се изгуби. Но пък може случайно да налетя на нея. Мога... ох, господи, откъде ми дойде това на главата? Много съм уморена. Имам нужда от топла вана.“ После продължи на глас:

– Не го приемай трагично, пиленце. Може още да: не е готов. О, виж, сега, мила, може всичко да се нареди. Ами да, наистина. Ще видим как ще тръгне.

Норма стисна плътно устни и присви очи. Главата ѝ се полюшваше от подрусването на автобуса. Камил не искаше да поглежда към нея. След известно време Норма се взе в ръце и тихичко каза:

– Може би ти се срамуваш от мене и аз не те обвинявам, Аз мога да бъда само обикновена сервитьорка, но ако ти ми покажеш, сигурно бих могла и аз да стана зъболекарска сестра като тебе. Ще уча през нощта, а през деня ще работя като сервитьорка. Но ще успея и тогава няма да има защо да се срамуваш от мене. Хем ако ми помогнеш, няма да ми бъде и толкова тежко.

Камил усети в стомаха си гадене като напирасца вълна. „Боже господи! Сега няма мърдане. Какво да кажа? Да ѝ кажа друга лъжа? По-хубаво ли е да кажа на това момиче какво точно работя? Или това ще влоши положението? Може да я смути и да не ме иска повече за приятелка. Така ще е най-добре. Не, като че ли най-добре ще е просто да я изгубя из тълпата.“ Норма говореше:

– Бих искала да имам някаква, както се казва, достойна професия като тебе. Камил отчаяно каза:

– Виж, пиленце, ужасно съм уморена. Прекалено съм уморена, за да мисля. Пътувам няколко дена. Прекалено съм изтощена, за да мисля за каквото и да било. Да отложим за малко. Ще видим как ще тръгне.

– Извинявай – рече Норма. – Аз се въодушевих и забравих. Няма да

говоря повече за това. Ще видим как ще тръгне, нали?

– Ще видим как ще тръгне – повтори Камил. Автобусът спря с другане. Наближаваха вече възвишенията и през дъжда зелените талази земя се виждаха едва-едва. Хуан се полуизправи да огледа пътя. Отпред имаше дупка с вода, но по нищо не се познаваше колко е дълбока. Автобусът можеше да хлътне и потъне до покрива. Хвърли бърз поглед към Девата. „Да рискувам ли?“ – попита той под нос. Предните колела бяха на ръба на ямата. Усмихна се, даде заден ход и върна пет-шест метра.

– Със засилване ли? – обади се Ван Брѝнт, – Ще заседне.

Устните на Хуан се раздвижиха безшумно: „Мило приятелче, само ако знаеше... Само ако всички вие знаете...“ Премести на първа и подкара през локвата. Водата се разплиска със стремително свистене. Задните колела влязоха в локвата. Автобусът се подхлъзна и заклати. Колелата превъртяха, моторът изрева, буксуващите колела наместиха бавно подскачащото туловище и го преплъзнаха от другата страна. Хуан премести на втора и продължи да пъпли.

– Изглежда е било чакъл – подхвърли през рамо Хуан.

– Ха, чакай да почне стръмното – злокобно рече Ван Брѝнт.

– Човек се мъчи да се справи, а вие му измисляте повече препятствия – каза Хуан.

Пътят започна да се изкачва и водата вече никъде не се задържаше. Канавките от двете страни шуртяха пълноводни. Водещите колела се пързяха и превъртаха в коловозите. Хуан отведнъж разбра какво ще направи, ако автобусът заседне. Досега не знаеше. Беше си мислил да отиде първо до Лос Анжелос и да си намери работа като шофьор на камион, но сега нямаше да направи така. Имаше в джоба си петдесет долара. Тази сума винаги му беше подръка за спешни поправки и щеше да му стигне. Ще се махне, но не много далече. Ще се прислони под някой навес, докато спре дъждът. Може дори и да преспи някъде. За храна ще вземе от желираните пасти. После, когато си почине, ще отиде на магистралата и ще се метне на някоя кола до най-близката бензиностанция и ще почака, докато някой го вземе. Ще спира в посока Сан Диего и ще прехвърли границата за Тихуана. Там е хубаво, можеше да се потъркаля на плажа два-три дена. Границата не го смущаваше. Тук ще казва, че е американец. Оттатък ще минава за мексиканец. После, когато се подготви окончателно, ще излезе извън града, ще спре някоя кола, пък може и да повърви пеш през планините, покрай потоците, та чак до Санто Томас и там ще изчака пощенската кола. В Санто Томас ще закупи много вино и ще плати на пощальона, после ще мине надолу по полуострова,

през Сан Кинтин, все покрай Китовия залив. Може да му трябват и две седмици през скалите и трънливата пустиня, а оттам – към Ла Пас. Щеше да открие, че са му останали още пари. В Ла Пас ще се качи на кораб до Гуаймас или Масатлан, или дори Акапулко, а по всички тия места щеше да попада на туристи. Повече в Акапулко, отколкото в Гуаймас или Масатлан. А където се мотаят туристи, които не говорят испански в чуждата страна, за Хуан е лесно. Лека-полека ще се придвижи до Мексико сити, а там е пълно с туристи. Ще ги развежда по обекти, изобщо имаше хиляди начини да се печелят пари. Той нямаше нужда от много. Хуан се изхили под мустак. Защо, за бога, беше упорствувал толкова дълго? Нали е свободен. Можеше да направи каквото пожелае. Пък нека го търсят. Можеше дори да прочете и обявление във вестниците в Лос Анжелос. Ще го вземат за умрял и ще търсят трупа му. Алис известно време ще вдига голяма пара. От това ще добие известно самочувствие. В Мексико много жени можеха да готвят боб. Би могъл да легне с някоя от ония американки, които живеят в Мексико сити, за да плащат по-ниски данъци. С няколко по-хубави костюма Хуан знаеше, че е достатъчно представителен. Защо, по дяволите, не се беше решил досега?

Вече му миришеше на Мексико. Не успя да измисли причина защо досега не се беше решил. А пътниците? Сами да му търсят колая. Не са на чак толкова отдалечено място. Толкова са свикнали да прехвърлят грижите си върху други, че са забравили да се грижат сами за себе си. Щеше да бъде полезно за тях. Хуан можеше да се погрижи за себе си и щеше много скоро да започне. Що за глупав живот бе водил – да се тревожи как да пренася пасти от един град в друг? Свърши се вече. Погледна скришно към Мадоната. „Ох, ще удържа на думата си – прошепна той, – ще ги превоза, ако настояваш. Но още не съм сигурен дали след това няма да се махна.“ Въображението му се гмурна в пейзажи:

окъпаните в слънце планини на Южна Калифорния и прежуриящия зной на Сонора, сутринната прохлада на Мексиканското плато с ухане на борови връхчета в хижите и дъх на царевични печени питки. Обзе го носталгия, сладка възбуда. Вкусът на пресните портокали и огънят на лютивите чувшлета. Какво диреше той изобщо в тази страна? Не му беше мястото тука.

Завесата на годините се вдигна и понесен върху разкаляния селски път, той видя, чу и помириса Мексико – гласовете на пазара, които не спираха да бърборят, крякащия папагал в градината, спорещите прасета на улицата, цветята, рибата и малките смугли свити момиченца със сините дълги шалове. Колко странно, че е забравил всичко това тъй

отдавна! Закопня за юга. Питаше се какъв ще е бил тоя необясним капан, който го е задържал тука. Отведнъж го обхвана нетърпение да се махне. Защо не натисне спирачките, не отвори вратата и не тръгне направо в дъжда? Представи си глупавите им лица и обезумелите им коментари, Пак погледна към Девата. „Ще удържа на думата си – прошепна той. – Ако мога, ще ги превоза.“ Усети как колелата се плъзгат в калта и се усмихна на Девата от Гваделупа.

Реката се врязваше сега близо до склоновете и нареждаше по бреговете си плачещи върби. Пътят странеше от ръба, по-далече от реката. Дъждът изтъняваше и в широкото корито на реката жълтата вода се пенеше, очертала ивици мръсна пяна, виеща се по водовъртежите. Напред пътят се катереше по склона, а на върха стърчеше жълт откос, нещо като скала. На най-високото място на жълтата скала с големи, избледнели букви беше написано: „Покай се!“ Да напише това с черна, вече почти изтрита боя, трябва да е била опасна и продължителна работа за някоя дива глава. Ерозията бе вдълбала в пясъчника дупки, изгладени после от вятъра и животните. В жълтата скала пещерите напомняха черни зейнали очи. Тук оградите бяха сравнително по-здрави и по високите пасбища тъмнееха мокри червеникави крави, някои вече пръкнали пролетните си телета. Извършаха бавно глави и гледаха подир автобуса, а една стара крава глупачка изпадна в паника, побягна, взе да рие и да рита, като че с това щеше да премахне пърпорещото возило. Настилката се бе променила. Чакълът осигуряваше на автобуса по-стабилна основа. Каросерията се тресеше и подскачаше над изровения от дъжда камънак, но колелата вече не се плъзгаха. Хуан подозрително погледна Девата. Защо го лъжеше? Щеше да го измъкне и да го накара сам да реши, така ли? Това ще бъде мръсен номер. Без знак Отгоре Хуан не би знаел какво да предприеме. Пътят правеше голям завой около една ферма и след това започваше същинското изкачване.

Хуан караше автобуса отново на първа скорост. От пропката за вода излезе тънка струйка пара и се изви над радиатора. Най-високата точка на пътя беше точно под скалата с тъмните дупки. Едва ли не ядосан, Хуан даде газ. Колелата разпръскваха чакъла. На едно място канавката беше запушена и върху пътя течаха вода и кал. Хуан се засили към черната ивица. Предните колела я пресякоха, но задните запревъртаха в мазната кал. Задницата занесе, колелата избуксуваха и автобусът заседна тежко в канавката. По лицето на Хуан се изписа свирепа усмивка. Той форсираше мотора и колелата дълбаеха все по-дълбоко и по-дълбоко. Даде заден ход и отново форсира, а въртящите се гуми си

издълбавах дупки, в които лягаха, докато диференциалът опря земята. Хуан отне газта. В огледалцето забеляза, че Пъпката го гледа с недоумение. Беше забравил, че Пъпката ще се досети. Устата му беше зяпнала. Хуан знаеше много добре: в размяната пръст колелата никога не се превъртат с газ. Виждаше въпросителния поглед на Пъпката. Защо го направи? Не беше чак толкова наивен. Улови погледа на Пъпката в огледалцето и единственото, което му хрумна, беше тайно да му смигне. По лицето на Пъпката се разля облекчение. Ако е номер – окей. Ако е нещо с умисъл, Пъпката е с него. Но после през ума му мина една ужасна мисъл. Ами ако е заради Камил? Ако Хуан я искаше, за Пъпката не оставаше никакъв шанс. Той не можеше да се мери с Хуан.

Автобусът бе застанал под остър ъгъл спрямо платното. Задните колела бяха зарити, а предницата стърчеше на пътя. „Любимец“ приличаше на сакат бръмбар. Сега лицето на Ван Брънт закри Пъпката в огледалцето. Ван Брънт беше червен, ядосан и кокалестият му пръст пореше въздуха под носа на Хуан.

– Ето че го направихте! – крещеше той. – Ето че ни вързахте! Аз си знаех. Господи, знаех си, че ще го направите! Сега как ще отида в съда? Как ще ни извадите оттук?

Хуан удари пръста му с опакото на ръката си.

– Махнете си пръста от лицето ми – каза той. – Омръзнахте ми. Седнете си на мястото.

Очите на Ван Брънт се поколебаха. Той внезапно схвана, че този човек е извън всякакъв контрол. Нямахше страх нито от пътните власти, нито от никого. Ван Брънт се върна с гръб назад и се тръсна върху наклонената седалка. Хуан изключи запалването и моторът заглъхна. Дъждът почукваше по покрива на автобуса. Той заудря с длани по волана, после се обърна към пътниците.

– Е, това е.

Те втръгнаха погледи в него, стъписани от положението. Причард меко попита:

– Не можете ли да ни измъкнете?

– Още не съм погледнал – каза Хуан.

– Струва ми се, че сме затънали доста дълбоко. Какво смятате да правите?

– Не знам – рече Хуан. Искаше да улови погледа на Ърнест Хортън, да види разбрал ли е, че го е направил нарочно, но Ърнест беше скрит зад Норма.

Камил не издаваше никаква реакция. Беше чакала прекалено дълго,

за да е нетърпелива.

– Спокойно! – каза Хуан. Той се изправи в наклонения автобус и дръпна ръчката за вратата. Ключалката щракна, но заяде. Вратата не се отвори. Хуан стана, опря вратата с крак и я ритна. Чува свистенето на дъжда по пътя и по тревата. Хуан излезе на дъжда и заобиколи към гърба на автобуса. Косият дъжд охлаждаше главата му. Добра работа беше свършил. Да го измъкне щеше да успее само аварийна кола или може би дори трактор. Той се наведе и погледна под автобуса, за да се увери в това, което вече знаеше. Осите и диференциалът опираха земята. Пътниците надничаха през прозорците с разкривени от мокрите стъкла лица. Хуан се изправи и се върна в автобуса.

– Е, хора, май ще трябва да почакате. Извинявам се, но не забравяйте, че вие до един пожелахте да тръгнем по този път.

– Аз не – извика Ван Брънт. Хуан се нахвърли върху него:

– По дяволите, не се обаждайте, дето не ви е работа! И не ме ядосвайте, че още малко и ще кипна!

Ван Брънт видя, че Хуан не се шегува. Наведе очи към ръцете си, опипа разторбената кожа около кокалчетата и после разтри лявата си ръка с дясната. Хуан седна накриво на шофьорската седалка. Очите му стрелваха Девата. „Добре, добре – мислено й рече той. – Малко поизлъгах. Не много, малко. Смятам, че имаш право, дето ми усложни положението така.“ А на глас рече:

– Налага се да отида напред и от първия телефон да позвъня за аварийна кола. Ще им кажа да пратят за вас такси. Няма много да се бавя.

– Телефон има едва на четири мили – овладяно рече Ван Брънт. – Старото имение на Хокинс беше на една миля, ама сега, откак го пипна Американската банка, стои празно. Ще трябва да вървите чак до околното шосе, а то е към четири мили.

– Като трябва да вървя, ще вървя – отвърна Хуан. – Повече от това не мога да се измокря.

У Пъпката внезапно се пробуди чувство за другарство:

– Аз ще отида – скокна той. – Ти остани, нека аз отида.

– Не – прекъсна го Хуан, – днес ти е свободен ден. – Той се засмя. – Полюбувай му се, Кит. – Присегна се над контролното табло, отключи чекмеджето и отвори малката вратичка. – Тук има малко уиски за спешни случаи. – Спря се. Да вземе ли револвера, хубав „Смит и Уесън“, 45-и калибър с шестинчова цев? Щеше да бъде позор да го остави. Но пък да го вземе, ще му се пречка. В каквото и затруднение да изпадне, оръжието ще е в негова вреда. Реши да го остави. Щом ще изоставя

жена си, и револвера може да остави. После безгрижно каза: – Ако ви нападнат тигри, тук има револвер.

– Гладна съм – каза Камил. Хуан се засмя.

– Вземете тези ключове и отворете багажника отзад. Пълно е с пас-ти. – Той се усмихна на Пъпката: – Хем Да не ги изплюскаш всичките! Ако желаете, останете в автобуса или пък извадете брезента от багажни-ка и си го постелете в някоя от ония пещери. Ако намерите сухи дърва, можете и огън да си накладете вътре. Ще ви пратя кола веднага щом се свържа.

– С удоволствие ще отида вместо тебе – повтори Пъпката.

– Не, ти стой тук и гледай всичко да е в ред – каза Хуан и видя как в очите на Пъпката проблясва задоволство. Закопча си сакото догоре и рече: – Само не се бойте! – и излезе от автобуса.

Пъпката се завтече подире му. Повървя няколко крачки, докато Ху-ан спря, и го изчака.

– Мистър Чикой – тихо рече той, – какво си наумил?

– Наумил?

– Аха, Ами... дето форсира колелата. Хуан сложи ръка на рамото му.

– Слушай, Кит, някой път ще ти кажа. Ти само дръж моята страна, а?

– Е, разбира се, мистър Чикой, само... така, питах, щеше ми се да разбера.

– Всичко ще ти обясня, само да случим минутка насаме – каза Ху-ан. – Ти наглеждай народа да не се избие, обещавах ли?

– Е, това да, – каза смутено Пъпката. – След колко време мислиш да се върнеш?

– Не знам – нетърпеливо рече Хуан. – Откъде мога да знам? Ти пра-ви каквото ти казах. – Да, да, разбира се – обеща Пъпката.

И яж пасти колкото искаш.

– Ама трябва да ги плащаме, мистър Чикой. – Естествено – каза Ху-ан и потегли с едри крачки по пътя в дъжда. Знаеше, че Пъпката гледа след него и че предчувствува нещо. Пъпката разбираше, че бяга. Сега на Хуан му стана криво. А предполагаше, че няма да е така. Не му беше нито толкова хубаво, нито толкова приятно, нито толкова свободно. Сп-ря се и погледна назад. Пъпката тъкмо се качваше в автобуса.

Пътят минаваше точно покрай скалата с издълбаните от ерозията пещери. Хуан сви от пътя и влезе в един от подслоните. Пещерите и на-весите им бяха по-големи, отколкото изглеждаха отстрани, и бяха почти

сухи. Пред входа на най-голямата се търкаляха три опушени от огън камъка и една смачкана консервена кутия. Хуан се върна на пътя и продължи. Дъждът отслабваше. Вдясно под склона видя големия завой на реката, която се връщаше назад, за да продължи през долината в прогизналите зелени поля. Всичко беше пропито с вода. Във въздуха се носеше лек мирис на гнило – гниеха спарените сочни млади стебла. Пътят вървеше напред, измит от дъжда и разровен от вода, но не от колела. По него от дълго време нищо не бе минавало. Хуан наведе глава под дъжда и ускори ход. Не беше толкова хубаво. Опита да си спомни слънчевата яркост на Мексико, малките момиченца със сини шалове и мириса на врящия боб, но вместо това пред очите му се появи Алис. Алис, загледала от вратата на кухнята. Той се сети за спалнята и завесите на цветя. Тя обичаше да ѝ е наредено хубаво. Обичаше хубавите неща. Например покривката за леглото, – огромна покривка от малки квадратчета – беше ги изплела сама, едно с едно не се повтаряха по цвят. Разправяше, че може да ѝ вземе над сто долара. А си я беше изплела цялата сам-сама, бримка по бримка. Сети се и за големите дървета, а колко пък беше хубаво да полежиш във ваната с топла вода! Първата му истинска баня, ако не се смятат хотелите. И винаги благоуханен сапун. „Това е само глупав навик – каза си той. – Отвратителна клопка. Свикваш с нещо и започваш да си вярваш, че ти харесва. Ще ми мине, както ми минава настинка. Е, ще боли, то се знае. Ще се тревожа за Алис. Ще съжалявам. Ще се обвинявам, може дори да не мога да спя. Но ще ми мине. След време дори няма да се сещам. Всичко е просто една ужасна клопка, нищо повече.“ Доверчиво и топло, лицето на Пъпката изплува пред очите му. „Ще ти кажа друг път. Ще ти кажа, Кит Карсън.“ Не бяха много хората, които му имаха такова доверие. Наложил си да мисли за езерото при Чапала, но върху бледата му гладка повърхност видя автобуса „Любимец“, затънал в тинята, Вляво напред, долу в ниското, в една гънка на предхълмията, той видя къща с обор и вятърна мелница с изпочупени и увиснали крила. Това ще да е бившето имение на Хокинс. Точно както си го беше намислил. Ще влезе може би в къщата или по-вероятно в конюшната. Старите конюшни обикновено са по-чисти от старите къщи. Там положително ще има ясли или сеновал. Хуан щеше да пропълзи там и да си легне. За нищо нямаше да мисли. Щеше да спи вероятно до същото време на следващия ден, след туй щеше да повърви до шосето и там да хване някакъв превоз. Какво значение имаха за него пътниците? „Няма да умрат от глад. Нищо няма да им стане. За тях дори ще е добре. Не е моя работа.“

Той ускори стъпките си по надолнището към старото имение на Хокинс. Щяха да го търсят. Алис щеше да помисли, че са го убили и ще повика шерифа. Никому и през ум няма да мине, че ще се изниже по такъв начин. В това именно беше и цялата смешка. Никой не би допуснал, че може да го направи. Сега щеше да им покаже. Първо в Сан Диего, сетне през границата и с пощенската кола до Ла Пас. Алис щеше да вдигне полицията на крак. Спря се и огледа пътя назад. Следите му бяха достатъчно ясни, но дъждът сигурно щеше да ги измие. Ако поиска, можеше и да заличи следите. Излезе от пътя и сви към имението на Хокинс.

Напусната веднъж, къщата се беше разпаднала много бързо. Празноскитачи момчета бяха разбили прозорците и задигнали оловните тръби и каналопровода, а вратите се бяха блъскали до полуца и накрая се бяха откачили от пантите. Олющени от навявалия дъжд, потъмнелите стари тапети оголваха подплатата от стари вестници със стари комикси – „Хитрият дядо“, „Малкият Немо“, „Безгрижният хулиган“, „Бъстър Браун“. Скитниците бяха оставили своите нечистотии, а в старата одимена камина са горили и касите на вратите. В къщата кисело вонеше на запустение и влага. Хуан надникна през вратата, влезе, усети мириса на празна къща и излезе през задната врата към обора.

Оградата за добитъка беше паднала, голямата врата – откачена, но в яхъра миришеше на свежо. Яслите, където конете се бяха отърквали о дървото, бяха излъскани. В ъглите висяха паяжини. Между отворите за фъшкии все още се мъдреха кутиите от свещи с изтрити четки и ръждавали чесала. Един стар хамут със скобите и комплект ремъци висяха на клина до вратата. Кожата на хамута се беше нацепила и пълнежът стърчеше навън. Конюшната нямаше сеновал. За трупане на сено е била използвана цялата средна част на обора. Хуан заобиколи последната клетка. Беше сумрачно и светлината вмъкваше своите копия през изпотрошените дъски на покрива. Подът бе застлан със ситна слама, почерняла от годините и вмирисана на мухъл. Застанал неподвижно на входа, Хуан чу цвъртенето на мишки и надуши цели миши колонии. От една греда го погледнаха две жълтеникави кукумявки и после отново склопиха жълтите си очи.

Дъждът бе намалял, на покрива се чуваше само лекото му трополене. Хуан отиде в единия ъгъл и разбута с крак горния слой прашна слама. Седна, после се изтегна и сложи ръце под главата си. Оборотът гъмжеше от тънички тайни звуци, но Хуан бе много уморен. Сърбеше го всичко от нерви, чувствуваше се гадно. Реши, че ако поспи, може би ще му

стане по-добре. Обзет от очакване, в автобуса беше изпитал взрив на тръпка наслада от предстоящата свобода. Но сега не беше така. Стана му криво. Боляха го раменете, а като легна и се отпусна, вече не му се спеше. Чудеше се:

„Никога ли няма да бъда щастлив? Нищо ли не може да се направи?“ Реши да си спомни старите времена, когато му се струваше, че е щастлив, когато бе изпитвал чиста радост, и в ума му нахлуха откъслечни сцени. Беше рано-рано една сутрин, въздухът прохладен, слънцето тъкмо изгряваше зад планините, а по калния път подскачаха малки сиви птички. Нямахме особена причина за радост, но беше радостен.

Или тази вечер, лъскав кон отрива красивата си шия о стобора, яребиците се провикват, някъде капе вода. Дъхът му замря от вълнение само при спомена.

Или тази. Пътуваше в стара каруца със своя братовчедка. Беше по-голяма от него, не си я спомняше как изглежда. Конят се подхлъзна на парче хартия и тя политна към него и за да се изправи, протегна ръка и се опря на краката му-в стомаха му разцъфтя наслада и мозъкът го заболя от сладост.

Или тази. Изправен в полунощ наред една огромна, притъмнена катедрала, чиито остър, варварски мирис на смола смъдеше в носа му. Държеше тъничка свещ с бяла копринена панделка, завързана на фльонга в средата. И като насън, далече от високия олтар долита сладостният шепот на службата, а него го обзема упоителна дрямка.

Мускулите на Хуан се отпуснаха и той заспа в сламата на запустялата конюшня. Боязливите мишки усетиха съня му, измъкнаха се изпод сламата и затършуваха чевръсто, а дъждът тихичко шушнеша по покрива.

ГЛАВА 15

Пътниците проследиха с поглед Хуан, докато изчезна зад челото на хълма. Никой не продума дори когато Пъпката се върна и зае мястото на шофьора. Седалките бяха наклонени назад и всеки гледаше да се настани по-удобно. Най-сетне Причард зададе неопределено въпроса:

– Колко ли време ще му трябва да прати кола? Ван Брънт търкаше нервно лявата си ръка.

– Едва ли по-малко от три часа. Има да върви четири мили. Дори и да успее да докара кола, ще им трябва поне час, докато тръгнат, и час да дойдат дотук. Ако изобщо дойдат. Не съм много сигурен, че някой би тръгнал по този път. Трябваше да вървим пеш след него и да застанем на околийския път, та някой да ни вземе.

– Ние не бихме могли – възрази Причард. – Носим целия си багаж.

– Не исках да се обаждам, когато ти хрумна онази щуротия, Елиът – обади се мисис Причард. – В края на краищата ти си на почивка.

Дося й се да обясни на останалите пътници как хора с очевидно положение, каквото имаха те, са се озовали в автобус, как изобщо е станало тъй, че са се качили на такъв превоз. Хората сигурно се питат, решително тя. Бърнис се обърна към тях:

– Тръгнахме с влак, много хубав влак, „Сан Франциско“, много луксозен и доста скъп. И тогава на моя странен съпруг му хрумна тази дивотия да продължим с автобус. Реши, че така ще разгледаме по-хубаво страната.

– Ами все пак я разглеждаме, моето момиче – с горчивина я прекъсна Причард.

Тя обаче продължи:

– Моят съпруг казваше, че се бил откъснал от народа. Искал да види хората, истинските хора, да ги чуе за какво си говорят. – В гласа й се промъкна нотка на вежлива злоба. – Аз си помислих, че е глупаво, но нали все пак той е в отпуска! Той е този, който работи така усилено през войната. Съпругите нямаха особени задължения, освен да се справят някак с дажбите, с липсата на храна по магазините. Ами да, веднъж: в продължение на два месеца не хапнахме телешко.

Само кокошки.

Причард погледна жена си с известна почуда. Не беше обичайно гласът й да достига такива височини и това оказа особено въздействие

върху него. Отведнъж се улови, че се ядосва, ядосва се до полуда, и то без причина. Всичко беше в тона ѝ.

– Предпочитам да не бяхме тръгвали – каза той. – Аз и без туй не исках да пътувам. Щях да си почина най-добре, ако играех по малко голф и си спях в собственото легло. Никога не съм искал да тръгвам.

Останалите пасажери ги наблюдаваха с любопитство и внимание. Бяха отегчени. Може би щяха да се разсеят. Раздразнението на тези двама души започваше да изпълва целия автобус.

– Мамо, татко, престанете – каза Милдред.

– Ти не се бъркай – рече Причард. – Аз не исках да пътувам. Изобщо. Мразя чуждите страни, особено мръсните.

Мисис Причард стисна устни до бяло и очите ѝ станаха студени.

– Много подходящо време си избрал да ми го съобщиш – рече тя. – Кой прави всички планове? Кой купува билетите? Кой ни качи на този автобус, заседнал наникъде? Кой го направи всичко това? Аз ли?

– Мамо! – изкрещя Милдред. Никога не беше чувала този тон в гласа на майка си.

– Доста странно... – продължи мисис Причард, като гласът ѝ леко спадна. – Аз толкова съм се мъчила. Това пътуване, като платиш всички разноски по него, ще излезе три или четири хиляди долара. Ако не беше пожелал това пътуване, можех да си направя парник за орхидеи, за каквото си мечтая от толкова години. Съвсем малка оранжерия за орхидеи. Ти беше казал, че през войната щяло да бъде лош пример, но войната свърши, а ние сме тръгнали на пътешествие, където не си бил искал да ходиш. Сега вече и на мене не ми се пътува. Нито за миг няма да изпитам удоволствие. Ти всичко разваляш. Всичко! – Тя закри очите си с ръка.

Милдред скочи.

– Мамо, престани! Престани още сега! – Мисис Причард тихо стенише, – Ако не престанеш, ще избягам – закани се Милдред.

– Махни се – каза мисис Причард. – Махни се. Нищо не разбираш.

Лицето на Милдред се опъна. Грабна габардиненото си манто и го облече.

– Ще отида на околийския път – заяви тя.

– Това са четири мили – каза Ван Брънт. – Ще си развалите обувките.

– Ходя стабилно – каза Милдред. Тръбваше да излезе. Омразата срещу майка ѝ се надигаше у нея и от това ѝ прилошаваше.

Мисис Причард бе извадила носната си кърпичка и тя изпълни

автобуса с мирис на лавандула.

– Вземи се в ръце – грубо ѝ се сопна Милдред. – Знам какво ще направиш. Ще те заболи главата, за да ни накажеш. Познавам те. Знам ги твоите измислени главоболия – злобно подхвърли тя. – Нямам намерение да кисна тука и да те гледам как се измъкваш с тях.

Пъпката гледаше заслепен. Дишаше с отворена уста.

Мисис Причард погледна дъщеря си с ужас.

– Господи! Нима го вярваш?

– Започвам да го вярвам! – каза Милдред. – Тия главоболия се появяват все когато трябва.

– Милдред, престани! – рече Причард.

– Няма да престана!

– Забранявам ти, Милдред!

Сега тя се нахвърли върху баща си.

– Забранявай си колкото щеш! – Тя закопча палтото си до последното копче. Причард простря ръката си напреко.

– Милдред, моля те, мила.

– Омръзна ми – каза тя. – Имам нужда малко да се раздвижа.

Тя излезе от автобуса и закрачи бързо.

– Елиът – изплака мисис Причард. – Елиът, спри я. Не я пускай да върви. Той я потупа по рамото.

– Хайде, момичето ми, тя ще се оправи. Просто всички сме раздразнени.

– О, Елиът – изпъшка тя, – ако можех да си полегна. Малко да отпочина. Тя смята, че главоболието ми е лъжа. Елиът, аз ще се самоубия, ако наистина го мисли. Ох, да можех малко да полегна.

– Мадам, в багажника имаме няколко брезента – каза Пъпката. – С тях покриваме багажа, когато го нареждаме на покрива. Вашият съпруг би могъл да занесе един-два в някоя от ония пещери и бихте могли да си легнете.

– Ха, ами прекрасно! – прие Причард. – Да си легна на влажната земя? – попита мисис Причард. – Никога!

– Не, върху брезента. Ще ти направя едно малко легълце, моето малко добро момиче.

– Е, не знам – отстъпи тя.

– Виж, мила – заобяснява Причард, – ще си навия палтото. Ето, сега, отпусни главичката си на него, така. Аз след малко ще се върна и ще те пренеса в твоето малко легълце. – Тя премигна. – Облегни глава върху възглавницата и затвори очи.

– Мистър Чикой ми каза да извадя пастите, ако някой е гладен – каза Пъпката. – Има четири вида и са много хубави. Аз например веднага бих изял една.

– Първо да извадим платнището – каза Причард. – Жена ми е изтощена. Просто е на края на силите си. Ще ми помогнеш ли да наредим леглото?

– Готово – съгласи се Пъпката. Виждаше, че се справя добре в отсъствието на Хуан. Чувствуваше се в настроение и беше доволен от себе си. Стойката издаваше задоволството му, беше дръпнал рамене назад, а белезникавите му вълчи очи грееха самоуверено. Гризеше го само една грижа. Сега се укори, че не бе проявил достатъчно благоразумие да хвърли чифт стари обувки в автобуса. Двухцветните му половинки щяха да се набият с кал, а това означаваше да се труди дълго с четката за зъби, за да ги почисти наново. От друга страна обаче, не искаше да излезе, че си пази обувките, защото това веднага щеше да подсказва на Камил, че той не е от безразсъдните. На нея не би й направил впечатление мъж, който си пази обувките, дори и да бяха нови половинки в кафяво и бяло.

– Смятам да разгледам тия пещери – каза Ърнест, Стана и се отправи към вратата. Ван Брънт изгрухтя и го последва.

Мисис Причард настани удобно бузата си в палтото на Причард и затвори очи. Беше силно смутена. Как можа да се спречка пред други хора с него, със собствения си съпруг? Никога не й се беше случвало. Когато се налагаше да спорят, тя винаги успяваше да се отделят насаме. Дори и на Милдред не й беше разрешено да ги слуша, когато се карат. Имаше чувството, че е долнопробно да се разправя, когато можеха да чуят външни хора, а освен туй кавгата разрушаваше една схема, която тя бе изработвала години наред – приказката, че благодарение на нейната благост бракът им е образец. Със собствените си усилия беше изградила един чудесен брак, а сега се беше изпуснала. Беше се съдърпала с мъжа си. Беше допуснала да й се изплъзне думата за оранжерията. Оранжерия тя бе искала от доста години. Фактически, откак прочете в списание „Харпърс Базар“, че някоя си мисис Уилям Маккензи имала такава оранжерия. Снимките бяха прелестни. Хората щяха да говорят за мисис Причард, която има най-милата оранжерия за орхидеи. Беше скъпа и ценна. Повече от бижутата и кожите. Дори абсолютно непознати хора щяха да чуят за малката й оранжерия за орхидеи. Тайно бе проучила много подробности за подобни устройства. Беше разучавала проекти, знаеше разноските по отоплителните инсталации и системите за овлажняване. Знаеше къде се купуват основните материали и колко струват.

Беше чела книги за развъждане на орхидеи и отглеждането им. Но всичко напълно тайно, защото си знаеше, че когато му дойде времето, ще я получи. Мистър Причард щеше също тайно да разучи всички тия подробности и да ѝ съобщи. Това беше единственият начин. Но тя нямаше нищо против. То беше просто начин на живот, благодарение на който бе направила брака си успешен. Щеше да се учуди на знанията му и щеше да иска неговия съвет за всичко.

Но сега се тревожеше, защото бе допуснала в момент на яд въпросът за оранжерията да ѝ се изплъзне от езика. Такава грешка можеше да я върне назад половин година, че дори и повече. Тя възнамеряваше да го накара той да ѝ предложи оранжерията и после, отказвайки с мярка, да го принуди да превъзмогне нейната съпротива. Но сега темата бе спомената в състояние на гняв и той щеше да има своите възражения. Освен ако в близкото бъдеще тя не бъде свръхтактична, за да не се сети той за случилото се. Беше глупаво и просташко от нейна страна.

Норма и Камил разговаряха тихо зад нея. Очите ѝ бяха затворени, изглеждаше толкова малка и толкова зле – как биха допуснали, че ги подслушва?

Говореше Норма:

– Едно от нещата, които искам да ми покажеш, е...

хм, как се справяш с ... ъ-ъ, мъжете. Камил късо се изсмя.

– Какво имаш пред вид?

– Ами например Пъпката. Нали го видях... как се слага, пък в същност дори една ръка не знае как да пусне, а в същото време ти като че ли нищо не правиш. Или да вземем онзи другия. Търговския. Хм, той е доста хитър, а ти пак като нищо го отрязва. Бих искала да знам как го правиш.

На Камил ѝ стана приятно. Колкото и грижи да ѝ създадеше този бъдещ воденичен камък на шията, беше приятно Да изпиташ чуждото възхищение. Сега беше моментът да каже на Норма, че тя не е медицинска сестра, да ѝ разкаже за огромната чаша с шампанско, за мъжките оргии, и въпреки това не можеше. В действителност тя не искаше да нанесе удар на Норма. Искаше да ѝ се възхищават.

– Това, което ми харесва, е, че нито хитруваш, нито си груба, а пък въпреки това с пръст не те докосват – продължаваше Норма.

– Не съм забелязала – каза Камил. – Предполагам, че е нещо като инстинкт. – Тя изхихика. – Имам една приятелка, която наистина знае как да се оправя с мъжете. Пет пари не дава и понякога се държи доста хитричко с тях. Лорейн, така се казва, беше нещо като сгодена за един

тип, той имаше добра служба, така че нямаше проблеми. Лорейн искаше кожено палто. Тя, естествено, имаше къс жакет от вълк и няколко бели лисици, защото нея всички я знаят. Хубава и дребна, събере ли се с други момичета, направо си падат от смях през цялото време. Та Лорейн му поиска палто от норка, но не късо, а нормална дължина, а те са по три-четири хиляди.

– Господи! – изсвири Норма през зъби.

– И един следобед Лорейн каза: „Струва ми се, че вече ще си получи палтото.“ – „Майтапиш се“, й викам. „Майтапя ли се? Ще видиш, че Еди ще ми го купи.“ – „Кога ти каза?“ Лорейн се изсмя: „Не ми е казвал. Дори сам още не знае.“ – „Ти не си добре“, казах й. „Хващаш ли се на бас?“ Лорейн се хващаше за всичко на бас. Аз пък не се ловя на басове и я попитах как смята да го накара. „Ако ти кажа, ще ме издадеш ли? – попита ме тя. – Много е лесно. Познавам го Еди. Нощес ще го боцкам с игла дотогава, докато откачи. Ще продължавам, докато ме удари. Може дори да му се подложя, че той, като е пиян, никога не улучва. После ще го оставя да се пържи в собствен сос. Нали го знам. Ще започне да се чувствува подъл и да съжالياва. Хващаш ли се на такъв бас? Дори предвиждам точно времето. Обзалагам се, че ще имам палто до утре вечер.“ Аз обаче не се хващам на никакви басове и казах: „Не вярвам.“

Норма бе зяпнала от възмущение, а между затворените клепащи на мисис Причард блестеше отразен лъч.

– И получи ли го? – попита Норма.

– Отидох при нея в неделя сутринта. Лорейн имаше синина, истинска лъскава синина, и си беше сложила лепенка. Носът й беше разбит.

– Ама получи ли палтото?

– Получи го, естествено – каза Камил. Лицето и се разкриви, добивайки озадачен израз. – Получи го. Красота и половина. Съблече си дрехите. Бяхме само двете. Обърна палтото и го облече на голо с косъма навътре. После взе да се търкаля по пода насам-натам и се кискаше и кикотеше като луда.

Норма бавно изпусна дъха си:

– Господи, защо го е направила?

– Отде да знам – рече Камил. – Тя изобщо беше малко... малко откачена, луда.

Лицето на мисис Причард гореше. Тя дишаше учестено. Кожата й пламна, усети по краката и в стомаха си болезнен сърбеж, както не бе изпитвала никога. Беше възбудена така, както един-единствен път в живота си – на кон преди много, много години.

Норма осъдително каза:

– Това не е хубаво. Ако наистина е обичала Еди и е смятала да се омъжи за него, мисля, че не е направила хубаво.

– И аз така мисля – каза Камил. – Това малко ме смути у Лорейн и аз ѝ го казах, но тя вика: „Ами някои момичета почват просто със заобикалки. А аз си поисках веднага. В крайна сметка пак същото щеше да стане. Някоя друга щеше да надвие Еди.“

– А тя омъжи ли се за него?

– Не. Не се омъжи.

– Бас ловя, че въобще не го е обичала – каза Норма разпалено. – Бас ловя, че само му е обирала парите.

– Може – каза Камил, – но тя отдавна ми е приятелка и като ми е трябвало нещо, винаги е била насреща. Веднъж имах пневмония и тя стоя при мене три нощи и четири дена, аз няхах пари и тя плати на доктора.

– Да не повярваш – рече Норма.

– Аха, не е за вярване – каза Камил. – Но както и да е, нали ме попита как да се оправяш с мъжете?

Мисис Причард се бичуваше с думи. Нейната реакция я бе изплашила. Беше си казала, дори бе прошепнала: „Каква ужасна, просташка история. Какви животни са тия млади момичета. Значи, това именно Елиът разбира под «слизане при народа». Ужасно! Ние забравяме какви са хората, колко нагли могат да бъдат.“ „Скъпа Елън. – Тя пишеше трескаво и възбудата продължаваше да гори по вътрешната страна на бедрата ѝ. – Скъпа Елън, пътуването между Сан Исидро и Сан Хуан де ла Крус беше отвратително. Автобусът заседна в една канавка и ние просто бяхме принудени да стоим и да чакаме с часове. Моят Елиът беше много мил и ми направи легло в една странна пещера. Ти ми каза, че ще имам авантюри. Нали помниш? Каза, че винаги ще ми се случват разни авантюри. Е, наистина така стана. В автобуса с нас пътуваха две толкова долнопробни, неграмотни момичета, едната сервитьорка, а другата доста хубава. От ония, сещаш се. Почивах си и предполагам, са си помислили, че спя, защото продължиха да си говорят. Не мога да повтора и една дума от това, което изрекоха. Още се червя. Порядъчните хора просто нямат представа как живеят тия същества. Невероятно. Винаги съм смятала, че всичко се дължи на невежеството. Ако имахме по-добри училища и да ти кажа право, ако ние, хората, които трябва да служим за пример, бяхме по-добър пример, сигурна съм, че цялата картина би се променила – постепенно, но положително.“

Елън щеше да препрочита писмото ѝ пред своите познати. „Тъкмо получих писмо от Бърнис. Преживяла е най-невероятни авантюри. Е, на нея винаги ѝ се случват. – Не, искам да чуете какво ми пише. Не познавам друг човек, който да може като Бърнис да види нещата откъм хубавата им страна.“

Норма казваше:

– Ако аз обичах някого, не би ми минало и през ум да извърша такова нещо. И ако иска да ми направи подарък, трябва сам да се сети.

– Ами да, и аз така разсъждавам – каза Камил. – Но затова пък нямам кожено палто, нито дори отделна кожа. А Лорейн има три.

– Но не е честно – каза Норма. – Мисля, че Лорейн няма да ми хареса.

„Велики боже! – изпищя Камил наум, – Мислела, че няма да хареса Лорейн! Интересно, не ти ли е минавало през ум какво би си помислила Лорейн за тебе?“

„Не – каза си тя – не е така. Лорейн може би щеше да я приюти, щеше да я подреди, да ѝ помогне. Каквото и да говорят за Лорейн, никой не можеше да отрече, че е боен другар.“

ГЛАВА 16

Милдред наведе глава, за да не се замъглят очилата ѝ от дъжда. Беше приятно да стъпваш по чакъла на пътя, а от ходенето взе да диша все по-дълбоко. Стори ѝ се, че се стъмва. Не можеше да бъде много късно, но въпреки това се промъкваше вечерен мрак, от който светлите предмети, като кварца и варовика, изглеждаха по-светли, а тъмните, като коловете на оградите – черни. Милдред вървеше бързо, стъпалата ѝ се впиваха в земята, а токовете ѝ риеха чакъла. Опитваше се да прогони разправията от ума си. Не помнеше да е виждала някога майка си и баща си да се карат. Но тази кавга бе явно нещо отдавна практикувано, едва ли не привичка, което подсказваше, че далеч не е необичаен процес. Майка ѝ трябва да е отвеждала разприте в спалнята, където никой не може да ги чуе. Тя бе изградила и бе поддържала илюзията за съвършения им брак. Но сега напрежението бе достигнало връхната си точка, без да има спалня, в която да се крият. В този спор Милдред бе доловила злобни капчици жълта отрова и това я разтревожи. Беше отрова, която се просмуква постепенно и тайно, не открита и честна ярост, а скрита, пълзяща злост, която удря с тънко, наточено острие и после тутакси скрива оръжието си. На всичкото отгоре предстоеше още и това безкрайно пътуване до Мексико. Ами ако реши да не се върне? Ако продължи да върви и спре някого на стоп и изчезне? Ако наеме някъде стая, Да кажем, по крайбрежието, и просто си прекарва времето по скалите или на плажа? Мисълта беше много приятна. Щеше да си готви сама, щеше да се запознае с други хора на плажа... Нелепо. Нали няма никакви пари. Баща ѝ беше много щедър, но не с пари на ръка. Можеше да си поръчва дрехи и да се храни по ресторанти, като подписва чекове, но парите ѝ всъщност винаги са били малко. Баща ѝ беше щедър, но и много любопитен. Искаше да знае къде пазарува и къде се храни и това той можеше да установи веднага по месечните ѝ сметки. Разбира се, можеше да тръгне на работа. И без това щеше да започне скоро, но не веднага. Не, трябваше да разсее тази мисъл. Ще се наложи да изкрета през това ужасно мексиканско пътуване, което би могло да бъде толкова хубаво, ако е сама и ако след него се върне направо в колежа. Много скоро щеше да се нареди на работа и баща ѝ нямаше да има нищо против. А на Чарли Джонсън щеше да обясни:

„Бих могъл да ѝ давам всичко, от което има нужда, но тя е

прекалено енергична и умна. Нека сама да си вади хляба. “ При това щеше да го каже с гордост, сякаш става дума за някаква негова лична добродетел, но той никога нямаше да разбере, че тя работи, за да бъде самостоятелна, за да си има собствено жилище и пари, които да харчи, без да му докладва за какво. У дома например тя имаше право по всяко време да отваря шкафа за напитки, но знаеше, че баща ѝ помни абсолютно точно докъде е пълна всяка бутилка, така че ако си налее три пъти от едно шише, той веднага ще забележи. Беше ужасно любопитен.

Милдред си свали очилата, избърса ги с хастара на палтото и отново ги сложи. По пътя личаха стъпките на Хуан, на едри крачки. Тук-там кракът му се беше подхлъзвал на камък, а имаше и закаляни места, в които се виждаха отпечатъците на целите му стъпала със силно размазана линия отпред от натиска на пръстите. Милдред се опита да стъпва в неговите стъпки, но разкрякът му беше прекалено голям за нея и след като повървя известно време така, усети, че бедрата ѝ примаяват. Какъв особен, притегателен мъж, помисли си тя. Зарадва се, че се е освободила от онова странно преживяване сутринта. Сама знаеше, че няма смисъл. Раздразнение плюс действието на жлезите, всичко това ѝ беше ясно. Освен туй си знаеше, че е момиче със силен биологичен потенциал. Щеше да настъпи време в близкото бъдеще, когато или ще трябва да се омъжи, или да завърже постоянна връзка. Периодите на неспокойство и желание ставаха все по-чести. Спомни си смуглото лице на Хуан и лъскавите му очи – не я развълнуваха. Но у него имаше топлина и честност. Харесваше ѝ.

Когато изкачи хълма, забеляза изоставената ферма в ниското и трепна очарована. Изпитвайки цялото униние на това място, тя осъзна, че не може да отmine постройката, без да надникне вътре. Ускори крачка. Любопитството ѝ се утрои. „Собственост на банката“ – беше казал Ван Брънт. Семейството трябвало да се премести, въпреки че банката не се интересувала от къщата. Трябвала ѝ земята. Сега крачките ѝ се удължиха почти колкото Хуановите. Тя слезе, залитайки, до подножието на хълма и до разкаляния вход на фермата и отведнъж спря. Стъпките на Хуан завиваха навътре. Пообиколи пътя да види не излизат ли оттук, за да продължат по-нататък, но други следи не откри. „Трябва да е още вътре – помисли си тя. – Но защо? Нали беше тръгнал към околийския път? Тук не може да има телефон.“ Вниманието ѝ се изостри, защото начаса съобрази, че няма представа какво става, пък и какво ли знаеше за този човек. Вмъкна се бавно през входа, като стъпваше по тревата, а не по чакъла, за да не хрущи. В тази изоставена къща се таеше сякаш

нещо опасно. Спомни си, че по вестниците пишеха за убийства в такива къщи. Гърлото ѝ се сви от страх. „Е – успокой се тя, – аз винаги мога да се обърна кръгом и да си отида. Никой не ме спира. Никой не ме кара и да вляза, но знам, че съм длъжна. Знам, че няма да си отида. Може би и онези убити момичета са могли да избягат. Може сами да са си го търсили.“ Представи си как лежи на пода в някоя от стаите, удушена и заклана, и нещо в тази гледка я разсмя: лежи, но с очилата. Какво знаеше тя за Хуан? Че има жена и работа? Спомни си едно заглавие: „Баща на три деца заловен в садистично убийство. Пастор убива хористка“. Защо убиваха толкова много все хористи и органисти, питаше се тя. Изглежда, църковните хористки трябваше да получават високи надбавки за опасен труд. Вечно ги намираха удушени зад органа. Милдред се засмя. Беше сигурна, че ще влезе в тази къща. Дали да нахълта шумно, или крадешком да се промъкне и да залови Хуан Чикой в това, което върши? Може би е просто в тоалетната.

Милдред стъпи предпазливо с единия си крак върху стъпалото и замря, когато дъската на пода изскърца под тежестта ѝ. Тя мина през къщата, надничайки в долапите. В кухнята се търкаляше консерва от чушки, в гардероба на спалнята висеше забравена окачалка за палто. Наклони глава да разгледа старите комикси под олющените тапети. Прочете: „Веселият хулиган“. Мулето Мод свиваше крака, после хвърляше къч и Сай излетяваше във въздуха, а на дъното на панталоните му бяха отпечатани подковите на мулето. Милдред вдигна глава. Защо не се бе сетила по-рано за конюшната? Измъкна се обратно на пруста и внимателно разгледа дъските. Видя мокрите отпечатъци от обувките на Хуан. Тръгна по тях към всекидневната и ги загуби. После отиде при отворената задна врата и погледна навън. Ама че беше глупава, да стъпва на пръсти! Следите излизаха навън и наистина водеха към обора. Спусна се по разбитите стъпала, проследи ги през двора и покрай изоставената вятърна мелница. Влезе в конюшната и се ослуша. Никакъв звук. Понечи да извика, но се отказа. Мина полека покрай редицата клетки и заобиколи последната. Бе ѝ трябвало известно време да привикнат очите ѝ към светлината. Милдред стоеше на пътеката посред обора. Всички мишлета се изпокриха. Тогава забеляза Хуан – легнал по гръб, с ръце под главата. Очите му бяха затворени, дишаше равномерно, „Мога да си отида – помисли си тя. – Никой не ме задържа. Грешката ще бъде моя. Но не искам да забравя това. Човекът си гледа работата. О! Що за глупост?“ Свали си очилата и ги пхна в джоба си. Очертанията на мъжа плувнаха в мъгла, но тя все пак го различаваше. Пристъпи бавно и

внимателно през покрития със слама под и когато го доближи, кръстоса глезени, отпусна се и седна върху кръстосаните си нозе. Белегът на устната му беше бял. Дишаше повърхностно и равномерно. „Просто е бил уморен – каза си тя. – Легнал е да си почине за малко и е заспал. Не бива да го будя.“ Сети се за останалите в автобуса – ами ако и тя, и Хуан не се върнат? Какво ще правят? Майка ѝ щеше да припадне. Баща ѝ ще се обади на губернатора, на двама или трима губернатори. Ще се обади на Федералното бюро за разследване. През носа ѝ щеше да излезе. Но какво можеха да направят? Тя е на двайсет и една години. Когато я достигнат, ще им заяви: „Аз съм на двайсет и една и върша каквото си искам. Какво ви влиза в работата?“ Ами ако замине за Мексико с Хуан? Това беше вече нещо друго, съвсем различно.

В ума ѝ нахлуха всякакви несъстоятелни доводи. Ако е индианец и има индианска кръв, какво ще стане, ако някой го последва? Тя дръпна краищата на очите си, за да види лицето му на фокус. Лице с белези, с твърда кожа, но благо, помисли си тя. Устните му бяха пълни и насмешливи, но добри. Сигурно ще бъде нежен с една жена. Може би не би се задържал дълго с нея, но щеше да бъде мил. Но нали имаше онази съпруга, онази ужасна съпруга, с която живееше. Господ знае откога. Трябва да е била хубава, когато се е женил за нея, сега обаче беше погрознала. Какво ли се е случило? Как ли го задържа тази ужасна жена при себе си? Или е като всеки друг, като баща ѝ. Може би се задържаше просто от страх и по навик. Милдред не разбираше как става това с хората, но знаеше, че става. Като остаряят, хората започват да се страхуват от все по-дребни и по-дребни неща. Баща ѝ например се плашеше от чуждо легло, от чужд език или от политическа партия, на която не е член. Баща ѝ искрено вярваше, че демократическата партия е подривна организация, чиято цел е да унищожи Съединените щати и да ги предаде в ръцете на брадатите комунисти. Страхуваше се от приятелите си и приятели-те му се страхуваха от него. Безсмислена надпревара, помисли си тя.

После премести поглед към тялото на Хуан, здраво, жилесто тяло, което с възрастта ще става все по-здро и по-жилесто. Панталоните му бяха малко мокри от дъжда, прилепнали плътно по краката му. У него имаше нещо безупречно – като образцов механик, който току-що се е измил. Тя погледна плоския му стомах и широкия гръден кош. Не забеляза промяна в дишането му, нито беше шавнал, но очите му бяха отворени и приковани в нея. При това не тежаха от сън, а бяха ясни. Милдред трепна. Може изобщо да не е спял. Сигурно я е наблюдавал от влизането ѝ в конюшния. Неволно се залови да обяснява:

– Исках да се поразтъпча. Нали разбираш, все в седнало положение... Реших да отида до околийския път и там да пресрещна таксито. После обаче видях тази стара къща. Обичам старите именения.

Стъпалата ѝ изтръпнаха. Тя се наклони и като се подпря на една ръка, премести двата си крака на една страна и внимателно покри коляното си с полата. Усещаше в нозете си иглички, те просто горяха от приждащата кръв. Хуан не отговори. Разглеждаше лицето ѝ. Бавно се обърна на една страна и подпря главата си с ръка под ухото. В очите му проблесна тъмна искра, а ъглите на устата му се повдигнаха. Твърдо лице, помисли си тя. Не можеш да проникнеш отвъд очите в ума му. Или всичко е изписано на повърхността, или е така съвършено укрито, че никога не можеш да стигнеш до него.

– Какво правиш тук? – попита го тя. Устните му леко се разтвориха.

– Ти какво правиш тука?

– Вече ти казах, имах нужда от раздвижване. Казах ти.

– Да, каза ми.

– Но какво правиш тука?

Той като че не се беше разсънил напълно.

– Аз ли? Нищо, седнах да почина и съм заспал. Снощи не мигнах.

– Да, помня – каза тя. Изпитваше нужда да продължи разговора. Беше като курдисана. – Мислех си за тебе. Ти не си за тука. Имам пред вид, да караш автобус. Другаде ти е мястото.

– Като например? – игриво я запита той. Очите му паднаха там, където се кръстосват реверите ѝ.

– Хм – неловко продължи тя, – на идване ми хрумна нещо много странно. Помислих си, че може би няма да се върнеш. Че ще продължиш чак до Мексико. Аз самата, струва ми се, щях да го направя, ако бях на твоё място.

Очите му се присвиха и той се вгледа в нея.

– Да не си полудяла? Какво те накара да си го помислиш?

– Ами така, просто ми хрумна. Твоят живот, автобусът, хм, трябва да ти е страшно скучно след... след Мексико.

– Не си ли била в Мексико?

– Не.

– Тогава не знаеш колко е скучно там.

– Не знам.

Той повдигна глава, изправи ръката си и пак отпусна глава върху нея.

– Какво мислиш, че може да стане с пътниците в автобуса?

Ами все някак ще се приберат – рече тя. – Не е далече, – Няма да умрат от глад.

– А какво мислиш, че ще стане с жена ми?

– Че какво... – Тя се смути. – За това не съм мислила.

– Разбира се, че си – каза Хуан. – Тя не ти допада.

Ще ти кажа нещо. Никой освен мене не я харесва. И това е една от причините, поради които я харесвам, защото никой не я харесва. – И се усмихна. „Ама че лъжец“, рече си той наум.

– Просто така ми хрумна – потрети Милдред, – шантава работа! Помислих си дори, че може и аз да избягам. Ще изчезна, ще заживея сама и няма да се виждам повече с хората, които познавам. – Тя се изправи на колене и седна на другата страна.

Хуан погледна коляното ѝ. Протегна сетне ръка и го покри с полата ѝ. Тя потрепна, когато ръката му се пресегна към нея и после неловко се отпусна.

– Не искам да си помислиш, че съм те проследила.

– Не искаш да си го помисля, но направи точно това.

– Дори и да съм, какво?

Ръката му отново се пресегна, падна върху покритото ѝ коляно и през нея мина огън.

– Не е в тебе работата – продължи Милдред. Гърлото и пресъхна. – Не искам да мислиш, че у тебе е причината. Тя е в мене. Аз знам какво искам. Ти дори не ми харесваш. Миришеш на козел. – Гласът ѝ потрепера. – Ти не знаеш какъв живот живея аз. Съвсем сама съм. С никого нищо не мога да споделя. – Очите му горяха блестящи и сякаш я къпеха в горещина. – Може би не съм като другите. Откъде да знам? Но причината не е в тебе. Ти дори не ми харесваш.

– Ти май в голям спор си влязла със себе си, а? – закачи я Хуан.

– Слушай, какво смяташ да правиш с автобуса? – попита тя. – Ще ходиш ли на шосето?

Ръката му върху коляното ѝ натежа и той я вдигна.

– Ще се върна ѝ ще изтегля автобуса, а после ще превозя хората.

– Тогава защо дойде тук?

– Нещо се оплеска – каза той. – Бях си намислил нещо, ама се оплеска.

– Кога ще се връщаш?

– Съвсем скоро.

Тя погледна ръката му, отпусната на сламата пред нея – с

потъмняла кожа, лъскава и малко набръчкана.

– Няма ли да ме закачиш? – попита го Милдред. Хуан се засмя и усмивката му беше добра, открита усмивка.

– Не е изключено. Но първо трябва да приключиш с вътрешния си спор. Сега се колебаеш. Но може би съвсем скоро ще решиш „за“ или „против“ и тогава ще знам откъде да започна.

– Не ме ли... не ме ли искаш?

– Естествено – каза Хуан. – Искам те.

– Значи, си сигурен, че така и така ще легна с тебе, та няма защо да си правиш труда ли?

– Не ме намесвай в своя спор – рече Хуан. – По-стар съм от тебе. И много го обичам това нещо. Толкова много, че мога и да почакам. Дори мога известно време и без него.

– Ами ако не ми харесаш? – каза тя. – Лишаваш ме от всякаква гордост. Не ме и насилваш, за да се оправдавам после с насилието.

– Мислех, че ще имаш повече гордост, като те оставя сама да решиш.

– Но нямам.

– И аз така мисля – каза Хуан. – Всички жени в тая страна са такива. Трябва да бъдат умолявани или изнасилвани. Само тогава им е добре.

– Винаги ли си такъв?

– Не – каза Хуан. – Само с тебе. Нали дойде тук за нещо? Самата ти каза, че нямало нищо общо с мене. Тя погледна пръстите си.

– Колко е смешно! Аз съм, така да се каже, интелектуално момиче: чета всякакви книги. Не съм девствена. Знаем хиляди частни случаи, но не мога да се натискам. – Тя се усмихна припряно и топло. – Не искаш ли ти пръв да започнеш?

Ръцете му се протегнаха и тя легна до него на сламата.

– Нали няма да ме караш да бързам? – попита тя.

– Имаме цял ден – каза той.

– Ще ме презреш ли, или ще ми се надсмееш?

– Какво значение има за тебе?

– Има, колкото и да не искам.

– Много говориш – каза Хуан. – Просто много говориш.

– Знаем, и въпреки това не мога да спра. Ще ме вземеш ли със себе си? Например в Мексико?

– Не – каза Хуан. – Я да видим можеш ли малко да помълчиш.

ГЛАВА 17

Пъпката извади ключовете от контролното табло и отиде при багажника. Отключи катинара, който вардеше багажа, и вдигна капака. Ароматът на сладкиши нежно го погъделичка в носа. Причард надникна над рамото му. Багажът беше натъпкан плътно в багажника.

– Май ще трябва да извадим първо всичко, за да стигна до платнището – каза Пъпката и взе да тегли наредените нависоко куфари.

– Почакай – каза Причард. – Аз ще вдигам, а ти дърпай, така и куфарите ще си останат вътре.

Той стъпи на бронята и се напъна да вдигне най-долния куфар, а Пъпката задърпа тежкото сгънато платнище. Пъпката го теглеше ту от едната, ту от другата страна, докато накрая го освободи изпод багажа.

– Може би не е зле да си вземем по една паста, и без това сме отворили багажника – предложи Пъпката. – Има малинови, с лимонов крем, със стафиди и с крем карамел. Едно парченце с крем карамел сега ще ни се отрази екстра.

– После – рече Причард. – Дай първо да настаним жена ми.

Той пое тежкия брезент от едната страна, Пъпката – от другата и двамата се упътиха към скалата с пещерите. Те бяха сравнително обичайно образувание. Склонът на хълма е бил измит в далечни времена, като се е оголила гладка повърхност от мек варовик. Постепенно вятърът и дъждът дълбали навътре, а козирката останала, подкрепяна от почвата и тревните чимове. Така през вековете се оформили няколко пещери под надвесената скала. Тук койотите са раждали вълчетата си, а още по-отдавна, когато все още ги е имало, мечките гризли са идвали да спят. През деня нависоко в дупките клечаха кукумявки. В ниското на скалата се бяха оформили три дълбоки, мрачни пещери, а на високото още няколко по-малки. Всички входи на пещерите сега бяха защитени срещу дъждовете от големите навеси на самата скала. Те не бяха изцяло изобретение на природата, защото индиански хайки на лов за антилопи бяха отсядали и живели тук и дори бяха водили забравени вече битки. По-късно мястото е служило за почивка на белокожи ездачи, минаващи през страната, които бяха разширили пещерите и бяха палили огньове под козирките. Върху пясъчника имаше и стари, и по-нови петна от дим, а подът на пещерите беше сравнително сух, тъй като този малък хълм, от който една част се е свлякла, не поемаше отточните води на по-

големите хълмове. Върху пясъчната скала са били чегъртани инициали, но повърхността е толкова ронлива, че бързо са се заличили. Единствено непреклонните думи „ПОКАЙ СЕ“ още личаха. Странствуващият проповедник се е бил спускал на въже, за да напише великите слова с черна боя, и си беше отишъл възраждан, че разпространява божие слово в този греховен свят. Носейки брезента в единия край, Причард погледна към „Покай се“. „Някой си е създал голям труд – каза си той, – голям труд.“ Запита се кой ли е финансирал подобно начинание. Сигурно някой мисионер, реши той. Двамата с Пъпката оставиха платнището на земята и влязоха да огледат пещерите. Плитките дупки бяха почти еднакви: към метър и половина високи, около два-три метра широки и три – три и половина в дълбочина. Причард избра най-дясната, защото му се видя най-суха и защото в нея беше малко по-тъмно. Реши, че тъмнината ще бъде подходяща за приближаващото главоболие на жена му. Пъпката му помогна да опънат платнището.

– Щеше ми се да сложим отдолу малко борови клони или слама – каза Причард.

– Тревата е много мокра – каза Пъпката, – а бор има чак на петдесетина километра отук.

Причард потърка със свит юмрук платнището, за да провери дали не е мръсно.

– Ще легне на моето пардесю – каза той, – пък ще се завие с кожата си палто.

Ърнест и Ван Бърнт дойдоха да надникнат в пещерата.

– Можем да останем тук и седмици, ако имаше какво да ядем – каза Ърнест.

– Е, и така сигурно доста ще си поседим – каза Ван Бърнт. – Ако тоя шофьор не се върне до утре сутринта, смятам да отседна тук. Повече глуposti няма да мога да понеса.

– Ако желаете, мога да отрежа няколко пасти – каза Пъпката.

– Ха, това май няма да е зле – прие Ърнест.

– От кои искате?

– Все едно.

– С крем карамела са много хубави. Покрити са с вафли от пшеничени бисквити.

– Не е лошо – каза Ърнест.

Причард се върна в автобуса за жена си. Срамуваше се заради гнева, който изпита преди известно време. Появи му се оная бучка в стомаха, голяма колкото юмрук, която му натежаваше, когато нещата не

вървят добре. Чарли Джонсън бе казал, че вероятно е дева. В това отношение той имаше една много смешна теория. Според него никоой с доход по-малко от двайсет и пет хиляди на година не получавал язва. Тя е белег на банковата сметка, казваше Чарли. И Причард несъзнателно малко се гордееше с болката в стомаха си.

Когато се качи в автобуса, очите на мисис Причард бяха затворени.

– Направихме ти легълцето – каза той.

Очите ѝ се отвориха и тя уплашено се огледа.

– Ох!

– Спеше ли? – попита Причард. – Не биваше да те будя. Прощавай.

– Не, мили. Няма нищо. Бях само задрямала.

Той ѝ помогна да стане.

– Можеш да си легнеш върху пардесюто ми и да се завиеш с твоето кожено палтенце.

Тя се усмихна, разнежена от тона му. После той ѝ помогна да слезе по стъпалата.

– Съжалявам, че бях груб, доброто ми момиче – рече той.

– Няма нищо. Просто си уморен. Знам, че не го каза сериозно.

– Ще те покания на една гала вечеря в Холивуд, за да поправа грешката си. В „Романов“ с шампанско, ммм! Как ти харесва?

– На тебе не бива да ти се дават пари – закачливо каза тя. – Всичко е забравено вече. Беше просто уморен. – „Скъпа Елън, имахме най-приказната вечеря в «Романов» и да се убиеш, няма да познаеш кой беше на съседната маса.“ – Май почти не вали – каза тя на глас.

– Не, сега искам моето момиче да си поспи, за да бъде здраво и да се чувствува добре.

– Сигурен ли си, че не е влажно и че няма змии?

– Няма, огледах.

– А паяци?

– Не видях паяжини.

– Ами ония големите, косматите тарантули? Те не плетат паяжини.

– Можем пак да поогледаме – каза той. – Стените са гладки и те нямат къде да се скрият. – Причард я преведе до малката пещера. – Нали е хубаво?

Легни си с главата насам, за да можеш да гледаш навън, ако искаш. – Постла пардесюто си и тя седна на него. – Сега си легни и се завий. – Тя послушно се подчини. – Как е главичката на моето момиче?

– Не толкова зле, колкото се опасях.

– Това е добре – каза той. – Сега да си дремнеш малко. Удобничко

ли ти е? – Тя измърка в знак на удобство. – Ако ти трябва нещо, просто ме повикай. Аз ще съм наблизко.

Пъпката се появи на входа на пещерата. Устата му беше пълна, а в ръката си носеше парче торта.

– Искате ли пай, мисис?

Мисис Причард подигна глава, потрепера и отново я отпусна.

– Не, благодаря, много мило, че сте се сетили за мене, но сега не бих могла да ям пасти. – „Елиът се отнасяше с мене като с истинска царица, Елън. Колко жени могат да го кажат след двайсет и три годишен брак? Просто съм непрекъснато щастлива.“

Причард я погледна. Очите ѝ бяха затворени и на устните ѝ играеше усмивчица. Испита онази внезапна самотна тъга, която често го навестяваше. Спомни си, отчетливо си спомни първия път, когато му се случи.

Беше на пет години, когато се роди малката му сестричка и отведнъж вратите започнаха да се затварят под носа му. Той не можеше да влиза в детската стая, не биваше да пипа бебето и тогава го обзе чувството, че вечно е мръсен и шумен, че е ненужен и че майка му е винаги заета. И тогава го заля студена самота, онази студена самота, която продължаваше понякога да го сполита и която го обзе сега. Малката усмивчица означаваше, че Бърнис се е оттеглила от света в своята светая светих и той не може да я последва.

Извади от джоба си златната пилочка за нокти, отвори я и като се отдалечи, взе да чисти ноктите си. Видя Ърнест Хортън подпрян на скалата от другата страна на козирката. Над главата му зееше високата пещера. Ърнест седеше върху някакви вестници и когато Причард мина покрай него, той извади изпод себе си сгънат вестник и му го предложи.

– Най-полезното нещо в света – рече той. – Става за всичко освен за четене.

Причард изхихика, взе вестника и седна до Ърнест.

– „Ако си го прочел във вестника, значи, не е вярно“ – цитира той Чарли Джонсън. – Това е то. Преди два дни бях в апартамент в хотел „Оукланд“, а сега сме в пещера. Значи какво? Човек не може да планира живота си.

Той се вгледа в автобуса. През прозореца видя, че Пъпката и двете момичета нагъват пасти. Страшно му се дощя да е заедно с тях. Той също можеше да хапне парче торта.

– Всяко нещо доказва нещо – рече Хортън. – Понякога си падам от смях. Ние например минаваме за народ технически. Всеки кара кола,

има хладилник, радио. Изглежда, хората наистина вярват, че притежават технически умове, но само да се зацапа карбураторът, и автомобилът ще си стои, докато не дойде някой механик да смени филтъра. Спре ти електричеството и пак чакаш електротехник да подмени бушоните. А спре ли асансьор, ела да гледаш паника.

– Знам ли – рече Причард. – Американците са, общо взето, доста техническа нация. Прадедите ни например са се справяли доста добре.

– Естествено. То и ние бихме се оправили, ако ни се наложи. Вие например можете ли сам да си монтирате делкото?

– Е...

– Или – продължи Ърнест – да кажем, че останете тук две седмици. Ще можете ли да се спасите от гладна смърт? Или ще хванете пневмония и ще умрете?

– Е – запъна се Причард, – хората сега се специализират.

– Крава ще можете ли да заколите? – настояваше Ърнест. – Ще успеете ли да я разфасовате и да я сготвите?

Причард почувствува, че търпението му към този млад мъж се изчерпва.

– Някакъв цинизъм е плъзнал из нашата страна – каза остро той. – Струва ми се, че младите хора са изгубили вярата си в Америка. А нашите деди са имали вяра.

– Трябвало е да се хранят – отвърна Ърнест. – Не са имали време за вяра. Сега хората не се пребиват от работа. Затова им остава време за вяра.

– Но те нямат вяра – извика Причард. – Какво им е останало?

– Питам се – каза Ърнест. – Дори съм се опитвал да си го обясня. Моят баща вярваше в две неща. Първото е, че честността винаги се възнаграждава по един или друг начин. Смяташе, че ако човек е честен, ще преживее някак. И второ, че ако здравата се блъска и пести, ще понатрупа малко парици и ще живее по-спокойно. На едната го научиха петролният скандал и някои други подобни събития, а втората му бе внушена през трийсетте. Тогава разбра, че най-почитаните хора изобщо не са честни. И си умря учуден, някак ужасно недоумяващ, защото и двете неща, в които вярваше – честност и пестеливост, – се провалиха. А аз съм поразен, че и досега още никои не е измислил с какво да заместим тия две неща.

Причард отхвърли мисълта.

– Сега не може да се пести поради данъците – каза той. – Имало е време, когато човек е можел да натрупа състояние, но сега това е

невъзможно. Данъците изяждат всичко. Ние просто работим за държавата. И да ви кажа, обезглавява се всяка инициатива. Вече никой няма амбиции.

– Няма кой знае какво значение за кого работиш, стига да вярваш в това, което вършиш – каза Ърнест. – Дали е държавата или някой друг, все едно.

Причард го прекъсна:

– Войниците, които се връщат от фронта, те ме тревожат. Нямам намерение да улягат и да се хванат на работа. Смятат, че държавата е длъжна да ги храни цял живот, а ние не можем да си го позволим.

В този момент по челото на Ърнест избиха мъниста пот, около устата му се очерта бял кръг, а в очите му се появи болестно изражение.

– И аз бях на война – меко каза той. – Не, не се притеснявайте. Няма да ви разправам за войната. Не бих го направил. Не искам.

– Разбира се – каза Причард, – аз съм изпълнен с уважение към нашия войник и смятам, че трябва да се чуе гласът му.

Пръстите на Ърнест се плъзнаха към бутониерата на ревера му.

– Естествено – рече той, – естествено. – Говореше, сякаш се обръща към дете. – Четох във вестника за най-добрите мъже на нацията. Изглежда, са най-добри, защото имат най-добрите служби. Четох какво приказват и какво вършат, а пък имам много приятели, които са, така да се каже, негодяи и разликата между тях е нищожна. Чувал съм някои от негодните да казват неща, които са далеч по-умни от туй, което приказва държавният секретар, хе-хе! По дяволите! – Той се изсмя. – Аз например изобретих гумен барабан, който се бие с гъба за баня. За пианиците, които се натискат да бият чинелите в оркестъра. Ще отида малко да се поразходя.

– Нервен сте – отбеляза Причард.

– Да, нервен съм – рече Ърнест. – Всички сме нервни. И ще ви кажа още нещо. Ако трябва да се бием отново, знаете ли кое е най-ужасното? Пак ще отида. Ей това е най-ужасното. – Той стана и пое в посоката, от която бе дошъл автобусът.

Главата му беше наведена, ръцете – в джобовете, краката му наби- ваха чакъла, беше стиснал здраво устни и не можеше да се спре. „Нервен съм – каза си той. – Просто съм нервен. Това е всичко.“

Причард се загледа след него, после наведе очи към ръцете си и отново извади пилничката, за да си почисти ноктите. Мистър Причард беше потресен, без да знае защо. При целия му песимизъм относно намесата на държавата в бизнеса някъде дълбоко в съзнанието му мъждееше една

голяма надежда. Все някъде съществува човек като Кулидж или Хувър, който ще се появи и ще отнеме управлението от ръцете на ония глупаци от правителството и всичко ще се оправи. Стачките ще спрат, всички ще печелят пари и ще бъдат щастливи. От това ги делеше само една крачка. Причард беше убеден. Той нямаше никаква представа, че светът се е променил. Светът е допуснал само някои грешки, но подходящият човек – да кажем, един Боб Тафт – ще се появи и всичко ще се уравни отново и тия проклетни експерименти ще престанат. Но този млад човек го безпокоеше, защото бе способен, а живееше с чувството за безнадеждност. Макар да не го беше казал, Причард знаеше, че Ърнест Хортън не би гласувал за Боб Тафт, ако се кандидатира за президент. Причард, както повечето си съдружници, вярваше в чудеса, но въпреки това беше дълбоко потресен. Хортън не го беше нападнал пряко, но... този карбуратор например. Причард накара въображението си да нарисува карбуратор. Можеше ли да го разглоби? Той знаеше смътно, че в карбуратора има поплавък и дори виждаше филтъра и уплътнителите. „Впрочем, имам да мисля за много по-важни неща“, рече си той. Хортън беше казал:

„Ако спре електричеството...“ и Причард се помъчи да си спомни къде се намират бушоните в неговата къща, но не се сети. Хортън беше нападнал него, явно му е несимпатичен. Ами ако наистина заседнат, както беше казал младият човек?

Причард притвори очи и се озова на пътеката в автобуса. „Не се бойте – каза той на останалите пътници, – аз ще се погрижа за всичко. Тази едра търговска фирма съм основал не съвсем без качества, нали така? Да разгледаме положението. Първо, имаме нужда от храна. Ей там на полето има няколко крави.“ Хортън го бе обвинил, че не знае как да убие една крава. Е, сега щеше да му покаже. Хортън вероятно не знае, че в шкафчето на контролното табло има пистолет. Но Причард знае. Той изважда пистолета, излиза от автобуса, тръгва към ливадите и прескача оградата. В ръка държи големия черен пистолет. Причард е гледал много филми. Мисълта му неволно сменя картината. Той не вижда нито как убива кравата, нито как я нарязва, но се вижда как се връща при пещерата с голямо парче кървящо месо. „Ето ви храна – казва той. – А сега огънят.“ И отново смяна на кадъра: огънят лумва и едно огромно парче месо се върти на шиш над огнените езици. А Камил казва: „Ами животното? Няма ли собственик?“ Причард отговаря: „Нуждата не познава никакви закони. Законът за самосъхранението стои на първо място. Никой не би допуснал, че ще ви оставя да умрете от глад.“ И отново смяна

на картината. Той разтърси глава и отвори очи. „Настрана – прошепна си. – Стой настрана.“ Къде я беше виждал? Ако можеше само малко да поговори с нея, би трябвало да се сети. Знаеше, че не греши, защото още като видя лицето ѝ, нещо като че го сграбчи в гърдите. И не само я е виждал, но и нещо се е случило. Той погледна към автобуса. Пъпката и двете момичета все още бяха вътре.

Изправи се и отърси дъното на панталоните си, сякаш вестникът не го е предпазил от прахта. Едва-едва ръмеше, а на запад светлееха петна синьо небе. Всичко щеше да се оправи. Той се отправи към автобуса и се качи на стъпалото. Ван Брънт се беше изтегнал на последната седалка, която се простираше по цялата ширина. Изглеждаше задрямал. Пъпката тихо разговаряше с момичетата, за да не му пречат.

– От една жена искам да е върна – каза Пъпката.

– Ами ти? – попита го Камил. – Ти смяташ също да си ѝ верен, така ли?

– Естествено – каза Пъпката, – ако тя е такава, каквато я искам.

– Ами ако не е?

– Ами тогава ще ѝ покажа някои работи. Ще ѝ покажа, че в тая игра могат да играят и двама, като Кери Грант в оня филм.

На седалката от другата страна на групичката лежеше една празна тава и още една, в която беше останала само една четвърт от сладкиша. Двете момичета седяха заедно, а Пъпката, седнал настрана на предната седалка, беше опрял ръка на облегалката. Когато Причард влезе, и тримата вдигнаха очи.

– Имате ли нещо против да остана? – попита той.

– Ама моля, влизайте – каза Пъпката. – Едно парче торта? Ето, точно едно парче. – И той подаде парчето на Причард, като премести празните тави, за да му направи място.

– Имаш ли си момиче? – продължи Камил.

– Ами горе-долу. Само че е малко... ей такава, глупава.

– Върна ли ти е?

– Естествено – каза Пъпката.

– Откъде знаеш?

– Ами аз никога... е, знам.

– Според мене скоро ще се ожениш – рече Причард закачливо – и ще отвориш собствен бизнес.

– А, не, още не – каза Пъпката. – Аз уча задочно. В радара има голямо бъдеще. За една година можеш да си докараш до седемдесет и пет долара на седмица.

– Не думай!

– Момчета, които са минали курса, писаха, че толкова взимат – каза Пъпката. – Един от тях дори само след една година е станал областен управител.

– Областен управител на какво? – попита Причард.

– Просто областен управител. Така пишеше в писмото му, има го отпечатано в рекламата.

Причард започна отново да се чувствава добре. Ето ти човек с амбиции. Не всички са циници.

– Кога смяташ да се ожениш? – попита го Камил.

– О, не веднага – каза Пъпката. – Според мене преди да се задомя, човек трябва да види света. Малко да пообиколи. Може да се хвана на някой кораб. Като знаеш да работиш с радар, значи, и от радио ще разбираш. На парахода мога да поработя известно време като радист.

– А кога ще свършиш курса? – интересуваше се Причард.

– Уроците започват съвсем скоро. Вече съм попълнил въпросника и сега пестя за основната такса. Минах теста и казаха, че имам големи способности. Пратиха ми три или четири писма.

Очите на Камил бяха много уморени. Причард погледна лицето ѝ. Той знаеше, че очите му са скрити зад очилата. Реши, че отблизо лицето ѝ е хубаво. Устните и сега бяха толкова сочни, толкова приветливи, само очите ѝ бяха уморени. Чак от Чикаго, все на автобус, помисли си той. Не изглеждаше чак толкова издръжлива. Причард забеляза пълния ѝ бюст под измачкания костюм. Беше подвила маншетите на блузата си навътре, да не се цапат по края. Причард забеляза и това. За него то означаваше уредност. Той анализираше дребните детайли. Усещаше това момиче като парфюм. Почувствува възбуда и глад. Човек просто не среща такива момичета – толкова привлекателни и толкова мили, каза си той. След това се чу да ѝ казва, без сам да предполага, че наистина ще заговори:

– Мис Оукс, мислех си, просто така ми хрумна, че може би ще ви бъде любопитно да изслушате едно мое предложение за сделка. Аз съм председател на една голяма корпорация и си помислих... впрочем убеден съм, че тези млади хора ще ни извинят, ако сте съгласна да изслушате моите идеи. Бихте ли направили няколко крачки до онази скала? Имам няколко вестника, на които можем да седнем. – Сам се учуди от думите си.

„Господи! – рече си Камил. – Започва се.“ Причард излезе пръв и галантно помогна на Камил да слезе от автобуса. Хвана я леко за лакътя,

когато прескачаше канавката, и нежно я поведе към проснатите вестници, където бяха седели двамата с Ърнест.

Направи й знак да седне.

– Ох, не знам – каза Камил, – толкова време все седя.

– Е, може би смяната на стойката ще ви разтовари малко – каза Причард. – Аз например, като работя дълги часове на моето бюро, променям височината на стола, кажи-речи, всеки час и намирам, че това ме държи бодър. – Той й помогна да седне върху вестниците, Тя придръпна полата си и седна, като сви колене до гърдите. Причард се настани до нея и свали очилата си. – Мислех си – поде той, – знаете ли, човек с моето положение трябва винаги да мисли напред и да планира. Ето, сега, погледнато чисто технически, аз съм на почивка. – Той се усмихна. – Почивка... питам се как ли би изглеждала истинската почивка. – Камил се усмихна. Почвата беше твърда. Чудно, колко ли щеше да продължи? – Основната суровина на една преуспяваща компания са хората – продължи Причард. – Аз непрекъснато търся хора. Стомана и каучук ще намериш по всяко време, но умове, таланти, красота, амбиции – ето, това са продукти, които трудно ще си доставиш.

– Вижте какво, мистър – каза Камил, – ужасно съм уморена.

– Знам, мила, веднага ще дойда на въпроса. Искам да ви назнача. Най-просто казано.

– Като каква?

– Като администраторка. Това е доста специализирана работа, а оттам бихте могли да станете... да кажем, можете да станете дори моя лична секретарка.

Камил беше напълно изтощена. Погледна към входа на пещерата, където беше мисис Причард. Не се виждаше нищо.

– А какво ще каже вашата съпруга по този въпрос?

– Че какво общо има тя? Тя не ръководи моята служба.

– Мистър, както казах, уморена съм. Няма смисъл да си губим времето по този начин. Аз искам да се омъжа. Искам да бъда добра съпруга, да имам къде да живея, така че да нямам грижа известно време; знам ли, може наистина да бъда добра жена.

– Не разбирам за какво намеквате – каза Причард.

– Много добре разбирате – рече Камил. – Но не ви харесва, защото не искам да играя по вашите правила. На вас ви се ще да минат месеци и накрая да ме изненадате, но аз съм почти без пари. Казвате, че жена ви не управлявала вашите работи, а пък аз ви казвам, че тъкмо тя ги управлява. И вас, и бизнеса ви, и всичко около вас. Опитвам се да бъда

любезна, но съм уморена. Вероятно тя избира и секретарките ви, без сам да го знаете. Жена с твърда ръка.

– Не разбирам за какво говорите.

– Разбирате, разбирате – каза Камил. – Кой ви купи тази вратовръзка?

– Защо...

– За мене тя ще разбере за секунди. Ще разбере. Оставете ме малко да поговоря. Вие не можете да си поискате едно момиче направо. Трябва да го направите със заобикалки. Два са начините, мистър. Или се влюбваш, или правиш предложение за работа. Ако бяхте казали: „Така и така стоят нещата, толкоз за апартамент и толкоз за дрехи“, кой знае, може би щях да се замисля и да стигна до някакво решение и нещо щеше да се получи. Но аз нямам намерение да скучая до смърт с разни будали. Кога щяхте да ме изненадате? Месец-два след като се настани на своето бюро? Прекалено остарях за такива игри. Причард навири брада.

– Жена ми не управлява моя бизнес – каза той. – Не знам откъде ви хрумна.

– О, я оставете това – каза Камил. – Предпочитам да ме хвърлят в гнездо на гърмящи змии, каквато е жена ви, отколкото да си спечеля враг в нейно лице.

– Малко съм учуден от вашето отношение – каза Причард. – Никога не съм и помислял такива неща. Просто се опитах да ви предложа работа. Можете да приемете, можете да откажете.

– О, братче! – въздъхна Камил. – Щом можете да се самозаблуждавате и да си вярвате, господ да е на помощ на всяко момиче, което ви падне! Никога няма да е наясно какво се иска от нея.

Причард ѝ се усмихна.

– Просто сте уморена – каза той, – Може би като си починете, ще помислите отново.

Ентусиазмът беше изчезнал от гласа му и Камил се успокои. После реши, че май сбърка, защото тоя щеше да бъде лесен, абсолютен будала. Лорейн би му свалила и ризата за един ден.

Сега лицето ѝ се стори по-друго на Причард. Видя в него твърдост, дори предизвикателство, и тъй като беше съвсем близо, видя грима ѝ, видя как е поставен и се почувствува разголен пред това момиче. Бе смутен, че ѝ заговори така. Беше си помислил, че ако всичко стане... е, той щеше... но лошото е, че тя разбра. Само че той не би го нарекъл, Боже, ама в края на краищата има нещо, което се нарича поведение на дама. Беше объркан и в смущението си отново се ядоса. Да се ядосва два

пъти в един и същи ден, не му отиваше особено. Вратът му почервения от яд. Трябваше да замаже положението. Трябваше заради самия себе си.

– Просто ви предложих работа – каза той дрезгаво. – Не я желаете – хубаво. Защо трябва да изпадате в такъв вулгарен тон? В края на краищата сте дама.

Гласът ѝ стана режещ.

– Слушай, драги – фамилиарно каза тя. – И аз мога да играя грубо. И то точно защото съм дама. Ще ти кажа нещо. Ти си предположил, че си ме разпознал. Случайно да членуваш в клубове от типа на „Октагон Интърнашънъл“, „Птиците на света“ или „От двеста и петдесет до три хиляди“?

– Член съм на „Октагон“ – сковано потвърди Причард.

– Да си спомняш онова момиче, което седи в чашата с шампанско? Знаем ги какви са тия момченца в публиката. Не знам какво ви доставя тая гледка и не искам да знам. Но знам, че не е красиво. Вероятно ако срещнете една дама, бихте я разпознали. Не знам. – Гласът ѝ звучеше на пресекулки, почти истеричен от умора. Тя се изправи. – Смятам да се поразходя сега. И не ме безпокойте, защото сте ми ясни – и вие, и жена ви.

Камил бързо се отдалечи. Причард я проследи с поглед. Очите му бяха широко разтворени и в гърдите му нещо тежеше, нещо като физически ужас, че е бил изигран. Гледаше красивото ѝ тяло да се поклаща при всяка стъпка, видя красивите ѝ крака и въображението му свали дрехите ѝ, тя застана до огромната чаша и виното потече на червени струи по стомаха, по бедрата по хълбоците ѝ.

Причард седеше с отворена уста и силно зачервен врат. Отмести очи от нея и огледа ръцете си. Извади златната пиличка, но веднага я пъкна обратно в джоба. Почувствува се замаян. Изправи се несигурен и тръгна към малката пещера, където си почиваше мисис Причард. Когато влезе, тя отвори очи и се усмихна. Причард бързо легна до нея, подигна палтото ѝ и се пъкна под него.

– Мили, уморен си – каза тя. – Елиът, Какво правиш? Елиът!

– Млъкни! – рече той. – Чуваш ли? Млъкни; Нали си ми жена? Мъжът няма ли право на някои неща с жена си?

– Елиът, ти си полудял! Някой може... някой може да ни види! – Тя оказваше паническа съпротива. – Не мога да те позная. Елиът, ще ми скъсаш роклята.

– Нали аз съм ти я купил? Омръзна ми да се отнасят с мен като с болно коте.

Бърнис жално изплака от ужас и страх. Когато той я остави, тя плачеше, заровила лице в коженото си палто. Постепенно плачът ѝ спря, тя седна и погледна през входа на пещерата. Очите ѝ гледаха свирепо. Вдигна ръка и допря нокти до лицето си. Пробно ги прокара по бузата, после прехапа долната си устна и раздра кожата с нокти. Усети как кръвта потича от драскотините. Протегна ръка, нацапа я по пода на пещерата и натри мръсотията по кървящата си буза. Кръвта се стичаше през нечистотиите по шията чак до яката на блузата.

ГЛАВА 18

Милдред и Хуан излязоха от конюшната.

– Виж, дъждът е спрял. Погледни слънцето над планините. Ще бъде красиво. – Хуан се усмихна. – Знаеш ли, чувствавам се чудесно – каза Милдред. – Чудесно.

– Разбира се.

– Ако и ти си в същото отлично настроение, би ли ми подържал огледалцето? Вътре беше тъмно. – Тя извади малко квадратно огледалце от чантата си. – Така. Малко по-високо. – Среса се бързо и леко напудри страните си, сложи си и червило. Взираше се съвсем отблизо, защото отдалеч не виждаше нищо. – Намираш ли ме лекомислена за момиче, което са изнасилили?

– Нищо ти няма – рече Хуан. – Харесваш ми.

– Само толкова? И нищо повече?

– Да те излъжа ли искаш? Тя се засмя.

– Май че малко ми се ще. Не, не искам. А в Мексико няма ли да ме заведеш?

– Не.

– Значи, това е краят. Няма ли да има още малко?

– Откъде мога да знам? – попита Хуан.

Тя прибра огледалото и пудрата в чантата и размаза червилото по устните си, като ги отри-една о друга.

– Ще изтупаш ли сламата от палтото ми? – Тя се обърна и той отупа палтото ѝ с ръка. – Защото – продължи тя – баща ми и майка ми не знаят за тия неща. Сигурна съм, че съм зачената непорочно. Майка ми ме е посадила, луковица номер едно, покрила ме е с пръст, пясък и тор и после навалял сняг. – Виеше ѝ се свят. – Не мога да отида в Мексико, Какво ще правим сега?

– Ще се върнем, ще изтеглим автобуса и ще продължим за Сан Хуан. – Той тръгна към портата на старата ферма.

– Мога ли да те хвана малко за ръка? Той погледна ръката с ампутирания пръст и понечи да се премести от другата ѝ страна, за да ѝ даде здравата.

– Не – рече тя, – искам тази. – Пое я и отри с пръст гладката кожа на ампутираното място.

– Недей – каза Хуан. – Изнервя ме. Тя му стисна здраво ръката.

– Няма да си слагам очилата.

Планинските вериги на изток грееха златни под залязващото слънце. Хуан и Милдред завиха надясно и се заизкачваха по хълма към автобуса.

– Ще ми кажеш ли нещо вместо... вместо възнаграждение за моето падение? Хуан се засмя.

– Какво те интересува?

– Защо дойде тук? Помисли ли, че може да те последвам?

– Истината ли искаш, или да си играем на приказки?

– Е, и двете. Но, ммм, първо истината.

– Бягах – каза Хуан. – Смятах да се добера чак до Мексико, да изчезна и да оставя пътниците сами да се грижат за себе си.

– А защо го направи?

– Не знам – рече той. – Става ми криво. Девата от Гваделупа ме изостави. Помислих, че съм я измамил. А тя не обича да я мамят. И уби всичко, изтръгна ми сърцето.

– Сам не си вярваш. – каза тя сериозно. – И аз не го вярвам. Коя беше истинската причина?

– За кое?

– За това, че дойде в тази стара ферма. Хуан повървя, по лицето му се разля една голяма усмивка, а белегът на устната му изместваше усмивката встрани. Той я погледна с черните си топли очи.

– Дойдох, защото се надявах, че може би ти ще се разходиш и че тогава може... може да те намеря. Тя обви ръката си около неговата и плътно прилепи лице до ръкава на самото му.

– Да можеше поне малко да продължи – каза тя, – но знам, че не може. Сбогом, Хуан.

– Прощавай – каза той.

И двамата бавно поеа към автобуса.

ГЛАВА 19

Ван Брънт се беше изтегнал на последната седалка. Очите му бяха затворени, но той не спеше. Бе опрял глава на дясната си ръка и от тежестта ѝ тя изтръпна обезкървена. Когато Камил и Причард слязоха от автобуса, Норма и Пъпката известно време мълчаха.

Ван Брънт се заслушваше как старостта пъпли по жилите му. Чуваше едва ли не шумоленето на кръвта по хартиените си артерии и как сърцето му тупа, прискърцвайки със свистене. Дясната му ръка можеше да изтръпне, но в същност го безпокоеше лявата. В нея не усещаше почти нищо. Кожата беше безчувствена като дебела гума. Когато беше сам, разтриваше и масажираше ръката си, за да възвърне кръвообращението ѝ, в действителност се досещаше какво става, но дори и пред себе си не го признаваше. Преди няколко месеца му бе прилошало, но само за миг. Лекарят премери кръвното му налягане и му беше казал да не се тревожи, всичко щяло да мине. А преди две седмици се случи друго. В главата му, зад очите блесна електрическа мълния, мигновено, ослепително синкавобяло зарево и оттогава вече не можеше да чете. Не защото не виждаше. Виждаше достатъчно ясно, но думите по страниците плуваха и се сливаха и се сплитаха като малки змийчета, така че не можеше да разбере какво казват.

Съзнаваше прекрасно, че е прекарал два слаби удара, но това бе тайна, която той криеше от жена му, жена му пазеше от него, а лекарят и от двамата. И той чакаше, чакаше следващия – следващия удар, който ще блесне в главата му, ще го раздере целия и ако не го убие, ще притъпи всяко усещане. Съзнанието за това го ядосваше, беше го яд на всички. Гърлото му се давеше от физическа омраза спрямо всичко живо. Изпробва всички възможни очила. За вестниците използваше увеличителното стъкло, защото сам полусъзнателно гледаше да скрие състоянието си от себе си. Моментите му на ярост в последно време настъпваха без предупреждение, но най-големият му ужас бе, че понякога неовладяно ридаше и не можеше да спре. Неотдавна се беше събудил рано една сутрин и си беше рекъл: „Защо да чакам?“

Баща му беше починал от същото, но преди да умре, бе лежал като сив безпомощен червей в продължение на единайсет месеца и всичките пари, които бе пестил за старини, отидоха по лекари. Ван Брънт разбираше, че ако се случи същото и с него, осемте хиляди, които държеше в

банката, щяха да хвъркнат и старата му жена, след като го погребеше, щеше да остане без петак. Него ден, щом отвориха магазините, той отиде при своя приятел Милтън в „Дрогерия Бостън“.

– Трябва да отровя няколко катерички, Милтън – рече той. – Ще ми дадеш ли малко цианкалий?

– Та това е много опасно – рече Милтън. – Аз, как да ти кажа, хич не обичам да го раздавам. Да ти дам стрихнин, ще ти свърши същата работа.

– Не – отсече Ван Брънт, – получих правителствения бюлетин с нова рецепта. Искате се цианкалий.

– Е, добре – рече Милтън. – Разбира се, ще трябва да ми се разпишеш, че си взел отрова. Но внимавай много, Ван. Внимавай! Не го оставяй на открито.

Бяха приятели от години. Постъпиха заедно в Синята ложа, заедно изкараха учението си и в последвалите години заедно ги обявиха за достопочтени майстори на Ложата на Сан Исидро. После Милтън премина в Кралската Арка и Шотландския Клан, докато Ван Брънт не отиде погоре от третата степен. Но си останаха приятели.

– Колко искаш от това чудо?

– Към унция, да кажем.

– Това е страшно много.

– Ще ти върна каквото ми остане. Милтън беше обезпокоен.

– Нали ще внимаваш да не го пипаш с ръце?

– Знам какво да правя – каза Ван Брънт. После отиде в кабинета си в приземието на къщата и с остро джобно ножче убодеше опакото на дланта си. Когато бликна малко кръв, той отвори шишенцето с кристалчетата. И спря. Не можеше. Просто нямаше сили да поръси кристалчетата върху порязаното. Час по-късно той занесе шишенцето в банката и го остави в сейфа си при завещанието и застрахователните полици. Реши да си купи малка ампула и да я носи на врата. Тогава, ако дойдеше големият удар, може би щеше да съумее да си я пъхне в устата, както правеха хората в Европа. Но сега се оказа безсилен да го стори. Можеше пък и да не се случи.

На душата му тежеше известно разочарование, ядеше го злост. Ядосваха го всички наоколо, които не бяха на прага на смъртта. Гнетеше го и още нещо. Ударът бе отпушил клапана на задръжките му в определена посока. Внезапно се бяха пробудили мощни желания. Привличаха го до задъхване младите жени, дори малките момиченца. Не можеше да откъсне очите и мислите си от тях и в разгара на болезнените си

страсти избухваше в сълзи. Беше го страх, както малко дете се бои в чужда къща. Беше прекалено стар, за да съчетава промяната в личността си и новата природа, която ударът му даде. Никога не е бил страстен читател, но сега, като не можеше да чете, жадуваше за четиво. Ставаше все по-сприхав и необуздан, докато накрая хора, с които се познаваше от години, започнаха да го отбягват.

Дочуваше как времето отминава през жилите му, искаше да дойде смъртта, но го беше страх. През полузатворените си очи виждаше златната светлина на залеза, проникваща в автобуса. Устните му се раздвижиха едва и той прошепна: „Вечер, вечер, вечер.“ Думата беше много красива. Той чуваше свистенето на сърцето си. Започна да го облива някакво покоряващо усещане, да издува гърдите му, да набъбва в гърлото му, да тупти в главата му. Стори му се, че пак ще заплаче. Опита се да свие дясната си ръка, но тя беше изтръпнала и не искаше да се свие. След това се скова от напрежение. Тялото му, изглежда, се подуваше като гумена ръкавица. Засвети вечерният светлик. Вътре, зад очите му, се появи ужасна искряща мълния. Почувствува, че пада, пада, пада в някаква сивота, после в тъмнина и накрая в черно, черно...

Слънцето докосна западните хълмове, сплеска се, а светлината му се втурна жълта и ясна. Напоената долина блестеше под полегатото сияние. Чистият измит въздух стана резлив. Полегналите жита и яките, безчувствени стебла на овсигата в полето се изправиха и свитите цветове на златните макове взеха да се отпускат. Жълтата река кипеше, въртеше се на въртопи и ожесточено дълбаеше бреговете. На задната седалка Ван Брънт хъркаше с дрезгаво небце. Челото му беше мокро, устата и очите му – отворени.

ГЛАВА 20

Пъпката се премести на седалката до Норма, при което тя сбра полите си изискано и малко се притегли към прозореца.

– Какво ли иска онзи тип от момичето? – попита той с подозрение.

– Не знам – каза Норма. – Но едно ще ти кажа. Тя ще се справи с него. Тя е чудесно момиче.

– А, не зная – каза Пъпката. – Има и други чудесни момичета. Норма пламна.

– Кой например? – попита тя насмешливо.

– Ти например – каза Пъпката.

– А! – Не беше очаквала това. Наведе глава и се вгледа в сплетените си пръсти, да възвърне нарушеното си равновесие.

– За какво ти трябваше да си тръгваш и да напускаш?

– Ами мисис Чикой се държа лошо с мене.

– Знам. Тя се държи лошо с всички. Но ми се ще да не напускаш. Може би щяхме да я караме някак заедно, а? – Норма не отговори и Пъпката продължи: – Само да кажеш и веднага ще извадя една от тортите със стафиди. Много са хубави.

– Не, моля ти се. Не мога нищо да ям.

– Да не ти е лошо?

– Не.

– Ех, само да щеш да се върнеш на Бунтарския, можем да ходим събота вечер в Сан Исидро на танци или нещо подобно.

– Преди не се сещаше за това.

– Мислех, че не ме харесваш – каза той.

Сега тя стана дяволита. Тази игра ѝ доставяше удоволствие.

– А по какво съдиш, че сега ми харесваш?

– Ами сега си по-различна. Някак си се променила. Харесва ми новата ти прическа.

– А, това ли – каза тя. – Е, в ресторанта нямаше за кого да се глася. Кой щеше да ме забележи?

– Да – кавалерски каза Пъпката. – Върни се. Ще те вземат пак на работа. Гарантирам ти.

Тя поклати глава.

– Не. Като напускам – напускам. Няма да пълзя назад. Освен това имаме бъдеще. Имаме планове.

– Какви планове?

Норма се поколеба дали да му каже. В известен смисъл това може да развали работата, но, от друга страна, усещаше, че не може да устои.

– Ще си наемем малък апартамент и ще си вземем хубаво канапе и радио. И освен това ще си имаме печка и хладилник, а аз ще уча за зъболекарска сестра. – Очите ѝ светеха.

– Кои „ние“?

– Аз и мисис Камил Оукс, ето кои. Като медицинска сестра, ще мога да се обличам хубаво, ще ходим по театри, ще даваме малки вечери.

– Глупости – каза Пъпката. – Никога няма да стане.

– Откъде знаеш?

– Просто няма да стане. Я вземи да се върнеш на Бунтарския! Аз уча за радист, ще излизаме понякога заедно, пък... откъде знаеш, може да се съберем. Всяко момиче да вземеш... иска някой ден да се омъжи.

Аз съм млад. Лошо ли е едно младо момче да си има жена? Това го прави амбициозен!

Норма се загледа в него – прям, питаш поглед, – за да види дали не ѝ се подиграва. И в погледа ѝ имаше нещо толкова откровено, че Пъпката го изтълкува погрешно и смутен извърна очи.

– Ясно – горчиво каза той. – Смяташ, че не можеш да ходиш с момче, което има тия неща. Всичко съм опитал. Хвърлих над сто долара по лекари и по лекарства. Ама не помага. Един доктор ми каза, че нямало да траят дълго. Щели да минат, вика, след някоя и друга година. Ама не знам дали е истина. Карай! – каза той ожесточено. – Върви си в шантавия апартамент! Аз пък може да си имам такива забавления, каквито не си и сънувала. Не желая никога да ме баламосва. – Гласът му беше изпълнен с мъка и той заби поглед в скута си.

Норма го погледна сачисана. Не беше виждала у никого освен у себе си такава окаяна болка. Никога никога не бе искал от Норма съчувствие или подкрепа. У нея се надигна някакъв балон от топлина и особена благодарност.

– Недей да мислиш така – рече тя. – Не бива защото едно момиче, което се интересува от тебе, не мисли така. Докторът си е знаел какво говори. Аз познавах три момчета с тия работи и след известно време им изчезнаха.

Пъпката продължаваше да седи с наведена глава. Все още изпитваше мъка, но дяволчето в него се пробуждаше. Той усети, че преимуществото се накланя на неговата страна и реши да го използва. За него

това беше нещо ново, ново откритие. С момичетата всякога се беше перчил и фукал, но то не беше лесно. Сега започваше да действа едно хитро дяволче.

– Така става, че не се търпи – каза той. – Понякога си мисля, че ще се самоубия. – И Пъпката почти изхлипа насила.

– Е, не говори така – каза Норма. Тази роля за нея също беше нова, но ѝ подходеше може би най-добре от всички.

– Никой не ме харесва – каза Пъпката. – Никой не иска да има нищо общо с мене.

– Е, не говори така де – повтори Норма. – Не е вярно. Аз винаги съм те харесвала.

– Не е вярно, ти – никога!

– Напротив. – Тя постави ръката си върху неговата, за да го увери.

Той слепешката хвана и притисна ръката ѝ към своята, стисна пръстите ѝ и тя машинално стисна неговите. Той се обърна в седалката, обвиня с ръце и навря лицето си в нейното.

– Не! – извика тя. – Престани! Той я хвана още по-здраво.

– Престани! – викаше тя. – Престани. Ами човекът там!

Пъпката прошепна:

– Не чуваш ли, че старият чувал хърка? Нищо не чува. Хайде, хайде.

Тя пхна лактите си срещу гърдите му, за да го държи настрана. Ръцете му задържаха полата ѝ.

– Престани – шепнеше тя. – Престани най-сетне! – Знаеше само, че са я изиграли. – Престани! Пусни ме да изляза!

– Хайде! – бясно говореше Пъпката. – Моля те, хайде. – Очите на Пъпката лъщяха и той се бореше с полата ѝ.

– Спри, моля те, престани. Представи си, че... влезе Камил. Представи си, че види какво вър...

Очите на Пъпката за момент се проясниха. Той злобно я погледна.

– „Представи си!“ Има ли значение какво ще види тая долна проститутка?

Устата на Норма увисна, мускулите ѝ се отпуснаха. Погледна го с дълбоко недоверие. Гледаше го, сякаш не е чула какво изрича. Тогава я обхвана студена и убийствена ярост. Закалените ѝ от работа мускули се втвърдиха. – Отскубна ръката си и го цапардоса по устата. Скочи и се нахвърли върху него с двата си юмука, а той така се стъписа, че закри лицето си с ръце да се запази. Норма го плюеше като котка.

– Подлец! – викаше тя. – Подъл мерзавец! – Риташе го, блъскаше го

към пътеката, после изтича по нея и изскочи от автобуса. Краката на Пъпката се бяха заплели в перилото на седалката и той се мъчеше да се преобърне. Норма почувствува слабост и гадене. Устните ѝ трепереха, от очите ѝ течеха сълзи. „Мръсен мерзавец! – плачеше тя. – Мръсен долен мерзавец!“ Сетне прескочи канавката и се просна на тревата, заровила глава в ръце. Пъпката стана на крака и надзърна през прозореца. Не знаеше какво, по дяволите, да направи.

Камил, която бавно се връщаше сама по пътя, забеляза Норма със захлупено лице в тревата. Прескочи канавката и се наведе над нея.

– Какво е станало? Падна ли? Какво ти има? Норма вдигна обляното си в сълзи лице.

– Мина ми – каза тя.

– Стани – късо нареди Камил. – Стани от тая мокра земя. – Наведе се и разтърси Норма, изправи я, заведе я под скалата и я сложи да седне върху сгънатите вестници. – Кажй сега, какво, по дяволите, е станало?

Норма избърса мокрото си лице с ръкав и размаза остатъка от червило.

– Не искам да говоря за това.

– Както искаш – каза Камил.

– Онзи, Пъпката, ме награби.

– А, и не можеш ли да се грижиш за себе си? Та се хвърляш веднага с главата надолу.

– Не е за това.

– А за какво е? – Камил не се интересувахе в действителност. Имаше си свои грижи.

Норма разтърка зачервените си очи с пръсти.

– Ударих го – каза тя. – Ударих го, защото те нарече проститутка.

Камил погледна встрани. Погледът ѝ се зарея из долината, където последното крайче на слънцето изчезваше зад планините. Тя разтри бузата си с ръка. Очите ѝ бяха безизразни. После ги принуди да се съжият, принуди ги да се усмихнат и предаде тази усмивка на Норма.

– Слушай, малката – каза тя. – Ще трябва да го повярваш, преди сама да го откриеш: всеки понякога е проститутка. Всеки. И най-лошите проститутки са ония, които си измислят друго име.

– Ама ти не си.

– Не мисли сега – каза Камил. – Просто не мисли за това. Хайде, дай да ти пооправим лицето. Червилото не е по-добро от една топла баня, но върши повече работа от нищо.

Камил отвори чантичката си и извади гребена.

ГЛАВА 21

Хуан забърза и Милдред с мъка догонваше стъпките му.

– Трябва ли да тичаме? – попита го тя.

– Много по-лесно е да измъкнем автобуса, докато е още светло, отколкото да се мотаем в тъмното. Тя припкаше редом с него.

– Ще можеш ли да го извадиш?

– Да.

– Тогава защо не направи първо това, вместо да бягаш?

Той забави крачка.

– Нали ти казах. Казах ти два пъти.

– О, да. Значи, е било истина.

– Аз винаги казвам истината.

Пристигнаха при автобуса, след като слънцето се беше плъзнало зад планините. Високите обаче бяха осветени в розово и хвърляха розово сияние над поля и планини.

Когато Хуан пристигна, Пъпката се измъкна иззад автобуса. Държеше се враждебно и раболепно.

– Кога ще дойдат?

– Не можах да се свържа с никого – отговори кратко Хуан. – Трябва сами да го изтеглим. Но ще имаме нужда от помощ. Къде, по дяволите, са всички останали?

– Разпилях се наоколо – каза Пъпката.

– Извади платнището!

– Онази, дамата, е легнала на него.

– Вдигни я. Трябват ми камъни и ако намериш, дъски или колове. Може да се наложи да съборим някоя ограда. Но остави бодливата тел, за да не избягат животните. И, Пъпка...

На Пъпката устата му зейна и раменете му увиснаха.

– Нали каза...

– Повикай всички мъже. Ще имам нужда от помощ. Ще извадя големия крик от задната седалка.

Хуан се качи в автобуса. Сега вътре беше малко притъмнено. Видя, че Ван Брънт е легнал там.

– Ще трябва да се преместите, за да извадя крика – каза Хуан.

Той изведнъж се наведе по-ниско над него. Очите на стареца бяха отворени и обърнати, а от устата му излизаше дрезгаво, измъчено

хъхрене и по краищата на устните му се сбираше пяна. Хуан го обърна по гръб, но езикът му запуши гърлото и той не можеше да диша. Хуан бръкна в отворената уста, натисна с пръсти езика му надолу, после го дръпна напред.

– Пъпка! Пъпка! – извика той и почука със златната си халка по прозореца. Пъпката се качи.

– Този човек е адски зле. Повикай за помощ. Натисни клаксона.

С Ван Брънт се зае Причард. Беше му неприятно, но се налагаше. Хуан отрязва една клечка и му показва как да държи езика надолу и как да заклинава клечката в небцето, за да може да диша. Причард се отврати от вида на човека, а от киселия дъх, идващ от измъчената гръд, му се повдигаше. Но нямаше как. Не искаше да мисли за нищо. Умът му поне-чи да откаже. През тялото му пробягваха смъртно вледеняващи тръпки, Жена му дойде в автобуса, видя го и седна на първата седалка при вратата – колкото е възможно по-далече от него. Дори в сумрака той успя да види драскотините и кръвта по яката ѝ. Не му говореше.

„Трябва да съм полудял – рече си той. – Просто не знам как съм могъл да го направя. Мила, не можеш ли да приемеш, че съм бил просто болен, не на себе си?“ Говореше си наум. Щеше да ѝ подари оранжерията за орхидеи, и то не такава малка. Щеше да построи най-красивата оранжерия за орхидеи, каквато може да се купи с пари. Но още дълго време нямаше да стане дума за това. А пътуването до Мексико... трябваше да го довършат. Ще бъде ужасно, но трябва да го направят. Колко ли време щеше да мине, докато от очите ѝ изчезне този поглед на упрек, на обида, а проговореше ли, щеше да е абсолютно любезно; къси реплики с нежен глас, но очите ѝ щяха да отбягват неговите.

„Ох, господи – помисли си той, – как ми се случват такива неща? Защо аз не бера душа сега на мястото на този старец? Той вече никога няма да изживява каквото и да било.“ Причард усети как мъжете работят по автобуса под него. Чу как лопатата захапва и как смуче калта, как хвърлят камъни под колата. Жена му седеше неподвижно, а устните ѝ се бяха изопнали в търпелива усмивка. Той все още не знаеше как ще се отнесе тя към положението, но положително щеше да ѝ хрумне нещо.

Тя беше тъжна и си казваше: „Не бива да мисля нищо лошо. Това, че Елиът се поддаде на низки страсти, още не е повод да изгубя хубостта и великодушието си.“ – През нея мина тръпка на тържество. – Овладах гнева – прошенна си тя, – овладях и отвращението. Ще му простя, знам, че мога да му простя. Но за негово добро не веднага, за негово добро. Ще поизчакам. Изражението ѝ излъчваше достойнство и болка.

Навън Пъпката вършеше чудеса от сила и твърдост. Двувънните половинки бяха съсипани от кал. Той ги съсипа почти нарочно. Върху шоколадовите му панталони също бе залепнала кора от кал. Той просто довършваше хубавите си дрехи. Натискаше лопатата в земята, копаяше зад колелата и отстрани и изхвърляше калта. Свече се на колене в нея, за да гребе направо с ръце. Вълчите му очи блестяха от напрежение, пот изби по челото му. Той следеше Хуан с крайчеца на околото си. Хуан беше забравил тяхната уговорка, и то именно сега, когато Пъпката най-много се нуждаеше от него. Пъпката забиваше лопатата в земята с бликащите пориви на нечувана сила.

Ърнест Хортън взе търнокоп и прескочи канавката. Разчисти чимовете, корените и един слой земя, докато намери това, което търси: положения камънак от древното срутване на хълма. След туй се зае да вдига камъните и да ги трупва върху тревата до изкопа.

Камил се доближи до него.

– Ще ви помогна да ги пренесем.

– Ще се изцапате – каза той.

– Според вас мога ли да стана по-мръсна, отколкото съм?

Той подпря търнокопа о земята.

– Не бихте ли ми дали телефона си? Ще ви поканя някъде навън.

– Точно там е работата. Още не съм се настанила никъде. Нямам телефон.

– Както искате – каза Ърнест.

– А сериозно. Вие къде ще отседнете?

– „Холивуд Плаза“.

– Е, ако в друг ден сте във фойето около седем, вечерта, може да намина.

– Нищо против – каза Ърнест. – Ще ви заведа на вечеря в „Мусо-Франк“.

– Не казах, че ще дойда, а че може да намина. Не знам как ще се чувствавам. Ако не се появя, не си разплитайте чорапа. Много съм смачкана, за да мисля за каквото и да било.

– Нищо против – повтори Ърнест. – Ще се повъртя докъм седем и половина.

– Добро момче.

– Обикновен глупак – каза Ърнест. – Не вдигайте големите. Аз ще ги пренеса. Вземете от по-малките.

Тя взе по един камък в ръка и тръгна към автобуса.

Хуан измъкна осем кола от старата ограда, но през един, за да не

падне и бодливата тел. Донесе коловете и се върна за още. Тъмнорозовото сияние изгъняваше в светлорозово и над долината се спусна здрач. Хуан подпря крика о един кол под оста на колелото и повдигна автобуса от едната страна. Когато колелото се освободи, Пъпката запълни дупката с камъни, Хуан отново подложи крика и постепенно привдигна и другата страна на автобуса, да я отлепи от калта. Сетне премести крика и освободи и другите колела.

Камил и Норма пренасяха камъни за дупките, а Ърнест продължаваше да ги изравя.

– Какво мога да помогна? – попита Милдред.

– Крепи този кол, че трябва да взема още една щанга. – Хуан работеше трескаво, за да изпревари падащия мрак. Челото му блестеше от пот. Опрял колене в калта, Пъпката нареждаше камъни плътно под колелата – автобусът се надигна от калта и от другата страна.

– Дай да го вдигнем повече – каза Хуан, – за да не почваме после пак отначало. Искам тези колове да влязат под колелата.

Беше почти сумрак, когато свършиха.

– Сега искам всички да бутат, като запаля. Ако го преместим само на метър, всичко ще бъде наред.

– Как е пътят напред? – попита Пъпката.

– Стори ми се добър. Господи! Колко се хвалеше с дрехите си.

Лицето на Пъпката помръкна от разочарование.

– Това е нищо – каза той. – Каква полза от тях? – Гласът му беше толкова унил, че Хуан го загледа в полумрака.

– Ти ще внимаваш тук, отзад. Кит. – Тънка усмивка зави устните на Хуан. – Аз пък ще подкарам автобуса. Като потегля, накарай ги да бутат с пълна сила. Знаеш как. Значи, ти ще имаш грижата тука, Кит.

Пъпката хвърли лопатата.

– Хайде всички насам – извика той. – Хайде, размърдай се! Аз ще подхва на отдясно. Жените също, хайде. Всички трябва да бутаме. – Той командуваше хората при задницата на автобуса. За момент едно погледна мисис Причард, която седеше вътре. – Ще ни пречи според мене – рече той.

Хуан се качи в автобуса и се обърна към Причард:

– Слезте и елате да бутате.

Моторът хвана лесно. Хуан го остави да поработи, после включи на първа скорост, почука два пъти по каросерията и чу Пъпката да му отговаря с две почуквания отзад. Форсира леко мотора и отпусна амбриажа. Колелата се завъртяха, поднесоха, изръмжаха, пак се завъртяха и

„Любимец“ се залюшка пияно по леглото от камъни, докато се качи на пътя. Хуан измъкна автобуса от калта и дръпна ръчната спирачка. Изправи се и погледна през вратата.

– Нахвърляйте инструментите на пода – рече той. – Хайде, давайте да потегляме.

Запали фаровете и дългите светлини осветиха чакълестия път чак до върха на малкия хълм.

ГЛАВА 22

Хуан преведе автобуса съвсем бавно през хълма и после се спусна покрай запусиялото имение по набраздения от пороите път. Когато зави, светлините обходиха безоката къща, грохналата вятърна мелница и конюшнията.

Нощта бе много черна, но бе задухал нов ветрец, носещ семенния дъх на трева и аромата на вълчия боб. Светлините дълбаеха нощта над пътя, а една кукумявка се стрелкаше напред-назад в лъчите им – ту ще се появи, ту ще изчезне. Далеч отпред зайче, прекосяващо пътя, се заяпа във фаровете и очите му грейнаха червени, после подскочи и се скри в канавката.

Хуан караше автобуса на втора скорост и гледаше колелата да отбягват потопените във вода коловози. Вътре беше тъмно, ако не се смята контролното табло. Хуан си позволи очите му да се отклонят към Девата. „Само едно те моля – каза си той наум. – От другото се отказах, но ще бъде хубаво, ако можеш така да направиш, че да е изтрезняла, когато се върна.“

Мисис Причард вече не седеше като истукана. Главата ѝ се люшкаше в ритъм с автобуса и тя мечтаеше. Беше облечена в... хммм... какво да си сложи? Нещо светло. Ще трябва да е бяло. Развеждаше Елън из оранжерията си. „Чудиш се защо ги държа тези няколко червени орхидеи ли? – питаше тя. – Всеки има роднини, които обичат яркочервени орхидеи. Дори и ти, Елън, сама знаеш. Но погледни. Точно разцъфтяват кафявите, и зелените, разкошни са! Елиът ги поръча от Бразилия. Растат на хиляди мили навътре по Амазонка.“

На пода на автобуса търнокопът дрънкаше о лопатата. Пъпката се наведе до ухото на Хуан.

– Мога да те сменя, мистър Чикой. Уморен си. Ако искаш, мога да карам аз.

– Не, благодаря, Кит, и на теб ти дойде много.

– Не съм се уморил.

– Нищо, карай.

Милдред виждаше профила на Хуан на фона на осветения път. „Интересно колко ли време ще трае днешният ден? Колкото една захарна пръчица? Ще се държа за него, докато ми се случи друг, също толкова хубав.“

През трясъка и подскачането на автобуса Причард се вслушваше в дишането на Ван Брънт. Едва виждаше лицето му на седалката. Откри, че мрази този човек, защото умира. И удивен се замисли над своята омраза. Стори му се, че е годен да го удуши и да приключи всичко. „Що за същество съм аз? – изплака той. – Откъде се взимат у мене тия ужасни неща? Полудявам ли? Сигурно съм се преуморил от работа. Може би е някаква нервна криза.“

Наведе се ниско да се увери, че дишането на болника още не е прекъснало. На небцето му, където беше подпряна клечката, сигурно се е получила голяма рана. Долови някакво движение и установи, че Ърнест Хортън се е върнал назад и е заел съседната седалка.

– Да ви сменя ли?

– Не – каза Причард. – Смятам, че всичко е наред. Какво му е според вас?

– Удар – рече Ърнест. – Днес не исках да ви огорчавам. Просто бях изнервен.

– Има такива дни – каза Причард, – когато всичко върви зле. Жена ми каза: „Един ден ще ни се струва смешно.“

– Не е лошо да приемаш нещата от тая гледна точка, стига да можеш – каза Ърнест. – Ще бъда в „Холивуд Плаза“, ако решите да ми се обадите. Или някоя вечер в апартамента, онзи номер, който ви дадох.

– Боя се, че през цялото време ще бъда доста зает – каза Причард. – Бих се радвал все пак да минете край моето предприятие. Може да направим някоя сделка.

– Може, като нищо – рече Ърнест.

Норма седеше сега до прозореца, а Камил към пътеката. Норма подпря лакът на перваза, загледана в пърхащия мрак навън. Около един голям тъмен облак над западните планини светлееше ивица небе, а когато той се разнесе, изгря вечерницата – чиста, окъпана, неподвижна.

– „Огнена звездице, сестрице-вечернице, нещо си желая, за него мечтая, пожелай ми да се сбъдне моята мечта.“

Камил обърна сънено глава:

– Какво каза?

Норма помълча за миг. После тихо попита:

– Ще видим как ще тръгне, нали?

– Мм, ще видим – каза Камил.

В далечината отляво се показва грозд светлинки, ситни и мигащи от разстоянието – запокитени и самотни в нощта, далечни, студени и трептящи, нанизани в редици.

Хуан се обърна и високо извика:
– Ето ви го и Сан Хуан!

КРАЙ

© 1947 Джон Стайнбек
© Елена Христова, превод от английски

John Steinbeck
The Wayward Bus, 1947

Източник: <http://bezmonitor.com>
OCR и редакция: Виктор

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2024>]